

# EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.  
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.  
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér, vasúti állom. sokan 12 fillér.

Főszerkesztő  
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs  
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.  
TELEFON-SZÁM:  
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

## Bebel politikája.

Budapest, január 13.

Azok a remények, amelyeket a német nép táplált, hogy a tegnapi választásokon majd sikerül az eddigi konzervatív-kerikális-feudális-reakcionárius-antiszemita blokkot megtörni s hogy liberális és szocialista többséggel a német politikának új irányt lehet szabni, meghiúsultak s ha a szocialisták a tegnapi választásokon győnyörű eredményeket értek is el, ma már szinte kétségtelen, hogy a gyűlöletes fekete-kék blokk változatlan hatalommal kerül vissza az új birodalmi gyűlésbe.

Igaz ugyan, hogy végleges eredmény ma még nincs, mert csak 212 képviselőt választottak meg, míg 187 kerületben pótválasztásra kerül a sor, de a pótválasztásoknak ez az aránytalan nagy száma nem jelent semmit, mert a szavazatok eloszlásából szinte kétségtelen bizonyossággal meg lehet állapítani, ki fogja a mandátumot megkapni. S ma már a német politikai körökben kialakult az a tudat, hogy minden agitáció, minden lelkesedés meddő volt, mert a fekete-kék blokk diadalmasan verte vissza a liberálisok és szocialisták támadását.

Az igaz, hogy a szocialisták teg-

nap óriási, nem várt sikert arattak. Már most is tizenhárommal van több mandátumuk, mint volt a feloszlatott birodalmi gyűlésen s még 113 kerületben jutottak pótválasztásra. Sőt szinte kétségtelen, hogy számra nézve a második pártja lesz a szocialista párt a német birodalmi gyűlésnek. De ez a fényes eredmény azért nem fog a német politika irányán változtatni, mert nem a blokktól, hanem a liberális polgári pártoktól hódították el mandátumaikat.

A tegnapi választások tehát nagy csalódást okoztak a német népnek, mert a liberális polgári pártokat a szocialista párt kiszorította eddigi pozícióikból, a konzervatívok és kerikálisok azonban majdnem változatlan számban kerülnek vissza. A hatalom tehát megmarad továbbra is a junkerek és a papok kezében s ez egyenesen a szocialistáknak a büne, akik ahelyett, hogy a liberális polgári pártokkal karöltve ostromolták volna a feudalizmus és reakció fellegvárát, hátba támadták a liberálisokat s ezzel újból nyeregbe ültek a blokkot.

Már tegnapelőtt, mikor a német választások kilátásairól és eshetőségeiről irtunk, megjártuk azt, hogy a szocialisták lesznek a felelősök azért, ha a reakció ismét győzedelmeskedik. Ahelyett ugyanis, hogy mint a jobb-

oldali pártok a választások idejére egymással szövöttek a baloldal ellen, a szocialisták is ilyen fegyverbarátságot kötöttek volna a baloldali pártokkal. Bebel Hamburgban azt a jelszót adta ki, hogy a szocialista pártnak szavazatok és nem mandátumok keilének. Azt mondta, négy millió szavazatot s negyven mandátumot többre becsül, mint három millió szavazatot s nyolcvan mandátumot, mert negyven mandátummal sem tud többet kivívni a birodalmi gyűlésen, mint nyolcvannal. Ennek a választási taktikának az lett az eredménye, hogy a blokk hatalmát nem sikerült megtörni, de a liberális polgári párt szétmorzsolódott abban a harcban, melyet egyszerre két front ellen kellett megvívnia.

Igaz, hogy látszólag győzött a liberális eszme, hisz a szocialdemokraták nagy számban kerültek be a birodalmi gyűlésbe és sokan ebben a választási eredményben a liberalizmus térfoglalását látják s a szocialista győzelemből messzemenő következtetéseket szeretnének levonni, de ezek megfelelkeznek arról, hogy a liberalizmus térhódításáról már csak azért sem lehet komolyan szó, mert hisz a szocialisták nem konzervatív és nem cenzurpárti mandátumokat hódítottak el, hanem elhódították azokat a kerületeket, amelyekben

## Paolo és Francesca.

(Opera három felvonásban. Zenéjét Ábrányi Emil ötvögeire írta: ifj. Ábrányi Emil. Első előadása a m. kir. Operában 1912. január 13-án.)

Írta: Erdős Armand.

Minden talentumnak meg vannak a maga fokozatos fejlődési fázisai, folyamatai és állomásai, amelyeknek átmeneteit nem egykönnyen lehet pontosan, lépésről-lépésre végigkísérni. Ifj. Ábrányi Emil, a ma bemutatott „Paolo és Francesca” című dalműnek a szerzője, egyik a legértékesebb talentumoknak. Előttünk azonban csak azóta bontakozott ki igazi értéke, mély komolysága és ugyyszólván szilajosan lelkes ambíciója, amióta az Operaháznak egyik nagyvadásztája, mondhatni oszlopa lett.

Ennek a talentumnak fejlődési és kibontakozási procezzusát sem lehetett pontról-pontra végigkísérni; legfőleg meg lehetett figyelni, amint egy-egy jelentős állomáshoz érkezett, amelyekben már kész eredményeket mutatott fel. Egészében látjuk most, hogy milyen értéket képvisel reánk nézve ez a külföldön megszületett zeneművész s napról-napra dolgozik előttünk szinte végtelen zenei fanatizmussal, a nagy ambíció tisztelni való rajongásával. Elnézzük ezt az ifjú művészt, amint pályájával küzd, hogy saját és a szerző interjúi tökéletesen érvényesüljenek és a szenvedélyek klasz szikusan interpretáltassanak.

Mivé fejlődött ez a művész azóta, hogy legutóbb mint komponista „Monna Vanna”-jával szerepelt az Operaházban! Ami akkor

engem leginkább megragadott, amikor Maeterlinck nagyírú művét zenésítette meg, az az első felvonás fináléja volt. Annak a jelenetnek a megzenésítése volt ez, amikor Monna Vanna az övétől búcsút véve távozik, hogy átmenjen Princiville sátorába. Ennek a jelenetnek ereje, lendülete, a szélső határokig fokozott drámai koncepciója gondolkozóra ejtett. Arra a konkluzióra kellett jutnom, hogy akinek egyetlen ilyen gondolata van, az már ennél fogva művész akkor is, ha semmi más nem alkot is meg, mint ezt az egyetlen gondolatot.

S ezt az eszmemenetet tovább fűzve, fölmerült bennem a kérdés: ugy van-e az életben is, hogy akinek csak egy nagy gondolata is van, nem ez az egy teszi-e őt nagyvá abban a művészetben, amelyhez ez a nagy gondolat tartozik vagy amelybe beilleszkedik? Viszont megfordítva: akinek az életben, a zenében, a művészetben általában egy nagy gondolata van, annak lesznek még bizonyosan más értékes alkotásai is. A zseni olyan, mint a jó termőföld: amely egyvelőben egy frappáns gondolat születik meg, nem bizonyos-e, hogy ugyanaz az agy még sok alkotásra is képes! . . .

Ez a tétel éppen Ábrányi Emilnél bizonyított be. Az említett fináléban olyan monumentalitás van, hogy föl kellett tételeznünk a további alkotó tehetséget. A zenében ugy, mint mindenben, vannak talentumok, amelyeket a tanulás csiszol, erősít, határozottabbá, nagyobbá tesz. De maga a gondolat nem a tanulás születté. Csupán az iskolakönyvek tanulmányosából még nem pattant ki valamely eredeti nagy eszme. Az iskola legfőleg fegyelmezettégre taníthat, erőssé, fegyelmezetté teszi agyunkat, tanít végül sok egyébre is, de eszme-

produkczióra, ideákra nem. Föl kellett tehát tételeznem, hogy ifj. Ábrányi Emil további munkájának abból a fináléból kellett tovább fejlődnie, hogy ebben a fináléban kifejezett egyéni stílus lesz az ő későbbi alkotásainak gyökere.

És hogy mennyire ismeri Ábrányi Emil a maga talentumát s mennyire meg van benne az a törekvés, hogy ne mindennapit alkosson, hanem valamit a jövő számára is, kitűnik abból, hogy ismét nem magyar tárgyú szöveges választott s nem magyar csapatban indult el.

Akadnak talán, akik hibának, bűnnek minősítik ha a zenebíráló éppen ebben az irányban támogasson stílt, haladást vagy fel-fogást. De sajnos tapasztaljuk, hogy mind azok, akik az utóbbi időben magyar tárgyú operazenet komponáltak, akik magyar operastílt megalkotásán fáradoztak, többé-kevésbé kudarcot vallottak. Egyik sem volt eléggé erős arra, hogy a magyar operastílt belevigye a zenei közönség lelkébe. Dalművét egyik sem tudta igazán magyar és mégis elfogadható operai színekkel felruházni olyképpen, hogy alkotása klasszikusan élvezhető és a klasszikus műfajok közé sorozható lett volna. Ezért sajnálom kell azokat a magyar talentumokat, akik éveken át tartó munkát pazarolnak magyar dolgok alkotására csak azért, mert az Operaházban másképpen szóhoz nem juthatnak, lévén a magyar zeneirodalom pártfogása hangzatos jelszó. Népszerű, de hálátlan valami az, mely utat nyit az Operaház igazgatójának dolgozószobájához.

Ezzel a nemzeti színnel olyan zászlót lehet lobogtatni, melyet akkor is kénytelenek az operai körök befogadni, ha az távol is áll attól

eddig a polgári pártok képviselték a liberalizmust, amely kerületek tehát eddig is liberális képviselőket választottak.

A szocialista pártnak váratlan nagy győzelme tehát kihuzta a talajt a liberális polgári pártok lába alól anélkül, hogy a feudálisoknak és klerikálisoknak egyetlen hajuk szála is meggörbült volna.

Ha most már azt akarjuk mérlegelni, minő hatása lesz a tegnapi választási eredményeknek a német politikára, azt kell mondani, hogy a kormány ereje megmaradt ugyan, de a reakcionárius gazdasági politika is megmaradt s ma már remény sincs arra, hogy azok az óriási védvámok, amelyek az 1907-iki kereskedelmi szerződéseket irányították s amelyek a magyar agráriusok hatalmát is megalapították, megváltozzanak.

Ezen nem változtat a szocialdemokraták nagy győzelme, hisz abban a birodalmi gyűlésben is, amely az 1907-iki német kereskedelmi szerződéseket megkötötte, 81 szocialdemokrata ült és semmit sem tudott a nép kizsákmányolása s a katonai terhek növelése ellen tenni. Erre vonatkozott Bebel nyilatkozata, hogy a birodalmi gyűlésben nyolezvan szocialista is csak annyit tud kivívni, mint negyven. És ha ezt meggondoljuk, akkor igazán nem sokat jelent a nagy szocialista győzelem. Legfeljebb abból a szempontból nagy jelentőségű a tegnapi szavazás, hogy a szocialista szavazatok számának óriási megnövekedését mutatja s ez és csakis ez volt Bebel célja. Ezt a célt elérte ugyan, de ezért a célért ismét a feudálisok és a centrum, szóval a reakció kezébe adta a hatalmat. A szocialista győzelem tehát igazi pyrrhusi győzelem.

## A helyzet.

Budapest, január 13.

Bármelyik parlamenti pártra vessük szemünket, mindenütt nagy számmal látunk olyan politikusokat, akik hisznek, reménykednek valamelyes békekötésben vagy kompromisszumban, szóval valamiben, ami békés uton vezethetne ki az immár hat hónap óta tartó parlamenti válságból. Ezeknek a reményeknek vajmi kevés tárgyi alapjuk van, a jámbor óhajnak szülöttei csupán, annak a hazafias óhajnak, hogy vajha sikerülne a parlament munkaképességét, a törvényhozás nyugodt és gyümölcsöző munkálkodását helyreállítani. Ezek a jámbor és hazafias óhajok a mi keblünket is dagasztják, de mindamellett, fájdalom, nem csatlakozhatunk a reménykedő hazafiak becsületes táborához. A kormánynak magatartása hat hónap óta, amióta a parlamenti válság kihiján van minden vezetősémének és minden tetterőnek, hogy igazán bajos elhinni, ütött, oly gyöngye, oly gyarló, olyannyira hogy ez a kormány a válság hatodik, nyolcadik vagy tizedik hónapjában fogjamegvalálni a válságból kivetető utnak ariadnefonalát, mely fonál már a válság kitörése első napján kisiklott szerencsétlen kezéből. A válság első napjaiban a többség hitt — talán Khuen zsenialitásában? Oh nem, hanem vak szerencséjében, annak a szerencsének, mely Khuennek kedvezett a választás alatt. Ez a szerencse ugyan nem volt vak, sőt inkább nagyon is szemes volt, hozzá még annyira sajátos faji jellegű, hogy azt a választási szerencsét logikai józanésszel nem lehet átlátni a parlamenti és a politikai vezetés terére. No de mindegy, a többség hitt Khuen szerencse-csillagzatában. Tegye kezét szívére a tisztelt többség és vallják meg az emberek — ne nekünk, hanem egymásnak úgy négyszem közt: hisznek-e még ma is Khuen szerencséjében? Ha igen, akkor nyilvánvalón a credo quia absurdum-féle állásponton vannak, ahol a józan-észszerű vitatkozásnak nincsen helye. Szerencsét kívánunk nekik a Khuen szerencséjébe vetett hitökhöz, de ne kívánják tőlünk, hogy osztozzunk velük a hitökben.

Higgyék el nekünk a tisztelt többség jóhiszemű politikusai, hogy Khuen semmi nemü kompromisszumot nem fog kötni. Neki nincs szerencséje a kompromisszumokkal és a mai helyzet nem is nyújt módot neki a kompromisszumra. Nem egyezkedhetik a Justh-párttal a választói jogról, mert ha ezt teszi, akkor szétrombolja a többséget és nem köthet kompromisszumot Kossuthal és pártjával sem a közjogi sérelmek kiküszöböléséről, sem a pénzügyi teher enyhítéséről, mert ha ezt teszi Khuen, akkor maga magát röpíti légbé, mert az efféle kompromisszumra a király őt nem hatalmazta föl és nem fogja fölhatalmazni ezután sem. A mostani kormányra nézve áll a híres sint ut sunt, aut non sint-féle szállóige, tessék a véderőtörvényt megcsinálni úgy a hogy van, vagy sehogy sem. Nincs más választás, nincs kompromisszum, nincs egyezkedés. Erről ma már kell, hogy tisztában legyen magával is, a kormány nyal is a tisztelt többség.

Hogyan tetszik vélekedni a hátszabályok erőszakos megváltoztatásáról? Biztosítunk mindenkit ebben az országban, hogy Khuen nem fogja azt megcsinálni. Ez ellenkezik az ő természetével. Valamint a madár nem repülhet ki a maga tollából, úgy Khuen nem vetkőzhet ki a maga egyéni mivoltából. Már pedig ő nem a cselekvés embere. A husz éves horvát kormányzás nem bizonyít semmi egyebet, mint szívós passzív kitaratást. Ez a szívósság most is meg van benne és meg lesz mindaddig, míg a kormány székere föl nem fordul épp úgy, a hogy fölfordult kétszer is 1903-ban, először amikor a kompromisszuma dugába dőlt, másodszer pedig, amikor a saját pártja leszavazta. Legyen mindenki meggyőződve róla, hogy mihelvt a többség kebelében az önfentartási ösztön ismét kiáltozni fog, hogy delendum esse,

a színvonalról, melvet elérni módunkban nem volt s legfőleg csak közeledni iparkodunk ahhoz a feladathoz, melvet kultiválni kötelessége az állam által fentartott műintézetek.

Az a siker, melvet par excellence magyar dalmüvel el lehet érni, legfőleg barátok tanítványok, tisztelők vagy lekötöztetők tapasztalásából áll. A siker ellenben, amelyet internacionális muzsikával, európai kulturzénóval el lehet érni, utat nyit a talentumnak kifelé.

Valami nagy győzelemmel ezen a téren nem díszkedhetünk. De mégis eredményekre mutathatunk. Nem szólva Goldmarkról, akit a külföld nem tart magyarnak (mert a bécsi gondoskodtak róla, hogy osztráknak tüntessék föl), ott van Hubay Jenő „A eremónai hegyek”-e, amelyet számos külföldi operában adtak elő; ott van gróf Zichy Géza „Roland mester”-e és Dohnányi „Pierette fűtője”. Ezek mind külföldi operaszínpadokra kerültek. Ellenben csak két magyar tárgyú és stíli opera került színre külföldön. Az egyik Zichy Géza „Alár”-ja Berlinben, a másik Erkel Ferencz „Bánk bán”-ja Prágában. Egyik sem maradt műsoron. A magyar zeneszerzőnek tehát abban az irányban kell keresnie a kifelé való érvényesülést, amely irányt ifj. Ábrányi Emil követ. Ha nagy kilátás nincs is rá, de legalább is joga van Ábrányi Emilnek arra a reményre, hogy dalmüvét külföldre vigyék.

A „Paolo és Francesca” tökéletesen és egészen kulturzene. Bizonyos romantika vonul végig rajta. Fájdalmas líra, melynek halvány alaptónusára van felépítve a zenedráma. Tökéletesen az Ábrányi Emil sajátos stílusa az egész munka. Amiben a szerző első dalmüvében erőnek bizonyult, abban tovább fejlődve,

ugyanazon az uton tovább haladva fejlesztette talentumát. „Paolo és Francesca” nagyszabású, szövevényesen megalapozott, gondolatokban gazdag, mesterien komplikált szerkesztésű órámai munka.

A dalmüvön leginkább érezhető Wagner génuszának hatása. A zenekarnak széles vonásokban való kezelése, a hangszerelés összetétele, mely selöl diszharmoniót nem kelt, az egészes szingazdság: ez az, amire a szerző leginkább törekedett. A gondolatok természetesei; egybévágók a drámai cselekményvel s egyik melódia a másikba kapcsolódik, mint a jól összeillesztett láncszemek.

Igazi művészi kompozíciók így alakulnak: így gombolyítottak le oly szerzők által a dal lamoknak finom fonalát, akinek az alkotás nem kerül fáradságba. Akinek nem kell vért izadnia afölött, hogy mit írjon, mit alkosson, hanem elégséges, hogy akaraterjét arra a pontra szegezze, amit zeneileg ki akar fejteni, abban már el maga a gondolat. S csak ilyen szerző tud igazán művészi muzsikálás-csmét produkálni minden megerőltetés nélkül. A talentum egyet jelent az alkotó erővel és képességgel. A tehetség feltárja az ingeniumban regezőülő muzsikális eszméknek sorozatát, s az alkotott munkában visszatükröződik mindaz, ami az övé anélkül, hogy idegen ideák átcsempészésére szorulna.

Igy kezdődik a „Paolo és Francesca”. Ugy, amint Ábrányi Emil mesterien feldolgozta a dráma-sujét — mely nemesak operái, de drámai színpadon is hatást teane — amint a szövegben kialakul az irodalmi színvonalon álló dráma, ugyanugy fejlődik és alakul ki a szöveggel kapcsolatban a zene is. Egymást egészíti ki a szöveggel és a muzsika. Ahol a tar-

talom magában véve is lebilincsel és érdekel, ott a zene a szövegben rejlt erőt arra használja fel, hogy a maga erejét érvényesítse s megfordítva: a zenei erő annál hatásosabban juttatja érvényre a dráma irodalmi szépségét és mély jelentőségét.

A szerző lelke egyformán fogékony az érzések minden skálája, finomsága iránt s minden érzés ugyanoly erővel s finomsággal jut kifejezésre. Vidámsága éppen úgy lelkéből fakad s éppen oly természetesen alkalmazkodik a színpadi részletek árnyalataihoz, mint amilyen fokozatosan drámaik az eszközei akkor, amikor Paolo és Francesca tragikumát ezt megkivánja. Van egy kimagasló, erős képessége a szerzőnek: ez a nagy drámai részleteknek gazdag színében való, olykor-olykor megrázó aláfestése. De erről a kvalitásról nem is szólva, minden színt és árnyalatot százféle variációban és felfogásban ki tud fejteni és mindig originalis eszközökkel. Gondolatai mindig a mélységekből fakadnak és törnek elő. Eszmekapcsolásai s a zeneformák kezelési módjai nem fölületesek és nem köznapiak. Nem a gyorsan alkotni akaró kéznek a munkája ez. Az egész zenedráma azt az impressziót teszi, hogy a komponista alaposan és többször átgondol, fölübirál minden taktust, hangot, szótagot. Egy vonással, egy árnyalattal sem tér el azoktól a követelményektől, amelyek valamely maradandó értékű zeneműtől elválaszthatlanok. Enélkül komolyat, klasszikusat alkotni nem lehet. S ilyen zene egészíti ki Ábrányi Emil drámáját.

Mindenképen kitér a szerző az elől, hogy bármilyen komponistával való rokonságot lehessen róla kimutatni, Wagnert csak stílusban követi, de nem utánozza. A modern komponisták ugyanis, ha nem is oly fiatalok, mint Áb-

vagyis: házszabálymódosítás. Khuen még egyszer fog valami békegalambot kiröpíteni hárkájából, hogy valami béketárgyalásfélével csillogtassa a mohón vágyott békekötés lehetőségét, ami éppenséggel jó lesz arra, hogy a többség nekigyürközését ismét lelassítsa és ismét minden a régiújl maradjon.

Marad tehát az az egyetlen genialis eszme, hogy az ellenzék majd csak belefárad valahogyan a küzdelembe. Nyáron a fikkasztó löcsög teszi majd lagymataggá az ellenzék akcióját, télen meg majd fájni fog a zimankós hidegtől. Tessék a tisztelt többségnek ezzel beérni. Ez a politika nem valami szörnyű nagy államférfiúi invenzió, de megvan az az előnyös oldala, hogy szinarany valóságot tartalmaz, mert ennivől áll Khuen politikája. Aki mást hisz vagy vár tőle, az csalódni fog a jövőben épp úgy, ahogy eddig csalódtak benne mindazok, akik mást vártak tőle. A többség valószínűleg előbb fog kijózanodni a Khuen szerencséjébe vetett csalóka hitéből, mint Khuen beléfáradni szívós semmittevésében. Ekkor aztán a többségben lesz a sor, hogy meggondolja a dolgot, hogy vajon meddig akar még sütkérezni a csalódás és a semmittevés nem ugyan valami nagyon dicső, de nagyon könnyelmesen átmelegítő fényében. És ezt meggondolván, talán a többség lesz oly szíves megmondani, hogy mi módon akarja gyakorolni a parlamenti többségre néző törvényhozói kötelességét, miután vezető nem segítheti őt tovább a feladatainak teljesítésében.

Budapest, január 13.

A képviselőház ülése. A képviselőház hétfőn, e hó 13-én, délelőtt tíz órakor ülést tart, amelynek napirendjére a hét nemzetközi egyezmény bevizsgálására vonatkozó törvényjavaslatok harmadik olvasását és a költségvetés részletes tárgyalásának folytatását tűzte ki.

A főrendiház ülése. A főrendiház kedden, e hó 14-én délután 4 órakor ülést tart, amelynek napirendjére a képviselőházban elfogadott nemzetközi

rányi Emil, félnek attól, hogy párhuzamosan haladjanak más zeneművelőkkel, de akárhogy kerülük is, elkerülni nem tudják. A gondolat önkéntelenül is beleviszi őket abba a milieubé, melyben zenei fantáziájuk él s amelyből zenei eszméiket merítik. Ez Abrányi alkotásán alig vehető észre s ha fordulnak is elő egyes wagneri színek munkájában, ezek korántsem Wagner gondolatai. Senki sem szabadulhat természetesen ideáljaitól. Ez a genre az, amelyet Abrányi imád és bálul s melynek maga is egyik legtalantumosabb gyakorlója és apostola.

Ujra hangsúlyozzuk, hogy a nagy emberle erőssége Abrányi Emilnek. Nincs annyi szín- és árnyalat-vegyület, melyet ő, Abrányi Emil ne tudna harmónikus egészzé összeolvasztani. Az így összeolvasztott harmóniákban fokról-fokra tudja emelni az érzések kifejezéseit s így történik, hogy mindenhol, még a drámai szituációk tetőpontjain is teljes egészében meg tudjuk érteni a kompozitistát.

S úgy látszik, ez a legnagyobb ereje még a dirigálásban is. Meglátjuk ez dirigens pálcájának útján, amikor munkára serkenti a zenét és csekkari táborokat, belőlük szuggerálja a maga lelkesedését. S ugyanaz az erő, mely dirigens pálcáját jellemzi, az benne van egyzersmind fellében, ha komponál.

Egyszeri hallás után egy-egy újdonságnál sohasem szoktam kiterjeszkedni a zenei részletekre, ma azonban lehetetlen volna elhaladnom az egész dalmű mellett anélkül, hogy egyes pompás részleteket fel ne említsek. Így felváltva poézissal és mély érzéssel a nász-felvonulás az első felvonásban és hatalmas drámai erő nyilatkozik meg az első felvonás fináléjában, Giaccotto nagy áriájában. Később a második

egyzenyeműek állanak. — A főrendiház ez ülésére kitűzött törvényjavaslatok tárgyalására a főrendiház közjogi és törvénykezési bizottsága e hó 13-én, hétfőn délután fél 5 órakor ülést tart.

## A budget-vita végén.

Ujabb harc vagy kompromisszum.

Hírek a politika világából.

Budapest, január 13.

Az országgyűlés alkalmasint még az indeminálás lejártá előtt meg fogja szavazni részleteiben a költségvetést és a fölhatalmazási törvényt is. Azután ismét homloktérbe jut a helyzet ütközőpontja: a véderőreform. E körül máris messzemenő polemikák szövődnek s nem lehetetlen, hogy a mostani hangzavarból mégis csak megszületik a béke. Természetesen azonban, ha becsületes kompromisszumot nem köthetne az ellenzék, a harc épp oly elkeseredéssel és ugyanazzal a fegyverekkel folyik majd tovább, mint ahogy az erőszakolt nyári ülés-szakban folyt. De a helyzet tisztulása csak február közepére várható.

Mai híreink itt következnek:

### A miniszterelnök szabadságán.

Amint igen jó forrásból értesülünk, gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök, aki tudvalevően súlyos szemoperációnak vetette magát alá, sebének behegedése után sem lesz abban a helyzetben, hogy az aktív politikában még egy ideig résztvehessen. — barátainak és tisztelőinek igaz sajnálatára — további pihenést fog keresni távol a fővárostól, mert még föltétlenül nyugalomra van szüksége. Khuen-Héderváry alkalmasint már a közeli napokban néhány hét szabadságra megy s valószínűleg a Riviera egy csöndesebb pontján fog üdülni. A miniszterelnök távolléte alatt nem a kabinet szeniora, Székely Ferencz igazságügy-miniszter, hanem a rangidősb Lukács László pénzügyminiszter fogja ideiglenesen a kormány vezetését átvenni.

### A béke kilátásai.

Minden jel szerint a képviselőház már a jövő héten végez a költségvetésnek még hátralevő két

tárcsájával, sőt az appropriációval is, úgy hogy újabb indeminálásra nem lesz szükség és a Ház áttérhet ismét a napirendről december közepén levett katonai javaslatok tárgyalására. Parlamenti körökben most persze egyébről sem esik szó, mint a véderő-reform sorsáról s ezzel kapcsolatban a politikai helyzet várható kialakulásáról. Azzal mindenki tisztában van, hogy, ha a pártok között, illetve a kormány és az ellenzék között békés meg egyezés létre nem jön, akkor a technikai obstrukció teljes erejével újra ki fog törni. Kossuth Ferencz nagyérdemű cikkeiben ismételtelen utalt egy kompromisszum lehetőségére, s így most már tisztán a hatalmon mulik, vajjon a béke helyett a harc provokálását választja-e inkább. Alkalmunk volt ma a Kossuth-párt egy vezető egyéniségével beszélgetést folytatni, aki pártjának a kormányhoz és a Justh-párthoz való viszonyát a felújuló küzdelemmel összefüggésben ekként jellemezte:

— A Kossuth-párt híven kifart még a nyáron megszabott iránya mellett, Elismeri, hogy a hadsereg korszerű fejlesztése elől nem zárkozhatunk el, de ennek a fejlesztésnek lépést kell tartania az ország teherviselő képességével és respoktálnia kell a mi nemzeti kívánalmainkat s közjogi fölfogásunkat, egyrészt tul azon a ezük kereken, amint azokat a kilenczes bizottság programja összegezi, másrészt olyképpen, ahogy az 1867: XII. t.-oz. megállapítja. Ennek az elismerésével adva van az a mód is, amelyet, ha akceptál a kormány, hogy miként birhatja pártunkat a normális fegyverek használatára. Mert mi csak annyiban vállaltunk közösséget a Justh-párttal, hogy a véderőreformot abban a formában, amelyben a Ház elé került, el nem fogadjuk, sőt annak törvényerőre való emelkedését minden eszközzel megakadályozzuk. Ha tehát a kormány megteszi a megfelelő változtatásokat, akkor nekünk nincs okunk tovább résztvenni az obstrukcióban, de ellenkező esetben igenis kénytelenek vagyunk olyan fegyvereket használni, amelyek éppen a kezünk ügyébe esnek. Ez az álláspontunk jelenti még azt is, hogy a katonai kérdést mi nem akarjuk egy más, közbevetett kérdéssel komplikálni. Mi sohasem mondtunk, még kevésbé hoztunk olynemű határozatot, amely szerint a választójog prioritását követelnők, vagy akárcsak a két kérdés

Franceska szerelemre gyulad Paolo iránt s mikor esküvőre mennek, a templom előtti téren egyedül marad Giaccotto s fűvölti, hogy ami odabenn történik, az csak komédia, mert a világ legszebb hölgye az övé lesz. Ez a vége az első felvonásnak.

A második felvonás néhány hónappal később történik. Giaccotto palotájában. Paolo fényleg elhagyta nejét, akit azonban Giaccotto minden könyörgése és kérelme dacára sem tud hatalmába ejtí és akit, bár minden figyelmességével és ünnepélyességével elárassz, nem akar a Giaccotto által elkészített gonosz hátlóba esni.

Giaccotto féltékenyen vigyáz arra, hogy Paolo semmiképpen se kerüljön az asszony közelébe. De később éppen abban a pillanatban lép be, amikor Paolo térdelve csókolja Franceska rubáit. Ezt Giaccotto alig veszi észre. Később, amikor Giaccotto erőszakkal ráveti magát Franceskára, beront Paolo, akit Giaccotto rendeletére bitófa alá akarnak vinni. Franceska könyörgésére azonban Giaccotto ettől eláll és száműzi.

A harmadik felvonásban Paolo módját ejti annak, hogy Franceskával találkozzék. A két ezerelemes egymásra borulva szökésre készül, Giaccotto rájuk talál és Paoloba dönti kését. A haldokló Paolo töröt Franceska is magára emeli. Paolo és Franceska halálával végződik a dráma.

A művet a mai estén jelen volt nagyszámú előkelő közönség rendkívül meleg, barátságos fogadtatásban részesítette. A szerzőt, aki darabját személyesen dirigálta és tanította be, szünni nem akaró tapsokban, kihívásokban és meleg, lelkes ovációban részesítették.

A pompás összerágó betanításon kívül nagy

felvonásban számos kiemelkedő részlettel találkozunk, köztük az első nagy kórus gyönyörűen harmonizált együttesével és egy utcai énekes áriájával.

Abrányi mesterművei közé tarozik a második felvonásban Paolo és Franceska találkozás, Paolo elbeszélése és ismét a második felvonás fináléja magalisk ki rendkívüli erejével és merész koncepciójával.

A harmadik felvonás legfontosabb és egyzersmind legsikerültebb része ismét Paolo és Franceska szerelmi találkozás, amely az emberi érzések és az emberi sóhajok egy egész drámai összességét foglalja magába.

Abrányi Emil, a kiváló poeta fette fia elő a szövegeknyvet. Elképzeltető, hogy tudásának mélyességéből merített; hisz egyetlen gyermekévek sikerét akarta előmozdítani. A darab egy olasz kikötővárosban játszódik le. Nagy tömeg hullámszik ünnepi hangulatban és izgatottan a tengerparton. Ide érkezik Pietro ravennai fejedelem a tanácsosaival s ünnepre hívja Ravenna népét. Közli, hogy Ravenna és Rimini közt szent a béke, mert hugát, Franceskát nőül adja Rimini hercegéhez, Paolohoz. A kar ünnepi éneke közben lép be a szomorú és bánatos Franceska. Még nem látta Paolot s bántódik a házassági terven, de belenyugszik, mert Pietro folytonosan házájának boldogságát emlegeti.

A kar most a tenger felé fordul. Hajó közeledik. Megérkeznek Giaccotto, Rimini uralkodó hercege s Paolo, az öcsese. Az uralkodó régóta ösmeri a pompás Franceskát. Utközben tengeri viharban megmentette Paolo életét s szent ígéretét veszi, hogy Franceskával való esküvője után Paolo elhagyja a várost s neki adja át ifju felségét.

összekapcsolását (helyesebben összezavarását) követelnék. Egyszerre csak egy, a napirenden való kérdést lehet megoldani, — most tehát a katonai kérdést. A választójog dolga csak ezután lesz aktuális. Ehez éppen úgy, mint a véderőreformhoz, csak akkor foglalkozhatunk állást, ha a kormány benyújtotta választójogi törvényjavaslatát. Természetesen az már eleve is leszögezhető, hogy hogy mi is egy demokratikus, ha nem is éppen radikális választói reformot akarunk, miután a mi programunkban is régtől fogva bennfoglaltatik az általános és egyenlő szavazati jog, de nem a nemzeti kautélák elejtésével. Világos azonban, ha a kormány komolyan keresi a békét, kénytelen lesz a választójogot követelő Justh-párttal is egyezségre lépni, amit annál kevésbé kifogásolhatunk, mert hisz ez a kérdés sem odázható el többé ad graecas Kalendas. Az azonban teljesen abszurd kívánság, hogy a kisebbség terjeszze elő a választójogi tervezetet, — a törvénykezdeményezés jogát a többség, illetve a kormány még sem engedheti ki a kezéből, mert ha kiengedné, akkor többé nem volna méltó a parlament vezetésére, hanem másoknak, az erre alkalmasabbaknak kellene átadniuk a helyüket. A szituáció tehát egészen tiszta. A Kossuth-párt hajlandó a véderőreformot megfelelő rekompenzációk árán normálisan letárgyalni anélkül, hogy a Justh-párt ultraradikális választójogi álláspontjával azonosítaná magát s nem azonosítja magát akkor sem, ha a katonai kérdésben fennálló fegyverbarátság révén a Justh-párttal együtt fel kellene vennie ismét az obstrukciót, amennyiben a hatalom a véderőreformot változatlan alakban próbálná keresztülröszakolni. Ez azonban viszont távolról sem jelenti azt, hogy annak idején a választójog dolgában is nem helyezkedhetnének a legszigorúbb kritika álláspontjára, — csak most nem akarjuk ezt a két nagyfontosságú és külön-külön s nem junktumban tárgyalandó kérdést összevegyíteni.

Ehez az érdekes interjúhoz fűzzük a kormány estilapjának egy vezérezikk-részletét, amely Kossuth Ferencnek az „Egyetértés” mai számában megjelent szenzációs nyilatkozatával foglalkozik. Ez a cikk-részlet, amely igen jellemző a többség gondolkodására, így hangzik:

„Mi tudjuk, hogy Kossuth Ferencnek van egy választójogi tervezete. Ennek alap gondolata a:

dicsérettel kell megemlékeznünk Vidor Dezsőről, az Operaház eddigi titkáráról, akit az igazgatóság rendezői minőségben a színpadra helyezte azért, hogy nagy intelligenciájával és színpadi ismereteinek sokoldalúságával a darabot úgy rendezze teljes ambícióval és ötletességgel, amint ezt Vidortól méltán el lehet várni. És nem csalódott ebben senki. Végtelenül örülünk, hogy mód van arra, hogy végre Vidor Dezsőről meg lehessen állapítani az ő rendkívüli színpadismeretbeli kvalitásainak érdemeit, amelyek ma bizonyultak be, amikor az első képből a nászfelvonulást, de főleg a második kép nagy mulatságát igazán művészi, óriási hatásérzékkel, színpompával és a rendezői ügyesség ezer mesterfogásával állította a néző elé. A szereplők közül Medek Anna már napok óta indiszpozícióval küzdve, nem esdálható, ha organumát kellően érvényesíteni nem tudta. Paolo szerepét Székelyhidy énekelte, szép organumával és kétségkívül jeles művészi érzékkel; de mégis úgy véljük, hogy ő még ma nem az a tenorista, akire ilyen nagy szabású szerepnek súlyos feladatait bízni lehetne. A többi szereplők közül Réza érczes baritonjával énekelte Giuncotto szerepét. Már maszkban is imponáló volt félelmetes karakterisztikumában. Hangja pedig rég harsogott olyan pompás erőben, mint ma. A többi szereplőkről alig van mit mondanunk. Meg kell azonban emlékeznünk a karok perfect együttetéséről.

Reméljük, hogy Ábrányi dalművét a magyar közönség kellő megérdemelt méltánylással fogja szívébe fogadni.

hogy a választójog a népiskolai képzéshez kapcsolódjon. Magyar törvények szerint a népiskola látogatása kötelező és ingyenes. A választójognak ezt a feltételét tehát mindenkinek megszereznie kell és lehet. Ez tehát olyan általánosság a választójognak, melyet alapfeltétel gyanánt mindenki elfogadhat. Igaz, hogy a kötelező és ingyenes népiskola egyelőre csak papíron van meg. De Kossuth tervezete erre való tekintettel a gyakorlati megvalósulásig bizonyos átmeneti intézkedéseket tartalmaz. Ezeket az átmeneti intézkedéseket nem ismerjük, de logikusan föltehetjük, hogy éppen, mert itt csak átmenetről és részletkérdésekről van szó, ezekre nézve nem lenne nehéz egy általános megegyezésre jutni. Meg merjük kockáztatni tehát azt a föltevést, hogy Kossuth Ferenc választójogi tervezetét alapul véve, az egész parlament egyetértelmű megállapodásra tudna jutni nemcsak a választójogi reform terminusára, hanem még annak tartalmára nézve is. Nos tehát, mi abban látjuk Kossuth Ferencnek és pártjának nemes, hazafias és parlamentáris hivatását, hogy próbálkozzék meg ezzel a közvetítő tervvel. Ha sikerül neki a Justh-pártot is, a kormánypártot is megnyernie egy olyan választójogi reformtervezetnek, mely egyaránt kielégíti a demokratikus és a hazafias követelményeket, akkor nemcsak a békét teremti meg, nemcsak a magyar parlamentárizmust menti meg, nemcsak a véderőreformot biztosítja, melyet hiszen maga is szükségesnek vall, hanem egyúttal megmenti Magyarországot attól a kataklizmától, melyet Kossuth maga említ.”

#### Justh Gyula ünneplése.

Justh Gyula tisztelői és barátai ma fényesen sikerült ebédet adtak az Országos Kaszinó termében a vezér hatvanhetedik születésnapja alkalmából. Az ebédet az ünnepeket kívül megjelentek gróf Batthyány Tivadar, Földes Béla, Holló Lajos, a függetlenségi és 48-as párt alelnökei, a pártunk csaknem valamennyi tagja, számos kültág és volt képviselő. A második fogás után felállott gróf Batthyány s felköszöntőjét így fejezte be:

— Amit ez a párt születésnapjára ajándékkal Justh Gyulának adhat, legbecesebb az a fogadalmam, amit a párt nevében tolmácsol, hogy ugyanazt az erőt, elhatározást ugyanazokért a célokért ajánljuk fel, melyet Justh Gyula zászlaja alatt a népjogokért s a véderőreform elviselhetetlen terhei ellen eddig is küzdöttünk. Justh Gyula egészségére üríti poharát.

A szünni nem akaró lelkes éljenzés és taps után Justh Gyula nagyjában a következőket mondotta:

— Tökéletesen igaz, hogy nagyobb ajándékkal nem lephetettek volna meg, mint azzal a fogadalmmal, hogy ott fogjuk folytatni a harcot, ahol elhagytuk s addig le nem tesszük a fegyvert, míg nem győzünk. A fogadalmat örömmel fogadja s a maga részéről is azt a fogadalmat teszi, hogy minden mellétekintet nélkül egyedül és kizárólag azt a magasztos célt tartja szem előtt, melyt maguk elé tűztek, mindaddig, míg csak ezt a célt el nem örjük. (Zajos éljenzés.) Örömmel állapítja meg, hogy az országban oszladozik a közönységs Magyarországnak népének milliói már megértették azt a becsületos szándékot, azt a megingathatatlan törekvést, hogy a súlyos katonai terhek ellen és a demokratikus haladásért megindított harcban megállás nincsen, csak előremenetel és diadal. (Zajos éljenzés és taps.)

Majd így fejezte be szavait:

— Itt kölcsönösen megteszünk a fogadalmat és nincs mese az az idő, mikor nem az lesz a legszebb ajándékom, hogy ti fogadalmat tettetek nekem és én viszont fogadalmat tettem nektek, hanem az lesz a legszebb ajándékom, hogy az a zászló, amely alatt harcolunk, diadalmaskodni fog és azt a célt, amelyet az ország, a nemzet jövőendő nagyságáért kitűztünk, meg is valósítottuk.

Szünni nem akaró éljenzés és taps hangzott föl Justh szavai után s a jelenvoltak a vezért meleg szeretettel üdvözölték.

Lelkes felköszöntőt mondott még Szalay Mihály, Benedek János, Balla Aladár, Györffy Gyula és mások.

#### Bécsi ábránd.

A bécsi „Pol. Kor.” a magyar politikai helyzettel foglalkozva, a többek között ezeket mondja:

— Justh Gyula már a képviselőház összehívásának napján megragadta az alkalmat, hogy Kossuth Ferenc békés szándékairól nyilatkozzon, kijelentse, hogy ő pártjával együtt kitart a véderőreform ellen indított harcban, melyben még a múlt nyáron létrejött megállapodás értelmében előreláthatólag a Kossuth-párt alelnöke, Déry Zoltán volt államtitkár is melléje fog állani, hogy továbbá az idej ujonczjatalok megszavazását is,

tekintet nélkül a többi ellenzéki part magatartására, a legerősebben fogja ellenezni és általában minden katonai javaslat ellen a leghatározottabb álláspontot foglalja el mindaddig, míg a választói jog kérdését nem rendezik. Ebből a kijelentésből harci kedv hangzik ki, de az is kitünik belőle, hogy Justh az obstrukció esetleges folytatásában nem számítat teljes bizonyossággal a többi balpárt, különösen a Kossuth-párt támogatására. Ezeknek a pártoknak a Justh-tól való félrevonulása a béke kilátásainak javulásául tekinthető és gróf Khuen-Héderváry is azt az alapos reményt meritheti belőle, hogy a komoly és munkára kész beloldali pártok, abban az esetben, ha a Justh-párttal szemben az alkotmányos küzdelem fegyvereivel kellene fellépnie, semmit sem fognak abbéli törekvései ellen tenni, hogy a parlamenti munkaképességét biztosítsa s a véderőnek megadja azt, amit már nem lehet attól megvonni.

#### Véderőreform — határidőre.

Ma már egészen bizonyos, hogy a véderőreformra vonatkozólag a Khuen-kormány terminus-nélkülisége megszűnt. Khuen ugyanis az idej sorozást összekötötte a véderőjavaslatok törvénybe iktatásával. A „N. Fr. Pr.” budapesti kormánykörökből származó tudósítása szerint a sorozás legkésőbbi terminusát június hónapban állapították meg, ezt megelőzőleg tehát a véderőjavaslatokat le kellene tárgyalni. A magyar kormány — mint az idézett bécsi lap mondja — reméli is, hogy sikerül a véderőjavaslatokat törvényerőre emelni június elseje előtt, úgy, hogy a sorozást június hóban már megejtheti, még pedig a felémelt ujonczlétszám alapján. Június a végső határidő a sorozásra, hogy az ujonczok október hó 1-én bevonulhassanak. Ha azonban — fejezi be a bécsi lap fejtegetéseit — a véderőjavaslatokat addig nem intézzék el, akkor a rendes ujonczlétszámot kell kérni, de számolni kell az esetben is az obstrukciós nehézségekkel.

#### A Kossuth-pártkörből.

Mint a képviselőházi tárgyalások megkezdése óta minden este, úgy ma is élénk vitát folytattak a párt nagyszámúban megjelent tagjai a politikai helyzetről. A pártvezetés tagjai közül ott voltak Sághy Gyula, Déry Zoltán és Szent-Iványi Árpád alelnökök. Kossuth Ferencnek az Egyetértésben megjelent cikke volt a beszélgetés fő tárgya és a párttagok valamennyien teljes mértékben helyeslik az aktuális kérdésekre vonatkozólag e cikkben kifejezésre jutó felfogást.

Szmrecsányi György képviselőnek a választási törvényre vonatkozólag benyújtott indítványával kapcsolatosan élénk eszmecsere fejlődött ki a választási bíráskodásról. Általános volt a felfogás, hogy a Kuria nemcsak nem felelt meg annak a várokozásnak, amelyet a képviselőválasztások feletti bíráskodás tekintetében joggal tűztek hozzá azok, kik a 99-iki törvényt megalkottak, nemcsak nem pótolja a választási törvény hiányait, hanem azzal a gyakorlattal, amelyet meghonosít, privilegizálja a választási visszaéléseket és egyenesen elijeszt mindenkit attól, hogy bármilyen törvénytelen választást is petícióval támadjon meg. Ezen a bajon mindenesetre segíteni kell, noha kétségtelen, hogy a törvény holt betűi egymaguk sohasem elegendők, ha az alkalmazásra hivatott bíróság nem tartja szem előtt a törvény szellemét.

#### A Justh-pártból.

Justh Gyula már a tegnapi nap folyamán szétküldött meghívókban a vitarendező bizottság összes tagjait, tehát mindazokat a képviselőket, akik a függetlenségi és 48-as pártból, a 48-as és függetlenségi Kossuth-pártból és a pártonkívüliek csoportjából a vitarendező-bizottságban vannak, a jövő héten, csütörtökön délután az Országos Kaszinóban rendezendő lakomára hívta meg.

A függetlenségi és 48-as párt kedden este 6 órakor értekezletet tart, amelyen az appropriáció kérdésével foglalkozik és a politikai helyzetet fogja megbeszélni.

Justh Gyula, a függetlenségi és 48-as párt elnöke, holnap vasárnap két napra elutazik a fővárosból és csak kedden estére tér ismét vissza.

A makói függetlenségi és 48-as párt január hó 21-én tartja évi rendes nagygyűlését. A gyűlésre meghívják Justh Gyulát, az országos függet-

lenségi és 48-as párt elnökét, mint Makó városának országgyűlési képviselőjét.

**A választójogi körirat.**

Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés, amely a múlt év december hónap 17-iki ülésén az általános, egyenlő, titkos és községenkinti választójog mellett foglalt állást, most vette közzé a belügyminiszterhez intézett felterjesztését. A történelmi visszapillantás folyamán rámutat arra a tényre, hogy az 1848. évi 5. t.-cz. a kereskedőkre és iparosokra nézve nem állított fel cenzust. A reakciós szellemű jelenlegi választójogi törvény 1874-ben a kereskedőkre és iparosokra nézve 10 forint 50 krajczáros cenzust állított fel és ennek folytán sok helyütt a kereskedő és iparos szavazók száma 50-60 százalékkal megfogyott. A javaslat védelmezői annak idején nyiltan kitértek, hogy nem akarják a városi elem politikai befolyásának gyarapodását megengedni. A felterjesztés technikai okokból két részre osztja a kérdést. Elsősorban foglalkozik a kereskedők, azután pedig a többi társadalmi osztályok választójogával. De kiemeli, hogy ez az elválasztás tisztán elméleti jelentőségű, mert a gyakorlatban a kérdést elkövetni nem lehet. Végül részletesen foglalkozik a felterjesztés azzal a váddal, hogy az általános választójog megdönti a magyarság tulsúlyát s a nemzetiségek uralmához vezet. Történelmi példák hosszú során igazolja, hogy ez a kifogás mindig felmerült akkor, midőn a demokratikus haladás irányában kellett törvényeket hozni. Magyarországon a magyarság úgy egy a demokrácia ügyével és minden népies reformból elsősorban a magyarság huzott hasznát. Hogy ez a kifogás mily rossz szemű, kitűnik abból, hogy a jelenlegi cenzus és választókerületi beosztás sokkal hátrányosabb a magyarságra, mint a nemzetiségekre nézve. Minden cenzusleszállító reform a magyarság pozícióját gyengíti, mert a nemzetiségi tömegek még mindig a falun laknak, míg a magyarság jelentékeny része proletarizálódott és városokba költözött. Az előterjesztés rámutat arra, hogy a magyarság előrehaladása az utolsó évtizedekben kizárólag a városok kulturális és gazdasági befolyásának következménye és a magyarosításnak egyedüli útja a városoknak megfelelő politikai szerephez való juttatása. A kereskedők és iparosok nem kérnek kiváltságokat, hanem egyenlő elbánást. Végül az előterjesztés a községenkinti szavazás mellett foglalt állást.

**A horvát helyzet.**

Zágrábból jelentik: A jogpárthoz tartozó képviselők értekezletéről és a párt nemzeti tanácsának üléséről, amelyek ma, tegnap és tegnapelőtt folytak le, a *Hrvatszka* pártlap hosszabb kommunikétes közzé, amelyből kivehető, hogy a konferencián összesen 56 párttag vett részt Horvátországból, Boszniából és Dalmáciából, míg az istriai tagok kimentették távolmaradásukat, mert ugyanakkor Triesztben részt kellett venniük a tartománygyűlés munkaképességének biztosítására egybehívott értekezleten. A nemzeti tanács ülésén dr. *Starčević* Mile elnökölt. Az ülés megnyitása után táviratot küldtek a kabinetirodához, amelyben az egybegyűltek kifejezést adnak öfölsége iránt való megintathatlan hűségüknek és ragaszkodásuknak és kifejezik hódolatukat, valamint ama reményüket, hogy öfölsége a szétáradó horvát országot egyesíteni és a horvát közjog öpségét biztosítani fogja. Ezután tárgyalták amaz utakat és módokat, amelyekkel a pártprogramot, Horvátország állami önállóságát meg lehetne valósítani és ama lépésekről, amelyeket a pártból tartozó tartománygyűlési képviselőnek tenniük kellene. E pontoknál ölének vita fejlődött ki. Elhatározták azonban a határozatok titokban tartását, hogy a horvát nemzeti közjogi eszme ellenfeleinek ne legyenek alkalmai a pártból tartozó képviselők működésének megakadályozására és akciójuk sikerének megzúszására.

Budapest, január 13.

A fiumei kormányzó utazása. Fiuméből jelentik: Gróf *Wickenburg* István kormányzó vasárnap Budapestre utazik, hogy politikai ügyekben tanácskozzon a miniszterelnökkel.

A Dreadnoughtok építése. A VI. számú csatahajó, a monarchia második *Dreadnoughtjának* az építését a san-roccói hajógyárban e hó 16-an kezdik meg. Csaknem egyidejűleg kezdik meg a VII. sz. csatahajó építését Fiumében. A *Viribus Unitis* múlt év június 24-én becsajították vízre. Ha az V. sz. csatahajó a programnak megfelelő időre elkészül és ez év március 23-án vízrebecsajítják, akkor a monarchiának két Dreadnoughtja lesz vízen. Megjegyzendő, hogy Olaszországnak már négy Dreadnoughtja uszik, kettőnek az építést megkezdették, másik kettőnek pedig lelkesebb foglalkozni.

**Két tárcza egy napon.**

— És hét kisebb javaslat. —

A képviselőház ülése.

Budapest, január 13.

A képviselőház ma befejezte az igazságügyi előirányzat tárgyalását s azután egy egész sereg nemzetközi egyezményt cikkelyezett be. Még *Polónyi Géza*nak volt személyes elintézni valója *Juriga* Nándor nemzetiségi pap-képviselővel, amire ismét a költségvetés következt és pedig a honvédelmi tárcza. Báró *Solymossy* Ödön előadó indította meg a katonai vitát, amelynek első résztvevői a Kossuth-párti gróf *Somsich* Tihámér és a Justh-párti *Bakonyi* Samu voltak. Mind a ketten úgy nyilatkoztak, hogy a hadsereg fejlesztését nem elleneznék, ha a hadvezetés a nemzet jogos kívánságaira s teherviselő képességére tekintettel volna; egyben a véderő-reform ellen való további harcot is bejelentették a függetlenségi szónokok. Az ülés végén *Benedek* János interpellált az egyetemi könyvtár tarthatatlan állapotá dólgaiban, de miután a kultuszminiszter nincs Budapesten, választ nem kaphatott.

Részletes tudósításunk a következő:

**Formalitások.**

Náday Lajos elnök az ülést fél 11 órakor megnyitja.

A múlt ülés jegyzőkönyvét hozzászólás nélkül bitelesítik.

Elnök bemutatja Reöck Iván kérvényét, melyben négy heti szabadságot kér.

A Ház a kért szabadságot megadja.

Felolvassák az indítvány-könyvet, melybe Szencsényi György jegyzett be indítványt, a kuriai bíráskodásról szóló törvény megváltoztatása tárgyában.

Az indítvány megokolását a Ház a február 10-iki ülésre tűzi ki.

Az interpelláció könyvbe *Benedek* János jegyzett be interpellációt az egyetemi könyvtár ügyében.

A Ház felkettőkor tér át az interpellációra. Következik az igazságügyi tárcza részletes tárgyalásának folytatása. A többi tételt hozzászólás nélkül elfogadják s ezzel az igazságügyi tárcza költségvetésének tárgyalása véget ért.

**Nemzetközi egyezmények.**

Ezután áttérnek a nemzetközi egyezmények tárgyalására.

A Szerbiával a konzuli egyezmények, a hagyatékok, gyámság, gondnokság, az okiratok hitelesítése és anyakönyvek; a polgári eljárás kérdései, a polgári és kereskedelmi ügyekben keletkező bírósági ítéletek s egyezmények és csődök; a közönséges büntetettek kölcsönös kiadása tekintetében kötött egyezmények becikkelyezése tárgyában kötött egyezményeket együttesen tárgyalják.

Heinrich Antal előadó röviden ismerteti a javaslatot és fejtegeti az új egyezmények előnyeit a régiakkal szemben. Hangoztatja ez egyezmények becikkelyezésének fontosságát Magyarországon, ezért elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Györfly Gyula a függetlenségi és 48-as párt nevében kijelenti, hogy a párt az egyezmények életbeléptetése elé nem akar gátakat emelni, hiszen ezek Szerbiával való jogviszonyunkat szabályozzák. Csak arra kéri a minisztert, gyakoroljon befolyást arra, hogy az egyezményeknek rendelkezési a mi lojális eljárásunknak megfelelőleg velünk szemben is becsületesen megtartassanak. Mutatják ennek szükségét azok a tapasztalatok, amelyeket legutóbb Romániában, Horvátországban, sőt Ausztriában is tettünk. Kénytelen rámutatni az összes egyezmények kirívó magyartalanságára és stilustalanságára. Bár az egyezmény lejárati ideje sincs kellőleg meghatározva, az egyezmények becikkelyezése ellen kifogást nem tesz.

Heinrich Antal előadó reflektált Györfly szavaira. Az egyezmények szövege azért magyartalan, mert lehetőleg hűen akarták visszaadni a francia eredetét. Az egyezmények haladást jelentenek az eddigi állapottal szemben, azért elfogadásra ajánlja azokat.

Györfly Gyula nem fogadja el Heinrich álláspontját, mert az egyezmény magyar szövege rákérdező az eredeti, tehát magyarból kellett volna francziára fordítani. Főntartja állítását, hogy filmondás nélkül az egyezmények in finitum érvényben maradnak. Különbben reméli, hogy a kormány ha nem megfelelő az egyezmény, gondoskodik a fölmondásról.

Az egyezményeket ezután általánosságban és részleteiben is elfogadják.

Harmadik olvasásukat a hétfői ülésre tűzik. Következett a Bulgáriával kötött három nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről szóló javaslatok tárgyalása.

Heinrich Antal előadó kéri ezeknek az egyezményeknek elfogadását is, mivel ezek az egyezmények csaknem teljesen megegyeznek a Szerbiával kötött egyezményekkel.

Cserny Károly munkapárti a Balkán-államokban a leánykereskedés terén fönálló tarthatatlan állapotokra mutat rá. Kéri a kormányt, hogy ez a kérdés külön egyezményrel rendeztesse Bulgáriával és Szerbiával.

Heinrich Antal osztja Cserny Károly nézetét, hogy a bajon segíteni kell. Tudomása szerint az igazságügyminiszter már lépéseket tett külön egyezmény megkötése iránt.

Az egyezményeket ezután általánosságban és részleteiben is elfogadják.

Harmadszori olvasásukat a hétfői ülésre tűzik ki.

**Polónyi Juriga ellen.**

Polónyi Géza személyes kérdésben válaszol Juriga Nándornak az igazságügyi vita során elmondott beszédének egyes állításaira. Juriga egyenesen megvádolta a magyar államot, hogy hamis tolmácsokat alkalmaz. A nemzetiségi izgatók ezt a beszédet is föl fogják használni ellenünk. A magyar állam igazságszolgáltatásának vakmerő megrogalmazását ezért vissza kell utasítanunk. Jurigát az esküdtsek állam ellen való izgatásért két évi államfogházra és 600 korona pénzbüntetésre ítélte. Elítéltetését most valótlannal állítja a képviselőház elé. Jó lesz ezt az urat alaposan megismerni. Mikor Jurigát elítélték, ez az ur büntetés elhalasztásért folyamodott. Ekkor Juriga becsület-szavára fogadta, hogy se szökést nem próbál meg, se pedig, míg ügye elintéztet nem nyer, a magyar állam ellen nem fog izgatni. Ezt a szavát megszegte, mert újból csak izgatott s a pozsonyi ügyvétség szökési gyanu miatt külön vizsgálatot volt kénytelen ellene elrendelni. Bár a nemzetiségiek a megkegyelmezés iránt is mindent megpróbáltak, a szülő azonban, mint akkori igazságügyminiszter ragaszkodott ahhoz, hogy Juriga ülje le büntetését. (Helyeslés.) Ez az oka annak, hogy Juriga azt mondja róla, hogy Kis-Szibériát csinált s megtöltötte az államfogházakat. Ezt, mint vakmerő, valótlannal rágalmat visszautasítja. (Általános helyeslés.)

**A honvédelmi tárcza.**

Következett a honvédelmi tárcza költségvetésének tárgyalása.

Báró *Solymossy* Ödön előadó röviden ismerteti s elfogadásra ajánlja a költségvetést. Jelezni kívánja, hogy a miniszter ígéretet tett arra, hogy a hadmentességi díjat reformálni fogja s a reformot a progresszivitás alapjára fekteti.

Elnök öt percze felfüggeszti s szünet után uja megnyitja az ülést.

Gróf *Somsich* Tihámér szerint ha már annyi pénz- és véráldozatot hoz a nemzet, legalább helyesen, a czélnak megfelelőleg használtassék fel ez a sok áldozat. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Sajnálatlall konstatalja, hogy ez nincs így. A hadvezetés azt hangoztatja, hogy nem a magyar érdeket, hanem a monarchia érdekeit kell figyelembe venni. Ez pedig nálunk, sajnos, azonos az osztrák érdekekkel. A csapatok exterritoriális elhelyezését hibáztatja s elítéli a hadvezetésnek ehhez való ragaszkodását. Nem akarják a nemzeti nyelvet a vezényletben, pedig erre igen nagy a szükség. Sürgeti a honvédtüzérség felállítását. Örülünk mindannak, ami előrehaladás a honvédségnél, de követelnünk kell a magyar szellemet. A véderő-reform ezzel a kívánsággal nem számol. A Kossuth-párt ezért nem is szavazza meg a véderő-reformot. Az áltjszti kérdést még a mai napig se tudták közmegelegetésre megoldani, holott ennek is nagy fontossága volna. A kormány iránt való bizalmatlanságból nem szavazza meg a költségvetést. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Bakonyi Samu kijelenti, hogy a tárcza költségvetését nem fogadja el. A hadsereg elleni erős bírálatuk nem osökkenti a honvédség iránti szeretetünket, mert ebből várják az önálló magyar hadsereg felállítását. Elismeri, hogy a honvédelmi miniszter a jelenlegi keretekben minden lehetőt megtesz a honvédség fejlesztésére. Kifejásolja, hogy a kormány a mostani költségvetésben oly tételeket is meg akar szavaztatni, amelyek még a levegőben lógnak. Ez a költségvetési jog kijátszása. Határozati javaslatot nyújt be, mely szerint e tételek költségei csak akkor folyósíthatók, ha a véderőről s a honvédségről szóló javaslatok törvénynyé válnak. A honvédség a véderőben nem jut ahhoz a szerephez, amely egy önálló hadsereget megilleti. Nem tudja, hogy ennek mi állja

utját? Katonai akadályai nincsenek. Utját állja a magyarság iránt még mindig megnyilvánuló bizalmatlanság. Nem tudja, hogy a honvédség miért nem kap külön vezérkart. Ennek oka is a bizalom hiánya, amelyre pedig ez az ország nem szolgál reá. Kérdi, hogy a honvédség miért nem kap műszaki csapatokat is? A honvédségre nézve az új véderőreform egyenesen visszafelé fejlődést jelent. Az egész véderőkérdésnek leggyengébb része az altiszti kérdés. Ezt a kérdést csak az altiszti hivatásnak élethivatássá való fejlesztésével s altisztképző iskolák felállításával tartja megoldhatónak. Tiltakozik a sajtó egy részének ama gyanúsítása ellen, hogy ők a delegációban a hadügyminisztert különleges simogatásban részesítették. A többség részéről volt tapasztalható a kétféle elbánás a közös miniszterek iránt. Pártja nem tiltakozik a véderő fejlesztése ellen, hanem csak az elviselhetetlen terhek ellen. A kormány jöjjön már a Ház elé az általános választói jog reformjával. A fejlesztésnek akadályai az is, hogy a véderőfejlesztés negligálja a nemzeti szempontokat. Ezért a véderőreform ellen indokolt a legvégsőig menő obstrukció. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Elnök felkeltőkor a vita félbeszakításával megállapítja a következő ülés napirendjét.

#### Az egyetemi könyvtár ügye.

Következett az interpelláció.

Benedek János az egyetemi könyvtár tartástan állapotát teszi szóvá. Az egyetemi könyvtár fontosságára mutat rá. Elhanyagolása mérhetetlen kár a hallgatókra nézve. A könyvtár állapota 36 év óta nem változott. Helyiségei szűkek s az újabb tudományos munkák hiányzanak. Ma egy hely esik 72 hallgatóra. Az egyetlen spanyol egyetemet kivéve, a többi egyetemhez arányitva, nagyon elmaradt állapotban van a budapesti egyetem. Az is kár, hogy vasárnap nem juthatnak a hallgatók a könyvtárba. A kiköszönés is nagyon meg van nehezítve. Ezeket a bajokat segíteni kell. Interpellációjában kérde a kultuszminisztertől, hajlandós-e intézkedni, hogy az újabb tudományos munkák beszereztesse, hogy a könyvtárhelyiségek az egész nap folyamán vasár- és ünnepnapokon is nyitva legyenek s a hallgatók pénz- és index letétele nélkül is kiköszönőzhessenek könyveket továbbá a helyiségek kibővítéséről, illetve új helyiségekről gondoskodni oly módon, hogy ezekre a célokra már a jövő évi költségvetésben megfelelő összeg állíttassék be? (Elnök helyeslés a baloldalon.)

Az interpellációt kiadják a kultuszminiszternek.

Elnök ezután háromnegyed kettőkor berekeszti az ülést.

Budapest, január 13.

A privigei mandátum. Pöstyénből jelentik: A lemondás következtében megüresült privigei választókerület mandátumára a munkapárt körében *Osocher* Kálmán nyitrai fősztalabíró emlégetik jelöltnek. A néppárt jelöltje *Brestyenszky* Kálmán volt képviselő, akinek győzelme ezuttal biztosra vehető.

Betiltott népgyűlés. A függetlenségi és 48-as párt a szociáldemokrata párttal és a választójogi ligával karöltve holnapra Resiczabányára népgyűlést hirdetett az általános választói jog érdekében. A népgyűlés tartását a resiczabányai pártvezetőség kellő időben bejelentette a fősztalabíróknál. A járás fősztalabírja, Biró Béla, érdemeket akarván ezereket a nép szabad véleménynyilvánításának megakadályozásával, a népgyűlést azzal az erőszakolt indoklással, hogy a helyiség, hol a népgyűlést megtartani szándékoztak, nem alkalmas nagyobb tömegek befogadására, — betiltotta. A fősztalabíró nyilvánvaló erőszakoskodása nagy felháborodást keltett az egész járásban. A függetlenségi pártvezetőség a jogtalan fősztalabírói végzést megfelelően elhatározta, hogy a fősztalabírói hasáskodást a legközelebbi törvényhatósági közgyűlésen méltó kritikában fogja részesíteni.

Az egyenes adótörvények novellája. Az 1889. évi V., VI., VII., VIII., IX., X., XI. és XII. törvények végrehajtási utasítása és az ezen törvényekkel életbeléptetésének előkészítése az állam fontos pénzügyi érdekeinek megóvása, valamint az adózó polgárok iránti méltányosság szempontjából oly rendkívül sokoldalú körülményeket igénylő nagyarányú munka, hogy a pénzügyi kormány a fenti törvényekben foglalt, az életbeléptetés határidejét 1911. évi január 1-én megállapított rendelkezésnek megváltoztatását s a határidőnek 1913. január 1-jére való kitolását már annak idején kénytelen volt szorgalmazni. Az egyenes adók reformját tartalmazó nyolc törvényekhez készülő végrehajtási utasítások kidolgozása alkalmával kiderült, hogy a hivatkozott törvények a

Földadóról szóló V. törvények kivételével a kezelés szempontjából módosításra és kiegészítésre szorulnak. Ennek következtében szükségessé vált, hogy a pénzügyi kormány a végrehajtási utasítás kiadása előtt egy, az 1899. évi VI., VII., VIII., IX., X., XI. és XII. törvényeket módosító és kiegészítő törvényjavaslatot dolgozzon ki. Ez a törvénynovella, mely főként a jövedelmi és kereseti adóra nézve tartalmaz új rendelkezéseket, már nagyjában készen van a legközelebbi törvényhozás elé kerül. Addig is, míg ez a javaslat törvénynyó válik, elkészül az adótörvényekre vonatkozó végrehajtási utasítás és így remélhető, hogy ez még az év őszén kibocsátható lesz, tehát az adótörvények életbeléptetése a jövő év elejével tényleg bekövetkezik.

### A németországi választások.

— A szocialisták győzelmei. — A fekete-kék blokk változatlan maradt. — A birodalmi gyűlés új képe. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, január 13.

Tegnap a német birodalom polgárainak akarata egy rendkívül heves és izgalmas választás alakjában nyilvánult meg s a választások eredménye némi meglepetést is hozott azoknak, akik a német uralkodó pártok helyzetét eddig megingathatatlannak hitték. A konzervatívok és klerikálisok ugyan nem kerültek ki vereséggel a választásokból, de a szociáldemokratáknak előnyomulása arra enged következtetni, hogy Bebel pártja a pótválasztások után ismét el fogja érni néhány évvel ezelőtt elért számarányát. A liberálisok, főleg a szociáldemokraták helytelen választási taktikája folytán egy kis veszteséget szenvedtek s így nagyjából a tegnapi választások némi eltérést hoztak létre a pártokban. Ez az eltérés azonban nem abban az irányban történt, mint a baloldali pártok remélték és látták, hanem mint már említettük, a szociáldemokraták javára. Nem látszik lehetetlennek, hogy a szociáldemokraták száma az új birodalmi gyűlésen meg fogja haladni a százat. A konzervatívok veszteségeket szenvedtek, de mégis jobban tartották magukat, mint ahogyan a baloldali pártoknak ellenük intézett rendkívül heves támadása után várni lehetett volna. A klerikális centrum pedig változatlan számban kerül vissza.

A baloldali polgári pártoknak a főválasztás napja nem volt kedvező. Annak az eldöntése, vajjon sikerülni fog-e a fekete-kék blokkot kisebbsébe szorítani, attól függ, vajjon a liberálisok el tudják-e magukat határozni arra, hogy a szűkebb választásnál a szocialistákkal együtt szavazzanak. De ha sikerül is valamennyi baloldali pártot rábírnunk erre a meggyőzésre, akkor sem bizonyos, hogy az eddigi konzervatív-kerikális többség kisebbséggé fog átváltozni, sőt nagyon kérdéses, vajjon a liberálisok, akiket a választás eddigi eredménye nagyon elkedvetlenített, el fogják-e határozni magukat arra, hogy a szocialistákkal együtt menjenek.

Dr. Dietrichhahnt, az agráriusok egyik vezetőjét nem választották meg. A mezőgazdák szövetségének elnöke, Rösike, szűkebb választásba kerül. Ellenben az agrárius *Tagesszeitung* szerkesztőjét, aki ellen zsarolás miatt több büntető felfeljelentést tettek, megválasztották. A szabadkonzervatívok, akiknek eddig 25 mandátumuk volt, egyelőre csak két kerületben győztek és öt kerületet veszítettek el. A szabadkonzervatívok vezetői közül nem választották meg Liebert vezérőrnagyot, a szocialisták ellen alakult szövetségnek elnökét. Nagy veszteséget szenvedtek az antiszemitaik, akik hat kerületet veszítettek el; szűkebb választásba kerülnek ugyan nyolc vagy kilenc kerületben, de a legtöbben kevés kilátással.

Részletes jelentésünket a tegnapi német választás eredményéről itt adjuk:

#### A pártok számaránya.

Mind a 397 választókerületből ismeretes már az eredmény. E szerint a főválasztás napján 212 képviselőt választottak meg véglegesen és 185 kerületben lesz szűkebb választás.

A konzervatív jelöltek közül győzött 27, szűkebb választásba kerül 43; eddig volt 58.

A szabadkonzervatív jelöltek közül győzött 5, szűkebb választásba kerül 13; eddig volt 25.

Az antiszemita jelöltek közül egyet sem választottak meg, szűkebb választásba kerül 4; eddig volt 3.

A gazdasági szövetség jelöltjei közül győzött 4, szűkebb választásba kerül 14; eddig volt 17.

A centrum párt jelöltjei közül győzött 88, szűkebb választásba kerül 37; eddig volt 103.

A lengyelek közül győzött 14, szűkebb választásba kerül 10; az előbbi birodalmi gyűlésen volt 20.

A nemzeti szabadelvűek közül győzött 4, szűkebb választásba kerül 64; eddig volt 51.

A haladó néppárt jelöltjei közül egyet sem választottak meg, szűkebb választásba kerül 62; eddig volt 49.

A szociáldemokrata jelöltek közül győzött 66, szűkebb választásba kerül 113; eddig volt 53.

A vadak közül győzött 4, szűkebb választásba kerül 17, eddig volt 17.

#### Pótválasztások.

A pótválasztásokon a pártok jelöltjei így szerepelnek:

- 41 konzervatív,
- 16 birodalmi párti,
- 3 német reformpárt,
- 13 gazdasági egyesülés,
- 31 centrum párt,
- 10 lengyel,
- 64 nemzeti liberális
- 4 mezőgazdák szövetsége
- 53 haladó néppárt,
- 122 szociáldemokrata,
- 3 bajor liberális,
- 1 elzászi,
- 1 elzászi centrum párt,
- 2 lotharingiai,
- 6 velf.

#### A parlamenti vezérférfiak.

Parlamenti vezérférfiak közül meg vannak választva: *Heydebrandt*, gróf *Konitz*, gróf *Vestarp*, dr. *Eril*, *Mormann*, továbbá *Semmler* (nemzeti liberális), *Gröder* (centrum), gróf *Schwerin-Löwitz* (konzervatív, a birodalomgyűlés eddigi elnöke), *Schultz* (birodalom párt alelnöke), báró *Gamp* (birodalmi párt), *Speck* (centrum), dr. *Schadler* (centrum), *Molkenbuhr* (szociáldemokrata) és *Lizensiat-Mumm* (gazdasági egyesülés, aki apósának, *Stöckernek* választókerületét hódította el.)

Kilátásos pótválasztásra kerül *Bassermann* (nemzeti liberális) a centrum párti jelölt ellen, gróf *Posadowski* egy szociáldemokrata ellen és *List* büntetőjogi tanár egy konzervatív jelölt ellen. Dr. *Paasche* és *Libert* (birodalom párti) is pótválasztásra kerülnek, épp úgy *Hausmann* Konrad és *Payer* haladó néppártiak.

Kibuktak a többi között dr. *Hahn* Frigves (mezőgazdák szövetsége), *Neumann* és *Latmann* papok (gazdasági egyesülés).

#### A pártok nyereség-vesztés számlája.

A konzervatívok nyernek 2, veszítenek 9 mandátumot, a birodalom párt nyer 2, veszít 9 mandátumot, a gazdasági egyesülés nyer 1, veszít 7 mandátumot, a centrum veszít 6 mandátumot, a lengyelek veszítenek 1 mandátumot, a nemzeti liberálisok nyernek 2, veszítenek 16 mandátumot, a haladó néppárt veszít 12 mandátumot, a szociáldemokraták nyernek 27, veszítenek 2 mandátumot. A parasztszövetség nyer 1 mandátumot. Egy párton kívüli liberális egy párton kívüli konzervatív jelöltet kiiktattak.

#### Német lapok a választásokról.

A *Vossische* utg. jelentése szerint a birodalmi választásokban a kormány és a fekete-kék blokk megkapta a pénzügyi reform nyugtáját. Sajnálatos, hogy a polgári balpárt és a nemzeti liberális párt kénytelenek a küzdelem költségeit fedezni, de ez nem is csodálatos. Minél fordébb az uralkodó politika, annál kedvezőbb a helyzet a szélső ellenzék részére.

A *Berliner Neuesten Nachrichten* szerint az egyedül nyerő fél a szociáldemokrata. A liberális

sok reménységei szép álmoknak bizonyultak. A szociáldemokrácia a liberális agitációból is hasznot húzott.

A *Post* szerint a választásoknak két főeredménye szembetűnő. Az egyik a szociáldemokrácia megerősödése, ami az érthetetlen kibékülési politika eredménye. Uj, de igen öröndetes a másik eredmény, t. i. hogy a baloldali liberálisok üztették a költéségeket. Vereségül a Hanza-szövetség vereségét jelenti. Mindent összeréve a jobboldali nemzeti pártoknak nincs okuk panaszkodni a választások kimenetelére iránt.

A *Deutsche Tageszeitung* szerint az összes monarchista pártok köteleessége a szociáldemokrácia visszaszorítása. A fekete-kék blokk pártjait a választás eredménye nemcsak, hogy nem törte össze, hanem legalább is annyi életörömet adott tanujelét, mint a liberálisok és a pótválasztásoknál a liberálisok sorsa jórészt az ő kezükben nyugszik.

**Támadás a szociáldemokraták ellen.**

A *Nord. Allg. Ztg.* a pótválasztásokat illetőleg a következőket írja: A szociáldemokraták az eddig érkezett jelentések szerint 64 mandátumot szereztek az első rohammal, ezzel szemben a többi polgári pártok 141-et és ebből maga a centrum 83-at. A jobboldali pártok 36-ot és a polgári liberálisok csak négyet. 120 választókerületben a szociáldemokraták és más jelöltek között pótválasztásra kerül a sor. Saját erejéből a szociáldemokrácia e választásoknál nem győzedelmeskedhet. Minden mandátumot, amelyet szerezni fog, a német polgárságnak köszönhet. Az új birodalmi gyűlés legközelebbi feladatai közé a véderő ügyének rendezése tartozik. Az a párt, amely maga nemzetközinek mondja magát, amelyben mozgósítás esetén a tömegsértyák eszméje is felmerülne, egész lényegében alkalmatlan a fontos feladatok teljesítésére. Épp ezért nem szabad, hogy pártvezélokra való tekintetek vezéreljék a többi pártokat a pótválasztásoknál és ne a mulibeli viszálykodásra és visszavonásra, hanem a nemzet jövőjére irányítsák tekintetüket.

**Az új birodalmi gyűlés.**

Az új birodalmi gyűlést február első felében fogja egybehívni a kormány. A trónbeszéd befejezését követően az új törvényhozástól egy hadügyi és egy tengerészeti javaslat megszavazását várja. A tengerészeti törvényjavaslat már főbb vonalaiban kész, csak a részletek kidolgozása van hátra. Az eddigi két nyílt tengeri hajórajhoz még egy harmadik hajóhadat akar létesíteni a birodalmi kormány a tartalékcsőhájból.

**Berlin képviselői.**

1. kerület: Pótválasztás *Kaempff* (haladó néppárti) és *Düwel* szocialista, a „*Vorwärts*” szerkesztője közt.
2. kerület: *Fischer* (szocialista).
3. kerület: *Pfannbuch* (szocialista.)
4. kerület: *Büchner* (szocialista)
5. kerület: *Schmidt* (szocialista.)
6. kerület: *Ledebour* (szocialista).

**München.**

Az 1. kerületben pótválasztás lesz dr. *Kerschenshteiner* (szabadelvi) és *Witti* (szocialista) közt.

A 2. kerületben *Vollmar* szocialistát választották meg. A szavazatok így oszlottak meg: *Vollmar* (30.526), *Meinl* (szabadelvi 18.163), *Scharnagl* (centrum 8502.)

**Hamburg.**

Hamburgnak mind a három kerületében a szocialista jelöltek győztek. I. kerület: *Bebel*; II. kerület: *Diets*; III. kerület: *Meiser*.

**KÜLFÖLD.**

A császár neheztel Szerbiára. Belgrádból jelentik: A szkupstina tudvalevőleg hosszú és szenvedélyes vita után mindössze három szótöbbséggel másfél millió frank nászajándékot szavazott meg Péter király leányának, *Heléna* hercegnőnek, aki férjhez ment *Konstantinovic* orosz nagyherceghez, a császár unokatestvéréhez. A javaslatot Péter király

még nem szentesítette s amint hírlik, a szentesítés végleg elmarad. *Hartwig* belgrádi orosz követ ugyanis meglátogatta a szkupstina elnökét és kijelentette neki, hogy a császár megtiltotta unokatestvérének, hogy a nászajándékot elfogadja. A császár miatt neheztel, hogy a szkupstina nem egyhangúlag ajánlotta fel a király leányának a másfélmillió frank nászajándékot.

**A wilhelmshaveni áruló.** Berlinből jelentik: Két hónappal ezelőtt történt, hogy a tengerészeti hatóság Wilhelmshavenben messzeágazó összeesküvést fedezett fel, amelynek célja az volt, hogy a német hadikikötők örödtérsi terveit megszeresse az angol tengerészeti kormány számára. A legnagyobb titokban folyt a vizsgálát s annak során kiderült, hogy az árulók egyike *Gauss* Vilmos wilhelmshaveni rendőrtisztviselő. Attól fogva szemmel tartották *Gauss*ot, levelezését elkobozták s megállapították azt, hogy a rendőrtisztviselő sok pénzküldeményt kap Londonból. Sikertelenül próbálták kideríteni is kifürkészni, *Gauss*ot letartóztatták, de mikor a rendőrség egy környékbeli elhagyott nyaralóban rajta akart ütni a többi árulón, a rejtőzködés üresen találta. A rendőrtisztviselőt vizsgálati fogságba helyezték s onnan megfoghatatlan módon már a következő héten megszökött. Azóta hiába hajszolták *Gauss*ot, míg most Londonban letartóztatták. A német hatóságok ugyanez sikkasztások miatt körözötték a rendőrtisztviselőt és szerdán délután londoni detektívek felismerték a Southampton Row-on. Kereken tagadta, hogy ő volna a körözött *Gauss*, de aztán beismerte szerényazonosságát. Ugy próbált a csővából szabadulni, hogy angol kémnek mondta magát, különböző állításokkal azt akarta elhitetni, hogy a német kormány őt csak kémkedésért üldözi, sikkasztásokat ellenben nem követett el és csupán ürügy, ha a német hatóságok sikkasztásért kérték kiadatását. A diplomáciai eljárás már megindult *Gauss* kiszolgáltatása körül.

**Vilmos császár első látogatása a Vatikánban.** Jövő hét elején jelennek meg — mint tegnap megírtuk — *Galimberti* bibornokok az emlékiratait, melynek egy fejezete *Vilmos* császárnak a Vatikánban tett első látogatásával foglalkozik. A Kuria, mint 1882-ben, amikor *Ferenc József* római látogatását a pápa levele megakadályozta, mindent elkövetett, hogy a német császár római utazását is megghiúsítsa. Amikor a Vatikánban meggyőződtek arról, hogy ez nem fog sikerülni, *Rampolla* legalább is fel akarta használni az alkalmat arra, hogy a császárnak, amennyire csak lehet, elvegye a kedvét az Olaszországgal való szövetségtől. *Rampolla* tehát rávette a pápát, hogy amikor a császár meglátogatja, ajánlja neki a gyenge és megbízhatatlan Olaszországgal való szövetség helyett azt, hogy csatlakozzon szoroson Franciaországhoz és Oroszországhoz. *Monte* erről *Galimbertinek*, aki akkor még bécsi nuncius volt, a következőket írta:

„A szokásos üdvözlő szavak után, a pápa azonnal politikai fordulatot adott a beszélgetésnek. — A Szentatya — mondotta a pápa — nincs őszintébb óhaja, mint hogy a béke fentartásán közreműködjön, de ehhez nézete szerint feltétlenül szükséges Németországnak Franciaországhoz és Oroszországhoz való közeledése, annál is inkább, mert a jelenlegi orosz kormányval való szövetség nem sokat ér. Az orosz kormány a katolikus egyházzal való ellenségeskedése miatt nyomorúságos helyzetben van és nem képes feladatait az orosz nép megelégedésére megoldani. Vilmos császár erre azzal az ellenvetéssel válaszolt, hogy rámutatott a franciaországi szomorú állapotokra és a szláv világot betöltő pánszláv üzemelésre. A nem éppen épületes beszélgetésnek *Henrik* potosz herceg belépése hirtelen véget vetett. A császár, amikor pár perc múlva XIII. Leó oldalán kilépett az előcsarnokba, nagyon komoly volt és megilletődöttnek látszott, a pápa pedig, mint a szemtanúk állítják, alig tudta a könyvét elfojtani.”

**Anglia aggodalmai.** Londonból jelentik: A *Daily Chronicle* írja: A brit nép sok év óta nem volt oly nyugtalan Anglia külpolitikája miatt, mint most. A megütközés érzésével látjuk külpolitikánkat és homályosan agyanusítjuk, hogy a dolgok nem úgy állanak, ahogyan kellene. Ezek az érzések kifejezésre jutnak *Rosebery* egy jelentős beszédében. Ebben a beszédben észrevehető a rekonszenvezés *Gladstone* ideáljai: a béke, a semlegesség és a mérsékelt fegyverkezési kiadások iránt. Mi más utat választottunk, jobban mondva más utra vittek bennünket, mert a külpolitika forrása és motívumai el vannak takarva a plecs

szemei elől. A következmény az, hogy Anglia tér-dig benne áll az európai bonyodalmak mocsarában. Lelkiismeretesen teljesítettük kötelezettségeinket a marokkói kérdésben. Most, a marokkói fejezet lezárása után felmerül a kérdés: Megszüntek kötelezettségeink Franciaország irányában, vagy pedig, mint *Rosebery* jelezte, továbbmenő határozatlan, iratlan kötelezettségekre vagyunk kötelezve. Ha iratlan kötelezettségek terhelnek bennünket továbbra is, úgy csatlakozunk *Rosebery* azon nézetéhez, hogy Anglia helyzete a legnagyobb veszélyeket rejti magában. Az európai államok versengésében való részvételünk kevés hasznot hozott nekünk és kevés jót tett Európának. Külpolitikánk vezetésében nem nyilvánult meg egy nagy egyéniség tehetsége és viselnünk kell a magunk részét a felelősségből a fegyverkezési kiadásokért, melyek *Grey* államtitkár egyik nyilatkozata szerint a civilizációt megfojtással fenyegetik.

**Az eseménytelen háború.**

— Egyhangúság a harcztéren. — A török parlamenti helyzet. — Ismét az albán-kérdés.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, január 13.

A tripoliszi harcztéren már napok óta nem történik említésre méltó esemény. Apró csatározások vannak, amelyeknek egyáltalában semmi jelentőségük nincs a háboruban, mert ezek legfeljebb egy-egy kisebb terület elfoglalását vagy az ellenségnek való átengedését jelentik. Olaszország okkupáló hadjárata igen nehezen halad előre és egyáltalában nem valószínű, hogy tavasz beállta előtt a harcztéren valami nagyobb esemény történne.

Törökországot most teljesen lefoglalják a parlamenti zavarok. A kamara feloszlátása küszöbön áll és nemsokára kiírják Törökországban az új választásokat. Az albán kérdés ismét fenyegetően lép előtérbe. Az albánok türelmetlenek és sürgetik a kormány által adott ígéretek beváltását.

A háborúról és a vele kapcsolatos törökországi eseményekről a következő távirataink számolnak be:

**A harcztéren.**

Tripolisz, január 13.

Tripolisz, Ainzara, Tudjura és Homs vidéken mísem történt. Tegnap Bir el Tur irányában szemleuton egy csapat mintegy ezaz arabbal találkozott, akik lövöldözni kezdtek s csakhamar visszavonultak. Az olaszok részéről egy ember és egy ló megsebesült.

**A török parlamenti helyzet.**

Konstantinápoly, január 13.

Az ellenzéki pártok tegnapi bizalmas ülésén elhatározták, hogy tekintettel arra, hogy a kamara feloszlátása esetén a választások aligha lesznek tiszták, az ellenzéki választóknak a szavazástól való tartózkodást fogják ajánlani.

**Az albánok követelése.**

Konstantinápoly, január 13.

Az észak-albán előkelőségek itt időző küldöttsége, melyet azonban a nagyvezér betegeskedése miatt nem fogadott, írásban a következő választ kapta:

„A szultán és a kormány bizva az albánok lojalitásában, hajlandók azoknak a követeléseit teljesíteni, de hazafias türelmet várnak tőlük, hogy a kormány nehézségeit ne szaporítsák.”

A küldöttség a szultánnal is kihallgatásra jelentkerett.

Konstantinápoly, január 13.

A „*Sabah*” a malisszorok újabb akciójáról szóló hírek tárgyában a következőket írja: Gróf *Aehrenthal* közös külügyminiszternek a delegáció legutóbbi ülésén tett kijelentései Törökország részére elegendő garanciát képeznek. Törökország reméli, hogy senki sem fogja bátorítani azokat, akik neki nehézségeket akarnak okozni.

## A francia kormányalakítás.

— Poincaré megbízatása. — Az alakuló kabinet. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, január 13.

A francia kormányválság félig-meddig már véget is ért. Poincaré elvállalta a kabinet-alakításra vonatkozó megbízást és már hozzá is látott, hogy megalakítsa kabinetjét. Ez hamarosan sikerülni is fog, mert Franciaország legelőkelőbb politikuskai szegődtek Poincaré mellé. Ennek az alakuló új kormányának első teendője lenne, hogy dülöre vigye a marokkói egyezséget. Alkalmassint a kabinetalakítással együtt fog eldölni az a kérdés is, vajjon az egyezmény elfogadása után a kormány elhagyja-e helyét vagy pedig folytatassa-e a tárgyalásokat Spanyolországgal is.

Poincaré Franciaország legkiválóbb erői közé tartozik, volt már közoktatási miniszter és pénzügyminiszter, most az ország egyik legjelősebb ügyvédje, a gyakorlat embere és a francia politikuskok első sorában foglal helyet. Mindenesetre különösnek tűnhetik föl, hogy oly kiváló politikuskak, mint Poincaréknak kell a kormány élére állania, hogy tekintélyével rászorítsa a szenátust a marokkói szerződés elfogadására.

Poincaré egész nap tárgyalt politikai elvárásaival, hogy megfelelhessen missziójának. Miután meglátogatta a törvényhozás két házának elnökeit, felkereste Bourgeois, akinek közreműködésére nagy súlyt helyez. Bourgeois kész elvállalni a külügyminiszteri tárczát, de esetleg más szakminisztériumot is, amelyet Poincaré rábiz. Bourgeois külügyminisztersége azért bir nagy fontossággal, mert a kiváló politikus Franciaország képviselője a hágai békekonferencián. Volt közoktatásügyi miniszter, majd miniszterelnök és az algezirai konferencia utolsó stádiumában Franciaország külügyeit vezette.

Millerand is megígérte támogatását. Jóllehet teljes egy óra hosszat tanácskozott vele Bourgeois, nem tudtak megállapodásra jutni, hogy mely tárczát vegye át Millerand. Briand szintén elvileg megígérte, hogy résztvesz a kabinetben. Minden valószínűség szerint Dupuy lesz kereskedelmi miniszter, Delcassé pedig megtartja a tengerészeti tárczát. Barátai kételkednek benne, hogy erre bírható legyen, mert tudják, hogy Delcassé a külügyminisztériumhoz ragaszkodik. De Poincaréval együtt Fallières is tudatában van annak a veszedelemnek, amely Delcassé újabb előrenyomulásával Franciaország békés boldogulását fenyegetné. Egészen mellőzni még sem lehetett Delcassét, mert különösen a fiatalabb képviselők közt nagyon sok híve van, akikre az új kormány a reá váró kemény harcokban még nagyon is rászorulhat.

Viviani van kiszemelve a közoktatási minisztérium élére, Boncon a szépművészeti minisztériumot vezetné, Klotz megtartja a pénzügyeket, Pams marad földművelési miniszter és Lebrun gyarmatügyi miniszter. A jelekből következtetve Poincaré vállalkozása eredményes lesz.

Politikai körökben úgy tudják, hogy Poincaré mindjárt hivatalba lépése után hozzá fog látni a választói reform megvalósításához a proporzionális rendszer alapján. Eppen ezért nagyon nehéz lesz az új kormány helyzete. A kormányalakítás sikere sokban a radikális szocialistáktól függ.

A francia politikai helyzetről érkezett jelentéseinket itt adjuk:

Páris, január 13.

Poincaré elvállalta a kabinetalakítást, melyet Fallières elnök neki felajánlott. Poincaré Delcassé, Millerand és Briand támogatását kéri.

Páris, január 13.

Poincaré megszerezte magának Bourgeois támogatását. Délután tanácskozott Millerand, Delcassé és Brianddal, akiket felszólított, hogy a kabinetbe belépjenek. Épp úgy Klotz és Lebrun eddigi minisztereket is felszólította, hogy tárczáikat tartsák meg.

Páris, január 13.

Briand elfogadta a belügyi tárczát, Poincaré értesítette a köztársaság elnökét, hogy reméli, hogy a kormányalakítás munkája legközelebb be lesz fejezve.

Páris, január 13.

Tekintettel arra, hogy Millerand kijelentette, hogy hajlandó elfogadni a hadügyi, Delcassé pedig a tengerészeti tárczát, a Poincaré kombináció, úgy látszik, helyes uton van. Politikai körök nézete szerint a kormány a következőképp fog megalakulni: miniszterelnökség és külügy Poincaré, belügy Briand vagy Steeg, közmunkaügy Bourgeois vagy Steeg, tengerészeti Delcassé, hadügy Millerand, pénzügy Klotz, gyarmatügy Lebrun, földművelésügy Pams, kereskedelmi Jean Dupuy. Briand még nem nyilatkozott vajjon hajlandó-e tárczát vállalni.

Páris, január 13.

Az új kormányban a következőképpen töltik be az egyes tárczákat: miniszterelnökség és külügy Poincaré, igazságügy Briand, belügy Steeg, hadügy Millerand, tengerészet Delcassé, pénzügy Klotz, közmunkaügy Jean Dupuy, földművelésügy Pams, gyarmatügy Lebrun, és munkásügyek Leon Bourgeois.

## Veszedelemes helyzet Kinában.

— Nem mond le a dinasztia. — A forradalmárok újabb harezra készülnek. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, január 13.

Kinában, ahol egy pillanatra úgy látszott, mintha a dinasztia visszavonulásával létrejönne a béke, ismét a harezias áramlat kerékedett felül s a helyzet mai állása szerint a legközelebbi napokban ismét véres harcokat fognak vívni egymással a forradalmi és a császári seregek. A dinasztia ellenkezik, a lemondás nehezére esik Kina uralkodó családjának, a forradalmárok pedig el vannak tőkéve arra, hogy ha a dinasztia a fegyverzetüket lejártaig, január hó tizenötödikéig le nem mond, megkezdik az előnyomulást Peking ellen és legközelebb kikiáltják Nankingot a kínai köztársaság fővárosává. Növeli még a zavart egyes európai hatalmak beavatkozása és különösen Oroszország az, amely nehézségeket okoz úgy a dinasztianak, valamint a felkelőknek.

Jelentéseinket a kínai helyzetről itt adjuk:

London, január 13.

Pekingből jelentik: A helyzet egyre zavarosabb s félnek a fővárosban, hogy a forradalmárok már legközelebb Nankingot foglalják fővárosává nyilvánítani.

London, január 13.

A kínai forradalmárok e hó tizenötödikén megkezdik az előnyomulást Peking ellen. A „Daily Mail” jelentése szerint az orosz kormány még hat konzulátust követel, melyekkel együtt Oroszországnak Kinában összesen tizenhárom konzulátusa lenne. Juansikkai kijelentette, hogy ezt a követelést feltétlenül el fogja utasítani.

Péttervár, január 13.

Azon külföldi lapjelentésekkel szemben, hogy Oroszország Mongólia területén hat konzulátust akar felállítani és az orosz őrsegek számát szaporítani fogja, a péttervári távirati ügynökség felhatalmazást nyert annak kijelentésére, hogy ilyen szándéka az orosz kormánynak nincs.

Róma, január 13.

A Messaero megerősíti azt a hírt, hogy Kinában legyilkoltak egy olasz hittérítő misszionáriust. A küldtsai üldöklés alkalmával egy misszionárius megmenekült s ez vitte meg Pekingbe a vérontás híreit. Az ottani olasz követnek előadta, hogy a bészülöttek a legborzalmasabb módon végezték ki az olasz hittérítőket.

Peking, január 13.

A császár kész lemondani és Jehulba visszavonulni. A mandzsu hercegek helyeslik

ezt, hiszen már amugy sincs más választás hátra. A köztársasági kormány irásba foglalja a lemondás feltételeit.

## Görgey István.

— 1825—1912. —

Budapest, január 13.

Görgey István nyugalmazott közigazgató, a szabadságharc egyik történetírója, Görgey Arthur testvére, ma hajnalban Budapesten meghalt.

Az elhunyt aggyastyán élete és köz szereplése érdekes változásokban igen gazdag volt. Bátyja oldalán végigküzdötte a szabadságharcot és igen sok csatában vett részt. A forradalom leveretése után közlegénynek sorozták be az osztrák hadseregbe, ahonnan csak váltásdíj ellenében szabadult meg.

Görgey ezután Pestre költözött és ügyvédi irodát nyitott, majd közigazgató lett. Egyébként minden szabadidejét bátyja rehabilitálásának szentelte. Nagy történelmi studiumokban kelt bátyja védelmére. Megírta az egész szabadságharc történetét és bátyja németnyelvű memoárjait magyarra fordította le. Ez a munkája az elmúlt évben jelent meg. Ezenkívül a költészettel is foglalkozott az elhunyt és egyik szép hazafias versét csak nemrég olvasták fel a Kiefalud-Társaságban.

Görgey István szeretetreméltó modorú és kiválóan hazafias érzelmeiért mindenki szerette és nagyrabecsülte. Halála kétségkívül igaz és mély részvétet fog kelteni tisztelőinél és legkivált bátyját, Görgey Arthurt fogja érzékenyen sújtani, akihez az elhunytat igazi, benső testvéri vonzalom fűzte.

Görgey István haláláról tudósításunk a következő:

Görgey Istvánt egy hónappal ezelőtt erős reuma támadta meg a karján, amire felesége, De-dinszky Aurélia, akivel negyvenkét év óta élt boldog házasságban, december 23-án gyógyítás végett a Liget-szanatóriumba vitette. Állapota nem javult, sőt rosszabbodott, mert kínzó bőrbaja támadt, ami nagy viszketegségben nyilvánult.

Ugy látszik, fölvakarta a nyakát, mert veszedelmes furunkulust kapott, amelyet meg kellett operálni. A műtét tizenkét nappal ezelőtt a Hercezel-féle sanatóriumban hajtották végre sikerrel. Bőrbaja azonban nem mult el, az aggyastyánt teljesen kimerítette. Állandóan mellette volt mostoha-jeánya, Návay Erzsébet, aki önfeláldozóan ápolta.

Az öreg ur az elmúlt éjjel két órakor még ébren volt, tejet kért s elbeszélgetett környezetével. Azután elaludt, de három óra tájban fölriadt. Fél órával később elszenderedett — örökre.

Halála mélyen megrendítette hét évvel idősebb bátyját, Görgey Arthurt, akivel évek óta együtt lakott családjával. Az elhunytat hétfőn délelőtt három órakor temetik el a kerepesi-uti temető hatoltas házából.

Görgey István Kismárkon született 1825-ben. Iskoláit Lőcsén, Podolinban, Miskolcon, Pozsonyban és Eperjesen végezte. Ezután az ügyvédi pályára lépett. 1848-ban közhonvédnek állott be. Nemsokára hadnagygyá nevezték ki és bátyjának, Arturnak segédtisztje lett. Egy évvel ezután századparancsnokká léptették elő. Ekkor hosszas betegségbe esett. Amikor felgyógyult, újra testvérbátyja mellé került és mint segédtisztje, részt vett a kápolnai csatában. Akkor történt, hogy a lovát kilőtték alóla. A horti ütközettől kezdve (1849. április 1.) egészen Világosig bátyja zászlóaljában harczolt, amelyet mint legidősebb százados (örnagym nevét viselő 57. gyalogezredbe sorozták be közlegénynek. Ötszáz pengő váltásdíj után 1852-ben kiszabadult a katonaságtól. Haza ment Pestre és újra megkezdte ügyvédi működését. A közigazgatói intézmény szervezése után 1875-ben közigazgató lett és e hivatalától csak a legutóbbi években vonult vissza.

Görgey István családja a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. Görgey Istvánné Dedinszky Aurélio mint hitvese, Görgey Arthur mint testvére úgy a maguk, mint a kiterjedt rokonság, valamint mostoha gyermekei és unokái nevében is mély fájdalommal jelentik, hogy görgei és toporezi Görgey István ur, volt kir. közjegyző és író, 1848-49-i honvédszázas életének 87-ik, házasságának 42-ik évében, folyó hó 13-án, reggel 3 és fél óraker, hosszas szenvedés után az Urban eszterházi kórházban elhunyt. A megboldogult földi maradványait folyó hó 15-én, délután három óraker fogják az ágostai evangélikus hitvallás szerinti temetőjébe a kerepesi úti temető halottas házából temetni. Budapest, 1912. január hó 13-án. Hosszu fáradságos munkában eltöltött élete után legyen örök nyugalomban része.

**Ma este,**

hejehuja  
mulatunk!

A család ma este bálba megy. Hat óra. A kószulódás megkezdődik.

Az apa (csöndesen): Hat óra ...

Az anya (aki alig bir izgatottságával): Látom ... Semmi szükségem, hogy ilyen nyomaték-kal közöld ezt velem ...

Az apa (paprikásan): Eszem ágában sem volt nyomatékot adni szavaimnak ...

Az anya: Ismerlek már ... Csöndesen mondd, hat óra van, aztán nyelsz hozzá egyet ...

Az apa: És ha nyelek ... Magamnak nyeltek ...

Az anya (idegesen): Nekem nyelsz ... Azt nyeled, hogy még nincs itt a lányod ruhája, azt nyeled, hogy a virágok még kint virulnak a Zuglóban a kertésznél.

Az apa: És ha ...

Az anya: Nekem ne nyelj ...

A leány (síró hangon): Én nem megyek a bálba ...

Az anya: Hogyne, majd itthon maradsz vén lányom ... Bálba fogsz takarodni, tudod?

Az apa (dühösen): Előbb mondtad volna, mielőtt kicsaltam a szabótól a ruhádat és az anyád diszkrétét ...

Az anya (kiabál): Mi bajod van velem ...? Miféle diszkrétéről beszélsz?

Az apa: A toillettről, arról a hejhajhujahaj, kicsit sárga, kicsit zöld, kicsit prémes, kicsit bársonyos, kicsit csicsónés, kicsit az istenit nagysádnak-ruháról ... Indián-fönöknő ...

Az anya (magánkivül): Te beszélsz azzal a nagy hasaddal és a pikkoló-frakkoddal ... Legálább füzetöpinézértől kérted volna ...

Az apa (gunyosan): A fekete bőrtáskával, ugy-e ...? Tudom, ez kellene ...

A leány (sír): Anya, kérem, én nem megyek a bálba ...

Az anya: Csak bögj, hogy tiz lépérről meglásák rajtad, hogy nincs hozományod ... Ha nem leszel pikáns és elragadó, két olyan pofont kapsz hajnalban, hogy még az unokáid is azzal fognak játszani ...

Az apa: Miért legyen pikáns és elragadó? Mit beszélsz te ennek a gyermeknek ...

Az anya: Ez az én dolgom ... Jó volna, ha elszaladnál a szabónéhoz ...

Az apa: Szaladjon a Mari ...

Az anya: A Mari a frizernőhöz futott, a Kati a virágokért ... A cipőkért elment a viczeház-mester fia, a kocsiórt a viczeház-mester maga ...

Az apa: Hát én nem megyek ki ebbe a hidegbe ... A fene egye meg az egész bált ...

A leány: Én mindjárt rosszul leszek ...

Az anya: Nem vagy rosszabbul, mint én ... szemem karikázik ...

Az apa (valami bizonytalan szöveget dörmög).

Az anya (hozzávégyja a családi albumot): Most legalább tudod, hogy miért dörmögött ...

Az apa (földhöz vág egy porcellán gyufatartót): Erre ugyis régen fáj a fogam ...

A leány (elájul).

Az anya (egy kalaptüvel dolgozza meg).

Az apa (kinyitja a kredenczet és bedobálja a

sulyzókat a tányéroszlopok közé. Általános csataordítás. Csöngetnek).

Az anya (üvöltve): Itt a ruha! ...

A leány (elhaló hangon): Mehetünk mulatni ...

Ray.

**Az első kliens.**

— Az ügyvédek csalója. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, január 13.

Az idők az újdonsült ügyvéd zsebében a diplomával hazafelé ballag, abban a téves hitben él, hogy mihelyt kiteszik czégtábláját, seregestől tudolnak majd hozzá az emberek. Reggeltől estig az ablak függönye mögött azt lesi, hogy hányan nézték meg a czégtábláját és aki befordul a kapun, csak hozzá jöhet. Eltelik egy-két hét, de az első kliens csak nem akar jelentkezni ...

Nagysokára végre esengetnek az ajtón. A szobalányát, vagy az inasát ugratja, hogy siessen ajtót nyitni. Maga pedig kényelmesen elterpeszkedik az íróasztal mellett és úgy tesz, mintha nagyon sok dolga volna, pedig csak apró betűket ró a papírra.

Kopogtatnak az ajtón:

— Szabad! — mondja örömmel.

Egy öreg asszony tipeg be. Az egyik lábára sántít. Elég elegánsan öltözködik, de minden ruhadarabon meglátszik, hogy a viselője tul van a negyvenen és az izlése is a régi korból való. A nyitva hagyott ajtón jól látja az ügyvéd, hogy künn a szobalány várja az urnójét.

— Az ügyvéd urhoz van szerencsém? — kérdezi a vendég.

— Parancsoljon, a szolgálatára állok! — siet székét kiadni az ügyvéd.

— Kérem, Guttman ur ajánlott önhöz ... Guttman, ugy-e bár, emlékszik rá?!

— Guttman? — gondolkodik a fiatalember és bár meg merne esküdni rá, hogy tévedés van a dologban, úgy tesz, mintha nagyon kedves ismerőse volna:

— Igen, igen, a Guttman! Nagyon kedves tőle, hogy rám is gondolt, már régen találkoztunk. Nem üzent semmit?

Az asszony tovább beszél:

— Egy válópörrel van szó uram. A férjem elhagyott, egy gyermekem is van és így önnök, azt hiszem, hogy könnyű dolga lesz. Elvállalja?

A fiatal ember azt se tudja, hogy mit csináljon örömben, de azért látszólag egykedvűen kérdezi:

— Kérem, ismernem kell sz ügyet, csak akkor nyilatkozhatok, hogy rendelkezésére állhatok-e a nagyságos asszonynak ...

Az asszony halkán közbeszól:

— Pardon méltóságos! Igaz ugyan, hogy a férjemtől el szeretnék válni, de most még a felesége vagyok. Épp tegnap értesültem, hogy megkaptam az udvari tanácsos czímet. Holnap már a lapok is közölni fogják ...

Az ügyvédnek hirtelen nagyon nagy melege támad:

— Ezor boerónat, méltóságos asszonyom ...

— Szót se érdemel, hiszen én vagyok az oka ennek a félreértésnek. Még be se mutatkoztam. Nuszbaum László bírósi ügyvéd neje vagyok ... De azt hiszem, már rátérhetünk a tárgyra ...

Az ügyvéd szó nélkül meghajlik

— Csak azt szeretném kérdezni, hogy ezer korona honoráriummal és a költségek visszatérítésével meg lesz-e elégedve az ügyvéd ur? Mert többet nem szeretnék fizetni. Atyámmal, Giersch Ferenczettel, a „Politikus Greisler“ vendéglő tulajdonosával holnap eljövök, ötszáz koronát előre lefizetnék és a többit pedig az ügy elintézése után számolnánk el ...

— Kérem ... kérem — mondja az ügyvéd — egy válópör sok utánjárást igényel, de tekintettel arra, hogy az ötszáz koronát előre tetszik lefizetni és kezdő is vagyok ...

Egy kissé akadozik, mert ilyen magas hono-

ráriumot még álmodni se mert volna, de a kliense előtt taktolni akarja örömet.

— Talán fölvehetné az ügyvéd ur a tényállást? — figyelmezteti az asszonyt.

Az ügyvéd rapirozt, tintát vesz elő és nagy ambícióval írja a több oldalra terjedő tényállást. Az asszony elmondja, hogy Nuszbaum László bírósi ügyvédnek a felesége, egy fia is van, aki a marosvásárhelyi honvéd-hadapródiskolában tanul. Négy évvel ezelőtt beteg lett és ezért a férje elhagyta tőle. Az asszony megkísérelte a kibékülést, de a férfi nem engedett és már egy év óta nem is beszéltek egymással. Vissza akarja pörölni a hozományát, a kórházban fizetett ápolási díjat és háromszáz korona tartásdíjat követel.

A fiatal ügyvéd az előadottakból látja, hogy a pört föltétlenül megnyeri és aránylag nem is lesz sok dolga vele.

Az asszony már távozóban megszólal:

— Kérem, már mint említettem, holnap az atyámmal jövök el, mert ő még egy másik dologban is szeretne az ügyvéd urral beszélni. Egy száz ezer koronás jelzálogköleséről van szó.

Már az ajtóban van, mikor meglátja a feszese- sen álló inast. Kutatni kezd a táskájában.

— No itt van magának is valami!

Ebben a pillanatban elhalványodik, ijedten dobálja szét a női táská tartalmát, majd idegesen az ügyvéd felé fordul.

— Kedves ügyvéd ur, ne tessék haragudni, de igazán ne tessék rossz néven venni: ma jöttem meg a vonattal Iglórról s apám annyira siettetett az ügyvéd urhoz, hogy nem hoztam pénzt magammal ... Ne tessék haragudni, sziveskedjék husz koronát holnapig kölcsön adni ...

A fiatal ügyvéd a legnagyobb készséggel rohan az asztalához, hiszen egy ezer koronás ügyet nem fog tiz koronáért elszalasztani. Egy pillanatra átröppen az agyán a gondolat, hátha csak szelámmal van dolga, de aztán a künn álló szobalány és a pontos adatok meggyőzik arról, hogy minden rendben van és siet átadni a kívánt pénzt.

Este baráti körben, a többi ügyvédek között holdogán ujságolja:

— No, most már nekem is van ügyem. Ma fölkeresett az első kliens, egy zsiros válópör!

A barátai a szeme közé nevetnek:

— Nuszbaum Lászlóné!

A fiatal ügyvéd képe megnyulik:

— Honnan tudjátok?!

És meg se várja a választ, hanem gyorsan a telefonhoz siet és a Politikus Greisler-t hívja föl.

— Kérem Nuszbaum Lászlóné szelámmal! — mondja a tulajdonos. — Rendszerint ezzel a szerével kábit el minden fiatal ügyvédet ...

Az ügyvéd szégyenli a dolgot, nem tesz feljelentést, hiszen azért a pár koronáért igazán nem érdemes elárulni magát. Az öreg asszony és a bűntársa, a fiatal cselédleány nagyon jól tudják, hogy minden fiatal ügyvédet elkábit az első siker lehetőség és ilyenkor egy cseppet sem óvatos. Sok ügyvédet neveznek ki évente és mindegyiket sikerül ezzel a mesével egy pár korona erejéig megkárosítani. Évek óta már ebből él a két asszony és soha se gyült még meg a bajuk a rendőrséggel ...

(p. ö.)

**MEGYÉK ÉS VÁROSOK.**

**Fegyelmi.** Alsókubinból jelentik: Árvamegye közigazgatási bizottsága ma Zmeskál György alispán elnöklésével ülést tartott. Schütz Béla főállatorvos bemutatta több mérsáros panaszát az egyik állatorvos ellen. A bizottság hivatali visszavétel címén megindította az illető ellen a fegyelmi eljárást. A vizsgálattal Vilcek Jenő ügyvédet bízták meg. Egyik zárvai tanítónő ellen, aki egy tanítványát súlyosan megverte, a közigazgatási bizottság szintén fegyelmi vizsgálatot rendelt el.

## E len Key otthona.

— A Wetter-tó partján. —

Stockholm, újév után.

Geyerlam így szól a Wetter-tóról, melyet Svédországban röviden „Wetter”-nek mondanak: — A Wettertől sajátságos tó. Széles, olyan széles, hogy a partján állva a tengerre gondolunk s emellett olyan mély, olyan kristálytisza, mint egy mesebeli óriásforrás. Könnyen megmozdul és komoly, majdnem komolyabb még a tengerénél is. Csudésan, mint egy szem nyugszik a napsugárban s mielőtt háromig olvasnánk, már a legmélyebb fenekéig föl van kavarva és hullámai fölcsapnak a felhőkig. Ilyen a Wettert.

Amikor a tenger felől jöve a Wetterhez értem, már messziről hallottam a hullámok vad zenéjét. Előttém az Omberg legszélsőbb csúcsa, mely messze benyúlik a tóba, egészen pompás erdőkkel borítva és középsőn — a hegyoldalon áll *Ellen Key* háza — a „Strand.”

Aki ezt a nagyon érdekes nőt csak a budapesti felolvasó asztal mellett ismeri, alig ismerve rá. Én is habozva állottam meg, amint háza küszöbén fogadott. Egyszerű falusi háziasszonynak néztem, ha nem tudnám, hogy ő a női jogok világhírű bajnoka. Hőfehér haja a szabadlevegőből való tartózkodástól megbarnult arcot még barnábbnak mutatta. Erősen megfogyott, emellett mégis egészséges, fürgé, mozgékony. A folytonos munka — nyáron a kertben, télen a háznál — uszította testének fiatalos hajlékonyságát.

„A gyermek százada” szerzőjének háza előtt a praereffaeliták valamelyik festményére emlékeztető csodás panoráma tárul fel. A kedves ház kapuja fölött az *Ellen Key*-re annyira jellemző Goethe mondás: *Memento vivere*, olvasható. E két szó, még mielőtt belépünk, sejteti, hogy e háznál, távol a világ zajától, gazdag életet élnek.

A pitvar falán még több hasonló mondás áll. A többiek közt *Thorild* svéd tanár, aki száműzve sok évet töltött Stralsundban, a szavakkal van képviselve: „Denna dagen ett lif (Ez a nap egy élet). Az egyik falat a Wetter-tó térképe borítja. Fölötte e mondás: „Daer lifvets haff oss gott en strand”. (Ahol az élet tava nekünk partot adott). Egy másik nagy napra Svédországot ábrázolja ezen aláírással: „Var forntids land, var framtids land”. (Fővök ország, multunk országa).

*Ellen Key* sok éveken át utazta be Európát s kereste azt a helyet, ahova otthonát építhesse. Aki jól ismerte, előre is tudhatta, hogy csak Svédországban, szülőhőzában fog állandóan letelepedni. Imádjia ezt a földet. Amikor egy látogató, nyári napon, kerti munka közben lepte meg, *Ellen Key* habozás nélkül nyújtotta neki poros kezét, mondván:

— Svéd föld!

A „Strand” minden látogatójának meg van a maga története. Balra a pitvartól van a konyha, melynek minden egyes darabja és ezélszerű berendezése elárulja, mennyire uralkodik a háziasszony az odatarozó női munka fölött. A pitvar másik oldalát az ebédlő és a nappali szoba foglalja el. Mind a két szoba hófehér: a palló, a fal, a mennyezet, a bútorkészlet, a kékkeretek — minden. A nagy ablakon beárad a napsugár s a világos helyiségek felragyognak s minket is felvidítenek.

Az egyik sarokban alacsony, kerek, puha szőfű áll, melyen diszál a nagymama-himzette párpa pompázik. Ide képzel magának *Ellen Key* két boldog emberi lényt, aki a fehér kandalló parázsát rúzik és a zongorajátékot hallgatják.

A sok kitűnő festmény közül, csak egy *Israels*-t említek — egy hárfázó ifjút és *Bergh* Richárd, a nagy svéd festő vázlatát: „Meghal a nap.” Ez különösen elragadó: a kék tengerbe légy színeiben elmerül az izzó nap; utolsó sugarai két alakra esnek, akik a parton állnak a bucsuzás, a meghalás fájdalmas kifejezésével. E vázlat kidolgozott alkotása a gotenburgi múzeumban látható, melyet *Rasmussen*, *Ellen Key* sógora épített.

A „Strand” urnöje különösen büszke az első emeleti két kis vendégszobájára, melyek ablakából remek kilátás nyílik a tóra és erdőre. Ott van

*Ellen Key* óriási dolgozószobája is, mely egyszerű smind a hálószobája is s amely egészen világos sűrű színben van tartva. Ott van könyvtárának legnagyobb része és amelynek az a rendeltetése, hogy a környék ifjúságának kölcsönkönyvtáru szolgáljon. Egy másik helyiség egyik falát pedig forgatható rámpák fűdik, jó képek reprodukcióival „hogy e félreeső zug lakói némi fogalmat nyerjenek a nagy világ művészetéről.” *Ellen Key* háza vasárnaponként nyitva áll az idegeneknek, akik nem is sajnálják a fáradságot, hogy seregesen tudjanak e bájos otthonhoz.

Egy ajtó, melyre a sugaras nap van festve, a napfürdőhöz vezet. Itt a „hallgatózó” bronzszobra áll. A férfialak előre hajlik, hogy a tó zugását hallgathassa s kezét ajkához emeli, hogy hallgatást parancsoljon.

— Ez a pont az i betű fölött! — jegyezte meg a verőfényes otthon urnöje.

Ezt a napsugaras otthont *Ellen Key* — ha majd örökre elhagyja — munkásnők üdülőhelyének szánta. De úgy, hogy egyidejűleg csak négyen lakják, nem többen:

— Hogy érezzék, hogy ez egy olyan otthon, melynek asszonya elhagyta.

Az otthon gondolata mindig kitör *Ellen Key*-ből. Minden erejét arra fordítja, hogy magának és másoknak otthont teremtsen.

## TÁVIRATOK.

### Néger törzsek kegyetlenkedése.

Lisszabon, január 13.

Angola nyugatafrikai portugál gyarmaton véres zavargások törtek ki. Egy lapjelentés szerint valamennyi törzs fellázadt és sok portugál embert elevenen elégették. A foglyokat előbb irizatos módon megkínizták. Egyeseknek levágták az ajkait, másoknak kiszúrták a szemét és aztán a tűzbe dobták őket. Egy *Hulp* nevű angol kereskedőt a lázadók megtámadták és súlyosan megsebesítették, szolgáit pedig lemészárolták.

### Újabb zavarok Marokkóban.

Páris, január 13.

Faból érkezett jelentés szerint *Muisey Haïd* szultán, akit a törzsek körében újabb kitört forrongás nagyon nyugtalanít, kijelentette, hogy mióta francia protektorátus alá tartozik, nem érezte magát biztonságban. Ezért arra kérte a francia kormányt, hogy a fezi helyőrség 6000 emberre, a mekinezi helyőrség 2000 emberre egészítsék ki és a Tazába való menetelés mielőbb megtörténjen. Bár a szultán aggodalmait túlzottnak tartják, mégis egy vadászszázaljat küldtek Mekinezbe.

Páris, január 13.

Tangerből jelentik: A francia hatóságok a Szefra cázis környékén elkövetek egy fegyver- és löszerszállítványt, mely az arab barkának szolt és 1800 fegyverből, továbbá 60.000 patronából állott. Egyidejűleg hírek jöttek, hogy a Beri Hassun törzs számára is fegyverszállítvány van uton és a francia katonai hatóságok megtették minden intézkedést ennek a szállítványnak feltartóztatására.

### Harcok Délamerikában.

Newyork, január 13.

Rio-de-janeirói távirat szerint a szövetséges csapatok bombázták Bahiát és ez alkalommal több középületet elpusztítottak, 22 embert megöltek és százánál többet megsebesítettek.

### A bolgárok bombamerénylete.

Szaloniki, január 13.

Itteni illetékes helyen mítsem tudnak arról, hogy, mint bolgár lapok jelentik, Zilkovában egy gyűlés folyamán bolgár bandák bombamerényletet követtek volna el. A merényletnél állítólag több ember meghalt és több megsebesült.

### Török—bolgár határvillongás.

Szaloniki, január 13.

Timarshól érkezett jelentés szerint bolgár határvörök, állítólag minden ok nélkül lövöldöztek

a csaltepei török határvörökre, kik közül kettően megsebesültek.

### Közgazdasági táviratok

#### Amerikai tőzsdék zárata.

Newyork.		jan. 13.	jan. 12.	jan. 11.
Buza	helyben	100 $\frac{1}{2}$	100 $\frac{1}{2}$	—
	májusra	103 $\frac{3}{8}$	104	—
	júliusra	99 $\frac{7}{8}$	99 $\frac{7}{8}$	—
Chicago.				
Buza	májusra	99 $\frac{7}{8}$	99 $\frac{7}{8}$	—
Tengeri	január	6 $\frac{1}{2}$	6 $\frac{1}{2}$	—

Newyork, január 13. Gyapot Newyorkban, helyben 9.65 (9.65). Gyapot január 9.40 (9.36). Gyapot márciusra 9.53 (9.50). Gyapot New-Orleansban, helyben 9 $\frac{1}{2}$  (9 $\frac{1}{2}$ ). Petroleum Standard white Newyorkban 7.60 (7.60). Petroleum Stand white Philadelphian 7.60 (7.60). Petroleum Refined in Cases .910 (9.10). Petroleum Credit Blancas at Oil City 1.40 (1.40). Zsir Western steam 9.70 (9.75). Zsir Rohe és Brothers 9.90 (9.95).

Chicago, január 13. Zsir január 9.35 (9.40). Zsir májusra 9.55 (9.62). Szalonna short clear 8.57 (8.65). Sertéshus január 14.85 (15.—).

## EGYHÁZAK.

(Pályadíjat nyert pap.) Péter Róbert pápcegyházmegyei áldozópap, aki jelenleg Bécsben az Augustineumban folytatja teológiai tanulmányait, az a kitüntetés érte, hogy hosszú idők után ő nyerte el a Lackenbacher-féle pályadíjat, az által, hogy Mózes öt könyvének husz ki-sorsolt versét zsidó nyelvből latinra fordította. Az ösztöndíj eredetileg csak 800 korona, de időközben felszaporodott kamataival jelenleg 1890 koronát tesz ki. Régióta nem pályáztak erre az ösztöndíjra, melynek évi kamatait mindig a tőlshhez csatolták. A bécsi egyetem teológiai fakultásának alapítványi bizottsága az 1890 koronát 2500 koronára egészítette ki, amely összeggel lehetővé tette, hogy Péter Róbert több neves orientalista társaságában keleti tanulmányokra induljon.

(Evangélikus tanszék a pozsonyi egyetemen.) Eperjesről jelentik: Raffay Sándor, a pesti ágostai evangélikus egyház lelkesze, indítványt nyújtott be báró Prónay Derszökhöz, a magyarországi ágostai evangélikus egyház felügyelőjéhez, hogy az egyház a pozsonyi egyetemen teológiai fakultást állítson fel és a végül lépjen érnkezésbe a kultuszkezményével. Báró Prónay január 16-ára egybehívta az egyetemes teológiai nagy- és kishizottiságot és a négy egyházkerület püspökeit és felügyelőit, hogy közös értekezleten fogaljanak állást az ügyben. Szó lesz arról is, hogy a fakultást esetleg a budapesti egyetemen, vagy a már régióta követelt eperjesi egyetemen állítsák fel.

## UJDONSÁGOK.

NAPIREND: Naptár. Vasárnap, január 14. — Róm. kath.: G. 2. Jézus neve. — Prot.: G. 2. Bő-ög. — Zsidó: Tehetb 24. — Görög-orosz: január 1. Újév 1912. — A nap két reggel 7 óra 46 perczkor, nyugszik este 4 óra 12 perczkor. — A hold két reggel 3 óra 39 perczkor, nyugszik délebb 12 órakor.

A miniszterek nem fogadnak. Művészi géphimzések kiállítása az Iparművészeti Múzeumban. Nyitva 9—1-g. Belépődíj nincs. — Lakásberendezési és iparművészeti kiállítás a Technológiai Iparmúzeumban. Nyitva 9—12-g. Belépődíj 30 fillér. — Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2-g. Belépődíj 1 korona.

Nyitvalevő múzeumok: Nemzeti Múzeum összes tárai 9—2-g. — Erzsébet Múzeum 9—1-g. — Földtani Múzeum 10—1-g. — Fővárosi Múzeum 9—2-g. — Gyermektanulmányi Múzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9—12-g. — Iparművészeti Múzeum 9—12-g. — Méz-gazdasági Múzeum 10—1-g. — Tanszermúzeum 9—12-g. — Társadalmi Múzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9—12-g.

Nyitvalevő könyvtárak: Fővárosi Múzeum Könyvtára 9—12-g. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12-g. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—12 óráig. — Pedagógiai Könyvtár 9—12-g.

Nyitvalevő képtárak: A Műcsarnok jubiláris tartalata. Nyitva 9—3-g. Belépődíj 9—1-g 1 korona, azoutul 40 fillér. — A „Neukunst Wien” kiállítása a Mű-vészházban (Kristóf-tér 2.) Nyitva 10—2-g. Belépő-díj 1 korona. — A Szépművészeti Múzeum összes tárai. Nyitva 10—2-g.

Hétfőn, január 15. — Róm. katonák Palacsintját. — Prot.: Pál, L. János. — Görög-ország: január 2. Szilveszt. p. — Zsidó: Tebeth 25. — A nap két reggel 7 óra 45 perczkor, nyugszik este 4 óra 33 perczkor. — A hold két reggel 4 óra 45 perczkor, nyugszik délben 12 óra 51 perczkor.  
A miniszterek nem fogadnak.

**Az örök mese.**

Régen volt, amikor a mesét a maga legprimitívabb, leglirább, igaz értelmében nem tudtuk elválasztani egy másik fogalomból, egy szótól, amely önkéntelenül, hivatlanul is feltámadt a „mese“ szó után és hozzákapcsolódott, mint a mesének nélkülözhetetlen velejárója. A „gyermek“ szó futott így a „mese“ után, a mesét csak gyerekeknek tudtuk elképzelni és a gyereket is úgy néztük, mint egy mesén élő, kacsalábon forgó gondolatokon nevelt parányi embert, aki egyszer mégis csak megnő, megerősödik, nagy lesz, ember lesz és akkor elfeledi a kacsalábon forgó várat, a gonosz mostohát és mindazt, amit nekünk, nekem, neked és neki is téli esteken, lefekvés előtt mesélt a dajkánk. (Milyen boldog az, akinek ezeken a téli esteken nem egy idegen asszony, hanem az édesanyja, vagy az édes, öreg, ószhaju nagyanyja mondta ezeket az altató meséket.)

Mondom, ez régen volt és mi lassan, néha-néha találkoztunk az életben történetekkel, amelyek láttára, vagy hallatára eszünkbe jutott egy gyerekkorunkban hallott mese, az öreg, unalmas mesék szépen élénk sémáit és szembe kerültek velünk az életben, a nagy életben is. És akkor már konokul kezdtük érezni, hogy milyen kár volt ezeket a meséket nekünk gyerekkorunkban, éretlen észszel hallgatni, amikor most sokkal szebben, okosabban olvasnók őket, most, amikor ez a czudar élet minduntalan eljátszsa előttünk ugyanezeket a meséket. Akkor kezdtünk hinni a mesében és tudtuk, hogy a mese voltaképpen a lesziürödött, megfinomított örök élet, mert az élet, a sok ezer év előtti élet csinálta nekünk gyerekkori mulattatásra, vagy borzadásra ezeket a meséket, amelyeket most, nagykorunkban viszontlátnak az életben.

Most csak egy véletlen, egészen köznapi esetről van szó, minden héten megtörténik és valahányszor megtörténik, eszünkbe jut egy régi mese a gonosz mostoháról. Egy kis, tízéves leány a Dunának ment, mert a mostohaanyja kinozta, verte, éhezette addig, amíg a leány el nem bujdosott hazulról. Ezer esztendő örök meséje ez. És mindennap itt játszódnak le a szemünk előtt sok más mesével együtt. Primitívsgükben meghatóak, már-már olyan együgyűek, hogy említésre sem volnának méltóak, ha ilyen távoleső gondolatokat nem ébresztenének bennünk. Hirdetik a mese örök voltát és ünnepélyesen felverik lelkünk egy zugában a visszhangját gyerekkorunk valamelyik elfeledett órájának.

Bölcs perzsa legendák, török népmondák, misztikus skandináv mesék és mind, mind, minden mese élénk kerül egyszer az életben, kicsit megváltozott, megkomolyodott alakban s ha levakarjuk róla a civilizáció patináját (ugy-e milyen ellentmondás), akkor élénk kerül szűz meztelenségében a régi mese. Oh, Andersen és többi bölcs társai, akik az élet legörökkévalóbb témáit írták meg nekünk, nem is tudtátok, hogy az élet végeire emlékezni fogunk reátok, mert véletlen, öreg mesemondókkal kezdődik az élet és reátok emlékezünk mindíg, valahányszor élénk kerül egy gonosz mostoha, egy meghalni vágyó tízéves leány, egy szerencsét kereső vándorlegény, vagy egy szép dalús herceg, aki leszáll a polgári kunyhóba a szépséges leányzóért.

És így, szépen különválnak egymástól ez a két fogalom, a mese és a gyermek, és amint így különválva látjuk őket, valami elszomorodó áhitattal, mint aki egy nagy kincsét veszített el, sajnálkozunk azon, hogy az élet legörökebb illúzióit, a valósághoz legközelebb álló illúzióinkat, az egész élet igazságait magában rejtő meséinket gyerekkorunk mulattatására pocskoltuk el, elvesztettük, elmulat-

tuk őket, a fülünkbe duruzsolták őket és most akárhogyan akarjuk is, a gonosz mostoha láttára előbb gyerekkorunk jut eszünkbe és utána már nehezen, nagyon nehezen látjuk ezen a gyerekkori szemüvegen keresztül az élet örökkön megisméltendő igazságait.

Lassa.

**Kérjük azokat a tisztelt vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetése lejárt, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne legyen**

hogy a lap szétküldésében fennakadás ne legyen

**— Frigyes főherczegék Pozsonyban.** Pozsonyi jelentés szerint Frigyes főherczeg és családja ma este exprezs vonattal Bécsből Pozsonyba érkezett. Frigyes főherczegék holnap délután fogadják a város és több pozsonyi egyesülés küldöttségeinek tiszteletét abból az alkalomból, hogy Izabella Mária főherczegnőt György bajor herczeg eljegyezte. — Holnap a városi színházban a főherczegi udvar tiszteletére diszlocadás lesz, amelyen a Hoffmann meséit adják elő.

**— Kinevezések a kultuszminisztériumban.** A király gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter elterjesztésére Kálóczy Zoltán dr. Malay Béla és dr. Gopcsa László miniszteri osztálytanácsosoknak a miniszteri tanácsosi címet és jelleget díjmentesen, Schindler Artur és dr. Monszpart Ödön miniszteri titkároknak a miniszteri osztálytanácsosi címet díjmentesen, dr. Huszka Jenő miniszteri segédtitkárnak a miniszteri titkári címet és jelleget, dr. Bartsch Róbert és Rotharidesz Endre miniszteri segédtitkároknak a miniszteri titkári címet, dr. Tóth István, dr. Pilinszky Ferenc és Dulovics R. Árpád miniszteri fogalmazóknak a miniszteri segédtitkári címet és jelleget, dr. Kisfaludy Kálmán miniszteri segédfogalmazónak a miniszteri fogalmazói címet és jelentés szerint Frigyes főherczeg és családja ma sics Gyula miniszteri segédfogalmazóknak a miniszteri fogalmazói címet adományozta. A kinevezéseket a hivatalos lap holnapi száma fogja közölni.

**— Eugénia ex-császárné Brüsszelben.** Brüsszelből jelentik: Eugénia ex-császárné áprilisban ismét Brüsszelbe fog jönni, hogy jelen legyen Napoleon herczeg gyermekének keresztelőjén. A császárné, aki ma hosszasan volt együtt a királyi párral és a flandriai grófnéval, bámulatosan erőteljes és noha már elmúlt 86 éves, emlékezőtehetsége kitűnő.

**— A képviselőház büfféje.** A képviselőház egyes pártjai már készenek nyilatkoztak arra, hogy megfelelő képviselőházi büffe fenntartásához szubvenzióval járulnak hozzá. A képviselőház ülésének hosszu voltára való tekintettel most a képviselőház elnöksége is hozzá akar ehez a szubvenzionáláshoz járulni, hogy a parlament tisztviselői és szolgálói is jó és olcsó ebédhez jussanak a hosszu ülések alatt. A képviselőház elnöksége ezzel a képviselőház alkalmazottai számára a házikönyvha intézményét szeretné rendszeresíteni, mint ahogy ez a belügyminisztériumban és egyes nagyobb pénzintézeteknél már be is vált. Návay Lajosnak, a képviselőház elnökének, ez a rendkívül humánus kezdeményezése valószínűleg készséges támogatásra talál a képviselőház gazdasági bizottságának tagjainál. Jelenleg a képviselőház elnöksége a főváros egynehány előkelő vendéglő-sével tárgyal, hogy velük a képviselőház tisztviselőinek és szolgálóinak ellátására nézve meg-egyezésre jusson s az esetleg szükséges szubvenzió nagyságára nézve megállapodjék.

**— Családi öröm a hollandi udvarnál.** Hágából jelentik: Vilma királynő Julius eleiére várja lebetegedését.

**— A kalocsai érsek a kisemberekért.** Csenech János kalocsai érsek az uradalmának tulajdonát képező Várszeg pusztá földjeit a faddi keresztény munkásegylet tagjainak adta bérbe. A bérleten kétszáz tizenkét kisgazda osztozkodik.

**— Jégtáblák a Dunán.** A pár nap óta tartó erős hideg időjárás már a Dunán is meglátszik. Az éjjel ugy a Duna, mint a mellékfolyói gyenge zajlásnak indultak. Sürgősen bevontatták az óbudai kikötőbe a még kint horgonyzó uszályhajókat, úgy hogy a Dunán már csak a kisebb propellereket lehet száguldozni látni. Ezek is küzdelemmel tudnak a jég között uszkálni és valószínűleg egy-két nap múlva már ezek sem közlekedhetnek.

**— A montenegrói udvar gyászja.** Cettinjéből jelentik: Milena királyné legidősebb bátyja, Marco Vukotics szenátor a múlt éjszaka Nixiesben hirtelen meghalt. Az udvarnál minden ujévi ünnep elmarad.

**— Vasuti szerencsétlenség a kassa-oderbergi vasuton.** Csaczai jelentés szerint nagy vasuti szerencsétlenség történt pénteken éjjel a kassa-oderbergi vasuti vonalon. A 165. számú vonat Mosly határállomásra indult Csaczára. Utközben a vonat kilenccz kocsija elszakadt és a lejtős pályán továbbhaladt: amikor a jelzőkészülékhez érték, a zárófékező észrevette, hogy a szemafor tilosra van állítva. Azt hívén, hogy a vonatot nyílt pályán akarják megállítani, erősen fékezett és sikerült a kilenccz kocsi megállítania. Csak ekkor vette észre, hogy elszakadt vonatától és még jobban megrémült, amikor észrevette, hogy a 167. számú vonat rohog mögötte. A zárófékező azonnal jelzéseket adott, melyeket a mögötte jövő vonat mozdonyvezetője észre is vett, amde a lejtős pályán nem bírván a vonatot megállítani, beleszaladt a kilenccz kocsiába. A karambol következtében három kocsi elszakadt és belefutott a csaczai állomásra, ahol ugy pozdorjává tört, hogy a romok miatt csak az egyik vágányt lehetett használni a forgalom lebonyolítására. Az üsszütőközés következtében a 167. számú vonat mozdonyvezetője súlyosan megsérült, a vonatvezető pedig, miután a 167. sz. vonat podgyászokcsija a mozdonyzerkocsi és teherkocsi között felfordult, szintén megsérült és nem tudott a kocsiból kiszabadulni. Egy órai fáradságos munka után sikerült a vonatvezetőt kellemetlen helyzetből kiszabadítani. A vonatok több órai késéssel közlekedtek, amíg a pályát szabadá tették.

**— Egy miniszter lovagias ügye.** Bukarestből jelentik: Nagy feltűnést kelt Arion közoktatási miniszter lovagias ügye. Jonescu Viktor, az Actiunea című konzervatív-demokrata lap főszerkesztője párbajra hívta ki a minisztert s Arion elfogadta a kihívást. — Az affér előzményei a következők voltak: Az Actiunea néhány nap előtt cikket közölt Jonescu Viktor főszerkesztő aláírásával, amely a római püspök elitélésével foglalkozott. Másnap a kormány hivatalos lapja erőlyesen megczafolta a cikk adatait és egy interviw keretében a közoktatásügyi miniszter olyan megjegyzéseket tett, amelyekkel Jonescu sértve érezte magát. Erre történt a kihívás, amely pistolyt kíván, de valószínűleg békésen fogják elintézni az affért.

**— Társasélet a Lotz-teremben.** A Terézvárosi Kaszinó régi Andrássy-uti palotáját tudvalevőleg teljesen átalakították a Páris Nagy Áruház céljaira; a régi palotából érintetlenül csupán a Kaszinó disztermét hagyták, még pedig azért, mert valóságos bűn lett volna romboló kézzel hozzájárulni azon festmények miatt, amiket a nagy Lotz festett a mennyezetre. A világhírű remek Lotz-festmények révén tehát megmaradt a diszterem, amde egyuttal azt a problémát adván fel a Párisi Nagy Áruház tulajdonosának, hogy voltaképpen mitévő is legyen ezzel a diszteremmel? Most végre megoldotta a problémát. Az áruház uri vásárló közönségének teázó termévé avatta ugyanis a Lotz-termet; kellőképpen berendezve délutánonként 5 órától 8 óráig Koczé zenekarának játéka mellett. Hogy s társalgás, a szórakozás teljesen zavartalan legyen, hogy fizető-pinczérral a közönségnek semmi ügye-baja ne legyen, a terembe való belépéskor egy koronát kell fizetni, mely csekély összeg ellenében bárki csokoládét, sonkát vagy teát kaphat; se kiszolgálási díj, se tányérozás nincsen, szóval a cél, hogy a közönség pompás helyen, zavartalanul, elsőrangú cigányzene mellett elszórakozzon, a legideálisabb módon eléretett. Éppen ezért mindjárt a szombati megnyitó-nap a legjobb hangulatban folyt le.

**— Összemorzolt munkás.** A Külső Kerepesi-ut 17-ik szám alatt van a Ruggyanta Gyár Részvénytársaság gyára. Majdnem minden héten történik valami baleset ebben a halálgyárban. Ma este, amikor a gépek üzemben voltak, az egyik szij leesett és erre megállott az egész gyár. Az egyik munkás, András Sámuel tizenhét éves napszámos vissza akarta helyezni a sziját, de a gép elkapta a karját, leszakította fejét, a lábát és szó szoros értelmében összemorzolta a szerencsétlen embert. A munkás holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

**— Éltunt leány.** Ma reggel Winkler Róza tizennyolcz éves nyomdai munkásnő az Ör-utca 19. szám alatt lévő fénynyomdában lúgköldatot ivott. A mentők a Rókus-kórházba vitték.

— A kimpányi földesur Tripolisban. Kimpány-falu gyönyörű barok-kastélyával Biharországban fekszik, a kastély és a falu regényes hírű földesura nem kisebb ember, mint a cekat emlegetett Inger Szolimán, a szomali néger birodalom alkirálya. Imger Szolimán gróf *Stadniczky* lengyel főúrtól vásárolta meg a kimpányi kastélyt hatezer hold földbirtokkal együtt. A kastélyt fejedelmileg rendezte be, a birtokon pedig igazi mintagazdálkodást folytat évek óta, azonban a kalandos ember, a közös hadsereg egykori híres exfőhadnagya a kimpányi „földi paradicsomban” sem nyughatott meg. Nagyváradit jelentés szerint a kimpányi kastély fényes termeiben magokra hagyva csengnek lengnek a szomali alkirály öreg cselédei, tüzes arablovait is csupán jártatni viszik ki a márványjászolos istállóból, mert a kimpányi földesur még december közepén Konstantinápolyba ment s felajánlotta kardját és hűségét a szultánnak; sőt *Ibrahim Abdullah Szuleiman* emir, a kimpányi földesur, a porta ajánlatával már elindult Tripolisba és Benghaziba a török tábor tisztjeként fog harcolni Inger Szolimánnal a különöz földesurral nem igen barátkoztak a biharországi urak, hanem a környékbeli oláh parasztság nagy jöltevéjét siratja a kalandos emirben.

— Székely iparostanonczok. A következő sorokat kaptuk: „Mint a Budapesten elhelyezett székely iparostanonczok megbízott felügyelője, sajnosan tapasztaltam, hogy több mester a hozzá adott tanonczokat, a beállott nagy hideg ellenére nem látta el téli ruhával, holott ez szerződéses kötelessége. Miután ez a felruházás fölötté sűrűs a felügyelet alatt álló igen nagy számú tanonczra való tekintettel minden érdekelt mestert rövid időn belül fel nem kereshetünk, de a levelezés is hosszabb időt vesz igénybe, ezután kérem fel a mestereket, hogy tanonczukat a hideg időjárás által követelt meleg ruházattal lássák el, nehogy kénytelen legyenek a mulasztóktól a tanonczokat elvenni és máshol elhelyezni. Budapest, 1912. január 13-án Csányi Gusztáv, az Országos Magyar Szövetség főtitkára és a székely tanonczok megbízott felügyelője.”

— Ovadáskikasztó ügynök. Gabi László ügynök, aki a Damjanich-utca 25-ik számú házban lakik, most ősszel *Hazi Konzervgyár* címűen a Gyár-utczában egy gyárat rendezett be. Hítelbe gépeket vásárolt és a műhelyét a technika minden vívmányával felszerelte. Amikor a gyár már teljesen készen állott, hirdetésekkel tett közzé a lapokban, hogy ovadékkal felfogad alkalmazottakat. A fizetés igen nagy volt, a pompás felszerelést is megmutatta a jelentkezőknek, akik félelem nélkül adták át a megtakarított garasait. A gépek azonban sohase indultak meg, a kazán mindig hideg maradt. Gabi napról-napra halasztotta az üzem megindítását, mire az alkalmazottak gyanút fogtak, visszakövetelték a pénzüket, de az ügynök elutasította a kérésüket. Erre megtették a följelentést a becsapott alkalmazottak Gabi ellen. Az ügyet *Egri Péter Pál* kapitánynak osztották ki, aki ma kihallgatta az ügynököt, majd *örizet alá helyezte*. Az elikkasztott ovadékok összege meghaladja a *harminczezer* koronát.

— Öngyilkos önkéntes. Wehrmann Géza diplomás kertész, aki mint önkéntes októberben vonult be az első számú honvédegyezredhez, revolverével halántékán lötte magát. A kaszárnyából a szerencsétlen önkéntest elvitték a honvédegyezred kórházba, ahol rövid kímélődés után meghalt. Végzetes tettét szerelmi csalódás miatt követte el.

— Megint gázolt a közuti. A Gellért-rakparton ma délután Weisz Márkus 51 éves huszártisztnek a kocsija összeütközött egy közuti kocsival. A kocsi felborult és Weisz nagyon súlyos sérüléseket szenvedett. A mellkasa betörtött és a fején is megsebesült. A Rókus-kórházban ápolják, ahol nem biznak a felépülésében.

— Házasság. Burschitz Mihály magyar királyi államrendőrségi segédhivatali igazgató bájos leányát, *Angelát* eljegyezte *Szűcs József*, az állami kertészeti intézet okleveles kertésze.

*Vidor Miklós* fővárosi kereskedő eljegyezte *Rosner Herminkát*, *Rosner Jakab* szeszgyárvezető leányát Bátorkecsiről.

*Dr. Széko Gyula* budapesti ügyvéd eljegyezte *Glattfelder Olga*t.

*Brunker József* eljegyezte *Halls Hermint* Budapestben.

— Itt a tél. Az országos meteorológiai intézethez érkezett jelentések szerint az egész országban az időjárás hidegre vált. A Dunántúl kivételével a hőmérő az ország valamennyi részén tíz fokra süllyedt zéró alá, azonban a Dunántúl is igen kevés helyen van 5 fokon felül a hőmérő. A legnagyobb hideg természetesen a Felvidéken és az erdélyi részen van, de az Alföldön is mindenütt 10 és 20 fok között váltakozik. A hideg következtében lényegesebb havazás sehol sem volt. A legnagyobb hideg Árvaváralján volt, ahol 27 fokra süllyedt a hőmérő zérus alá. Nagyszombenben 25, Csikszereván 25, Gyergyószentmiklóson 25, Marosvásárhelyen 25, Aknaszlatinán 21 fok a hideg. A hőmérő az egész országban napközben is alant maradt és a déli órákban alig néhány fokkal emelkedett. — A fővárosban az éjjel a maximális hideg 14 fok volt, reggel 7 órára 13 fokra emelkedett, déli 12 órakor pedig még mindig 8 fokot mutatott a hőmérő. A pár nap óta tartó erős hideg időjárás már a Dunán is meglátszik. Az éjjel ugy a Duna, mint a mellékfolyói gyenge zajlásnak indultak. Sürögősen bevontatták az óbudai kikötőbe a még kint horgonyzó uszályhajókat, úgy hogy a Dunán már csak a kisebb propellereket lehet szárguldozni látni. Ezek is küzdelemmel tudnak a jég között uszkálni és valószínűleg egy-két nap múlva már ezek sem közlekedhetnek. — Kőrömbányáról jelentik: A legszigorúbb tél van. A várost és környékét 80 centiméteres hó borítja. A hó ezen a vidéken valóságos gazdasági áldás, mert a fajuvarozás olyan erdőrezsekből, amelyekhez különben hozzá sem lehetne férni, most vigan folyik. A nép szépen keres. — Alsókubinból táviratozzák: Az időjárás rendkívül hidegre fordult. Ma reggel —22 fok Celsius volt a hőmérséklet. — Hajduböszörményből jelentik: Hétfő óta hó borítja a földeket, állandóan nagy hideg mellett. Reggelenként a hőmérő leszáll —20 fok Celsiusra. A keleti szőlőskertek mellett három cigányt találtak megdermedve. Bevitték egyik szőlőskert pajtába s ott ápolják őket. Ma délután nagy hóvihar van az egész környéken és a vonatok 1 órai késéssel érkeztek. — Nyiergyházán és környékén roppant erős hideg van. Ma —14 fok volt a hőmérséklet. Erős északi szél fúj. — Keszthelyről jelentik: A beállott hideg időjárás következtében a Balaton teljesen befagyott. A halászat addig, amíg a jég megerősödik, szünetel. — Kievből jelentik: A délnyugati vasuton dühögő hóvihar a szomszédos vasutakra is átterjedt és a szombatra virradó éjjel érte el intenzitását. A vasutak gőzpontjairól és végállomásairól nyugtalanító hírek érkeznek. A vasutak két méter magas hófalak között közlekednek. Katonai felügyelő parancsnoksága alatt dolgozó munkások foglalkoznak az utak megtisztításával. — A MÁV. igazgatósága közli: Erős fagy miatt az Elbe-szén és áruforgalom Aussig-Landungsplatzon szünetel. Ha azonban a fel a berakásról Aussig-Landungsplatzon előre gondoskodik, úgy felvehető. Az összátrakóforgalom Coselhafen állomáson folyó hó 13-tól szünetel.

— Egy pap és egy tiszt a korbáccsal. A *Fejérmegyei Napló* című néppárti lap hetekkel ezelőtt egy székesfehérvári és egy budapesti uriaszszonyról kompromittáló hírt közölt egy divatrukereskedésben elkövetett lopással kapcsolatban. Bár a közleményben az urihölgyek nevének csak a kezdőbetűi voltak olvashatók, mégis mindenki rájuk ismert. Az egyik megsértett uriaszszony férje, *Csász Elemér*, a székesfehérvári 69. gyalogezred főhadnagya, aki jelenleg Bilekben szolgát, csak aminap értesült a dologról, ezért szabadságot kért s ma reggel Bosznijából Székesfehérvárra érkezett. Egész délelőtt kereste a *Fejérmegyei Napló* volt szerkesztőjét, *Bilkei Ferenc* római katolikus hitoktatót, aki a hír megjelenésének idején még a lap vezetője volt. A pap délben a Rákóczi-úti sörözőkban volt, s amint onnan eltávozva, kilépett az utcára, szembetalálkozott a főhadnaggyal. A katonatiszt izgalmas szóváltás után *kutyakorbáccsal többször végigvágott a hitoktatón*. A kincs jelenetnek a déli köröz közönségéből számos tanuja volt. A pap elmenekült, a főhadnagy pedig fölöttes hatóságánál jelentkezett. *Bilkei* följelentést tett támadója ellen az ezredparancsnokságnál.

— Zuhanás a nyitott kutba. Fiumei jelentés szerint *Hangra István* susáki malomtulajdonos telepén *Pontempo* gépész dolgozott a kuton és este elfelejtette a kut fedelét letenni. *Gaus Rico* napszámos arra ment és belezuhant a kutba. Segélykiáltására odarohant a gépész és létrán le akart ereszkedni, de megcsuszott és a kutba esett. A malom munkása mindkettőt kihúzták a vízből. *Gaus* már halott volt, mert fejét a kut falába ütötte, a gépészt délelőtt sikerült cseméltre téríteni.

— Millomos cigánykaraván. Érdekes cigánykaraván érkezett a múlt napokban Kecskemétre. A huszonhárom főből álló csoportnak *Tóbiás Albert* vajda a vezetője, aki tegnapelőtt több társával együtt felment a polgármesterhez és engedélyt kért a *Kecskeméten való letelepedésre*. A cigánykaraván már bejárta majdnem az egész világot és rézművességgel nagy vagyont szereztek. Azt beszélik, hogy *körülbelül egy millió koronájuk van a cigányoknak készpénzben és ékszerben*. Az asszonyok nyakukon viselik vagyonukat. A férfiak hat-kilencz nyelvet is beszélnek és rendkívül ügyesek. A kecskeméti polgármesteri hivatalból a következő értesítést adták az érdekes cigánykaraván felől:

— Tegnapelőtt egy öreg cigányvajda vezetésével hat tagu cigányküldöttség volt *Kada Elek* polgármesternél. Arra kérték a polgármestert, hogy Kecskeméten letelepedhessenek és rézműves ipart üzhessenek. Felmutatták a *budapesti hatóság* iparendelőjét. Azt is elmondották, hogy igen sok pénzüik van, amit munkával szereztek az egész világon. A polgármester ur megeredte, hogy megtelepedjenek és a főkapitányi hivatal megadta nekik az iparendelőt és most a városban utcáról-utcára járnak és különböző javítási munkálatokat végeznek.

— A Jogállam jubiláris lakomája. A Jogállam jog- és államtudományi havi folyóirat, melyet *Edvi Illés Károly* főszerkesztése mellett *dr. Baumgarten Nándor* egyetemi tanár és *dr. Gyomai Zsigmond* ügyvéd szerkesztik, ez év elején töltötte be 10 évi pályafutását. Ez alkalommal jubiláris füzetet adott ki, mely a múlt év végén jelent meg, ma este pedig a szerkesztőség munkatársai tiszteletére fényes lakomát adott a Hungaria-szállóban. A lakomán megjelentek: *Wlassics Gyula*, *Wekerle Sándor*, *Plósz Sándor* és *Dárday Sándor* valóságos belső titkos tanácsosok, *Rohonyi Gyula*, *Imling Konrad* és *Töry Gusztáv* igazságügyi államtitkárok, *Beck Hugó* és *Baumgarten Izidor* kuriai tanácselnökök, *Bubla Ferenc* és *Sebest Dénés* táblai tanácselnökök, *Greccák Károly* és *Dévay Ignác* kuriai bírák, *dr. Juhász Andor*, a budapesti kir. törvényszék elnöke, *dr. Schuster Rudolf* közigazgatási bíró, *Concha Győző*, *K. Kovács Gyula*, *Nagy Ferenc*, *Magyar Géza*, *Schwarz Gusztáv*, *Timon Ákos* és *Reiner János* egyetemi tanárok, *Sólyom Andor*, *Bellyei Róckl Gyula*, *Térfi Gyula*, *Mándy Lajos*, *Reiner Ignác*, *Dusóczky Károly* és *Polner Ödön* miniszteri tanácsosok, *Szivák Imre* a budapesti ügyvédi kamara elnöke, *Zsigmond Jenő*, a budapesti ügyvédi kör elnöke, *Polák Illés* az Országos Ügyvédszövetség elnöke, *dr. Beck Lajos*, *dr. Grätz Gusztáv* és *dr. Várady Zsigmond* országos képviselők, *Papp József* a budapesti ügyvédi kamara titkára, *Baracs Marcell*, *Wolf Vilmos* az Ügyvédek Lapja szerkesztője és még számosan úgy a jogi, mint a közélet kiválóságai közül.

— Letartóztatott sirrabló. Triesziből jelentik: Elfogták azt a sirrablót, aki lovag *Tonello* családjának sirboltját feltörte. Az illetőt *Scabarnak* hívják, kőfaragó s bevallotta, hogy czinkostársával, két francia és egy olasz munkással törte fel a sirboltot, mert azt hitték, hogy ékszereket fognak találni.

— A szabadjára hagyott örült. A siralmas magyar tébolydai viszonyok rettenetes tragédiát okoztak *Kenderesen*. *Turi Ferenc* gazda hirtelen örülési rohamában meggyilkolta a feleségét, *azután ő maga ölte meg magát*. Turi három esztendővel ezelőtt vallási tébolyban tört ki, mire bezáratották a szolnoki kórházba, ahonnan öt hónap múlva állítólag egészségesen elbocsátották. Azóta Turin nem látszott semmi különös, míg tegnap ismét kitört rajta az elmezavar, de most már levelesebb, mint először. Élesre fent hosszú késsel nekiesett feleségének és átszurta a nyakát, majd mikor végtelen sőtét elkövette, az udvaron levő kutba ugrott és belefulladt.

— Hármán a halálba egy rossz tréfa miatt. A nagyvárosi zsinór- és paszomán-gyár három fiatal munkásnője: *Horváth Katalin* tizenöt éves, *Berta Gizella* és *Grosics Anna* tizenhat éves leányok öngyilkosságot követtek el egy rosszul sikerült tréfa miatt. A három esztelen leány közös hálóteremben aludt egy negyedik társnőjükkel, akit éjjel gyufával megpörköltek. A megtérfált leány a feletti széken, hogy így csuffá tették, feljelentette a három esztentőt a gyár igazgatójánál, amely a leányokat rögtön elbocsátotta. Ezért tegnap este közös lakásukon lugköldöt ittak és mire orvos került hozzájuk, ugyszólván már késő volt. Az életunt leányokat bezáratották a kaposvári kórházba, ahol élet és halál közt fekszenek.

— Püspök és a templomrablók. Nagyváradon szerdán éjszaka két óráját rémhírrel riasztották fel a kanonokori palotából Felszer Antal felszentelt püspököt:

— Méltóságos uram — jelentette az álmából felriasztott komornyik — az éjjeli őr van itt. Azt mondja, nagy baj van... Az éjjeli őr, aki a káptalan-sor nyugalmára vigyáz, lelkendezve rontott be:

— Betörök járnak a székesegyházban? A püspök sebtében felöltözött, mozgósította a cselődséget s intézkedett, hogy a kanonokok házaiban riasztsanak fel minden épkézláb embert. Fegyvert, baltát hozzon mindenki magával. A püspök is zsebébe sülvesztette a revolverét s a fel-fegyverzett csapat élén maga indult el a székesegyház elé, melynek ablakain halvány fény szűrődött ki az éjszakába. A főpap a kapu elé állította az embereit, néhány bátor legénnyel maga nyitotta ki a templom ajtaját:

— Ki van itt? ... Ebben a pillanatban legvonaft támadt, a fény kialudt s a templom hátsó ajtaját nagyot csapódott. A betörők, akik már a kincseket érő kelyhek batyuba kötötték, elmenekültek a sekrestye kijáratán. A fegyveres emberek utánuk iramodtak, de elvesztették őket a vakosítóságban. Felszer püspök telefonált a közeli tolonczházba rendőrökért. A rendőrök meg is érkeztek, kiküldték a bokrokát, a közeli kerteket: sehol semmi. Még most is nyomozzák a vakmerő betörőket, akiktől a bátorlelkű Felszer püspök mentette meg a székesegyház fejedelmi gazdag kincseit.

— A kegyetlen mostoha. Ma reggel az arszágház előtt szolgálatot teljesítő rendőr észrevette, hogy egy tízéves leánya lerohan az alsó rakpartra és a Dunába akar ugrani. A rendőr utána szaladt és éppen a part szélén ragadta meg az életunt gyermeket. Bevitte a főkapitányságra, ahol megállapították, hogy *Kajta Róza* a neve, tízéves iskolás leány. Sirva panaszkolta, hogy a mostoha-anya üldözi, nem ad enni neki, folyton üti veri, nem tud megmaradni mellette. Elhatározta, hogy édesanyja után a halálba menekül. Az elkeseredett leányt a gyermekmenhelyen helyezték el.

— Kísérleti lélektan és pedagógia. Annak a nagyobb szabású föllendülésnek, amelyet most Magyarországon a kulturális téren is tapasztalunk, egyik nevezetes mozanata játszódik le a pedagógiában. Ujabb időben több országban előtérbe kerültek mutatkozni, hogy a kísérleti lélektan és a gyermektanulmány módszerének alkalmazásával a pedagógia tanításának pozitív alapot adjanak. Ennek az eszmének gyakorlati keresztülvitelét azonban sehol sem karolták fel oly mélyrehatóan, mint Magyarországon. Három évvel ezelőtt ugyanis dr. Neményi Imre miniszteri tanácsos kezdeményezésére gróf Apponyi Albert a VI. ker. áll. tanítóképzővel kapcsolatosan pedagógiai pszichológiai laboratóriumot, a kulturálatanok legelső ilyenmű intézeteinek egyikét, létesítette. Nagy László vezetése alatt álló laboratórium működésének meglepő eredményei által indíttatva, a szervezés megkezdett munkáját gyorsan folytatták a kultuszminisztériumban. Gróf Zichy János a lefolyt év december havában új tanfolyamot szervezett, amelynek tanárai most is hazánk legkiválóbb kísérleti pszichológusai voltak: dr. Ransburg Pál, dr. Révész Géza egyetemi magántanár és Nagy László tanítóképzőintézet igazgató, akik előadásait és gyakorlati alkalmait a VI. ker. tanítóképzőintézet laboratóriumában s a gyógypedagógiai lélektani laboratóriumában végezték. A tanfolyamra ismét nagy tanítóképzői tanárt hívták be, akiket az előző tanárok a laboratórium összes kísérleteibe és a tanulókon való tömeges kísérletekbe bevezettek. Ez utóbbi tanfolyamon az előbbinél is nagyobb sikert állapítottak meg. Ez a körülmény arra indítja a kultuszminisztériumot, hogy gyorsabb ütemben hajtsa végre a nagy tervét, a képzőintézeteknek lélektani laboratóriumokkal való felszerelése. Ezért jövőre már nagyobb számmal fogják a tanfolyamra hozni a tanárokat. Azokat pedig, akik végeztek, külföldre küldik az idén is. Látna ezt a nagy lelkesedést és energiát, amelylyel ezt az ügyet a kultuszminisztériumban fölkarolták, hihető, hogy pár év múlva az összes hazai állami képzőintézetekben az új módszerrel fog folyni a lélektan és pedagógia tanítása, ami azt jelenti, hogy az összes kulturálatanok közül hazánkban valósul meg először a gyakorlati életben a pedagógiai tudomány legmodernebb módszere.

— Halál a bérkocsiban. Ma este a Szabadságtéren a 330-as számú kétfogatu kocsiban, amelyen a bakján Rauchwerk Manó kocsis ült, Márkus Ármin hetvennégy éves tőzsedeügynök hirtelen rosszul lett és meghalt. Az előhívott orvosok megállapították, hogy szívszélhúdás ölte meg. A tőzsedeügynök holttestét a törvényszéki boncziani intézetbe vitték.

— A szászsebesi magyar kulturház. Távol az ország szívtől, a román határszélén évtizedek óta küzd léte fenntartásáért Szászsebes városnak és környékének számtalan csekély, de hazáján s nemzetén rajongó szeretettel esüggő magyar lakossága, mely kizárólag állami tisztviselőkből és szegény sorsu iparosokból áll. Minden eddigi erőfeszítése mellett sem volt képes magának hajlékot szerezni, amelyben tömörülve helyet szoríthatna kulturális intézményeinek. Ilyen hajlék felépítését tűzte ki céljául Szászsebes város és környékének magyar lakossága, ezért a kormány engedélyével országos gyűjtést indított egy „Szászsebesi magyar kulturház“ céljaira.

— Bonyodalmak egy korona bírság körül. Nagy és nevezetes bonyodalmak támadtak Szalontán egy korona pénzbírság körül. A nagyszalontai református eklézsia harangozójának, *Borbély Mihály*nak elemi iskolás fia néhány napig elkerülte az iskola padját. A tanító, hogy kellő figyelemre intse a gyerek apját, egy korona pénzbírságra ítélte az öreg harangozót. *Borbély Mihály* azonban vonakodott lefizetni a bírságot, mondván, hogy ő elküldte a gyermeket az iskolába, nem tehet róla, ha az nem ment. A harangozó nem fizetett s egy napon a városi végrehajtó az egy korona bírság fejében lefoglalt nála egy ágypárut, meg egy dunát. *Borbély Mihály* még mindig nem akart fizetni. Kitértek hát ellene az árverést és a megjelölt napon elérkezett hozzá a végrehajtó a kellő kísérettel. A harangozó leánya már várta őket két forró vízzel telt fazékkal és a bejáratnál igérte meg nekik, hogy leönti őket, ha be merik tenni lábukat a házba. A végrehajtó esendőrfejedetet kért és tegnap végre a két esendőr kíséretében megjelenhetett a házban, hogy elárvavezze az egy korona bírság miatt lefoglalt ágyneműeket. Az egy korona végrehajtási eljárás körül felmerült költségek, a végrehajtó napidijai és postaköltségei összesen 38 korona ruának. *Borbély Mihály* és leányát ezenfelül még hatóság elleni erőszak címén is perbe fogja a nagyváradi ügyészség.

— A vidéki rendőrség segélyező egyesületének sorsjátéka. A pénzügyminiszter tudvalevőleg a vidéki rendőrség segélyező egyesületének sorsjátékára adott engedélyt. Az egyesület célja, hogy ezzel is anyagi alapot teremtsen magának tagjainak betegség, vagy nehéz hivataluk körében ért balesetek alkalmával való segélyezésre, esetleg később a vidéki rendőrség tisztjeinek számára leendő nyugdíjpótló felállítására. A sorjegyek huzásának napja a pénzügyminiszter engedélye alapján véglegesen ez év május hó 30-ára van kitűzve.

— Felgyújtotta magát. Ma reggel a Béke-utca 4. számú házban *Zsiros Jenő* tizenkilenc éves napszamos az ágyából kiszedte a szalmát, maglyát rakott belébe, petróleummal leöntötte, ráült és meggyújtotta. A lángokra és a nagy füstszagra felébredt a halálra szánt ember nővére, *Weber Antal* cipész felesége, *Zsiros Anna* és az öcsöse megmentésére sietett. A fiatal ember akkorra már egész testében összeégett. A nővére is az arczán és karján égési sebeket szenvedett. A házbeliek a borzalmas öngyilkosság hallatára a mentőket és a tüzoltókat hívták ki. A tüzoltók a tüzet eloltották, a mentők pedig a súlyosan sebesültet bevitték a Rókus-kórházba.

— Két tűz a fővárosban. Ma reggel a Mária-utca 38. számú asztalosműhelyben a kémény áttűzése következtében tűz támadt és a műhelyben felhalmozott nagymennyiségű deszka elégett. — *Steinitz Gusztáv* női divatárkereskedő O-utca 16. számú üzlete kigyuladt és a berendezés nagyrésze elégett. A tüzet a VI. kerületi tüzoltóság oltotta el.

— Amikor tolvajok a bakterek. Triesztben a déli vasút raktárait már hónapok óta dézsmálják. A tolvajok felbontják a kávézsákokat, a gyarmatárakat tartalmazó ládákat s hiábavaló volt minden őrökös, a lopások nem szüntek meg. A vasúttársaság az alkalmazottakra gyanakodott s ezeknek helyzete tűrhetetlen lett. Végre elhatározták, hogy maguk fogják ártalmatlanná tenni a tolvajokat. Minden éjszaka vasúti alkalmazottak állottak résen és szerdán éjjel tettei érték a tolvajt. A „Vagyonőrző társaság“ éjjeli őrre volt a kávézsákok fosztogatója. Alapos a feltevés, hogy eddig is ezek az alkalmazottak éjjeli őrök garázdálkodtak a raktárakban. A vasúti alkalmazottak küldetésében kérték az állomásfőnököt, hogy adjon elégtételt nekik a megburcoltatásért, különben sztrájkba lépnek.

— A Világjárás r-t. menetjegyjirodájában (V. Föld-utca 1.) a világ összes vasúti- és hajó-állomására eredeti áron, sok viszonylatban rendkívül kedvezményezett díjtelek mellett, adnak ki utazási jegyeket, ugyszintén szolgáltatnak alaposan kidolgozott utazási tervekkel és költségvetéssel. A rivierai ünnepélyek prospektusai ugyanott díjmentesen kaphatók.

— Bestiális apagyilkos. Böcsből jelentik: Sziléziában, Schuessenseben Herkt János gazdálkodó orvul meggyilkolta alvó édesapját, aki aznap a bankból 200 koronát hozott haza. Véres tette után felgyújtotta a házat, de egy szikra az arczába csapott és szemét kiégette. A gyilkos fiu ötven éves, az apa hetven éves volt. A gyilkost elfogták.

— Luxuskirándulás a Rivierára. Február 3-án indul a hajót elkerülésével, mindvégig vasuton, közvetlen külön kocsikban a Központi Menetjegyjiroda X. társasutazása a Rivierára. Ez az évről-évre ismétlődő kirándulás az egyetlen alkalom, az előkelő magyar utazó közönség részére, hogy kis társasággal, a legteljesebb kényelemben tekintse meg Északolaszország nagyobb városait és az egész olasz és francia Rivierát. Az utiprogramm szerint Milano, Genova, San-Remo, Nizza, Cimiez, Beaulieu, Cannes, Monaco, Montecarlo, Cap-Martin és Menton nevezetességeit tekintti meg a kiránduló társaság és emellett alkalom nyílik Velence meglátogatására is. A kirándulók az összes ünnepeken megjelennek, mindenütt legelső rangú hotelekben szállnak meg, az ellátás mindvégig a lehető legkifinomultabb és XL. Carneval hercegnizzai nagy díszbevonulásán kocsikon vesznek részt. Az utazás összes költségei 480 korona. Részletes utiprogrammot díjtalanul küld a Központi Menetjegyjiroda (IV., Vigadó-tér 1.).

— Töves öngyilkossági hír. Szomolyáról jelentik: Itt elterjedt hír szerint Strasser Győző dr. életuntségéből öngyilkossággal vetett véget életének. Mint később kétségtelenül orvosilag megállapítást nyert, dr. Strasser egy évi szenvedés után szívszélhúdásban hunyt el.

— Jubiláris előadás. Zsufolt házak mellett immár hatvanadik előadásához érkezett a Kínema Sketch az Orniában. A „Werb bankár szökése“ című vígjáték még csak pár napig marad műsoron, minthogy a művészek szabadságideje korlátozva van és miután itt tartózkodásuk alatt még egy másik nagyhatású színjátékot akarnak a főváros közönségének bemutatni. Az „Omnia“ e mellett oda törekszik, hogy Nick Winter és művész-társainak bravuros játékát egy más zsánerű vígjátékban is megismertethesse a főváros közönségével. Ezen utóbbi vígjáték próbái már serényen folynak.

— Halálozás. Gaskó Soma pénzügyi számtanésos életének 58-ik évében meghalt Eperjesen. Neumann Géza fakereskedő elhunyt Komáromban. Özv. *Harkai Morné*, a „Korona“ kávéház egykori tulajdonosának neje, hosszas betegség után elhunyt. Temetése holnap délelőtt 11 órakor a rákoskeresztúri izr. temetőben megy végre.

*Merei Samu* fővárosi tanító 39 éves korában elhunyt Budapesten.

*Löwy Salamon* 63 éves korában elhunyt Budapesten.

x **Royal-Orfeum, Budapest, Erzsébet-körut 31. az.** Színházi és variété műsor. Kezdeté 8 órakor.

x **Fodor-féle vívóterem a Koronaheregete 3. szám alatt** a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítanak a gyermektorna- és vívársra.

x **A dr. Richter-féle Liniment. Caps. comp. (Horgony-Pain-Expeller)** igazi, népszerű házi-szerré lett, mely számos családban már sok év óta mindig készletben van. Hátfájás, csípőfájdalom, fejfájás, köszvény, eszuzál, stb.-nél a Horgony-Linimenttel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéznek elő; sőt járványkórnál, mint: a kolerá és hányóhasmenés, az altestek Horgony-Linimenttel való bedörzsölése mindig igen jónak bizonyult. Ezen kitűnő házi-szer jó eredménnyel alkalmazható bedörzsöléseként az influenza ellen és üvegekben: a K — 80 — K 140 és K 2 — a legtöbb gyógyszerárban kapható; de bevásárlás alkalmával tessék határozottan: Richter-féle Horgony-Liniment (Horgony-Pain-Expeller) kéri, valamint a „Horgony“ védjegyre figyelni és csak eredeti üveget elfogadni.

x **A téli és tavaszi kirándulásoknak**, amint azt mindenki tapasztalhatta, meg van a kellemetlen oldaluk. Szél, por, hideg eső, hőmérsékletváltozás — mind olyan dolgok, amiket mindenki kénytelen eltűrni, de amelyek állandóan veszélyeztetik káros befolyással a torok és légcső mindig érzékeny nyálkahártyáját. Egy olvasónk közli velünk, hogy ő már évek óta könnyen tülteti magát az effle veszélyeken, azaz, hogy ilyen alkalomra állandóan magával hord néhány valódi Fay-féle szódemi ásványvízpasztillát. Ha az időjárás csak legkevésbé is alkalmas volt hurutos affekciók előidézésére, egy pár pasztilla mindig segített s a kirándulás minden utókövetkezmény nélkül, pompásan sikerült.

x **Royal-Orfeum.** Még sohasem volt Budapesten látható egy műsorban annyi szemképrázató nagy világitatrakció, mint aminőkkel a Royal januári paradés műsora szolgál. Ez a felülmúlhatatlan műsor január 17-én még egy szenzációs számmal gazdagodik; ekkor kezd meg ugyanis rövid ideig tartó vendégelőadást Hans Homma, a bécsi Deutsches Volkstheater tagja, aki a „Der selige Octave“ című bohózatot kívül saját szerzeményű szólóműsorával is fellép. A F. T. C. hatalmas külföldi utjáról hazatérő játékosai tisztelőre január 15-én, hétfőn diszeloadás lesz a Royal-Orfeumban. Január 14-én, vasárnap 3 és fél órakor mérsékelt helyáru nagy családi előadás lesz melyben az összes attrakciók fellépnek.

## A szent örjögés városában.

— Benaresi benyomások. —

A durbarnak köszönhettem, hogy Benares elővelő világát nem találtam odahaza. A maharadsza udvartartásának legnagyobb részével már elutazott Delhibe és ajánlóleveleim nem sokat használtak. Szerencsémre a benaresi maharadsza neje odahaza maradt és szeretetremóltóan megengedte, hogy férje palotáját megtekinthessem.

A benaresi maharadszának sok palotája van. Az egyikben Annie Besant asszony hindu-köllegiumot rendezett be, a másik — melyben egykor Warren Hastings lakott — üresen áll, a legtöbbet a földrengés tett tönkre. Az, amelyet látni óhajtottam, a Ramnagar mellett áll és a magas urnak a rezidenciája. A Ganges partján fölfelé kocsizva, már messziről szembe tűnnek kolosszális homokkö-falsi és fehér oszlophomlokzatai.

Ez a palota egészen erődszerű. A bekerítő falain belül az épületek összevisszasága. A szép kapuiv és a Zenánához vezető kapu közt vannak az elefántok és a lovak istállói, valamint a maharadsza utolsó tigrisének ketreze. Három tigris elpusztult. Ezek közt a bennszülöttek agyagfalas kunyhói húzódnak meg. Ész a Kegyezcnök kisebbszerű háza központjában a maharadsza törvényes nejének büszke palotája, s a Ganges partján a pompás rezidencia. Félig keleti fényben épült, félig európaiasan modern berendezésű. Egészében meglehetősen — izléstelen.

A földolg, hogy a Ganges partján álljon. Minden gazdag és hatalmas rajah a szent folyam partjára építette palotáját. De a kisebbek is, a Raok, Navabok, Thakurok, Sirdarok is. Templomok, pagódák, pavilonok, imaházak közt emelkednek a márvány- és homokkőfalak a kék égbolt felé. Mert aki a Ganges partján, a brahmánok kegyében hal meg, biztos lehet, hogy az istenség kebelébe véteik föl.

Benares ugyanis a szent örjögés városa. Benares India olynpusa. Egykoron Buddha tanának központja a Sarnathban, a Gangesz istárijában eltemetett Ó-Benaresben volt.

A széles ghatok, a köléposók, melyek paloták és templomok között a folyamhoz vezetnek, a hajnal hasadásakor hemzsegnék a hívők ezreitől. A nép letódul, hogy a szent folyam hullámaiban megfürdjék. A néphit Benarest „a legjobb víz birtokosának” nevezi. De ez a legjobb víz a való-ságban a legiszonyosabb víz, egész India mérge.

Láttam száz meg száz férfit, nőt, gyermeket, amint a Ganges vízében moslottak. És megfoghatatlan dolgokat láttam: Egy az övög meztelen vén asszony, akinek testét fehér foltok borították, egészen alámerült a vízben s mellette férfiak nem csak a szájukat öblítették ezzel a vízzel, hanem azt szent átszellemülésben le is kortyogtatták.

Más örjögöket a Tarkosvaratemplom előtti hemvasztó téren figyeltem meg. Az elégetendő halott özvegy és rokonai fehér ruházatban járják körül a máglyát. Miközben új halottakat csipelnék bambusztorzókhoz kötve a máglyára. A szegény halottak ruhátlanul, a jobb módúak fehér patyolatban burkolva. A tűz elemészti őket, de mindig maradnak egyes testrészek, egy kar, egy láb, egy kéz, csontok. Mindezt az emberi hamvakkal együtt fölveszi a Ganges, a telhetetlen — úgy, mint a város összes kloakáinak szennyét is.

És a szent folyam tükrén a nap minden órájában kimult állatok felpuffadt tetemei usznak, a kecskék és kaimánok szakmányául. És ebben a vízben mosdának, fürdenek az örjögő hinduk; ezt a vizet isszák, ennek gyógyhatásában bíznak s ezt — mint nagyon becses iparczikket — szétküldözik India minden részébe.

Fényes pompába öltözött nábobok zarándokolnak csillogó kocsikkal a Gangeshez, a harangok szagnak, dobok peregnék, kürtök harsognak és a brahmin papok imákat rebegnek. De közben rühes kutyák szaladgálnak. Szegény állatoknak legjobb lenne, ha lebunkóznának, de a hindu nem öl meg állatot. A kobra-hígyót imádatserűen tisztá s testéről a bolyhakat kiméletesen leteszi maga mellé a

homokba. Csak az isteneknek szabad áldozatot hozni. Régebben embereket öltek le, ma beérik hízalt kecskéikkel is.

De nem csupán a Ganges a szent örjögés helye. A Mados-templom közelében van a Gyan Kup, a tudás kutja. A zarándokok ezt is fölkeresik, mert a néphit szerint Shiwa isten benne ül. Virágáldozatok töltik be szüntől s újra meg újra hozzák kosarakban, kendőkben, kötényekben a virágokat. Csak férfiak szabad a kutba nézni. Persze ezek is csak virágot látnak, de kénytelenek azt a rettenetes büzt belehelni, melyet a rothadó növények árasztanak. Wischnu istennek is van hasonló kutja. Ennek levegője is annyira büzös, hogy érzékeny természetűeknek tanácsos ezt messziről elkerülni. De a hindunak még a büdösség is szent.

A nép itt hihetetlenül tudatlan és buta. A kormányok nem is iparkodnak felvilágosítani s művelni. Ugy látszik, est itt a politikai észszerűséghez tartozik.

## REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© Magyar aviatika. A Magyar Aero Club tegnap tartott szaktanácsi ülésén elhatározta, hogy a külföldön beszerezendő aeromotorok közül egy 35 lóerős léghajtású 1912. évi típusu motort kölcsön ad hat hónapra Svachulay Sándor aviatikusnak, aki egy új gépet óhajt építeni már a kora tavasszal, amelylyel részt vesz a Magyar Aero Club által rendezendő első magyar körrepülésben is augusztusban. A klub szaktanácsa felhívja ez uton is a magyar aviatikusokat, hogy a bécsi május végi kiállításon, ha tehetik, vegyenek részt. A kiállítás programjával és bármilyen ezirányú felvilágosítással szívesen szolgál a klub titkári hivatala. A Magyar Aero Club szaktanácsa a kereskedelmi miniszter által felajánlott ösztöndíjalapból külföldi tanulmányutra küldte Prodám Guidót, előírva neki az északolaszországi, francia, belga, német és osztrák repülőterek és pilóta-iskolák tanulmányozását. A magyar pilóták közül külföldi utra küldte Lányi Antal hadnagyot, a Balaton átrepülőjét, francia katonai aeroplán-állomások tanulmányozására; Kvasz András pilótát Németországba a repülés technikájának és a gép- és motorkezelés megismerésére.

© Lezuhant aviatikus. A franciaországi Seuilből érkezett jelentés szerint Ruchonnet aviatikus tegnap monoplánjával száz méter magasságból lezuhant, eltörte gerincoszlopát és két lábát. Az aviatikus meghalt.

© Párisból Ukrajnáig léghajón. Párisból jelentik: Két francia léghajós, Dubonnet és Dubont a Condor léghajón csak rövid utat akart tenni, de alig hogy felszállt a léghajó, heves szélroham elkapta, háromszázöttszáz méter magasságra vitte fel és az orkán százkilométeres gyorsasággal sodorta a léghajót Németországban, Csehországban és Galicián át Ukrajnáig, ahol 30 óras út után leszállt Sokolwska falu közelében. A két léghajós elbeszélte, hogy a kegyetlen hidegtől sokat szenvedtek és ételleik megfagytak. Mikor valamennyire magukhoz tértek, vasuton Varsóba, onnan Párisba utaztak vissza.

© A Magyar Aero Club kölesőmotorjai. A Magyar Aero Club szaktanácsa tegnap tartott ülésében azon, már eddig is nagy számban beérkezett kérvények közül, melyek a klubtól kölesőmotort kértek, helyt adott Svachulay Sándor kérelmének és egy 35 lóerős, léghajtású 1912. évi típusu Anzani úgynevezett katonai motort szavazott meg. Svachulay ugyanis ismét új gép építésébe fog, amelylyel részt fog venni a Magyar Aero Club augusztusban tartandó körrepülő versenyén. Az Aero Club ismételen felhívja a magyar aviatikusokat, hogy kölesőmotor iránti kérvényüket minél előbb nyújtsák be, mellékelve hozzá aeroplánjuk rajzát, műszaki leírását és megépítésének stádiumát. A klub egyben külföldi tanulmányutra küldte Lányi hadnagyot, Kvasz András mechanikus és Prodám Guido pilótát. Lányi a Páris-környéki és az észak-francia katonai aerodromokat tanulmányozza. Kvasz Németországgal foglalkozik a repülés technikai megismerésével, Prodám ugyanezen aerodromokon kívül még a dél-francia, olasz és osztrák pilóta-iskolákat fogja tanulmányozni. — Mintán az osztrák Aeroklub ez évben május végén regülőgép-kiállítást rendez, amelyen való részvételre a magyar aviatikusokat is felkérte, ezuton szólítja fel a Magyar Aero Club a magyar repülőgép konstruktorokat, hogy a kiállításon vegyenek részt; a kiállítás programjával és egyéb felvilágosítással a Magyar Aero Club titkársága szívesen szolgál bárkinnek.

## SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(\*) Kamara-est. Három meglehetősen egyenlően fegyverzetű művészember, Gönczi Mór, Kressz Géza és Becker Hugó, kamaracstét rendezett ma este a gyéren látogatott, de kamarazenero rendkívül alkalmas Lloyd-teremben. Brahms H-dur, Beethoven D-dur trioit és Franck Caesar hegedű-zongoraszonátáját játszották. A stílusukban erősen meg volt a kamaraművészet tökéletessé tevésére irányuló törekvés, eszközeik azonban sajnos meggátolták nemes intenczióik kivitelét. Gönczi jeles kvalitású, de mégis csak dillettáns zongorista, aki erős játékával elnyomta társait. Kressznek hangszeres szépen hangzik, de erős technikai fogyatékosságok észlelhetők rajta. Egyedül Becker Hugó celloszólama méltó a valóban művészi jelzőre, az ő játéka azonban a legkevésbé jutott érvényre, a két másik játékos kiméletlen önzése folytán. A kis közönség elismerésben meglehetősen fukar volt és így nem valami lelkes hangulatban folyt le a különben érdekes és értékes produkció. (—n.)

(\*) Színházak műsora. Az Operaház jövő heti műsora a következő: Holnap, vasárnap a Sevillai borbély-t adják. Rosina Sándor Erzzi, Berta N. Valent Vilma, Figaro Takáts, Almaviva Arányi, Bartolo Hegedűs, Basilio Kornai, Fiorilló Kertész, őrtiszt Juhász, jegyző Zolnai Jozs, Hótfőn Knote Henrik bajor királyi kamaracstékes fejezi be két estére kitűzött vendégszereplését az Aida Redamesz szerepében. Kedden kerül színpadra második ifjabb Ábrányi Emil nagyszabású új dalműve, a Paolo és Francesca. A főszerepeket ezuttal is Medek Anna, Ambrusné N.-Bodor K., dr. Székelyhid, Rózsa, Várady, Pöchlér, Déri, Kertész, Hegedűs, Ney, Budai és Ádám játszzák. Szerdán a Filharmoniai Társaság hangversenye miatt a Operaházban nincs előadás. Csütörtökre a folyó idényben először a Lakmét-tűzték ki, amelyben Sándor Erzzi a czimszerepet ezuttal huszonötödöször énekl. Pénteken népszerű előadásul olesó helyárrakkal Puccini Tosca-ja kerül színpadra. Szombaton a Parasztecsület-est és a Bajazzók-est adják Marák Ottó vendégfellépésével. A bemutatkozó vendégművész Magyarországon, Esztergomban született, de állandóan külföldön működik s ott egyike a legjobb hírnévvel bíró lírai tenoristáknak. Ez idén a hamburgi Stadttheaterben énekel. Vasárnap, e hó 21-én béreltszínházban (5. sz.) a Paolo és Francesca-est ismétlik meg a bemutató előadás szereplőivel. Hótfőn a Sámson és Delilá-t tűzték ki.

A Nemzeti Színház jövő hetének eseménye Hébbel „Judit”-jának péntekre, szombatra és vasárnap estére kitűzött előadása lesz, amelyre már hetek óta készül a színház. A czimszerepet P. Márkus Emilia fogja kreálni, Holofernest Ivánfi Jenő adja. A többi főszerepet Beregi Oszkár, Gál Gyula, Mihályfy Károly, Pethos Imre, Somlay Arthur, Molnár László, Pálffy György, Horváth Jenő, Garamszeghy Sándor, Rajnai Gábor, Horváth Zoltán, Bartos Gyula, K. Hegyesi Mari, Cs. Aczél Ilona és Rákos Alice játszzák. Hétfőn százötvenedik előadását éri meg az „Aranyember”. A jubiláris előadásban a czimszerepet Pethos Imre, Theresát Jászai Mari, Noémt D. Ligeti Juliska, Thimeát B. Török Irma, Athaliát Cs. Aczél Ilona, Brazovicot Somlay, Brazovicst K. Demjén Mari, Kristyánt Dezső József, Kadistát Náday Béla és Fabulát Abonyi Gyula fogja játszani.

A Vígsház jövő heti műsorát is a színház legutóbbi újdonsága, Veber és de Gorsse vígjátéka, a „Csitri” dominálja, amely a holnapi vasárnapon kívül még hétfőn, szerdán, csütörtökön, szombaton és a következő vasárnap és hétfőn, azután pedig minden második este kerül színpadra. Kedden a „Papá”-t, Flers és Caillavet pompás vígjátékát adják, pénteken a „Nincs tovább”, Földes Imre szenzációs budapesti története kerül színpadra, amelyet holnap, vasárnap délután is ismételnék. A jövő vasárnapra délutáni előadásul a „Sumurun”-t tűzték ki.

A Népopera e heti műsorának eseménye a „Furulyás Jancsi” bemutatója, amelyet péntekre tűzték ki az igazgatóság. A grónyörri zenőjű francia operettet, amely komponistájának, Louis Gan-nak világsikert szerzett, négyszer egymás után játszzák a premier kiosztásában, a czimszerepben Pajor Ödönnel, az egyik női főszerepet pedig Serák Márta debütjét hozza. A „Furulyás Jancsi” előtt is két este jut operettnek, a hétfői és a csütörtöki, amikor a „Kornevilli harangokat” játszzák. Ábrányiné, Berzeviczy Mária, Kertész, Réna, Pajor, Németh és Bihar fellépésével. A Népopera legvonzóbb darabját, a „Quo vadist” kedd estére tűzték ki. Basilides, Andrejka, Ábrányiné, Kriener, Gábor és Várnai fellépésével. Szerdán este a „Mignon” kerül színpadra, a czimszerepben Basilider Mária

ESZET.

...ésen egyen-  
...nczi Mór,  
...tét rendezett  
...zenére rend-  
...hms H-dur,  
...esar hegedű-  
...kban erősen  
...sö tövésére  
...sajnos meg-  
...Gönczi Jeles  
...gorista, aki  
...sznek hang-  
...kai fogvate-  
...eckor Hugo  
...jelzőre, az ő  
...érvényre, a  
...folytán. A  
...fukar volt  
...folyt le a  
...(-na).  
...az jövő heti  
...a Sevillai  
...Berta N.  
...iva Arányi,  
...illo Kertész,  
...stfőn Kocze  
...jezi be két  
...a Radamesz  
...szor ifjabb  
...e, a Paol  
...is Medek  
...Székelyhidé,  
...z, Hegedűs,  
...dán a Fil-  
...a Opera-  
...folyó idény-  
...ben Sándor  
...szőr énekl.  
...helyárrakkal  
...tám a Pa-  
...zók Marák  
...zó vendég-  
...született,  
...nyike a leg-  
...Ez idén  
...Vasárnap, e  
...lo és Fran-  
...s szereplői-  
...k ki-  
...esemény-  
...ra és va-  
...melyre már  
...szerepet P.  
...est Ivánfi  
...szkár, Gál  
...e, Somlay  
...z, Horváth  
...bor, Hor-  
...Mari, Cs.  
...s. Hétfőn  
...angyember".  
...thos Imre,  
...ti Juliska,  
...czél Ilona,  
...Demjén  
...t Nádai  
...játsszani.  
...a színház  
...vigjátéka,  
...vasárnapon  
...szombaton  
...után pedig  
...Kedden a  
...vigjátékát  
...ldes Imre  
...inre, ame-  
...telnek. A  
...umurun-t  
...ménye a  
...péntekre  
...júj frau-  
...ouis Gan-  
...más után  
...szerepben  
...dig Sorák  
...előtt is  
...esütörtöki.  
...szák. Ab-  
...na, Pajor,  
...a legvon-  
...re tüzték  
...ener. Gá-  
...a „Mig-  
...lder Má-

riával. Partneri Jávora Mária, Pogány, Hajagos és Marosffy lesznek.

**Királyszínház.** Bródy, Mortos és Jacobi páratlan sikerrel operettje, a „Leányvásár”, amely most is, az ötvenedik előadása óta állandóan az utolsó helyig eladott nézőtér előtt kerül színre, rohamosan közeledik a századik előadás felé. A darabnak jövő vasárnap este lesz a 70-ik előadása Minden előadásán Fedák Sári és Petrás Sári játszzák a női szerepeket és minden alkalommal valóságos csodagyagadják a publikumot. A Leányvásár vasárnap délután is színre kerül ugyanabban a szereposztásban, mint este, rendezés helyárrak mellett. A jövő vasárnap délutánján *Martos* és *Rényi* népszerű operettjét, a „Kis gróf”-ot adják Fedák Sárral a fő női szerepben, ugyancsak rendezés helyárrakkal.

A Magyar Színház jövő heti műsorát két darab tölti be teljesen. *Farkas* Pálnak komédiája, a „Varsányi csata” holnap, vasárnap este, kedden, esütörtökön és szombaton van műsorra tűzve. *Tristan Bernard* vigjátéka, a „Kis kávéház” hétfőn, szerdán, pénteken és jövő vasárnap este kerül színre, mindenkor *Z. Molnárral* a főszerepben és *Harasztly* Micziivel, *Csatayval*, *Nagy Terézszel*, *Vágyóval*, *Huszárral*, *Réthyvel*, *Kertészszel*, *Pethővel* és *Dobival* a többi szerepben. Holnap, vasárnap délután kerül először *Hevesi Sándor* kitűnő vigjátéka, az „Apja fia” mérsékelt helyárrakkal színre, jövő vasárnap délután pedig megismétlik *Biró* Lajos népszerű vidéki történetének, a „Sárga liliom”-nak az előadását.

**Kamarajáték.** A múlt vasárnap bemutatott „Sirály” című négy felvonásos drámáját *Csehov* Antalnak, a kiváló nagy orosz írónak a sajtó és a nagyközönség egyhangú elismeréssel fogadta. Erre való tekintettel a Kamarajáték Társulat ma este hat órakor megismétli a Várszínházban a nagy-szerű orosz darabot. A vezetőszerep ismét *Fell* Irén, továbbá *P. Karádi* Aranka, *Marosi* Julia, *Hörváth* Gizzi, *Sándor* Nelly és *Szentirmai*, *Vitéz*, *Melnár* kezében vannak. Az utolsó próbákat tartja a Kamarajáték *Timár* Béla „Munka” című három felvonásos színművéből, melynek bemutatója a jövő vasárnap lesz. Jegyeket az igazgatóság csak délelőtt 10 óráig tartja fenn. Jegyek válthatók *Bárd* Testvérek jegyirodáiban. *Lohr* Irma virágüzletében (Főutca 1.) és a Várszínház jegypénztáránál.

**Városligeti Színház.** Vasárnap délután mérsékelt helyárrakkal „Lili” bájos zenéjű operett, *Küry Klárával* a czimzerepben kerül színre. Este harmadszor adják *Faragó* Jenő és *Feld* Mátyás sikert aratott „Gróf Schlessinger” című pompás látványos pesti bohózatát *Kornay* Berta, *Sátori* Paula, a világhírű átváltozó táncosnő és *36. Rácz* Laciával a főszerepben. „Gróf Schlessinger” előadásai iránt példátlan nagy érdeklődés mutatkozik a jegyeket már a következő hét előadásaira is tömegesen jegyeznek elő. A jövő vasárnap délután mérsékelt helyárrakkal „A sárga csikó” kitűnő énekes népszínmű kerül színre *Küry Klárával* a női főszerepben.

**Gyermekszínház.** Szombaton volt a bemutatás előadása *B. Grohmann* Károlyné, a „Telhetetlen hercegnő”, ez 7 képből álló énekes és táncos tündérműve. A darab nagy hatást gyakorolt Ma, vasárnap 14-én, harmadszor adják a „Telhetetlen hercegnő”-t. Jegyek már délelőtt válthatók a színház pénztáránál (VI., Révay-u. 18.). Az előadás 4 órakor kezdődik.

(\*) A Nyugat leánya. Az Operaház lekövetkező új adása *Puccininek* A Nyugat leánya (Fanciulla dell West) című háromfelvonásos dalműve lesz, amelynek szövegét *Belasco* drámája nyomán *Viviani* és *Zanari* írták. Puccini világhírű dalművéből már folynak a próbák, a zenei betanítást *Kernér* István karnagy, a színpadi rendezést *Alszéghy* Kálmán főrendező végzi. Az új adáshoz új jelmezek és díszletek készülnek. A bemutatás előadását február közepére tervezik.

(\*) A „Taifun” francia fordítása. Emlékeztet az a háborúság, amely a „Taifun” párisi előadását megelőzte. *Langyel* Meyhért darabját *Adorján* Andor fordította francziára és ez a fordítás egész terjedelmében megjelent a „Revue de Hongrie” című folyóiratban. A párisi *Sarah* Bernhard színház azonban *Langyel* beleegyezésével *Serge Bassot* és *André Dubosc* állítólagos fordításban adta elő a darabot. *Adorján* csakhamar megtudta, hogy a fordítás teljesen azonos az övével és ügyét a Francia Szerzők Egyesülete mint választott bíróság elé terjesztette döntés végett. Az egyesület *Paul Ferrier* elnöklésével most hozott ítéletet, mely *Langyel* Meyhértet és *André Dubosc*-ot elítéli s az összes költségekben elmarasztalja. Együttal arra is kötelezi őket, hogy *Adorján* Andornak anyagi kárpótást adjanak. *Serge Bassot*-t ellenben, akinek sikerült leigazolni jöhíggatóságát, az egyesület felmentette.

(\*) A „Rablólovag.” A Magyar Színház következő új adása *Biró* Lajos új darabja, „A rablólovag” lesz. A próbák már erősen folynak. A női főszerepet *R. Gombaszögi* Fridára bízta az igazgatóság, partnere *Balla* lesz a czimzerepben. *Ferenc* grótot, a konzervatív, rokonszenvesen szigorú öreg zsarnokot *Törzs*, *László* grótot, a czinikus, csok, hideg mágnást *Sebestyén*, ennek feleségét, a szőke, még mindig nagyon szép és nagyon kaczer *Emma* grófnét, *Harasztly* Miczi játszza. *Mihály* gróf, a tudomány-smokk mágnás szerepét *Réthei*-re, a feleségét, a tipikus arisztokrata dolyf trónjára ülő *Margit* grófnét *Törzsné*-re, az elzüllött vén katonatisztet, *Galambost*, pedig *Kürté*-re bízta a színház. Még két kitűnő figura van a darabban. Az egyik a tizenhét éves, mindenért mohón lelkesedő naiv *Viktor* gróf, a másik pedig a kedves, folyton csufoló, szatirikusan ötletes és vidám *Stefi* gróf. Az előbbit *Tarnai* az utóbbit *Z. Molnár* *László* fogja játszani.

(\*) Az Iparművészeti Múzeum új szervezényei. Az Üllői-uti Iparművészeti Múzeum ma délután megnyit kiállításával kishangu életjelt ad létezéséről. Valóban, ha nagynéha egy-egy kis kiállítás s az ezt megelőző nagydobverésre emlékeztető kommunikáción nem árulná el, hogy *Lechner* *Ödön* leggyönyörűbb remekében „muzeum” is van — alig tudnánk róla. *Mig* a hatalmas épület összes szárnyaiban lázas munkával folyik a jövő művészgenerációjának felnevelése, a közepén, a magas kupolacsarnok emeletén elhelyezett szekrények gyengén poros üveglablakai csak elvétve verik vissza egy-egy betévedt látogató arcának képét, nem is szólva a földszinti nagy csarnokról, amely hónapokon át üresen tátong s csak elvétve részről abban a szerencsében, hogy rövid időre a muzeumi igazgató külföldi utazása hivatalos dokumentumainak kiállítási helyiségéül szolgálhat. Elismerjük, hogy évi harminczézer korona nem nagy budget egy állami muzeum gyarapításához, de mikor ma az Iparművészeti Múzeumban jártunk, csodálkozva kerestük mégis a hosszú éveken át elköltött harminczézer koronák eredményeit. Nem kételkedünk, hogy valóban műtárgyak vásárlására költődött el: de hol vannak, hogyan nyertek elhelyezést, hol van a „muzeum”? Ezuttal *Radisics* igazgató angol utazásáról számol be néhány valóban igen szép és becses butordarabbal és kiállította azokat a holmikait is, amiket a *Gerhardt* gyűjtemény berlini aukcióján vásárolt a muzeum. Egy hónapig, talán másfélíg tehát könnyen hozzáférhetően, egy jól elrendezett kiállítás keretében láthatók és élvezhetők lesznek ezek a dolgok, de aztán megint jön egy csomó japán gyári esecsebecse vagy plakát és a most büszkén pompázó gyűjtemény legjobb esetben felkerül az emelet sötét, poros zugaiba, ahol többé senki sem láthatja őket, vagy lekerül a pinze raktáraiba egyéb elásott kincsek birodalmába. A ma megnyit kiállítás igen aktuális teszi az Iparművészeti Múzeum állapota megvizsgálásának, ez egyetlen ilyenmü magyar intézmény alapos revíziójának évek óta hiába sürregett kérdését. Kezdve ott, hogy a harminczézer korona vajmi kevés egy aránylag fiatal, de mulhatatlanul szükséges muzeumi gyarapításához, egészen a vásárlások minémiségéig, a vásárolt és ezután vásárlandó tárgyak elhelyezési, szóval az egész „muzeum” szó szerinti kérdéséig ideje volna minden magas vezető faktornak alapos reorganizációt teremtenie. Az új szervezények kiállítása valóban szép, nívós és nobilis, de sajnos az efelett érzett öszinte örömből is sok fanyar ürm-csepp vegyül. A *Gerhardt*-féle pompás gyűjtemény szomban és értekkben erősen megcsappant szomorú maradványát kár volt diadalmas trofeum gyanánt kiállítani. Kiváló dokumentuma ez a magyar elhetlenségnek. Akkor, amikor ez a kiváló gyűjtemény itt volt nálunk és a magyar kormány minden akadály nélkül juthatott volna hozzá, hosszas duza-vona odajuttatta az örökösöket, hogy a nagybecsű hagyatékot internacionális piacra vigyék. Ekkor is csak a sajtó erőlyes intervenciójának volt köszönhető, hogy Magyarország nem maradt le a vásárlásról és erős licitálás és tulfizetés útján hozzájutott egyes darabokhoz oly összegért, amelylyel itt-

hon a hagyaték nagy hányadát magához válthatta volna. A *Gerhardt*-féle gyűjtemény egyes darabjainak megszerzésével tehát nem kell dicsekednie az Iparművészeti Múzeumnak. Ez legfeljebb csak egy nemzeti kötelesség teljesítésének dokumentálása lehet. Egyébként, hogy a regisztrálásba bocsátkozunk: a *Gerhardt*-gyűjteményből nagy csomó szép meissenai és Alt-Wien darab került a muzeum birtokába. *Kaendlernek* gyönyörű porcellán-szobrai itt vannak, itt van a híres *Junó*, továbbá az *Erős Ágost* porcellán-szobrahoz készült mellékalkok modelljei is. Néhány nagyon szép *Böttger*-modell is található. Feltűnő szép egy zománcoz löcsei magyar kehely is a 17. századból. A butrok közül nagyon szépek egy magyar szekrény hárs- és topolyagyökérből a 19. század elejéről, egy érdekes fiókos diófaszekrény a 18. és egy fenyőfaladus festéssel a 17. századból. Az angol butorok mindegyike muzealis darab. A leg-többje *Sheraton*-modell, melyek között a legszebbek a sokfiókos, szövevényes mechanikai női munka-asztalok. Gyönyörű, stilsban tökéletes egy tömör mahagoni *Chippendale*-pamlag, valamint egy *Adam*-stilsban készült commode is. Az angol butorok, így csoportosítva, fényesen igazolják *Czákó* *Elomérnek* minapi, nagy irodalmi vitára alkalmas adott cikkét a *Biedermeyerről*: világhas ki-mutatható az egyes darabok, hogyan fejlődik az angol polgári kényelemszeretet következtében a diszes empirből az egyszerűbb, praktikusabb *Biedermeyer*. Egy érdekes ezüst filigránnal díszített diszmagyar, valamint modern magyar művészek, *Berán*, *Csillag*, *Beck*, *Telcs*, *Mester*, *Vastagh*, *Réményi* és *Róna* plakettjei egészítik ki a szép és mindenképen tanulságos kiállítást, melynek megnyitása ma délután 5 órakor ment végbe, diszes és műértő közönség jelenlétében. *Gróf Zichy* *János* kultuszminiszter *Molnár* *Viktor* államtitkár képviselte a megnyitáson, ott voltak továbbá *Teleszky* *János* és *Náray-Szabó* *Sándor* államtitkárok is. A vendégeket *Radisics* *Jenő* miniszteri tanácsos, a muzeum igazgatója és *Csányi* *Károly* igazgatóőr fogadták és kalauzolták a kiállításon. A kiállítás holnaptól kezdve a közönségnek is nyitva áll naponta délelőtt 9 órától esti 6 óráig, vasárnapokon délelőtt 9 órától délután 1 óráig, *Belépdőj* nincs. (Cs.)

(\*) *Barta* *Ernő* képei. A „Könyves Kálmán” kiállítási helyiségeiben egy csöndes, hosszú időn át a magyar nyilvánosság elől visszavonultan élő művészember lép ismét közönségünk elé. *Barta* *Ernő* néhány évvel ezelőtt szép sikerrel szerepelt tárlatainkon, rajzai közül annak idején a Szépművészeti Múzeum is magához váltott egy-kettőt, azóta pedig nem hallottunk róla semmit. Berlinben töltötte idejét komoly, nyugodt munkálkodással, távol a nyüzsgő túlekedéstől, fejlesztve művészetének sokoldalúságát s most több évi szorgalmának nemes produktumait azzal a szerénységgel állítja a magyar közönség elé, amely egész eddigi művészpályáját jellemzte s amely szerénység már magában véve is elegendő ahhoz, hogy teljes szimpátiával vegyük őt észre. Emellett *Barta* erős kvalitásokkal felfegyverzett művészember. Nem hoz új szeszűtöket, lehiggadt, megállapodott, mely irányok követője, azoknak hatásait akarja szembiztosítani át megfűrösztött meglátásaiban visszaadni. Kollektív tárlata festményekből és grafikai munkákból áll, melyeken végigpróbálkozik — és tegyük hozzá: többnyire sikerrel — a rendelkezésre álló valamennyi anyagon. Valamennyi munkájában az anyagra helyezi a fősúlyt, képei hangulata szerint vesz kezébe hol krótát, hol cesetet, hol meg a karezőlőt. Aktjait, portréit, a berlini *Kroll*-operában készült degasi erősségű ballerínait pasztellben rakja fel. Szembiztos, puha képek ezek, különösen a „Fürdő után”, a 39. számú női akt és a „Maternité” című kettős arckép lány vonalai, porladó finomságai meglepőek. Csöndelőteiben valami visszafélesztett cézannizmus nyilvánul meg. A francia nagy-mester tárgyait, színskáláját alkalmazza színes, de egy régebbi technikával megfestett olajképein. Az olajfestéssel barátkozik meg, úgy látszik, a

lognehezében. Ezzel az anyaggal festett tájképei a leggyengébb darabjai a kiállításnak, ellenben azok a tájak, amiket gouache-sal vagy akvarellal fest meg, teljes erővel sorakoznak többi alkotásai mellé. A folytonos anyagváltogatás, de meg a tárgyválasztás is igazolja, hogy Bartánál az érzelmek kiváltsái a legfontosabbak. Erős zeneszeretete mellett bizonyít Chopin és Grieg hangulatai nyomán keletkezett két képe, valamint néhány Beethoven-hangulata. Sok zeneiséget találunk Kleist egy novellájához készült finom rajzaiban is, melyek legutóbb a berlini „Secessió” tárlatán szerepeltek. Csupa lány vonal, finoman stilizált rokokó muzsika van ebben a sorozatban, mely szinte kísérezene lehet a prózához. A szoroson vett rajzok talán a gyűjtemény legsikerültebb darabjai. Csupa finom ötlet, érdekes érzelmesség, művészi elmélyedés van bennük. Szerepel egy csomó plakát, exlibris és reklámrajz is a kiállításban, ezek között is sok finom és szép munka akad. Barta Ernő képei nem hoznak meglepetéseket, de mindenesetre egy komoly és becsületes művészt reprezentálnak, akivel megismerkednünk igaz örömről szolgálhat.

(cs. a.)

(\*) Sztrájkjal fenyegető színészek. Szegedről jelentik: A szegedi színháznál az utóbbi időben nagyon divatos lett a különféle ürügyek alatt való szabadságkérés. Almásy Endre igazgató, hogy ennek végét szakítsa, ma a fekete táblán szigorú körlevelet függesztett ki, amelyben tudomására hozza a társulat tagjainak, hogy csak a legsúlyosabb esetekben ad szabadságot, de akkor is levonja a szabadságidejére eső gázsit. Az igazgató szigorú ukáza miatt a színészek között nagy az elkeseredés és sztrájkjal fenyegetőznek.

(\*) A Műsarnok jubiláris kiállításának díjai. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat jubiláris kiállításán kiosztásra kerülő díjak pályabírói díjak, melyeket a társulat elnöke, a Műsarnokban. Legelsőben a gróf Esterházy Miklós Mórész által alapított és vízfestmények jutalmazására szánt díj pályabírója ülésezett dr. Berzevicsy Albert tükös tanácsosnak az elnöklésével. A díj pályabírója Edvi Illés Aladár festőművésznek, a Képzőművészeti Főiskola tanárának ítélte oda 54. katalogus szám alatt kiállított „Tehén borjával” című akvarelléért. Edvi Illés az Esterházy-díjat először 1895-ben nyerte el és 1904-ben ismét kitüntették azzal. 1909-ben az állami akvarellé-díjat kapta meg s 1910-ben elnyerte a Képzőművészeti Társulat nagydíját. A Lipótvárosi Kaszinó díjának a pályabírója, amely Basch Gyula festőművésznek az elnöklésével ülésezett, a díjat Keményfi Jenő festőművésznek ítélte oda 616. katalogus szám alatt kiállított „Csendes déli-élet” című pasztell-festményéért. Az Erzsébetvárosi Kaszinó díjának a pályabírója, amely dr. Köhner Adolf udvari tanácsosnak az elnöklésével tartotta meg ülését, az olajfestési aktokra szánt díjat Papp Bertalanak ítélte oda 18. katalogus szám alatt kiállított „Dolce farniente” című festményéért. Papp Bertalan a legfiatalabb generáció tagja, csak 1910-ben állított ki először s már akkor elnyerte báró Harkányi Frigyesnek az először kiállított számára alapított díját. A néhai Ráth György-féle díj pályabírója a jövő hét végén tartja meg ítélkező ülését.

(\*) A szimfónikus k. újdonsága. Az Orsz. Szimfóniai Zenekar nagy ambícióval készül jövő vasárnap, a hó 21-én tartandó III. bérlati hangversenyére. A Budapestben először szóhoz jutó orosz Conus György elbájoló gyermekdarabjai, a maguk miniatűr művészetükkel ugyanolyan hatalmas sikert ígérnek, mint annak idején Debussy „Petite suite”-je és a legutóbb bemutatott „Arabesk”-je, valamint a nagyarányú Franck Cesar-féle d-moll szimfónia, amelyet tudvalevőleg szintén Kun László ismerttetett meg a budapesti közönséggel. E szépséges zenei nippes-ek sorozata előtt Weber lendületes Euryantie-nyitányát, utána pedig Saint-Saens drámai költeményét „Herkules ifjúságát” játszzák. Az est második részét Mihalovich mesteri alkotása a monumentális patétikus szimfónia tölti be.

(\*) A vigadói mestre-hangverseny. Január hó 28-án vasárnap a Vigadó egy olyan nagyarányú művészetet színhelye lesz, amely nemcsak a közre működők nagy számánál fogva, — 20-an szerepelnek a műsoron — viseli méltán a „mestre művészet” elnevezést hanem mert ez alkalommal az igazi művészet legnépszerűbb hazai személyesítő gondoskodnak a közönség szórakoztatásáról és arról, hogy a Dunántúli Közművelődési Egyesület je-

vára lerótt áldozatokért a legteljesebb ellenszolgáltatást is kapja a nagyközönség, amely bizonyára ez évben sem hágy üres helyet a Vigadóban. Az est sikerét már az a körülmény is biztosítja, hogy az évben sem fog a hirdett közreműködők közül egy sem hiányozni. A fényes műsora hangverseny esti 8 órától éjfélig tart és a Széll Kálmán, Pallavicini Ede ögróf és Rákosi Jenő vezetése alatt álló nagybizottság végzi annak rendezését. Jegyek 1, 2, 4, 6 és 10 koronáért a Bárd-féle színházjegyirodákban, a Lyránál, a Harmóniánál, Kontiné nagybizottságában, a régi Nemzeti Színház előtti pavillonban, a nagyobb tőzsdékben, valamint a D. K. E. főtitkári irodában Dohány-utca 39 I. 7. alatt, hol egész nap telefonon is rendelhetők jegyek. (Telefon 82—82.)

(\*) Pályázat a szarvasi színházra. A szarvasi színházi bizottság pályázatot hirdet a szarvasi nyári szinkörben 1912. évi május hó 10-től június 20-ig terjedő színi időny tartamára. Az engedély elnyerése iránti kérvényeket február 15-ig kell benyújtani a bizottság elnökénél dr. Wieland főszolgabírónál. A színházat elnyerő színházgátló azzal a színtársulattal köteles a városba bevonulni, amelyet pályázatának benyújtása idején vezet s a kérvényhez csatolni kell a működő tagok teljes névsorát és az előadandó színdarabok jegyzékét.

(\*) Filharmónia. Az V-ik filharmóniai hangverseny szerdán, január 17-én esti fél 8 órakor lesz a Vigadóban Kerner vezetésével, Szigeti József hegedűművész közreműködésével s következő műsorról: 1. Weber „Oberon” nyitány. 2. Bloch: Hegedűverseny A-moll, 64. mű (első előadás, Szigeti). 3. Liadow: „Kikimora” rege (először). 4. Hubay: „Magyar változatok” (Szigeti). 5. Bruckner: V. szimfónia (B-dur.)

(\*) Hangversenyek. Mery Béla hangversenyei. Gmeiner Lula kamarazenei hétéfőn tartja meg egyetlen ideai dalestélyét a Royal-teremben a következő elsőrendű műsorról: Schubert: Junge Nonne, Der Fischer, Wachtelschlag, Erlkönig; Schumann: Liebeslied, Jemand, Er ist, Der Nussbaum, Waldesgespräch; Brahms: Auf dem Kirchhof, Es traumte mir, Salome, Der Jaeger, Der Schmied; Strauss R.: Morgen, All mein Gedanken, Weisses Jasmin, Caecilia. — Springer Gizella zongoraművész nő pénteken, január 19-én a Royal-teremben nagy zongoraestélyt rendez a következő relette változatos műsorról: Bach: Ábránd, e-moll; Beethoven: Sonata e-dur op. 109., Rondo a capriccio op. 129; Smetana: Am Seegestade; Karbach: Eine Kleinigkeit; Padarewsky: Thème varié; Tschai-kofsky: Die Jahreszeiten ciklusa; Chopin: g-moll Ballada, Berceuse, Bolero. — Culp Julia pénteken, január 26-án a Royal-teremben a következő remek dalok sorozatát adja elő: Brahms: Wie bist Du meine Königin, Immer leise, Von ewiger Liebe, Ruhe Süßlichkeiten, Staendchen; Schubert: Im Abendrot, Die Post, Du bist die Ruh, Staendchen, Rastlose Liebe; Liszt: Es muss ein Wunderbares sein, Angiolin dal biondo; Chopin: Meine Frueden, Das Ringlein; Strauss: Pe-freit, Heimliche Auforderung. — Hegedüs Ferenc hegedűművész vasárnap, január 28-án tartja busuhangversenyét a Royal-teremben roppant izléses műsorról, amelynek főszámai a következők lesznek: Brahms: a-dur Sonata; Vivaldi: Chaconne; Bruch: Versenydarab fis-moll. (Általános kívánságra); Lalo: Symphonie espagnole I. rész; Pugnani: Allegro és Praeludium; Viouxtemps: Andante és Rondo a fis-moll-versenyből. — Yvette Guilbert hétfőn, január 29-én a Royal-teremben tartandó első Chansonestélyére tudul a budapesti közönség. Az egyetlen művész nő 4 különböző dalek-lust ad elő a következő genrekben: Chansons féodales, Légendes dorées, Chansons pastorales, Aire célèbres d'Operettes, Louis Fléray, a párisi fuvolaművész, Gustave Ferrary zongorakíséretével előadják: Benedetto Marcello f-dur szonátáját és Reynaldo Hahn Változatlant (először). — Csütörtökön, február 8-án a klasszikus zene terén igen érdekes ismeretséget fog kötni közönségünk a párisi kamarazenei társaságok legérdekesebbjével, a Capet vonósnyegessel, amelynek tagjai: Lucien Capet (I. hegedű), Maurice Casadesus (II. hegedű), Henri Casadesus (viola), M. Hewitt (gordonka). A Capet-nyegyes vendége lesz Gabriel Faure, az ismert francia zeneszerző, a párisi Conservatoire illusztris igazgatója, a zongora előtt. Jegyek Gmeiner, Springer, Culp, Hegedüs, Guilbert és Capethoz Mery Bélánál kaphatók. — Gönczi Mór, a kiváló magyar zongoraművész, Kressz Géza ünnepelt hegedűművészünk, Nedbal Oszkár, a brácsa mestere és Becker Hugó, a nagynevű német ezellista január 15-én quartett-estélyt rendeznek. Műsor: Schumann: zong. négyes Es-dur, Beethoven: Sonata A-dur (zongra és gordonkára); Brahms: Zongora-négyes g-moll. Jegyek a Harmóniában 2—10 K-ért kaphatók. — Prodan Wladimir, a hírneves orosz zongoraművész kedden, január 16-án tartja egyetlen hangversenyét a Royal-teremben a következő műsorról: I. Beethoven: Sonata D-dur Op. 10. Nr. 2. II. Schubert: Impromptu As-dur Op. 90. Nr. 4. III. Kalinikoff: Elegie. IV. W. Prodan: Fantasia A-moll. Op. 21. V. Chopin: a) 2 Mazurka Op. 87. Nr. 2 és 4.; b) Ballade As-dur Op. 47.; c) Etudes Op. 25. Nr. 7. és 11. Jegyek Rózsavágyinél kaphatók. — Vágó Lénárt Gita, nálunk is közszerepben álló dalénekesnő a napokban tért vissza külföldi művészi körutjáról, mindent nagy sikereket aratva előkelő művészetével me-leg, kitűnően iskolázott mezzo-soprán hangjával. Különösen Berlinben, Münchenben és Bécsben kellett nagyobb fellépést már programjának apart és nagy

intelligenciára valló összejelentésével is és „Goethe és Heine dalok” ciklusáról mindentútt mint eseményről emlékeztek meg.

Dr. Wallenstein, berlini városi-orvos írja: „A természetes Ferencz József-keserű-víz biztos hashajtó hatásával, mely semmiféle más szerrel oly gyorsan el nem érhető, igen meg vagyok elégedve.” Kapható gyógyszerárakban és fűszerkereskedésekben. A szétküldési-igazgatóság Budapestben.

## TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

\* Öseletek Magyarországon. A Nemzeti Múzeum ásvány- és őslénytári osztálya a legutóbbi időben több igen érdekes őslénylelettel gazdagodott. A múzeum őslénytári gyűjteményébe a világ minden részéből többféle lelet került, de különös érdekességük azok a darabok, amelyeknek lelőhelye Magyarország volt. Így került a múzeumba egy Ostrea gigensis, amely Pécsvárad vidékéről származik, egy nagy mamut zápfog a kiskőrű Tiszából (Hevesmegye), ugyancsak egy ilyen zápfog Török-Szent-Miklósról és a Csepel-szigetről is. Kassa környékéről egy Mastodon longirostris alsó állkapcsa fogakkal, valamint annak egyéb csonttrészei kerültek elő, ugyancsak egy mastodonfog Lovasberényből, egy fossil agancstörredék a rákoskereszturi kavicsbányából. A péczeli téglagyár anyagában többféle őslény fogait és csontjait találták és az osztály igazgatója egy gyűjtőkirándulása eredményeképpen igen érdekes darabokat hozott onnan. Az újonnan beszerzett őslénykövületeket besorozták a múzeum gyűjteményébe.

\* Előadás a római kiállításról. A Magyar Nemzeti Múzeum dísztermében ma délután Hampel József nagy és díszes közönség előtt előadást tartott a régi császársági kiállításról Rómában, Olaszország, mint mindig ünnepélyes alkalmakkor, az egységes Itália ötvenéves fennállása ünnepére is nagyszabású kiállításokat rendezett. Turinban a modern ipari kultúrát akarta bemutatni, Rómában pedig a multat állította ki. Az előadó ismerette ezután a különböző kiállításokat és részletesen foglalkozott az archeológiai kiállítással. A kiállítás több czélt tűzött maga elé. Így czélja volt az, hogy bemutassa a császársági Róma hatalmát és hatását a külföldre. Ezt a nagy feladatot a kiállítás nem tudta teljesen megoldani, de így is igen szép dolgot nyújtott. Az előadó ezután bemutatta a kiállítás tárgyainak egy részét vetített képekben és a képekhez kimerítő tudományos magyarázatot fűzött.

\* A Filológiai Társaság közgyűlése. A Budapesti Filológiai Társaság ma délután tartotta meg harminczhatedik évi rendes közgyűlését a Magyar Tudományos Akadémia beti üléstermében Heinrich Gusztáv miniszteri tanácsos, egyetemi tanár elnöklésével. A közgyűlésen nagy és előkelő tudósokból álló közönség volt jelen. Az elnök nagyhatású és érdekes beszéddel nyitotta meg a közgyűlést. Beszédében kifejtette, hogy a tradíciókhoz hoven a mostani közgyűlésen is foglalkozni akar azzal az intézkedéssel vagy intézménnyel, amely az elmúlt évben a legnagyobb befolyással volt a tudományra. Kétségtelen, hogy ez az intézkedés a magyar kormánynak az az elhatározása, hogy Magyarországon két új teljes egyetemet állít fel. Negyven esztendeje kívánja már az ország tudós közvéleménye az egyetemek szaporítását és maga Heinrich is husz esztendő óta cikkekben és szóval követtele nemcsak a harmadik és negyedik, hanem az ötödik és hatodik egyetem felállítását is. Az eszme végül győzedelmeskedett, nem ugyan a tudomány, hanem a városok versengése miatt. Nagyon valószínű, hogy a doborezeni és pozsonyi egyetemek felállítását folytán a budapesti egyetem hallgatóinak száma csökkenteni nem fog. Magyar tudomány, vagyis jobban mondva: tudomány magyar nyelven csak akkor fejlődhetik, ha a tanárok erkölcsei és anyagi helyzete javul, mert hisz ma a tanárok kénytelenek megküzdeni az élet nehézségeivel és különösen a tudományos eszközök hiányával. Az egyetemi tanároknak lehetővé kell tenni, hogy teljes idejüket a tudománynak szenteljék és ne legyenek kénytelenek idejüket javarészt a vizsáknak, üléseknek és bizottságoknak feláldozni. Külföldön az egyetemi tanárok nem vizsgáltnak, nem kállokvaltnak és nagyon keveset vannak elfoglalva a bizottságokban. E szempontok miatt is bővízli az új egyetemek felállítását, de az állam kötelessége, hogy az új egyetemen a tanári kart ne halmozák el tömeges munkával; ezek legyenek csak tanárok. Igaz, hogy ez esetben le kell nekik mondani többrendbeli „borr valóról”, de az állam kötelessége, hogy jobban dotálja az egyetemi tanárokat, nehogy kénytelen legyen „borr valóra” dolgozni. Sajnos, az állam még maga is azon a vála-

ményen van, hogy az egyetemi tanárok úgy teremnek, mint a mezők lilomai, amelyeket aztán a har- mat és a napsugár éltet. A zajos tetszéssel és hos- szas tapsal fogadott elnöki megnyitó beszéd után dr. Székely Ferenc emlékbeszédet mondott Vahlen János kiittag felett. A szép emlékbeszéd után Hor- vát Gyula titkár terjesztette elő évi beszá- moló jelentését. A titkári jelentés tudomásvétele- tén Finály Gábor a pénztárvizsgáló bizottság je- lentését terjesztette elő. A közgyűlés utolsó tárgy- sorozata a választmány megújítása volt. A közgyű- lés az eddigi választmányi tagokat mind újra meg- választotta. Az elhunyt Maywald József helyett a választmányba Fodor Gyulát választották meg. A közgyűlést Heinrich Gusztáv elnök néhány rö- vid szóval befejezte. Este nyolcz órakor társas- vésora volt a Virágbokr vendéglőben.

\* A Magyar Tudományos Akadémia II. osz- tálva 1912. január 15-én, hétfőn, délután 5 órakor ülést tart, melynek tárgya Ballagi Aladár r. t.: „A templomos-rend eltörlése.”

\* Pályázati hirdetés. A Magyar Tudományos Akadémia Matematikai és Természettudományi Bizottsága az 1912. évben 2000 koronát olyan tudó- mányos munkálatok előmozdítására kíván forrá- sítani, amelyek a mineralógia vagy geológia körébe vágnak. A munkálatok lehetnek elvont, elméleti irányúak vagy olyanok, amelyek hazánk természeti viszonyainak kutatását tűzik ki céljükkül. Minden- kének egyenlő alkalmat akarván nyújtani, hogy a fentebb említett szakba vágó munkával versenye- kelhessen, a bizottság ezennel felhívja az érdekel- teket, hogy terveztüket (esetleg kész munkájukat) küldjék be, magukat megnevezvén és kijelentvén, hogy a kitűzött egész összegre vagy annak milyen részére tartanak számot. A megszavazott összeg rendszerint a munkálat befejeztével adatik ki; de ha végrehajtása költséggel járna, részben már a megbízatás alkalmával is. Az így készülő munkálat a Magyar Tudományos Akadémia tulajdonosa; de ez a kiadás jogát a szerzőne — ha kívánja — eset-ről-esetre át is engedheti. A tervezetek vagy kész munkák ugyancsak ez év márczius hó 31-ig a bizott- ság előadóhoz, Lengyel Béla egyetemi tanárhoz küldendők be.

## FŐVÁROS.

(A szemétkérdés. Megirtuk lapunk mai szá- mában, hogy a szemétkérdés megoldására vonat- kozó határozatot gróf Károlyi László a belügymi- niszterhez megfűlőbezte. E felelkezés kapcsán egy reggeli lap különféle reflexiókat fűz a közgyű- lések egyhangulag hozott határozatához és a köz- lekedési ügyosztályt — melynek előterjesztése alap- ján döntött a közgyűlés — következetlenséggel és felületlenséggel vádolja. E vádakra vonatkozólag illatásos helyen, a következő felvilágosításokat nyertük.

Az az állítás, mintha a főváros a rendelkezé- sére állt öt év alatt mit sem tett volna a szemétkér- dés rendezése érdekében, nem állhat meg, mert köztudomású, hogy éppen külföldön tett hosszas tanulmányok után jutott a főváros arra a meggyő- ződésre, hogy a szemétképzés ügye még mindig nin- csen abban a stádiumban, hogy arra a főváros nyu- godt lélekkel ráterhetne. Sőt ellenkezőleg, ha ezt tenné, a főváros sok milliókat lelkiismeretlenül való kibocsátása vinné bele, amint Wiesbadenben, Hamburgban és Brünnoen történt. A Károlyi-féle ajánlat sem pénzügyi, sem kivételőség szempontjá- ból nem volna elfogadható. Ennek az ajánlatnak el- fogadása esetén ugyanis a szemétképzés elválasztása csak a Magyar Állami Vasutak vonalain történhetnék, ami eltekintve a nagy anyagi ál- dozattól, még azzal az óriási hátránnyal is járna, hogy a főváros a szemétképzés elválasztása te- kinetében teljesen ki volna szolgáltatva a MÁV- nak, amely nem vállalhat felelősséget a napo- ként összegyűlemlt szemétképzés pontos kifutaro- zására. De e megoldás mellett a telep csak a Népliget mögött, annak tözsomszédságában volna létesíthető, ami közegészségügyi szempontból valóságos csapás lenne. Ami a Károlyi-féle aján- lat pénzügyi részét illeti, megállapítható, hogy lelkiismeretes és alapos számítás szerint a köz- gyűlés által elfogadott megoldás után a szemétké- nek vagyononkénti elszállítása 19 koronába ke- rül, míg a Károlyi-féle ajánlat szerint 27 ko- ronába kerülne. Ehez járul még, hogy a Károlyi- telkekhez a fővárosnak, éppen a MÁV-nál előfor- dulható akadályok miatt, külön 22 kilométer hosszú vasutovonalat kellene építenie, ami egy- magában mintegy 3 millió korona kiadást okozna, eltekintve attól, hogy a hosszú vonalon való szállítás az üzemköltségeket is tetemesen nö- velné. — A felelkezésnek az az állítása, hogy a Cséry-féle vállalat köteles 300.000 vaggon fel- gyűlemlt trágyát elszállíttatni és ez közel 3 millió koronába kerülne, teljesen alaptalan. A telepengedély örök időkre szól és arról szó sin-

esen, hogy bárkit is a trágya elhordására kény- szeríteni lehetne. A felelkezés természetesen most a belügyminiszter döntése alá kerül és a főváros- nak módjában fog állani mindezeket a felelke- zést kísérő feltételekben bőven kifejtési és behoztatni azt, hogy a közgyűlés által elfoga- dott megoldás valamennyi megoldási mód között a legjobban felel meg a főváros érdekeinek.

(A városgazdasági ügyosztály munka- programja. A tanácsi ügyosztályok szaporitá- sával a legfontosabb és a nagyközönséggel ugy- szólván a legszorosabb nexusban lévő ügyosztályvá lett a városgazdasági ügyosztály, amelynek a fővá- ros legfiatalabb tanácsnoka, dr. Márkus Jenő ke- rült az élére. Az ügyosztály hatáskörébe tartozó intézményekről és jövő munkaprogramjáról most dr. Márkus Jenő tanácsnok nyilatkozott.

— A városgazdasági ügyosztálynak — ugy- mond a tanácsnok — mint már a neve is mutat- ja, általánosságban legfőbb feladata lesz a város vagyonának, még pedig úgy ingó, mint ingatlan vagyonának, a helyes és okzerű gazdálkodás elveinek az érvényre juttatásával való kezelése és hasz- nosítása. Ügyosztályom hatáskörébe több olyan intézmény tartozik, amelyek a nagyközönség haszná- latára és javára vannak hivatva és amelyek mű- ködése elé a lakosság jogos várakozással és igé- nyekkel tekinthet. Ilyenek: az állat- és növény- kert, a fürdők és a hirdetővállalat. Az állatkert építése a befejezéshez közeledik. Határozott törek- vésem, hogy az állatkert június hónap elsőjén megnyissuk. A még hátralevő munkák befejezését, a megnyitás gondos előkészítését tehát igen köz- zeli és fontos feladatommak tekintem. Az Artézi- fürdő építési munkáit már befejeztük s most a belső berendezések folynak. Így alapos reményem van rá, hogy a fürdőt jövő tavasszal rendeltetésé- nek átadhatjuk. Már a közeljövőben dűlre óhaj- tom juttatni a fürdővel kapcsolatosan tervezett szálloda felépítését, amelynek megnyitását 1912. őszére tervezzük. A Sárosváros építését csak né- hány hónappal ezelőtt kezdték meg. Ez a nagyszá- bású munka legalább három évig fog tartani. A fürdőnek építkezésére, belső berendezésére és fel- szerelésére különös gondot fogok fordítani, mert az a törekvésünk, hogy a Sárosváros a kontinentá- lis viszonylatokban is megállja a helyét és hogy minden tekintetben felvehesse a versenyt a külföldi hasonló intézményeivel. Egyik legfiatalabb intéz- ménye a fővárosnak a községi hirdetővállalat. Csak néhány hónapja kezdtük meg ezt az üzemet és — túlzás nélkül állíthatom — hogy a hirdetések közzétételének addigéle teljesen bizonytalan terü- letén máris sikerült rendet teremteni. E napo- kban kezdjük meg az új hirdetőközpontok felállítását és remélem, hogy a terveit 250 új oszlop felál- lítása után módunkban lesz a hirdetőközség igé- nyeit teljes mértékben kielégíteni. Hasonlóképpen gondolni óhajtom a főváros házi üzemeit is: a há- zinyomdát, az anyagszertárt, a légszuszítószerelő műhelyt és a tüzelőszer-raktárt, amelyeknek to- rábbi fejlesztését és gondozását fontos feladatomm- nak fogom tekinteni.

(A fizetésrendezés végleges jóváhagyása. A székesfővárosnál alkalmazott tisztai személyzet fizé- tésrendezése ügyében alkotott szabályrendeleten a belügyminiszter tudvalevőleg bizonyos módosítások keresztülvitelét kívánta. A közgyűlés a módosítá- sokat meg is szavazta, mire a főváros tanácsa a sze- bályrendeletet jóváhagyás céljából a belügyminisz- tériumhoz terjesztette fel. A belügyminiszter a fő- várost ma értesítette, hogy a szabályrendeletet vég- érvényesen jóváhagyta.

(A Lánchíd elzárása és az óbudai hid. Megemlékeztünk már ismételtelen arról, hogy a Lánchíd alapos restaurációra szorul és ennek következtében a hidat a jövő év tavaszán el fog- ják zárni. A restaurálás folyamán a régi vasszer- kezeteket is ki kell ujjakkal cserélni és ez a műve- let csaknem két esztendő vesz igénybe, amely idő alatt a Lánchídon lebonyoluló forgalom legna- gyobb része a Margithídra terelődnek. A főváros hatósága már mindefféle módot keresett arra nézve, hogy a Lánchíd elzárása következtében legalább a gyalogközlekedés fentartását biztosítsa a Lánchídon egy gyalogjáró hid felállításával, azonban a teherforgalom elterelését megoldani nem sikerült. A Margithid mai zsúfoltsága mel- lett lehetetlenségnek bizonyult, hogy a Lánchíd elzárása következtében a Margithid tudja lebonyo- lítani a Lánchíd forgalmát is. E hiradásaink or- rán mint egyedüli helyes megoldásra rámutattunk, hogy a Lánchíd elzárásával vagy az óbudai, vagy pedig a boráros-téri új hid elkészültéig várni kell. Most aztán a közlekedési ügyosztály előterjesztést dolgozott ki, amely szerint arra kéri a minisz- tert, hogy a Lánchíd elzárását halassza el arra az időre, amikor a Hungária-körúti óbudai hid fel-

épül. Az új hid ugyanis a Margithidnak legalább Óbuda felé bonyoluló nagy forgalmát elterelné és így a Lánchíd forgalmát könnyebben rá lehetne terelni a Margithidra. Az ügyosztálynak ezzel az előterjesztésével legközelebb fog foglalkozni a köz- lekedési bizottság. És ha már az óbudai hid ügyét a kényszerítő helyzet tette aktuálissá, nem ke- vésbé sürős a boráros-téri hid kérdésének a meg- oldása és a közlekedési ügyosztály nagyon üdvösen eszelekedne, ha ezt az ügyet is mentül előbb elő- készítené.

(Hüvös László Beethoven-szobra. Hüvös László szobrászművész az Operaháznak ajándé- kozta az általa mintázott és készített Beethoven- mellszobrot. Az Operaház igazgatósága azzal a kérelemmel fordult a tanácshoz, hogy a mell- szobrot az Operaház előcsarnokában állíthassa fel. A tanács most az állandó színházvizsgáló bi- zottság javaslatára a kérelmet teljesíthetőnek ta- lálta és megengedte, hogy a szobrot a színház elő- csarnokában a lépcsők között levő tér közepén állítsák fel.

(Lechner Ödön iskolaterve. A kislakások építésére felügyelő bizottság Krátky János taná- csos elnöklésével ülést tartott, amelyen előadó Kabdebó Gyula műszaki tanácsos volt. A bizottság több munkára beérkezett ajánlatok dolgában döntött, majd rátért a Simor-utcai új tiszt- viselőtelepi elemi iskola terveinek a tárgyalására. A terveket, amelyek a bizottság tagjainak nagy tetszésével találkoztak, Lechner Ödön mester, az európai híru műépítő készítette. Az iskolaépület három utcára nyílik 2000 négyzetméternyi telken épül és a főváros egyik legszebb iskolájának igé- rkezik. Az épületben elhelyezést nyert elemi fiú- és leányiskola, két óvoda a szükséges lakások, nap- közti otthon, háztartási iskola és slójdntanfolyam fiúk és leányok részére. Az építkezés összes költ- sége 800.000 koronára fog rugni. A bizottság a tervekhez egyhangulag hozzájárult.

(Mikor oltják az utcái gázlámpákat? A főváros világitási bizottsága ma délelőtt dr. Bu- záth János tanácsos elnöklésével ülést tartott. A gázművek igazgatósága előterjesztést tett a vi- lágitás naptárának oly módon való megváltozta- tása iránt, hogy a fél éjjeli lámpákat az egész város területén 12 órakor oltják el. A bizottság azt javasolta, hogy a gázművek igazgatóságának ezt az előterjesztését olyképp módosítsák, hogy azokon az utvonalakon, amelyekre intenzív vil- lamos vagy gázvilágítás van, 12 órakor oltják el a lámpákat, a többi utcákban azonban az eddigi rendszer szerint 11 órakor. Az ügyosztály előterjesztést tett, hogy az Andrássy-úti és körüli s a Városligetben föllábitandó villamos ivlám- pák oltásának idejét éjjeli 11 órától 12 órára tolják ki. A bizottság az ügyosztálynak ehhez az előterjesztéséhez hozzájárult.

(A vasuti személydijszabás felemelése és a főváros. A törvényhatósági bizottság legközelebbi közgyűlésén Frisch Ignác bizottsági tag indít- ványt fog benyújtani a vasuti jegyek árának tar- vezett felemelése ügyében.

(Iparosok segítése. Az Albrecht Hildegard- bizottság Almády Géza tanácsos elnöklésével ma ülést tartott. A bizottság az ügyosztály javas- latára az Albrecht Hildegard-alapból hat iparos- nak egyenkint 80, négy iparosnak egyenkint 120, két iparosnak egyenkint 160 és negyvennyolcz iparosnak egyenkint 200 korona segítséget sza- vazott meg. Tizenkét kérelmezőt elutasítottak. A rendelkezésre álló összeg 169.228 korona.

## Royal szálloda

# SZEGED

80 SZOBA.  
KÖZPONTI FÜTÉS.  
MÉRSÉKELT ÁRAK.

Tulajdonos:  
**DÁVID SÁNDOR**  
vasuti vendéglős.

## Mulatságok.

### Katolikus-bál.

Budapest, január 13.

Ragyogó fény árasztotta el ma este a Royal nagytermet. Csillogó estélyi ruhák simulnak a bálozó szép lányok testére, a legtarkább és mégis hangulatossan összhangzó színvegyüléseket hozva létre; a tündérbertben a sok zöld pálma és rózsafa közt csak a frakkok fekete zöme üt el.

A Katolikus bál volt ott ma este. Impozáns látvány. A főváros és a vidék arisztokrata közönsége gyült egybe. Tavaly is így volt ez, az azelőtti években is; mégis, mintha azt kellene tapasztalunk, hogy a Katolikus bál közönsége egyre szaporodik és a szaporodásnak megfelelő arányban egyre arisztokratikusabbá válik.

A bál fénypontja József kir. herceg és Augustia kir. hercegnő megjelenése volt. A fenséges vendégeket gróf Széchenyi Emil elnök, Zsembery és Hindy társelnökök fogadták és a palotás urak sorfala közt vonultak fel a Rakóczy-induló mellett.

#### Megjelentek:

A bál vendői és díszelnökei: özv. Almássy Györgyné grófné, gróf Apponyi Albertné, gróf Apponyi Sándorné, Avedik Simonné, Baross Jánosné, gróf Batthyány Tivadarné, báró Bánhidya Antalné, Bornemissza Gabriella, gróf Chotek Rezsóné, gróf Cziráky Jánosné, gróf Dessewffy Emilné, gróf Erdődy Gyuláné, gróf Esterházy Miklós Móriczné, Farkas Edith, hercegné Festetics Taszilóné, báró Forster Gyuláné, báró Gerliczy Ferenczné, báró Gerliczy Félixné, báró Ghillány Imréné, gróf Hadik-Barkóczy Endréné, Joanovich Sándorné, gróf Karátsonyi Jenőné, gróf Károlyi Lászlóné, gróf Mailáth Józsefné, Nagy Sándorné, gróf Nádasdy Tamásné, gróf Nákó Sándorné, özv. báró Orczy Szerafinné, báró Orosdy Fülöpné, ögróf Pallavicini Edéné, ögróf Pallavicini Jánosné, hercegné Pálffy Miklósné, Pechata Endréné, gróf Pejacevich-Mikló Endréné, Rejtő Sándorné, báró Révay Simonné, Ribossy Kálmáné, Rubinek Gyuláné, Ruffy Pálné, gróf Serényi Béláné, Soós Jolán, Szabó Lászlóné, Szepesházy Imréné, gróf Széchenyi Emilné, Szemző Aglae, Szinyei-Merse Józsefné, gróf Szögyény-Marich Lászlóné, Timon Ákosné, Tötössy Béláné, özv. Végh Gyuláné, gróf Wenckheim Dénesné, gróf Wenckheim Frigyesné, hercegné Windisch-Graetz Lajosné, gróf Zichy Rafaelné. — Gróf Apponyi Albert, Avedik Simon, báró Barkóczy Sándor, gróf Batthyány Iván, gróf Batthyány László, Berczelly Jenő, báró Burián István, gróf Chotek Rezső, Csarada János, gróf Csékonics Endre, gróf Dessewffy Aurél, gróf Dessewffy Emil, gróf Erdődy Gyula, Erdődy Béla, Esterházy Miklós hg., gróf Esterházy Miklós Móricz, gróf Esterházy Móricz, Esterházy Rudolf herceg, Festetics Tasziló hg., báró Forster Gyula, Fülepp Kálmán, báró Gerliczy Ferencz, báró Gerliczy Félix, báró Ghillány Imre, gróf Hadik-Barkóczy Endre, gróf Hunyady József, gróf Karátsonyi Jenő, Kálmán Gusztáv, gróf Károlyi József, K. Kováts Gyula, Libits Adolf, gróf Mailáth József, Makay Dezső, Mariska Vilmos, Melichár Kálmán, gróf Nádasdy Tamás, gróf Nákó Sándor, báró Orosdy Fülöp, Pallavicini János ögróf, Pechata Endre, Rejtő Sándor, Révay Simon, báró Sándor Gyula, báró Skerlecz Iván, Smialovszky Valér, Szabó László, gróf Széchenyi Emil, gróf Széchenyi László, Szinyei-Merse József, gróf Szögyény-Marich László, Timon Ákos, Tötössy Béla, gróf Wenckheim Frigyes, báró Wernhardt Pál, gróf Zichy Rafael, Zsembery Kálmán, Zsitvay Leó.

Azonkívül ott voltak: gróf Teleky Ferencz orsz. képvis., Náray Lajos képviselőházi elnök, Andor György min. tan., Joanovich Sándor főispán, dr. Bucz Lajos kúriai bír., Térfy Gyula min. tan., Haasz József udv. tan., stb.

Asszonyok: gróf Apponyi Sándorné, Agota Jánosné, dr. Arányi Gusztávné, gróf Apponyi Albertné, Avedik Simonné, Benedikty Emilné, Beregszászy Mihályné, dr. Bucz Lajosné, Bernáth Istvánné, Beniczky Ágostné, Biró Edéné, Burger Károlyné, dr. Borsiczky Imréné, Baross Jánosné, báró Bánhidya Antalné, Bornemissza Gabriella, özv. Csehery Aurélné, dr. Cseh Zoltánné, Csabány Antalné, Czartoriszky Zsigmondné, Daday Ernőné, Discher Ferenczné, Dlauchy Guidóné, Egry Jánosné, Egry Mártonné, Farkas Gyuláné, báró Forster Gyuláné, Gábor Vilmosné, Gózon Zsigmondné, özv. Gedeon Mihályné, Goszleth Gyuláné, báró Ghillány Imréné, Gurthner Jánosné, Hegedűs Lajosné, Hendrey Pálné (Arad), özv. Hindy Gé-

záné, özv. Hornay Györgyné, Horváth Béláné, Hubenthal Lipótné, Járdányi Györgyné, Jeney Gézáné, Ince Béláné, Joanovich Sándorné, Káldy Kálmáné, Keresztesy Béláné, Köhler Istvánné, Leményi Sándorné, Löffler Emilné, Makay Tivadarné, Markosy Béláné, Nemes Istvánné, G. Nagy Sándorné, Németh Tiborné, Nemeskéri Orbán Aranka, Malosik Józsefné, Mosdóssy Tiborné, Medvevözy Zsigmondné, Orosz Aladárné, özv. Osváth Jánosné, báró Orosdy Fülöpné, báró Orczy Szerafine, Pereszlényi Károlyné, Pintér Zsigmondné, Pinterics Kálmáné, Podhorszky Tivadarné, Podhraczkó Istvánné, Regéczy Imréné, Ruffy Pálné, Rubinek Gyuláné, Rosty Flórienné (Bécs), özv. Szarka Györgyné, Szabó Albertné, Szabados Gáborné, gróf Széchenyi Emilné, Szemző Aglae, gróf Széchenyi Lászlóné, Szinyei-Merse Józsefné, özv. Szentpály Jánosné, Szuha Sándorné, Szentpály Józsefné, Szirch Imréné, gróf Serényi Béláné, Schuoker Ferenczné, Tötössy Béláné, Tormássy Ernőné, Trojan Antalné, Tóth Edéné, Turhányi Kálmáné, Tátray Jánosné, Ucher Ödönné, Ujhelyi Béláné, Ucher Károlyné, Varga Károlyné, Vályi Boldizsárné, özv. Végh Gyuláné, Winhardt Józsefné, Wolff Gusztávné.

Leányok: Ágotha Graetz, Arányi Erzi és Luly, Benedikty Baba, Beregszászy Katus, Bernáth Ily és Piroška, Beniczky Baebzy, Biró Bözsi, Bucz Edith, Burger Gretty, Cseh Katinka, Csabány Ily, Csengery Mady, Czartoriszky Magda, Dlauchy Mariska, Discher Rózi, Daday Piroška, Egry Ilonka, Egry Ottilia és Erzsébet, Farkas Duci, Gedeon Mária, Gábor Hanna, báró Ghillány Piri, báró Ghillány Hanna, Gurtner Hanny és Liny, Gózon Elvira, Hindy Maedy, Horváth Ilolyka, Hendrey Zseni (Arad), Hegedűs Margit, Hubenthal Margit, Horthy Ica és Etta, Ince Mariska, Járdányi Blanka, Káldy Giza, Keresztesy Bözsi, Krapéczy Ilona, Kövér Magda, Káldor Oszika, Kelemen Gáborka, Köhler Mariska, Löffler Mariska, Leményi Blanka, Lonkay Izidóra, Makay Sári, Markosy Berta, Mosdóssy Tibike, Malosik Bözsi, Medvevözy Cizea, Novák Baba, Nagyfalussy Cornelia, Nemes Macy, Nagy Ella és Lyane, Németh Mariska, Nemeskéri Orbán Aranka, Osváth Loney, Ruffy Mária, Renéczy Piroška, Rosty Juez (Bécs), Szabados Irén és Szabó Ery, Szarka Györgyke, Szirch-Czész, Szuha Sári, Szentpály Ilonka, Orosz Stefi, Preszlényi Kata, Podhorszky Récy, Pinterics Ali, Pintér Karola, Tátray Janka, Térfy Marianne, Tötössy Dalma és Edith, Tormássy Emmyke, Trojan Aranka, Tóth Karola, Tomcsányi Daisy, Uher Amadil, Ujhelyi Irénke, Vargha Maneczy, Vályi Margitka, Winhardt Joly, Wolf Etelka, Zlinszky Baba.

### Kereskede'mi-bál.

Budapest, január 13.

A farsang egyik leghatalmasabb arányu és pompájú mulatsága kétségen kívül a kereskedelmi bál, ma este zajlott le a Vigadó fényes termeiben. A hatalmas arányu Vigadó a zsufolásig megtelt a kereskedelmi világ előkelőségeivel, de a kormány, sőt a király is képviselve volt. A katolikus bárlól a kereskedelmi bálba vonult át a király képviseletében József főherceg és Augustia főhercegnő. A pénzarisztokraták sokasága bájos leány-sereget gyűjtött össze; ragyogó arccal vették át a rendezőség kedves emléket, a gyönyörű táncrendet, mely tengerzöld selyem könyveske aranyozott jelvénynyel.

Balog Károly és a honvédezenekar felváltva huzták a talp alá valót reggelig.

A kormány részéről megjelent Lukács László pénzügyminiszter, Székely Ferenc igazságügyminiszter, Kálmán Gusztáv kereskedelmi államtitkár, továbbá Fülepp Kálmán főpolgármester, dr. Berczy István polgármester, Náray Lajos a képviselőház elnöke, Beöthy Pál a képviselőház alelnöke, báró Wernhardt Pál altábornagy városi tőparancsnok.

A bál rendezésében érdemeiket szerezték maróthi Fürst Bertalan, Girardi József és Sommer Sándor.

A főhercegi pár pont 12 órakor távozott.

A megjelentek névsora:

Asszonyok: Dr. Biró Gyuláné, Lerner Miksáné, Bergmann Sománé, dr. Vajda Zoltánné, Hoffmann Sománé, Gyulai Andorné, Barcza Eleonóra, Szébald Ervinné, Sós Istvánné, Schneider Gáborné, Reich Gézáné, Schlanger Mórné, Keppich Miksáné, Reich Márkné, Haas Árpádné, (Pécel), Herzog Károlyné (Pécel), Drossler Jakabné, Junhof Mórné, Müller Lajosné, Hoffmann Józsefné (Sárkeresztur), Árvay Sándorné,

Wikl Edéné, Miglitzes Simonné, Kaffka Samuné, Klein Lipótné, Teichner Samuné, Radó Gyuláné, Körösi Márkné, Spitzer Márkné, Frisch Lipótné, Zilzer Izidorné, Goldmann Izsákné (Nagyör), Király Árpádné, Hermann Ignáczné, Schlüsselberg Józsefné, Halm Józsefné, Gráber Lajosné, Berész Józsefné, Loránt Ödönné, Pollacek Ferenczné, Szirma Jenőné, Sárkós Józsefné, Salgó Gyuláné, Somogyi Emilné, Hirsch Adalfné, Klein Lipótné, Berguda Samuné, Pechner Náthánné, Rosenberger Simonné, dr. Lamos Károlyné, Takács Lászlóné, Vajda Henrikné, Guttman Vilmosné, Hartmann Lipótné, Schlesinger Henrikné, Róna Samuné, Kovács Edéné, Farkas Sándorné, Schwartz Gyuláné, Wottitz Vilmosné, Abraham Salamonné, Kullmer Gyuláné, dr. Sebők Béláné, Klein Ernőné, Ábrahám Izsóné, Zeisler Józsefné, Bachrach Gyuláné, özv. Rehberger Józsefné, Rajna Ferenczné, Erdős Józsefné, Fodor Lászlóné, Berger Gézáné, Schlesinger Jakabné, Ungár Jakabné, Fenyvessy Dávidné, Fleischmann Adolfné, Nagy Móriczné, Reichmann Jakabné, Blum Lipótné, Gerő Mórné, Dán Viktorné, Nemes Ernőné, Bruckner Gyuláné, Heller Ignáczné, Fried Vilmosné, Bujdossy Mihályné, dr. Jolosa Jánosné, Kascher Hugóné, Zala Imréné, Dobó Emilné, Weinberger Béláné, Vermes Gáborné, Lang Vilmosné, Schmidt Ignáczné, Szabó Jenőné, Seidner Károlyné, Goldberger Bernátné, Gottlieb Jakabné, Szántó Bertalané, Goldschmid Samuné, Elbl Károlyné, Gyulai Andorné, aBlla Antalné, Kari Györgyné, Rózsa Izsóné, Kanitz Henrikné, Altmann Lipótné, Klein Rezsóné, Preisach Henrikné, dr. Biró Gyuláné, Leiner Miksáné, Bergmann Sománé, dr. Vajda Zoltánné, Hoffmann Sománé, Gyulai Andorné, Rosenfeld Salamon, Alper Jakabné, Neumann Samuné, Löwinger Gyuláné, Frankl Henrikné, Radó Pálné, Radó Antalné, Szekfü Ferenczné, Király Árpádné, Landau Jakabné, Hertzl Jakabné, Kemény Manóné, Katona Árpádné, Klein Lipótné, Sorger Lajosné, Szalkay Béláné, Kúvér Imréné, Néményi Lajosné, Taubner Vilmosné, Weisz Izsórné, Krausz Adolfné, Buchsbaum Ignáczné, Lefkovits Izsóné, Schlesinger Bertalané, Szekeres Sománé, Horváth Józsefné, Somogyi Lajosné, Somogyi Dávidné, Preisel Vilmosné, Blau Adolfné, Steingel Mártonné, Wagner Zsigmondné, Hessei Károlyné.

Leányok: Bersmann Mici, Lamm Ilona, Bucherold Jolán, Bucherold Fani, Barcza Irén, Szébald Edit, Sós Judit, Schneider Eszti, Kovács Margit, Bachrach Olga és Ella, Czettel Rózi, Hoffer Olga és Ellus, Kallós Paula és Irén, Luchtmann Olga, Reich Mici és Juci, Somogyi Ily és Julka, Reich Kamilla, Portör Jolán és Irén, Mahr Gizi, Braun Czillike és Mariska, Hoffmann Mariska (Sárkeresztur), Goldschman Józsa és Katieza, Jolán, Tusek Livia, Zeisler Irénke (Szeged), Zeisler Olla (Kecskemét), Preis Regina (Nagykárolyfalva), Nasch Jennike (Nagykárolyfalva), Feichner Lina, Zilezer Manci, Inhof Sarolta, Goldner Olga és Helén, Goldman Berta és Anna Nagykőrös, Glasol Rea Zsolna, Király Irénke és Levina, Bricht Margit, Hemann Mariska, Müller Tusika, Schlüsselberg Jolán, Brust Margitka, Sebő Lili, Grünhut Vilma és Kató, Schiffer Ilus Csáktornyá, Hoffmann Böske, Klein Böske, Schweizer Ilona Vác, Friedmann Olga, Knor Erzsébet, Szabó Mariska, Wagner Böske, Vámos Böske, Kul Gabi, Bari Mariska, Nulmann Szerénke, Keresztesy Ilonka, Tárján Ilus, Laendler Ferike, Telepi Blanka, Magyar Berta, Taubner Ilus, fesszi Vidovich Mariska, Bálint Lujza, Schlesinger Margit, Zeisler Izabella, Zeisler Gizi, Fleischmann Mariska, Strasser Iluska, Széles Margit, Ábrahám Stefi, Ábrahám Gizella, Richnitzki Irén, Wertheimer Ilonka, Manci és Etus, Révész Lenke, Schlesinger Margit, Szirmai Kamilla, Ábrahám Malvin, Klein Margit, Baresi Margit és Elvira, Néményi Margit, Szemler Rózi, Wottitz Kate, Ganz Olga, Löwinger Ilolyka, Fodor Ilona, Ungár Renée és Olga, Fenyvessy Böske és Gizi, dr. Lengyel Juci, Papeles Irénke, Reichwurm Annuska, Münz Olga, Drechsler Ilona, Daun Ilona, Bruckner Szidi és Eto, Tauszki Janka és Etelka, Gottlieb Irén, Szántó Irma, Elbl Hildus, Nemes Szidike és Böske, Stern Ella, Bujdossy Erik, György Stefi és Karola, Klein Gizike, Weinberger Ilonka, Wimmer Hédi, Fleischmann Rózi, Schmied Janka, Rosenthal Etelka, Klein Róza, Zelenka Böske, Erdős Márta, Széke Zsófia, Kaufmann Annuska, Spitzer Zsazsa és Ilonka, Strasser Ilonka, Rosenfeld Zsófia és Margit, Klein Rózsika, Szendrei Klára és Jola, Lang Elea, Herschkovits Jolán, Rosenzweig Janka, Bartók Sára, Fried Sárka és Bella, Schmied Boriska, Vadász Anna, Frankl Juliska (Oroszlán), Blau Paula, Preisach Szidike, Spitzer Jolán, Rosenfeld Margit, Bán Ferike és Etelka, Alper Aranka és Róza, Fougelstock Margit, Szécsi Elvira, Leichtmann Böske, Feldmann Jolánka, Weil Mátia és

Regine, Schlesinger Ilona, Götzlinger Emma, Sar-  
 40s Vilike, Löwinger nővének, Wasserberger Józsi-  
 ka és Micsike, Schaal Ella, Reich Lily és Margit,  
 Baron Szidike, Klopfer Kata és Ilonka, Erdős  
 Nellike, Hölzer Manó, Milkó Czilike, Fogel  
 Ilonka, Weinberger Bella, Pepi és Jeny, Fritz  
 Aranka, Rozsnyói Rózsika, Hauer Gizella,  
 Schimpl Margit, Ring Annuska, Weinstock Ilus,  
 Kemény Böske, Preiser Vilma, Weisz Ilonka, Mar-  
 git és Flóri, Perl Erzs, Stempel Rézike, Józsi-  
 ka, Jolánka, Hesser Margit, Radó Rózsika,  
 Blum Irén Nyiregyháza, Bachó Ella, Pless  
 Margitka, Wagner Vilma, Fischl Etus,

✕ **Táncestély.** Elsner Oszkár áruházának  
 összeművelése létesítendő önszervezőalapja javára  
 folyó évi február hó 17-én a Royal-szálló nagy-  
 termében művész-hangversenyyel egybekötött  
 táncestélyt rendez.

✕ **Az Országos Központi Katolikus Legény-  
 egyesület** Palka Józsefnő bálanya védnökségével  
 január 21-én Budapesten, saját dísztermében (VII.  
 Rottenbiller-utca 20—22. sz. alatt) saját jótékony  
 célú alapja javára zártkörű bált rendez. A bálon  
 a 6. sz. gyalogezred zenekara fog játszani.

**Nyilttér.**

Provótban kizárólag nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

**KÖZERDEKÜII  
 HEMOPATHIA.**

A vérgyógyítás és eredményei.  
 A legújabb orvosi gyógymódról  
 szóló, tudományos tájékoztató.  
 Díszes vászonkötésben 2 korona.

Kapható minden hazai könyvkereskedésben és a szerzőnél  
**Dr. Kovács Izsó** a vérgyógyítás  
 megalapítója,  
 Budapest, V. ker., Váci-körút 18. sz.

**MATTONY FÉLE  
 GIESSHÜBLER**  
 Természeti ásványvíz  
 SAVANYÚVÍZ

**Leltározás előtt**  
 mindennemű arany-, ezüst és ékszer árúmat a legjutá-  
 nyosabban becsemtom a közönség rendelkezésére.

**Zirner Testvérek utóda**  
**Liszt Hugó** 2. Pontos  
 Budapest, IV., Váci-utca 2. czimre  
 ügyelni.

Kirakatom megtekintését ké-  
 rem, hol minden tárgyon a  
 szabott ár feltüntetve van!

**„THE MUTUAL“**  
 new-yorki életbiztosító társaság.

**2968 millió frank vagyon.**  
**7 1/2 milliárd frank biztosított tőke!**

Legliberálisabb biz-  
 tosítással feltétel nélkül

• Tiszán kölcsönös!  
 • Rézvényesek nincsenek!

Az 1907-ik év óta kiállított kötvények után — 35  
 éves kort és a három főtáblázatot (haláleseti, haláleseti  
 20 évi díjfelvétellel és vegyes 20 évi tartamra) alapul-  
 véno — állagban a következő nyeresemények fizet-  
 tettek ki az évi díjak százalékában kifejezve:

Biztosítottak után, melyek köztettek:	elsőéves	másodéves	harmadéves	negyedéves
1907-ben	10.71	13.48	16.03	20.50
1908-ban	12.39	15.12	19.63	—
1909-ben	14.12	18.83	—	—
1910-ben	17.50	—	—	—

Magyarországi vezérigazgatóság:  
 Budapest, VI., Andrásy-ut 20. sz.

**TANÚGY.**

— **Kossuth Lajos emlékezete.** Ezernyi emlék  
 örökíti meg Kossuth Lajost a magyar nép lelké-  
 ben, de a legérdekesebbek egyike bizonyára az a  
 mód, ahogyan a kőbányai polgári leányiskola ta-  
 narai állítottak emléket — növendékeik előtt.  
 Kossuth Lajos halála után, 1894-ben, a kőbányai  
 Szent László-téri polgári leányiskola tanárai gyűj-  
 tést indítottak egy olyan alapítványra, amely  
 Kossuth nevét viselje s kamataiból a legjobb ta-  
 nulókat jutalmazza. A tanári kar 5000 koronát  
 gyűjtött össze és ez összegből létesítette a „Kossuth  
 Lajos iskolai jutalomdíjat”. Az alapító levelet el-  
 fogadta a főváros, jóváhagyta a közoktatásügyi  
 miniszter is s a leányiskola növendékei ezután  
 minden évben, érdemük szerint, megfelelő jutal-  
 mat kapnak a Kossuth Lajos-alapból, amely így  
 örökre feledhetetlenül teszi az iskolásleánykák  
 előtt a nép atyjának a nevét.

— **Polgári fiúiskola Fehérváron.** Azon moz-  
 galomnak, mely a közelmúltban indult Székes-  
 fehérvárott polgári fiúiskola felállítására érdeklődésben,  
 máris van némi eredménye. A miniszter leiratban  
 értesítette a várost, hogy tudomásul veszi a köz-  
 gyűlés határozatát, mely a polg. iskola céljaira  
 épületet és berendezést ajánl és ezen alapon  
 „elvéleg” máris ígéretet tesz, hogy a jövő tan-  
 évben Székesfehérvárott megnyílik az új állami  
 polg. iskola. A felajánlott árvaházi épület ellen  
 azonban kifogást emel. S így a megnyíló I. oszt.  
 a kereskedelmi iskola épületében nyer ideiglenes  
 elhelyezést.

— **Tanítóból — kocsis.** A horvátországi ta-  
 nitóknak sincs sokkal jobb dolguk, mint magyar  
 kollégáinknak. Különbözik nem történt volna ott meg  
 a következő eset: Zetkovits Franya, zágrábi elemi  
 iskolai tanító, mivel fizetéséből nem tudta eltartani  
 családját, radikálisabb módját kereste a meg-  
 élhetésnek. Egy barátja adott neki kölcsön annyi  
 pénzt, hogy fiakkal és lovakal vehessen rajta.  
 A rendőrségnél elnyerte a 38. számú bérkocsis-  
 engedélyt és most vidáman posztol a standon, vagy  
 ül a bakon és ostorcsattogtatás közben feledgeti  
 a pedagógiát, melyből megélni nem tudott.

— **A műgyetemi könyvtár.** Böles és rendkívül  
 üdvös intézkedést léptetett életbe a királyi József-  
 műgyetemen gróf Zichy János vallás- és köz-  
 oktatásügyi miniszter, aki alkalmat kívánván  
 adni arra, hogy a műgyetemi haligatóság a dél-  
 utáni és esti órákban egészséges, jól világított és  
 a szükséges kézi könyveket tartalmazó könyv-  
 tárral felszerelt helyiségekben foglalozhassék  
 tanulmányával, e célra a műgyetem könyv-  
 tárat jelölve ki, elrendelte, hogy a könyvtár, a  
 hol a jövőben a legkeresettebb könyvek több pél-  
 dányban lesznek meg, ezentul este fél tízig legyen  
 nyitva. Ezzel az intézkedéssel minden tekintet-  
 ben a legcélszerűbb módon oldott meg a mű-  
 gyetemi tanulólhelyiségek létesítésének kérdése,  
 mert a műgyetem könyvtára — ahol az ifjuság  
 ezentul szabadóráiban késő estig otthon talál a  
 tanulásra — nemcsak az építkezés és berendezés  
 hanem a higiénia szempontjából is Európa leg-  
 modernebb könyvtárának tekinthető.

— **Kerületi ülések.** A Budapesti Tanítótestü-  
 let ezévi kerületi közgyűléseit folyó hó 22-étől  
 31-ig tartja. Az ülések megvitatandó tárgya: A  
 munkaiskola lesz. A kerületi előadók ma, szomban,  
 délután ülést tartottak, melyen megbeszélték  
 az egyöntetű eljárást, melynek tervezetét Cserny  
 József készítette el.

— **Magyar könyvtár a berlini egyetemen.** Ber-  
 linben járt honfitársaink közül is csak kevesen  
 tudnak arról, hogy az ottani egyetemi könyvtárban  
 egy közel hatszáz kötetes külön magyar könyvtár  
 van felállítva. A könyvtár magva az a harmadfél-  
 száz kötet, melyet Gáspár János a maga s Berlin-  
 ben tanuló honfitársai nevében 1844. márczius 19-én  
 adott át Pertz főkönyvtárosnak. A magyar diákok  
 1842-ben alapították oly célból, hogy Berlinben  
 tartózkodásuk idején is legyen alkalmuk a hazai  
 literatúrával foglalkozni. A könyveket, habár  
 „Berlini Magyar Könyvtár” szövegű bélyegzővel  
 mind le voltak bélyegve, külön exlibriszokkal  
 látták el. ezzel a felirattal: Ex bibliotheca ab Hun-  
 garis universitatibus reg. Fr. A. W. Berlin. civibus  
 condita. A gyűjteménynek ezant későbbi szaporab-  
 bot a Berlinben tanuló magyarok bizalmi fertia  
 közvetítette, aki egyuttal a címek lefordításánál  
 is segítségül volt. Gáspár, mint nagyenyedi tanár,  
 1856-ban nyolcvan, jobbara történelmi munkával  
 gazdagította a gyűjteményt s egy hosszabb berlini  
 tartózkodása alatt katalogizálta és rendezte a kis  
 gyűjteményt. A könyvtár 1867-ig rendesen gara-  
 podott, azóta stagnál s még mindig a Gáspár-féle  
 katalógus alapján, külön van felállítva. Érdemes  
 volna, ha az illetékes körök figyelme ismét ráirá-  
 nulna a magyar literatúra e szerény végvárára.

**EGYESÜLETEK.**

(—) **A Művészet és Művelődés Magyar Nők  
 köre** Royal-szállóbeli klubhelyiségében sikerült  
 zeneestélyt rendezett, amelyen Hasenauer Ágost-  
 lonné kellemes énekeloadásában hallottuk Fonte-  
 nailles, Mozart, Del'Acqua és Káldy dalait, melye-  
 ket a közönség meleg és lelkes tapsokkal fogadott.  
 Alpár Irén elszavalta Heine Kevlári bucsuját,  
 Kelemenné Zathureczky Berta e melodramáját,  
 mind a hangulatos kompozíció, mind a szép ér-  
 zésteli szavakat nagyon tetszett a közönségnek,  
 épp úgy Dohnányi zongora-ötöse, melyet Mutschen-  
 bacher Irén (zongora) és a négy Kaline-testvér  
 játszott nagy készültséggel és lendülettel. Szép  
 összejátékukért zajos tapsot kaptak. Jövő kedden,  
 e hó 16-án, délután 6 órakor egy rendkívül érde-  
 kesnek ígérkező estélyt rendez az egyesület, amely  
 iránt széles körben nagy az érdeklődés. Dreyfuss  
 Ery kis vihar című pompás vígjátékát K. Németh  
 Irén és Kürthy György, a Nemzeti Színház kedvelt  
 tagjai fogják játszani. Tegledi Róth Margit Gor-  
 digiani, Liszt, Hildach, Székács, Makray, Tarnay,  
 Tóth énekel dalokat; Balla Miklós verseiből olvas  
 fel és Kán Yvette Schumann: Les papillons és  
 Chopin: Valseát táncolja. A zongorakiséretet  
 Kuliffay Izabella vállalta el. Az est rendezője M.  
 Hrabovszky Julia.

(—) **A Krisztinavárosi Kaszinó avatóünnepé.**  
 A Krisztinavárosi Kaszinó, amely az I. kerület  
 társadalmi életében igen nagy szerepet játszik, új  
 helyiségbe költözött, amelyet ma ünnepi vacsora  
 keretében avattak fel. Ebből az alkalomból a ka-  
 szinóban megjelent: dr. Bárczy István polgármes-  
 ter, dr. Vaszilievits János és dr. Bódy Tivadar al-  
 polgármesterek, dr. Melly Béla árvaszéki elnök,  
 Buzay Károly, dr. Buzáth János, dr. Vita Emil,  
 dr. Márkus Jenő, dr. Harrer Ferenc, Fock Ede ta-  
 nácsosok, Szalay Sándor kerületi előjáró, Fráter  
 Lőránd orsz. képviselő, Mosdóssy Imre tanfel-  
 ügyelő, dr. Ripka Ferencz gázgyári helyettes-  
 vezérigazgató, Schödl Lipót gázgyári igazgató, dr.  
 Ludvig Endre udvari tanácsos, a dunajbóparti  
 közkórházak igazgatója, Róza Károly, a székes-  
 fővárosi gázművek vezértitkára, azonkívül az I.  
 kerület számos előkelő polgára és sok vendég. Az  
 est felkészítőt Perczel Béla, a kör háznagya  
 mondta, aki a vendégeket üdvözölte és felkösön-  
 tette. Utána dr. Szabeny Antal, a kerület orsz.  
 képviselője, a kaszinó elnöke mondott felkösön-  
 tőt. Dr. Ripka Ferencz a kaszinó ügyvezető alelnöke a  
 kaszinó tagjait éltette. Erdélyi Zoltán a szabad  
 polgári eszme diadalára üritette poharát. Dr.  
 Plattly György nagy tetszéssel fogadott felkös-  
 zöntőjében a város polgármesterét, az alpolgár-  
 mestereket, a főváros tanácsát és az árvaszéki el-  
 nököt éltette. Ezután dr. Bárczy István polgármes-  
 ter emelkedett szólásra, aki a tanács nevében kö-  
 szönetet mondott azért az ünneplésért, amelyben  
 részük volt. A kaszinó elnökét, Szabeny Antalt él-  
 tette. Ezután még számos felkösöntő hangzott el  
 és a társaság a késő éjjeli órákig a legjobb hangu-  
 latban maradt együtt.

(—) **A Székely-Egyesület igazgató-választ-  
 mánya** tegnap Benedek Sándor közigazgatási bíró  
 elnöklésével ülést tartott. Az ülésen a fővárosban  
 élő székelyek közül mintegy harmincezen jelentek  
 meg, köztük dr. Papp István kuriai bíró, dr. Jancsó  
 Benedek, Gaál Mózes főgimnáziumi igazgató,  
 Benkő Sándor miniszteri tanácsos, Benedek Elek,  
 az egyesület főtitkára, stb. Az igazgató választ-  
 mány 840 koronát szavazott meg székely cselédek  
 jutalmazására és elhatározta, hogy az összes szé-  
 kelyföldi középiskolák tanulói részére ösztöndija-  
 kat ad. Az ülés után társasvacsora volt.

(—) **A Gyermekszanatóriumért.** Az állam és  
 a társadalom körülte ismételtén adta fényes tanu-  
 jelét annak, hogy az imánár európai hírű magyar  
 gyermekvédelmet a legmesszebbmenő támogatásban  
 is kész részesíteni. Most utjabban Beöthy László  
 kereskedelmi miniszter annak elismeréséül, hogy  
 a gyermekszanatóriumi társadalmi mozgalom nagy  
 tevékenységével segíti az iskolaköteles beteg gyer-  
 mek szanatóriumi gondozását és került ily módon  
 kapcsolatba az állami gyermekvédelemmel, 10,000  
 korona külön segítséget folyósított tíz ápolásra  
 szoruló iparostanúcsz gyógykezelésére. A Gyer-  
 mekszsanatórium tanácsa, élén gróf Zichy János  
 vallás- és közoktatásügyi miniszterrel, most készíti  
 elő a budapesti központi nagy gyűjtőszanatórium  
 felépítését, amelynek érdekében a társadalom áldo-  
 zatkészsége folytán újabb adományok érkeztek.

(—) **A szekszárdi kereskedelmi ifjuság mű-  
 vészetélyt** rendez január 20-án a városi vígadó  
 nagytermében. Az estélyen közreműködik K. Főthy  
 Frida, a temesvári és budai szinkör volt prima-  
 donnája.

(—) A Nemzeti Irodalmi Társaság felolvasóestélyt tartott tegnap a Magyar Tanítók Otthonában báró Nyáry Albert elnöklésével. Kálmán Károly, a Dávid-zsoltárok és az „Osszian“ ismert fordítója, az Osszian époszt ismertette állandó tetszés mellett. Utána Duka Imre „Az új ember“ című humoros előadását, Lossonczy Szabó Andor pedig „Lossoncz pusztulásáról“ szóló emlékezeit olvasta fel a tapsok közt.

(—) A Gyermektanulmányi Társaság szombaton este hat órakor ülést tartott, amelyen Gullmann Pál igazgató tartott érdekes előadást az alkotó munka a nevelő oktatásban címűről. Nagy László köszönetet mondott az előadónak érdekes fejtegetése miatt s egyben bejelentette, hogy a február havában tartandó ülésen Szász Irén „A gyermek képzete“ címen fog előadást tartani.

(—) Az Országos Magyar Gyorsíró Egyesület ma este Vikár Béla elnöklésével ülést tartott. Az elnök bejelentette, hogy a Gabelberger-Markovics rendszer egyik legnépszerűbb tagja, dr. Szombati Jenő, aki a legöregebb magyar gyorsírók közé tartozott és aki a magyar gyorsírás terjesztése és fejlesztése körül igen nagy érdemeket szerzett, elhunyt. Az Országos Gyorsíróegylet az elhunyt emlékére legközelebbi ülést fog tartani és emléket, valamint a most elhalt Jankovszky Dömötör főreáliskolai tanár emléket jegyzőkönyvileg örökíti meg. Részletesen foglalkoztak ezután azzal a kérdéssel, hogy az Országos Gyorsíró Szövetség, amelynek eszméje a gyorsírótanás legutóbbi ülésén merült fel, miként volna létrehozható. A kérdés előadásáért dr. Verő Leó főreáliskolai tanárt bízták meg, aki az egyesület legközelebbi ülésén referálja a kérdést. A napirend utolsó pontja a rendszer jubileumának ügye volt. A Gyorsíró Egyesület elhatározta, hogy legközelebb megalkotja a jubileumi nagybizottságot és megteszi az előkészületeket az ünnepségnek minél sikeresebb leendő tétel érdekében.

(—) A Gyorsírásstudományi Társulat ma este 8 órakor saját helyiségében Forrai Soma elnöklésével felolvasó ülést tartott, amelyen Radnai Béla meggyőzően fogadott előadást tartott, a „Gyorsírás rendszeralkotás technikájáról“. Az előadó ismertette mindazokat a különféle módokat, amelyekben egy új eszméjű gyorsírás alkotható lesz és mindazon szabályokat, amelyekre egy új rendszerű alkotásnál tekintettel kell lenni. Az előadást élénk vita követte, amely után társasvacsora volt.

(—) Az egyetemi énekkarok hangversenye. Az egyetemi énekkarok visszatérve diadalmas berlini vendégzereplésükről, sűrűn kapnak az ország minden részéből meghívókat hangverseny tartására. Az egyetemi énekkarok nem is utasítják vissza a szíves vidéki invitálást, de mindenekelőtt körutjuknak mintegy befejezésül Budapesten fognak

fellépni. Február 4-én, délután négy órakor a Fővárosi Vigadó termében az egyetemi énekkarok Berlinben fényes sikert aratott érdekes műsorukkal hangversenyt adnak a gróf Csáky Albinné elnöklése alatt álló Általános Közjótékonyági Egyesület javára. Belépőjegy ára 2 korona.

(—) Felolvasás a kereskedelmi alkalmazottaknál. Dr. Braun Róbert „A modern város“ címe alatt holnap, vasárnap, délelőtt tízenegy órakor a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesületének Andrassy-ut 67. szám alatti helyiségében előadást tart, amelyen vendégeket is szívesen látnak.

## TÖRVÉNYSZÉK.

### A második tárgyalás előtt.

#### A Zsilinszky-fiúk büntetésének tárgyalása.

Budapest, január 13.

A budapesti büntetőtörvényszéknek érdekes tárgyaló napjai lesznek. Másodszor kerülnek eszkütszék elé a Zsilinszky fiúk, akik Achim L. András veszekedés közben agyonlőtték. Jogászai körökben épp úgy, mint a közönség soraiban nagy az érdeklődés a pör kimenetelét iránt. A békéscsabai dráma, amelynek áldozata Achim L. András békéscsabai orsz. képviselő volt, a múlt év május és június hónapjaiban, heteken át foglalkoztatta a közvéleményt. A Békésgyulán megtartott eskütszékű főtárgyaláson a vádlottakat, Zsilinszky Gábor 23 éves vegyész mérnököt és ifju dr. Zsilinszky Endre 25 éves ügyvédjelöltet, akik ellen a kir. ügyészség gyilkosság büntetése miatt mint testársak ellen emélt vádat, tíz napig tartó főtárgyalás után az esküdtek jogos önvédelem címén felmentették.

A felmentő ítéletet a kir. kuria a múlt év november havában megsemmisítette, még pedig azon az alapon, hogy az esküdtek tévesen mondták ki a jogos önvédelmet. A megsemmisítés másik oka pedig az volt, hogy az esküdtbírók a főtárgyaláson alaki hibát követett el, amennyiben több fontos tanút nem hiteltetett meg.

A Kuria megsemmisítő határozata után ifju dr. Zsilinszky Endrét vizsgálati fogságba helyezték. Zsilinszky Gábor ez idő szerint Temesvárot mint tüzerönkéntes szolgált.

A kir. ügyészség a békéscsabai dráma előzményeit a következőkben ismerteti:

Békéscsaba közállapotaiban az utóbbi évek alatt éles ellentétek fejlődtek ki, amelyek a kisgazdákat és általában a földműveléssel foglalkozó osztályt az intelligens osztályllyal szembeállították. Az előbbiekből egy helyi jelentőségű párt, az úgynevezett parasztpárt alakult, amelyet Achim L. András a békéscsabai választókerületnek két ízben megválasztott országgyűlési képviselője szervezett és annak ugyanó volt a vezére. Achim L. András a parasztpárt élén lényegesen harsogó indított a párttá nem tömörült intelligens osztály és azok exponensei, de általában mindenki ellen, aki nem az ő pártjához tartozott és nem az ő vagy pártjának érdekkörét támogatta. A Zsilinszky-fiúk édes-atyja, dr. Zsilinszky Endre és Achim L. András között az elmúlt évek folyamán jó viszony volt, sőt dr. Zsilinszky Endre a koalíciós kormány uralkodó jutása alkalmával az e kormány programjával fellépett. Beliczey Géza képviselőjelölttel szemben a mandátumától a kir. Kuria által megfosztott Achim L. András pártja által fellépett dr. Pető Sándor demokratá képviselőjelöltet támogatta. Dr. Zsilinszky Endrénél a parasztpárttal szembeni összeköttetése nem volt, úgy, hogy a Pető támogatásért rá neheztelő intelligencia később belátva ezt a körülményt, a parasztpárt jelöltét megbuktatva, 1910. év decemberében dr. Zsilinszky Endrét választotta meg közszéki képviselő testületi és megyebizottsági taggá. Ez időtől fogva Achim L. András a közszéki és megyei közügyek terén, valamint nyilvános politikai felszólalásaiban dr. Zsilinszky Endrét folyton támadta.

A múlt év elején a budapesti Friss Újság lelyettes szerkesztője lement Békéscsabára és megkérdezte dr. Zsilinszky Endrét aziránt, hogy mi idézhette elő Békéscsabán az intelligens elem és a parasztpárt közötti éles ellentétet.

Dr. Zsilinszky Endre ennek okául Achim L. András viselkedését hozta fel és így értelmű nyilatkozata meg is jelent a Friss Újságban. Ezt követőleg a múlt év május havában Achim L. András

átvette a Békés vármegyei Friss Újság vezetését, amelynek május 11-iki számában „Békéscsabai fotográfiák. I. dr. Zsilinszky Endre“ cím alatt kiméretlenül erős és becsületértő támadást intézett úgy dr. Zsilinszky Endre, mint ennek testvére, Zsilinszky Mihály volt államtitkár ellen, bár ez utóbbit név szerint nem nevezte meg.

Dr. Zsilinszky Endre a támadás következtében a múlt év május 13-án szombaton délután felutazott Budapestre, hogy Zsilinszky Mihály testvérel közölje a sértő cikket s megbeszélje vele, hogy Achim L. András ellen tegyenek-e sajtópöert folyamathat.

Elutazása előtt a Békés vármegyei Friss Újságnak az a száma, amely indító oka volt Achim megöletésének, még nem jelent meg. Dr. Zsilinszky Endre meghagyta fiának elutazása előtt, hogy a megjelenő lapot küldjék majd utána. Elutazásának estején megjelent a várvárt Békés vármegyei Friss Újság május 14-iki száma, amelynek egy példányát Zsilinszky Gábor május 13-án kapta bátyjától vagy a nővérétől, mikor egy kis társaság volt náluk. A Zsilinszky-fiúk elolvasták az atyjuk ellen megjelent sértő közleményt.

Zsilinszky Gábor és ifju dr. Zsilinszky Endre a lap elolvasása után azonnal távoztak a társaságból és egy külön szobában elhatározták, hogy Achim L. András támadásaiért felelősségre vonják, illetve tőle elégtételt kérnek és felhívják, hogy a további támadásokkal hagyjon fel.

Másnap, május hó 14-én, vasárnap reggel ifju dr. Zsilinszky Endre bottal a kezében, Zsilinszky Gábor pedig kutyakorbácsal ellátva, mindketten Browning pisztolyal a zsebében, megjelentek Achim L. András Mészáros-utca 5. sz. alatti lakásán. A kapun belépve megkerülték a zárt üvegezett verandát és a nyitott folyosón keresztül az előszobába mentek, ahol Achim Ilonával találkoztak. Ennek megmondották, hogy Achim L. András képviselőt keresik. Ezután mindhárman az üvegezett verandára mentek és Achim Ilona az innen nyíló szobaajtón a lakószobába ment, hogy a látogatókat bejelentse. Pár pillanat múlva visszatért Achim Ilona és azt mondta a Zsilinszky fiúknak, hogy várjanak. Achim L. András mindjárt ki fog jönni. Zsilinszky Gábor és Endre az üvegezett verandán várakoztak egy kevés ideig. Rajtuk kívül itt még csak Viczián Mihály és fia Viczián Mátyás voltak jelen, mert Achim Ilona a nyitott folyosón keresztül eltávozott.

Miután Achim L. András nem jött ki a szobából, a két Zsilinszky-fiú hálószobájának ajtaján kopogtatott s miután „Szabad“ választ kaptak, beléptek a szobába, ahol Achimot a legtávolabb eső sarokban állva találták. Néhány lépést tettek felé, azután ifju dr. Zsilinszky Endre felhívta, hogy a nagybátyjuk és atyjukra vonatkozólag közölték ezekben foglalt rágalmakat vonja vissza és az ellenük indított bajsát szüntesse meg.

Achim L. András erre megvetoőleg utasította ki a két Zsilinszky-fiút:

— Takarodjatok innen! — szavakkal.

Ifju dr. Zsilinszky Endre megismételte előbbi felhívását anélkül, hogy a kiutasítás daczára távoztak volna. Achim András ekkor bottal ifju dr. Zsilinszky Endre fejé felé sújtott, aki azt botjával felfogta, úgy hogy az ütés balvállát érte. Zsilinszky Endre erre a kezében lévő bottal viszonozta az ütést, amely Achimnak a fejét érte. Achim erre újból ráütött Zsilinszky Endrénél a bottal, ezután pedig nyomban torkon ragadta balkezelével Zsilinszky Endrét és az ágyra akarta lenyomni, azonban szabadon maradt jobbkezeben lévő bottal ütlegele. Zsilinszky Gábor látva bátyjának helyzetét, felszólította Achimot, hogy hagyjon fel bánthatásával. Achim azonban rá sem hallgatott és továbbra is fogva tartotta Zsilinszky Endre torkát és erre még ráütni akart. Ekkor Zsilinszky Gábor előkapta nála lévő Browning-pisztolyát és azzal Achim L. Andrásra két lövést tett. Az egyik lövés Achim L. András a baloldali balkezében érte s ott a lágú részeket keresztülhatolva a jobb láb térdhajátában fúródott, ahol megakadt. A másik lövés pedig Achimot a balfartájékán találta, innen a löveg az ülőcsont nagy nyílását kitöltő lágú részeket át a kis medencébe hatolt, a beleket átfurva, a hasfalban akadt fel.

Achim L. András a cselekmény elkövetése utáni napon, május 15-én délután negyedkét órakor a békéscsabai kórházban megfelelő orvosi műtét daczára meghalt. Halálának orvosilag megállapított oka heveny gennyes hashártyagyulladás volt.

A budapesti eskütszékű főtárgyalás ebben a bűnygyben jóval szorosabb mederben fog lefolyni, mint annak idején a békésgyulai. A bíróság a mostani főtárgyalásra 26 tanút idézett meg. Ezek: Özv. Achim Andrásné, Achim Ilona, dr. Reisz Miklós, Viczián Mátyás és Viczián Mihály, Bóka Györgyné, Audó András, Fejős Lajos, Peszkár Ernő, Vileim István, dr. Vas Vilmos, Kocinszky

## Tea-Salon

megnyíll, a

Párisi nagy áruház

Lotz-fermében.

Reggel 9-től este 8-ig

a nagybörmű közönség rendelkezésére áll.

Délután jél 5-7-ig

Five O'Clock  
Hangverseny

Kóczé Antal és fia

teljes zenekarával.

Felszolgáit ételek azagyonként  
1 korona, minaan egyéb költségek kizárásával.

Terembe való belépésre  
csakis az előre megvállalt  
éltagy jogosít.

Mátyás, Steffel János, Fekete József, Juhász János, Debreczeny Lajos, dr. Osváth János, Szabó Ernő, id. Zsilinszky Endre, Szabó Miklós, Reznák Antal, dr. Székely Lajos, Ladányi István, Reidl István, dr. Remenár Elek és Koren Pál.

A főtárgyaláson dr. Balogh György elnököl. Szavazó bírák lesznek: Saly Dezső táblabíró és dr. Mikovics Lajos törvényszéki bíró. A vádat dr. Selley Barnabás kir. főügyészettes, a budapesti kir. ügyészség vezetője képviseli. A magánfél gyanánt fellépő özv. Achim L. Andrásné jogi képviselőjében dr. Pényes Samu vesz részt a tárgyaláson. A vádlottakat dr. Kenedi Géza és dr. Kepich Frigyes ügyvédek védik.

**Fülmentei hírlapíró.** Szabadkáról jelentik: Ma folyt le a törvényszék előtt a helyi függetlenségi párt részéről megindított sajtóper tárgyalása Fenyves Ferencz hírlapíró ellen, aki a Bácsmezei Naplóban megírta, hogy a legutóbbi képviselőválasztások alkalmával a korteskedés hevében éjszakánként lelopták a házakról a zászlókat. Megírta azt is, hogy a zászlótolvajlásokkal a függetlenségi kör is összefüggésben van és egy lopott zászlót megtaláltak a kör helyiségében. A főtárgyaláson kihallgatták Szalay Mátyás rendőrfőkapitányt is és úgy ő, valamint a többi tanúk bizonyították, hogy Fenyves igazat írt. Erre az esküdtzék fülmentő verdiktet hozott.

**A Comain és a Dioradin.** dr. Wettenstein József orvos A Nap 1910. augusztus 26. és 28-iki számában azzal vádolta meg Szendefi Aladár orvost és Augustin Béla egyetemi tanárségét, hogy ezek az ő tudóvszellenes szerét, a Comaint elplagizálták, amennyiben Dioradin név alatt hasonló összetételű tudóvsz elleni szert a saját találmányuk gyanánt ismertettek az orvosvilággal és a nagyközönséggel. Ez a Dioradin dr. Wettenstein állítása szerint nem más, mint az általa feltalált Comain. Ezekért a közleményekért dr. Augustin Béla egyetemi tanárségét rágalmozási sajtóper indított dr. Wettenstein József ellen, aki a lefolytatott vizsgálat folyamán vállalta is a törvény előtti felelősséget a cikkekért. A vádirat ellen dr. Wettenstein József kifogásokkal élt. A büntető törvényszék mára tüzte ki ezeknek a kifogásoknak a tárgyalását. A mai tárgyaláson dr. Wettenstein és védője bejelentették, hogy kifogásaikat visszavonják, mert azt akarják, hogy ez a régóta húzódo ügy végre már főtárgyalásra kerüljön. A vádtanács ennél fogva vád alá helyező határozatot hozott és a sajtóper főtárgyalás elé utalta.

**Egy ügyész sajtópöre.** Nyitráról jelentik: A pozsonyi kir. ítélőtábla tegnap tárgyalta dr. Brezsnai Gyula, a Mestanska Banka ügyvezető sajtópanaszát Clair Vilmos, a F. M. K. E. főtítkára ellen. A tábla azon az alapon, hogy Clair vádjait bebizonyította, a nyitrai törvényszék fülmentő ítéletét helybenhagyta.

**Nyolcz nap egy emberéletért.** Szegedről tájékoztattak: Domonkos István cserepező annak idején egy a szabadságharcból maradt puskát talált Csikós Mihály alsóvárosi gazda házában a padlásán, ahol azt oreklye gyanánt őrizték. A cserepező jókedvében ráfogta a puskát Bori János inasra, a fegyver elsült és agyonlőtte az inast. Domonkos Istvánt ma vontá felelősségre a szegedi törvényszék és elítélte 8 napi fegyházra.

**Az ökörmezői gyógyszerész.** Debreczenből tájékoztattak: Mint ismeretes, a máramaroszigeti törvényszék Székely Miksa ökörmezői gyógyszerészt hatóság előtti rágalmozás miatt 1000 K pénzbüntetésre ítélte, mert 1910 április havában Lamm Mayer aláírással feljelentés érkezett az igazságügyminiszterhez, hogy Kosinszky Károly ökörmezői járásbíró visszaéléseket követett el. Az ítélet ellen, minthogy a tárgyalás során a gyógyszerész bűnössége ki nem derült, az elítélt felebbezett és a debreczeni ítélőtábla ma tárgyalta az ügyet Unger Gusztáv tanácselnök elnöklésével. Dicsőffy Sándor referálása után Hangel Károly ügyész kérte a vádlott elmebeli állapotának megvizsgálását, a tábla azonban ezt Lengyel Zoltán védő ellenzésére elutasította és a perbeszédnek elhangzása után Székelyt a vád alól fülmentette, mert nem látta bebizonyítottának, hogy ő írta az igazságügyminiszterhez intézett feljelentést.

**Az utca lány rablója.** Varga János urasági inas a múlt év decemberben bement a Magyar-utca 28. számú ház földszintjén lakó Tarr Gizella nevű rendőri felügyelet alatt álló leányhoz s ezt terkon ragadva, fojtogatni kezdte, közben pedig letépte a leány nyakáról az aranyfü-

gelékekkel ellátott aranyláncot. A házbeli Varga Jánost elfogták és átadták a rendőrnök. Az ügyész rablás büntette miatt tett vádat Varga János ellen. Ma tárgyalta ezt az ügyet a büntető-törvényszék esküdtbírósa. Az esküdtök bűnösnek mondták ki a vádlottat a rablásnak minősítendő lopás büntetésben és ezért a bíróság három évi fegyházra ítélte.

**A báróné halálos ítélete.** Caenből jelentik, hogy az esküdtbírság Conuzignyné báróné halálra és tízennyolcz éves Róbert nevű fiát husz évi kényszermunkára ítélte. A fiu az anya fölbujtására atyját agyonlőtte, mert az anya és fiu megunták a báróné örökös szemrehányásait, amelyeket orgliák miatt tett nekik.

**Sikkasztó közyám.** Sárafalván Matyej Péter közyám és községi végrehajtó tavaly furfangos módon csapott be két falujabeli embert. Rábeszélte őket, hogy vándoroljanak ki vele együtt Amerikába. Ezek hajlottak a szóra és rábízták hétszáz koronájukat a közyámra, aki a nyugati pályaudvaron faképnél hagyta az atyafiakat. Miután ezek másfél napig éhezve és dideregve hiába várták a pályaudvaron Matyejt, megtették a följelentést a rendőrségen. A közyámot Hamburgban elfogták és hazahozták. A bíróság Matyejt ma sikkasztás miatt hat havi börtönrre ítélte és védője, dr. Károlyi Sándor kérelmére ideiglenesen szabadlábra helyezte.

**A közigazgatási bíróság elvi határozatai.** A közigazgatási bíróság pénzügyi osztálya mai ülésén Szilassy Aladár másodelnök elnöklésével, Benedek Sándor és dr. Buja László ítélobírák előadásában a következő érdekes elvi fontosságú határozatokat hozta: A munkásbiztosító pénztári orvosok, a vasuti betegsegélyező pénztár orvosai és a községi kórházban, csak a kórházi orvosi állás betöltéséig ideiglenesen alkalmazott orvosok, ebbeli illetményeik után is harmadosztályu kereseti adót tartoznak fizetni. Ha a vármegyei orvos a neki természetben lakásul átengedett házat bérbeadja, a ház adómentessége megszűnik. A házberadó nem lehet kivetni az után a vízvezetési díj után, amelyet a lakók nem a háztulajdonosnak, hanem közvetlenül a vízművet fentartó városnak fizetnek be. Házadómentességet csak a nyilvános kórházak és gyógyintézetek igényelhetnek, magánbetegápolók és szanatóriumok nem.

**A közigazgatási bíróság teljes ülése.** A közigazgatási bíróság folyó hó 27-én, délelőtt tartja Wlassics Gyula v. b. t. t. elnöklésével évi rendes teljes ülést, melyen megválasztják a fegyelmi tanácsot. A teljes ülés után a pénzügyi osztály tart ülést, amely két ügyben hoz döntvényt.

**Ujllenymat mint aláírás.** Érdekes előterjesztést tett egy máramaroszigeti végrehajtó segedője az ottani törvényszék elnökének. Azt indítványozta, hogy az okmányoknál az irni nem tudó felek keresztvonás helyett valamelyik ujjuk lenyomatával hitelesítsék a névaláírást. Gyakran megtörténik ugyanis, különösen Máramarosban, hogy olyanok, akik irni is tudnak, az okmányok kiállításakor ezt letagadják és csak keresztvonást használnak. Mikor aztán perre kerül a dolog, letagadják, hogy a keresztvonás tőlük származik és ennek bizonyításul felhozzák, hogy hiszen ők irni is tudnak, nem lett volna tehát szükség a keresztvonásra. A törvényszéken és jogászai körökben nagy tetszéssel fogadták az indítványt és a törvényszék elnöke ez ügyben felírt az igazságügyminiszterhez.

**Az ügyvédi kamarák köréből.** Az aradi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. Benzur Vilmos ügyvédet, Szarvas székhelylyel, az ügyvédek lajstromába felvette; dr. Makrai Lipót petrozsényi ügyvédet, Budapestre történt elköltözése folytán, az ügyvédek lajstromából törölte. — A kecskeméti kamara közhírré teszi, hogy dr. Markó Imre ügyvéd, Kecskemét székhelylyel, az ügyvédek lajstromába bejegyeztetett.

**Nagyszalonta törvényszéke.** Nagyszalonta város képviselőtestülete mai ülésében elhatározta, hogy a polgári perrendtartás életbeléptetésével kapcsolatosan létesítendő törvényszékek egyikének elnyeréséért mozgalmat indít. A képviselőtestület nagy monstro-deputációt szervez, amelynek az igazságügyminiszter elé leendő vezetésére felkérlik gróf Tisza Kálmánt, a szalontai választókerület jelenlegi és Balogh Mihályt, a kerület volt képviselőjét.

**Az újvidéki járásbírósa tolmácsa.** Az újvidéki törvényszék 1912. január 9-én tartott teljes tanácsulása a 32.942. I. M. 1873. számú rendelet értelmében az újvidéki járásbírósa mellé a hivatkozott rendelet 16. §-ában megjelölt munkakörrel a német, szerb és tót nyelvekre állandó hites tolmácsú Kovács Adolf újvidéki lakost nevezte ki, ki a tolmácsok részére előírt esküt letette.

## SPORT.

**Nizza.** Holnap, vasárnap éri el a nizzai meeting legszebb napját, mert ezen a napon dül el a legjobban dotált verseny sorsa: a *Grand Prix de la Ville de Nice* akadályversenye. Ugyszólván az egész világ sportközönsége élénk érdeklődéssel néz a 100,000 frankkal dotált steeple-chase kimenetele elé, melynek kezdettől fogva a többszörösen kipróbált *Blagueur II.* a favoritja. Minél jobban közelgett a kiküzdés napja, annál inkább észlelhető lett a bizalom Veil-Picard eme kitűnő steeplere iránt s ma már bizony nagyon csekély odds mellett lehet győzelmére fogadni. A versenyben előreláthatólag ezek a lovak fognak részt venni: Ray Grass (A. Carter), Kenteria (Woodland), Lord Bourgoyne (Chapman), Hopper (Lancaster), Tatling (?), Blagueur II. (Parfremont), L'Argentiére (Thibeult), Ma Fille (Morsau), Monticello (Benson). Csupa kipróbált steepler ez egytől-egyig, azonban a favorit *Blagueur II.* képességeihez egy ellenfele sem jöhet közel s így — ha csak valami előre nem látható körülmény közbe nem jön — horribilis súlyával is könnyen elbánik ellenfeleivel. Utána első sorban Ray Grass említendő meg, azonban nem szabad megfeledkezni a most még kevesen indulónak jelzett *Tatling*-ről sem, *Lord Bourgoyne* nek is van valamelyes chancea.

**Gallinule.** Angliában kimúlt egy apamé, amely, dacára annak, hogy a legjobb egyedeket adta minden időben, a múlt évig nem tudott egy Derbynyerőt sem produkálni. Tavaly azonban megtört a jég s két kék szalag-győztes szaporította egyszerre a kitűnő fedezőmén sikereinek számát. Mind a két Derby-győztes a Springer-színreket futott; az egyik *Chilperic*, Gallinule méncsikója, míg a másik az osztrák-magyar Derby szenzációs győztese: *Dealer*, amely apja: *Santry* révén birt *Gallinule*-vérrel.

**A Hohenlohe-lot** már át lett szállítva az alagi Tattersallból a volt Hyams-telepre, amelyet tudvalevőleg a hercegi istálló lovai számára kibérelt.

**A FTC. érkezése.** A Ferencvárosi Torna Club diadalmas csapata holnap délután 1 óra 30 perczkor érkezik meg a keleti pályaudvaron, ahol sok ezer sportbarát készül őket fogadni. A Ferencvárosi polgársága és sportéletünk előkelőségei kocsin együtt vonulnak ki a pályaudvarra. A játékosokat megérkezésük után dr. *Bárczy István* polgármester üdvözlö a székesfőváros nevében, dr. *Springer Ferenc* a Ferencváros nevében, *Sziner Hugó* főtítkár pedig a Magyar Labdarúgó Szövetsége nevében. Ezután 150 kocsin a Rákóczi-uton és a köruton át az üllői-uti pályára vonul át az ünneplő közönség, ahol a tőrseregcsületek adják át a dícsőségesen szereplő footballistáknak üdvözlőket és a klubnak babérokoszort, a játékosoknak pedig ezüstérmeket adnak át. Este banket lesz a FTC. klubházában. A Ferencvárosi Torna Club vezetősége ez uton közli a nagyközönséggel, hogy a győztes csapat tagjainak fogadtatása holnap, vasárnap délután nem a keleti pályaudvar érkezési oldalán, hanem a keleti pályaudvar főbejáratánál, a lépcsőzetnél lesz. Innen fogják elmondani az üdvözlő beszédet. A nagyközönség a lépcső körül, a parkban foglalhat helyet. A csapat tagjai pontban 1 óra 30 perczkor érkeznek meg a bécsi gyersvonattal.

**A vyborgi birközverseny.** Vasárnap este Finnországban a Vyborgban tartandó nemzetközi birközversenyen birkozóink elítje vesz részt. A Magyar Testgyakorlók Köre kiküldte *Hajdu Pál* főtítkár kíséretében *Előd Józsefet*, *Zólyomi Gyulát* és *Márton Istvánt* és így a nehéz, könnyű és pehely súlyban képviselve leszünk. Nagyon erős próba lesz az atlétáknak a finnekkel való találkozás, de reméljük, hogy sikeres lesz.

**Az első nemzetközi hockey-mérkőzés.** A beállt hideg lehetővé tette, hogy a Budapesti Korcsolyázó Egylet megkezdje nagyszabású téli programja lebonyolítását. Vasárnap, folyó hó 14-én, délelőtt 11 órakor rendezi városligeti pályáján az első nemzetközi hockey-mérkőzést a Dresdener Akademischer Sport-Verein jőhírű hockey-csapatával.

## KÖZGAZDASÁG.

Vázsonyi Vilmos és Sándor Pái.

Budapest, január 13.

Vázsonyi Vilmosról minden budapesti ember tudja, hogy amióta a közérdek szolgálatába állott: első sorban, sőt szinte kizárólagosan a főváros dolgaival foglalkozik. Budapest székesfőváros az ő szerelme, melyhez még a mindenkit elbódító országos politika kedvéért sem vált hűtelenné. A főváros szolgálatával kezdte s a főváros szolgálatában fog egykor meghalni. Hogy tett valamit a főváros megtisztítása s a magyar metropolis felvirágoztatása érdekében: talán az ellenfelei se mernék eltagadni. Hogy pedig ennek a fővárosnak nincs olyan 'parcellája, melyet úgy ne ismerne, mint az adminisztráció összes tisztviselői együttvéve: azt igazán mindenki el fogja ismerni. Anya nem ismerheti jobban az ő gyermekeinek még legtökösabb vágyait is, mint ahogy Vázsonyi ismeri Budapest legtökösabb óhajait.

Viszont Sándor Páiról mindenki tudja, hogy úgy lépett ki a porondra, mint a magyar kereskedelem harcász katonája. Snájdígságával és intakt jellemével vezéri sorba is emelkedett. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés, az ő legsajátabb alkotása, elnökövé választotta. A parlamentben és vándoragitációkkal a vidéken ő beszelt és ő hadakozott a kereskedelem ellenségeivel és támadóival. Hogy közben megmaradt azon pályán, melyre hajlandóság és képesség vitte: nem vált hátrányára, sőt inkább természetesebbé tette, hogy mint egyszerű kereskedő harcolt a kereskedelem élén. De azt már aztán senki se tudta róla, hogy Budapest közlekedésügyei iránt titkos szerelemmel érdeklődnek. Mégis megválasztották a leghatalmasabb közlekedési vállalat élére vezérigazgatónak s mi nem akarjuk azt mondani, hogy nem termelt volna erre az állásra. Ha a részvényesek a vállalat óriási érdekeit rá merték bízni: akkor meg kellett bízniuk első sorban intaktsága miatt, de bizonyára abban a föltevésben is, hogy ebbe a nagy feladatba is bele fog nőni.

De ha most Vázsonyi Vilmosnak, a budapesti lélek legjobb ismerőjének, néhány jól megfontolt megjegyzése van a főváros közlekedésügyi viszonyainak alakulása körül és Sándor Pái, a közlekedésügy ujonca, ezekre a megjegyzésekre egy snájdíj, nyílt levéllel akar válaszolni: akkor a közlekedésügyi párbajhoz a közvéleménynek is van néhány szava. Vázsonyi Vilmos önmagához válna hűtelenné, ha egy új közlekedésügyi korszak küszöbén nem jelezne a nyilvánosság előtt álláspontját. Ha ennek az álláspontnak aztán meg tudja nyerni a főváros törvényhatóságát, ez Budapest hivatalos álláspontja lesz; ha pedig nem tudja megnyerni: még akkor is egy minden gyanun felül álló, jóhiszemű és Budapest szeretetétől áthatott álláspont fog maradni. Rendjén van-e tehát, hogy Vázsonyi állásfoglalására egy közlekedésügyi ujoncz nyílt levéllel válaszoljon, amihez legjobb esetben is csak snájdígság kell és nem egy át gondolt és Budapest érdekeit a vállalat érdekeivel összeegyeztető közlekedésügyi politikával, amihez Sándor Páinak csak ezután kell megszereznie a kvalifikációt? Végre is, a közlekedésügy nagy kérdéseit nem szokás snájdígsággal, esetleg karddal eldönteni. A közlekedésügy kérdéseiben egy gramm szakértés többet nyom hatvanezer kardnál. Közlekedésügyi párbajok pedig sehol a világon nem helyettesíthetik a közlekedésügyi politikát.

Legalább is különösnek kell tehát tartanunk, hogy Sándor Pái első közlekedésügyi lépése a snájdíj nyílt levél legyen. A snájdígságnak sokszor és sokan köszönhetnek sokat. Sándor Pái meg éppen sokat köszönhet a snájdígságának, mely a kereskedelemben vezéri polezra vitte. De az a harc terén volt. A harc terén a snájdígság sokat, olykor mindent pótol. De a főváros közlekedésügye ilyen értelemben nem harcstér. A leg-

snájdígság nyílt levél se indítja meg az elakadt villamos kocsiakat s a legrettenthetlenebb hátorság se támaszthatja fel az elgázolt áldozatokat. Egy hatalmas közlekedésügyi vállalat élén s egy fejlődésben levő főváros közlekedésügyének szolgálatában munkára van szükség és nem nyílt levelekre, koncepcziókra van szükség és nem snájdígságra, a tapasztaltabb figyelméztetési iránt való hajlandóságra van szükség és nem olyan kijelentésre, hogy nem félünk senkitől. „Nem félek senkitől!” Hát ki ijesztette vagy ki fenyegette? Senki. Akármilyen kevéssé fél Sándor Pái: azért egy robogó villamoskocsi elé mégse állna. S akármilyen kevéssé fél Sándor Pái, a tapasztaltabb szakértők kritikájától is tartania kell, mert az ilyen kritikák is el tudják gázolni azt, aki azt hiszi, hogy a szakértés ellen snájdígsággal és egyedül snájdígsággal célt lehet érni.

Kevesebb nyílt levelet tehát és valamivel több koncepcziót a közlekedésügy szolgálatában.

### A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület 1911. évi üzleteredménye.

— 9.940.008.04 korona tiszta nyereség, 800 korona osztalék. —

Budapest, január 13.

Nagy bankjaink közül a legrégebb magyar takarékpénztár, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület, elsőként tette közzé az 1911-ik üzletéről szóló mérlegét és zárszámadását, mely a takarékpénztár a pénzpiacra érezhető feszültség dátéka. Az intézetet példátlanul erős belső szilárdsága és nagy tőkeereje jóformán teljesen függetleníti a mindennapi konjunkturától. Így a takarékpénztár a pénzpiacra érezhető feszültség dátézára is az elmúlt évben folyó üzletei révén minden jogos igényt kielégíthetett, amennyiben az 1910. évi 7.462.933 koronával szemben 1911-ben 9.940.008.04 korona tiszta nyereséget ért el, tehát 2.477.275 koronával többet. E kitünő eredmény felosztására nézve az igazgatóság a február 2-án tartandó közgyűlésnek javasolni fogja, hogy az alapszabályszerű jutalékok kihatása után fennmaradó összegből osztalékul minden egyes részvényre 800 K (40 százalék), illetőleg minden egyharmad részvényről szóló ideiglenes jogosultsági jegyre 266 K 66 fillér, összesen 8.000.000 K fizetessék ki. 100.000 K fordítassék jótékony célokra, 180.000 K adassék a tisztviselők külön jutalmazására és 720.282.09 K új számlára vitessék át.

Ez az óriási mérvű emelkedése a takarékpénztár jövedelmeinek nem rendkívüli jelenség, hanem állandó jellegzetessége a takarékpénztár utolsó tíz évi mérlegeinek, mint az az alábbi kimutatásból is kitészik. Volt ugyanis:

	1901	1906	1911
	é v b e n		
	millió koronákban		
Betétek könyvecskékre és folyó számlára	283.1	308.1	371.5
Váltótárca	65.6	69.9	76.5
Előlegek értékpapírokra és felezett adóokra	74.4	100.5	191.6
Jelzálog- és községi kölcsön-álladék	235.3	297.3	423.3
Forgalomban levő czimleték	160.8	241.7	357
Összes forgalom	4876	8449	14492
Pénztári forgalom	2345	4145	6362
Kezelt összes tőke	496	616	830.4

Ezek a számok minden szóval meggyőzőbben tárják eléink a takarékpénztár óriási fejlődését, mely az elmúlt évben is nagy léptekkel haladt



A téli ünnepek, jelmezes mulatságok és álarcosbálok közeledtén az idén is figyelmeztetjük a közönséget az Odol-jelmezekre, amelyeket reklámzikkjeiből állít össze az Odol-gyár. Ez a jelmez mindig előnyösen válik ki a megszokott jelmezek tömegéből. Az Odol szívizgyár Bodenbachban ingyen küldi meg a jelmezt mindenkinek, aki az Odol-palaczk nyíltán levő papirozáslócskát beküldi neki. És a zászlócska minden palaczkon rajta van.

előre. Így az Egyesület Lelyet foglalt a Budapest-székesfőváros által felvett 100 millió K-ás kölcsön átvételére alakult pénz csoportban, továbbá részese-dést vállalt a bécsi Niederösterreichische Es-compte-Gesellschaft és a Pannonia M. Viszontbiz-tositó Intézet tőkefelemelésének biztosítására alakult syndicatásban. A Takarékpénztár közreműkö-dött továbbá a vele szorosabb összeköttetésben álló Szombathelyi és Miskolci Takarékpénztárak tőkefelemelésében is. Az intézettel szoros kapcsolatban álló Miskolci Takarékpénztárt a Miskolci Takarékegyülettel fuzionáltatta és az érdekkörébe tartozó Debreczeni Közgazdasági Bankot a Debreczeni Első Takarékpénztárral egyesítette.

Az elmúlt évben az összes üzletágak erőteljesen fejlődtek, mint az kitünik a következő adatokból is: A betéti könyvecskékre és folyó számlára elhelyezett betétek álladéka 371.450.231.57 K-ra emelkedett. A váltótárca 75.457.087.21 K álladékot tüntet fel, míg a váltólezárolási üzlet forgalma a tavalyi 951.392.401.89 K-val szemben 968.590.676 K volt. Az értékpapírokra adott előlegek és egyéb könnyen felmondható folyó számla-követelések (adások) 41.944.909.81 korona emelkedéssel 191.595.268.75 K álladékot mutatnak. A jelzálog és községi kölcsön-üzlet a lefolyt évben is lényegesen fejlődött. A Takarékpénztár ugyanis 48.501.813.61 K új kölcsönt folyósított és, mert ezzel szemben a visszafizetések csak 10.820.907.59 K-t tettek, a kölcsönök álladéka 385.365.898.97 K-ról 423.046.804.89 K-ra emelkedett. Megemlítendő, hogy a Takarékpénztár a fősúlyt a földhírtok-kölcsönök engedélyezésére fektette s ezért a lefolyt évben folyósításra került, kizárólag elsőrendű budapesti ingatlanokra nyújtott házkölcsönök csak 7.6 millió K-t tesznek. A záloglevél és községi kötvénykibocsátási üzletágban az egyesület ugyanazon nehézségekkel találkozott, amelyek az állandó kamatozású czimletek eladásánál mindenkor észlelhetők voltak. Ennek dacára sikerült a Takarékpénztárnak 37.912.200 K n. é. 4 és fél százalékos és 4 százalékos czimletet elhelyezni és ezzel a forgalomban lévő egyesületi kibocsátványok álladéka 357.034.900 K-ra emelkedett. Az egyesület értékpapír-tárczája a lefolyt év végén 119.956.164.52 K volt, melyben az egyesület tulajdonában lévő különféle magyar állampapírok 62.2 millió K-val szerepelnek. Külön kiemelendő, hogy a Takarékpénztár a hasonlíthatatlanul legnagyobb mennyiségű magyar állampapírt tartja tárczájában. Az egyesület az alább közölt mérleg adatai szerint az 1910. évi 801.668.602.77 K-val szemben 830.408.955.61 K tőkét kezel. A Takarékpénztár saját alapjai 79.118.110.57 K-t tesznek, emellett azonban az egyesület értékpapírjai olyan árfolyammal szerepelnek a mérlegben, hogy a felvett és az 1911. decz. 31-én jegyzett tényleges piaci árfolyamok között még több millió K-ra tehető összeg mutatkozik a Takarékpénztár javára. Az intézet rendkívül érdekes mérlege egyébként a következő:

#### Mérlegszámla 1911. deczember hó 31-én.

Vagyon.	K	f.
Készpénzkészlet	4.482.475	70
Egyesületi házak	7.731.000	—
Lezárolt váltók a tárczában	70.457.087	21
Előlegek értékpapírokra	72.808.345	12
Kölcsönök	423.046.804	89
Adások folyó számlái	118.786.923	63
Az egyesület tulajdonában végrehajtás útján jutott ingatlanok	531.229	82
Értékpapírok és deczember 31-ig járó kamataik	85.919.094	81
A záloglevelek biztosítására rendelt külön alap értékpapírjai és deczember 31-ig járó kamataik	7.048.138	54
A kamatozó és nyeresémtötvények biztosítására rendelt külön alap értékpapírjai és deczember 31-ig járó kamataik	12.070.942	17
Egyesületi záloglevelek készlete és deczember 31-ig járó kamataik	3.507.624	—
Egyesületi kamatozó kötvények készlete és deczember 31-ig járó kamataik	7.230.481	—
Sorsolt egyesületi záloglevelek és kamatozó kötvények készlete és deczember 31-ig járó kamataik	218.781	25
Időben pénztárjegyek és deczember 31-ig járó kamataik	6.618.924	72
Egyesületi nyugdíj-alap értékpapírjai	3.539.857	75
Menház-alap értékpapírjai	401.265	—
Honvéd-alap értékpapírjai	19.980	—

Összes vagyon 830.408.955 K

Tétel	K	f.
Alaptőke	20.000.000	—
Tartalékok:		
Rendes tartalék-alap	20.000.385	35
Külön tartalék-alap	16.587.306	71
Rendkívüli tartalék-alap	15.478.324	68
Központi épület tartalék-alap	3.500.000	—
Egyesületi nyugdíj-alap	3.552.033	83
Fizetési könyvekre	256.775.396	85
Hitelezők folyószámlái	114.684.834	72
Kibocsátott záloglevelek	357.931.909	—
Forgalomban levő sorsolt záloglevelek	758.100	—
Forgalomban levő sorsolt kam. és nyereségek	1.987.325	—
Nyereségek fel nem vett nyereségei	486.616	50
Kamatkozó kötvények és záloglevelek fel nem vett szelvényei	69.662	25
Egyesületi részvények fel nem vett szelvényei	11.425	—
Alapítványok	514.977	71
Átmeneti tételek	9.627.298	97
Tiszta jövedelem	9.940.008	04

Összes tétel 830.408.955 61

Nyereségy- és veszteségszámla 1911. decz. 31-én.

Tétel	K	f.
Kamatértek	25.627.145	—
Leírások: egyesületi házak értékeiből	45.000	—
Leírások váltókból és követelésekből	57.292	31
Hivatalnokok és szolgák fizetése	775.059	96
Kezelési költségek	457.607	86
Adók és illetékek	1.178.582	10
Tiszta jövedelem	9.940.008	04

Összesen 38.080.695 27

Tétel	K	f.
Nyereségy-athozat a múlt évről	714.879	46
Kamatjövendők	36.743.769	06
Díjak és jutalmak	339.466	72
Kétes követelésekből befojt	3.258	75
Egyesületi ingatlanok jövedelme	259.821	28

Összesen 38.930.695 27

**Az István-téglagyár terjeszkedése.** Az István-téglagyár igazgatósága magyarán terjeszkedési tervekkel foglalkozik. Az a terv, hogy a gyárat kibővíti *csempe* és *faence* árak gyártására is, úgy, mint a budapesti Zsolnay-féle gyár be van rendezve. Az előmunkálatok már annyira előrehaladtak, hogy a szükséges építkezéseket már a tavasszal megkezdhetik. Az István-téglagyár azután természetesen *balép a csempe-kartellé*, amelyek eddig a Zsolnay gyár, a Fischer porcellángyár és a Drasche téglagyár a tagjai. Az István-téglagyár eme terjeszkedésével magyarosítja a társaság részvényei iránt a mai tőzsdén megnyilvánult keresletet.

**Mégis megalakul a Hungária Bank.** Több ízben írtunk a most alakuló katolikus bankról, a Hungária Bank Részvénytársaságról. Ugy volt, hogy az alaptőkét nem bírják összehozni, mert a tervbe vett öt millió korona alaptőkének még jó része jegyzve nem volt, nem volt még biztosítva az alaptőkének 30 százalékos befizetése sem s az alaptőkének egyetlen reménye az volt, hogy az ehhez hiányzó 200.000 koronát a vezérigazgatónak kifizemelt dr. Hajduska Emil, a Magyar Földhitelintézet igazgatója fogja megszerezni. Hajduska azonban nem vállalta a neki szánt szerepet és így az alapítók kénytelenek voltak más segítő kezek után nézni. Ez a segítség meg is, érkezett báró Gerliczy Ferencz, Szeged város képviselőjének személyében, aki mint a katolikus ügyek buzgó apostola ismeretes. Gerliczy kijelentette az alapítókknak, hogy ő hajlandó 200.000 koronát jegyezni, ha ő lesz az igazgatóság elnöke és ha az intézet vezérigazgatójává megveszik Kugler Albertot, a Szeged-Alföldi Takarékpénztár vezérigazgatóját. A tárgyalások erre nézve nyomban megindultak és — hír szerint — eredményel is végződtek. Gerliczy és Kugler csatlakozásával biztosítva van a részvénytőke „első” befizetésére szükséges összeg, sőt biztosítva van már egy újabb tőkeforrás és kliens-csoport is, amennyiben elhaározott dolog, hogy az új intézetbe beolvasszák a Szeged-Alföldi Takarékpénztárt is, amelynek Gerliczy az elnöke és Kugler az igazgatója. A szegedi intézetet kívül részt vesz az alapításban a Wiener Handels- und Gewerbebank, amelynek elnöke Prade, volt osztrák miniszter. Ez az osztrák intézet egy millió koronát jegyzett és fentartotta magának a jogot, hogy az igazgatóságban két taggal képviselteti magát. Az időközben beálló sajtóhárem következtében azonban az osztrák intézet lemondott delegátusi jogáról és csak a részvényjegyzést tartotta érvényben, a melyre különben most már törvény szerint is kötelezve van. A Hungária Bank megalakulása után két meglévő iparvállalattal fog közelebbi érint-

kezésbe lépni; ez a két vállalat a Magyar Ková-föld Részvénytársaság és az Erősrámu elemek gyártására alakult r.-t., amelynek vezetői szoros érintkezésben vannak azzal az arisztokrata csoporttal, amely az új bank alapításában vesz részt. Az új banknak ugyanis nemcsak a kegyes alapítványok és a káptalanok pénzeinek kezelése lesz egyik főfeladata, hanem az árúüzlet folytatása és ipari vállalatokba való részvétel is. Az árúüzletek keretében fogják lebonyolítani a papírbirtokokkal kapcsolatos üzleteket, az ipari osztály pedig vállalatok finanszírozását fogja ellátni. Az ipari osztály az említett két üzlettel fogja megkezdni munkásságát. Az előmunkálatok már közelebb kerültek, gondoskodnak már a fontosabb vezető tisztviselők kiválasztásáról (jogtanácsosnak már szerződötték is dr. Brüll Dániel budapesti ügyvédet, az első nem katolikus tisztviselőt), úgy, hogy az alakulás, mielőtt néhány személyi kérdésen túl lesznek, megtörténhetik. Ha meg fog történni...

**Elölépések a Pesti Huzai Takarékpénztárnál.** A Pesti Huzai Első Takarékpénztár-Egyesület igazgatósága f. hó 13-án tartott ülésében Milos György és dr. Fecser Aladár vezérigazgatókat igazgatóhelyettesé nevezte ki. Mindkét tisztviselő régi, érdemes tagja az intézet kiváló hivatalnokgárdájának és eddigi működésükben nemcsak főnökeik, hanem a takarékpénztár ügyfeleinek rokonszenve is kiváltak. Különösen Milos György előléptetése kell széles körben rokonszenven, mert eddigi ügykörében, mint Walder vezérigazgató titkára szeretetreméltó egyéniségével és kiváló tudásával mindenkit megnyert a maga részére.

**Gépgyárak fuziója.** A Hofherr és Schrantz magyar gépgyári művek részvénytársaságát megvette a Clayton és Schuttloworth Ltd. lincolni részvénytársaság Magyarországon, Romániában és Bulgáriában fekvő összes ingó és ingatlan vagyonát és a vételének helybenhagyására január 21-ére rendkívüli közgyűlést hívott össze. A rendkívüli közgyűlés feladata lesz az alaptőkét a vételüzlet keresztülvaló céljából 12,5 millió koronára felcsemelni (e célból 32.500 darab 200 korona névértékű részvényt bocsátanak ki) és az alapszabályoknak ennek megfelelő megváltoztatásáról gondoskodni. A két ismert gépgyári cégnek fuziója után a két társaság egyesített új czíme „Hofherr-Schrantz-Clayton-Schuttloworth magyar gépgyári művek részvénytársaság” lesz.

**A Parcellázó Bank üzletve.** Birtokpolitikai mozgalmaktól volt hangos a múlt esztendő. A kivándorlás egyre fokozódott s a földéhség, a nép föld utáni vágyakozása is erősebb méreteket öltött. A földéhség kielégítése vagy legalább is lecsillapítása, a kivándorlás korlátozása magát a kormányt is gondolkodásba ejtette. Az agráriusok unalomára s az ő közreműködésük mellett megvetette alapját annak az intézetnek, mely hivatva van altruisztikus alapon, tehát nyereség nélkül földhöz juttatni a népet. De az altruista parcellázóbankon kívül az ólehes kereskedői találmán még több hasonló foglalkozási ágat kultiváló intézetet hozott létre. A fővárosban is egyidejűleg több, nagyobb tőkével alakult pénzüzetet támadt, melyeknek egyetlen programpontja a parcellázás. Ilyen körülmények között a régi, már évek hosszú sorára óta parcellázással foglalkozó pénzüzeteknek az új alapítások komoly versenytársává szegődtek. Ez a verseny azonban nem hogy nyomot a Magyar Telepítő és Parcellázóbank Részvénytársaság

most publikált mérlegén. A bank vezetősége ugyanis már akkor, midőn az új versenytársak alakulásának híre felütötte fejét, minden előkészületet megtett arra nézve, hogy készületlenül ne érje sem a magánalapítási tevékenység, sem az állami agrárbank. Az altruisztikus bank ugyanis olyan kedvezményeket élvez, melyek neki a parcellázási aránytalannal könnyebbé teszik, mint a magánvállalatoknak. Ezért a Magyar Telepítő és Parcellázóbank elhatározta, hogy az 1897:XXXII. t.-cz. 1. c) pontja alapján parcellázási kötvényeket fog kibocsátani s erre külön tartalék-alapot létesít. A múlt év október havában felemelte harmadfél millió koronányi alaptőkét teljes 5 millió koronára, miáltal összesen átát tőkét 9 millió koronára rugtak. Ebből az összegből három millió koronát kihasználták a kibocsátandó kötvények biztosítéká alapjára. A Parcellázóbank azért vette fel programjába a kötvénykibocsátást, mert az altruista bank tervezetének tárgyalásakor törvényre vált, hogy az az intézet, amely önálló kötvénykibocsátási joggal bír, a 4,3 százalékos átirási illeték alól mentesül. A széles látókörű vezetőség sietett ezt saját intézeténél érvényesíteni s hamarosan fölvetette programjába a parcellázási kötvények kibocsátását. Különben maga a mérleg, melyet a múlt esztendő tevékenységéről publikált most a bank igazgatósága, rekord-mérleg jellegével bír. Az intézet, mely csak a hetedik mérlegét teszi közzé, 12 millió korona jelzálogtárca fölött rendelkezik. A múlt évi mérleghez viszonyítva, ez a tétel mintegy másfélmillió koronányi emelkedést mutat. A múlt évi jó termés után sok kölcsönvisszatérítés történt s ennek dacára is emelkedőben van a jelzálogkölcsön-állomány. Az ingatlanok is nagyobb értéket képviselnek, mint a megelőző mérlegben. A bank ugyanis a múlt év folyamán több nagyobb birtokot szerzett meg, melyeket még teljesen föl nem parcellázott. Szembeszökő az emelkedés az értékpapirtárczájánál. A bank a múlt év folyamán is több vállalatot alapított, melyek részvényeinek nagy részét tárczájában tartja. Ezek a vállalatok megfelelő eredményvel dolgoznak s éppen ezek hatása alatt szokott fel — mint tegnapi számunkban megírtuk — a bank részvényeinek árfolyama. A mérleg különben 487.187 korona 64 fillér nyereséggel zárul. A mérleg adatai ezek:

**Mérlegszámla:** Vagyon: Pénztárkészlet 162.877 K 74 fillér, pénzüzeteknél elhelyezve 433.332 K 63 fillér, értékpapírkészlet 1.707.519 K 50 fillér, az 1897:XXXII. t.-cz. 2. szakasz 1-c. pontja alapján kibocsátandó kötvények biztosítékai alapján értékpapírjai 3.000.113 K, tisztviselői és szolgai nyugdíjalap értékpapírjai 277.427 K 50 fillér, váltótárca 2.277.741 K 44 fillér, ingatlanok: már eladott, de vevőkre még át nem irt ingatlanok 1.880.217 K, megmaradt ingatlanok 11.438.828 K 67 fillér, együtt: 13.319.045 K 67 fillér, jelzálogkölcsönök 12.254.511 K 79 fillér, ingatlanokkal fedezett vételárhátalékok 3.274.043 K 50 fillér, adások 849.502 K 09 fillér, átmeneti tételek 58.373 K 06 fillér, összesen: 37.614.488 K 61 fillér. — **Tétel:** Részvénytőke: 1910. december hó 31-én 2.500.000 K, 1911. évi kibocsátás 2.500.000 K (az éveti jövedelemben 1912. január 1-től részesedik), együtt 5.000.000 K, tartalék-alap 1.975.218 K 55 fillér, külön tartalék-alap 1.730.862 K 80 fillér, tisztviselői és szolgai nyugdíjalap 281.359 K 72 fillér, elfogadványok 3.070.000 K, engedélyezett jelzálogkölcsönök 10.593.477 K 79 fillér, saját ingatlanokat terhelő jelzálogkölcsönök és vételárhátalékok 8.479.084 K 89 fillér, hitelezők 4.834.925 K 07 fillér, vevők és társaságok biztosítékai 1.073.173 K 31 fillér, kincstári illetékek tartaléka 80.198 K 84 fillér, nyereség mint egyenleg: áthozat 1910. évről 30.407 K 52 fillér, 1911. évi tiszta nyereség 450.780 K 12 fillér, együtt: 487.187 K 64 fillér. Összesen: 37.614.488 K 61 fillér.

**Üzleteredmény-számla: Veszteség:** Üzleti költségek és felügyelőbizottság illetménye 121.174 K 40 fillér, tiszti és szolgai fizetések és jutalmak és a nyugdíjalaphoz való járulékok 167.455 K 32 fillér, üzleti adó 146.377 K 62 fillér, nyereség mint egyenleg: áthozat 1910. évről 36.407 K 52 fillér, 1911. évi tiszta nyereség 450.780 K 12 fillér, együtt 487.187 K 64 fillér. Összesen: 922.194 K 98 fillér. **Nyereség:** nyereségáthozat 36.407 K 52 fillér, ingatlan eladási többlet és jutalmak 551.167 K 73 fillér, kamat és haszonbérjövendők 334.619 K 73 fillér. Összesen: 922.194 K 98 fillér.

Az ez évi rendes közgyűlést folyó hó 31-én délután 4 órakor tartják meg az intézet helyiségében (V., Náder-utca 9.).

**Lemondás a BUR-vasút igazgatóságáról** Márkus Miksa udvari tanácsos Radozca János udvari tanácsoshoz, a budapest—ujpest—rákospalotai villamos vasút r.-t. elnökehez intézett levélben, a nevezett vasút igazgatósági tagjáról lemondott.

Még sohasem létezett olyan gyógyszer, mint a rég elismert és jónak bizonyult

**Dr. Schöffl-féle**

**„ARANYCSEPPEK”**

váltóház és minden gyomorban ellen, a görcsöt 15 perc alatt megszünteti és gyógyítja a hasdugulást és kólikát, továbbá vértisztításra is szolgál és megszünteti az étvágytalanságot, lemjúgrent, hanyásingert, aranyerőt és reumatikus fájdalmakat. Aki ezen szert a háznál tartja, soha nem eshet nagy betegségre és a gutaütéstől is mentve van. Vescsbaj és kolera ellen.

I üveg ára . . . I frt. 20 kr.  
I drb. sebtapasz I frt. 50 kr.

Szétkölthi minden világrészbe:

**Franz Dommanovics**  
Wien, 17. Bez., Halischgasse 19. II/30.  
Magyar levezetés.

**Szódavizgyártás.** A belügyminiszter a kereskedelmiügyi miniszterrel egyetértően valamennyi törvényhatósághoz és a székesfővárosi m. királyi államrendőrség főkapitányához rendeletet intézett, amely a közfogyasztásra szánt szódaviz gyártására, elárulására és felügyeletére vonatkozó szabályzatot foglalja magában. A szabályzat kimondja, hogy 1913. január 1-től kezdve félliteresnél nagyobb szódavizes palackokba szódavizet tölteni s azt forgalomba hozni tilos. A szódaviz gyártásához csak tiszta jó ivóvíz használható; a gyáros köteles az elsőfoku egészségügyi hatóságnak bejelenteni és pontosan megjelölni, honnan és mily módon fogja beszerezni a vizet, amelyet a készítéshez használni szándékozik. A szódaviz gyártásához használt gépek és készülékek amennyire részletek, amelyekkel a víz, illetőleg a szódaviz érintkezik, olyan tiszta ónból kell készítenie, amely legfeljebb 1% ólmot, illetőleg 1 százalék idegen fémeket tartalmaz; ha pedig e részek nem ónból készültek, legalább négy milliméter vastagságú ónréteggel kell teljesen bevonatniuk lenniük. A szódaviz gyártásához szükséges szénsav előállítására magnézit, dolomit vagy márvány, másrészt technikai értelemben tiszta kénsav használható, amely arzén, kénessavat, salétromsavat csak nyomokban tartalmaz. Különös gondot kell fordítani a fejlesztett szénsav tökéletes megnevelésére. A szabályzat elrendeli, hogy a munkások védelmére a szükséges óvintézkedéseket meg kell tenni, különösen a nagygyorsú gépek és egyéb készülékek pontos kezelésére az illető személyzetet ki kell tanítani, a szódaviz töltésénél a palackokra drótkosarakat, a munkások szeméire drótból készült szemvédőket, folyékony szénsav alkalmazása esetében pedig a vaspalack és a keverő-edény közé expanzió-edényt kell alkalmazni. Tisztálalt szódavizet vagy szódavizet olyan palackban, amelynek alján vagy falán lerakódások vannak, forgalomba bocsátani tilos.

**A pénzügyi ellenőrzés a képviselőházban.** Az igazságügyi tárca tárgyalása alkalmával Simonyi-Semadam Sándor országgyűlési képviselő a pénzügyi ellenőrzést sürgette és ennek módjára a magyar revizori szövetség törvényhozási alapra való helyezését tartotta szükségesnek. Így az indítványozó, mint az igazságügyi-miniszter a magyar revizori szövetség terén első sorban a pénzügyi ellenőrzést jelölte meg azon törvényjavaslát alapján, amelyet dr. Hantos Elemér, a Pénzügyi Ellenőrzési Országos Egyesületének igazgatója dolgozott ki és amely a revizori szövetség legutóbbi szakértőjeztetésének tárgyat alkotta. Magát a törvényjavaslattal szerzője a pénzügyi tárca tárgyalása során fogja benyújtani.

**A MÁV. forgalmi bajai és a gazdák.** A vidéki gazdasági egyesületek sűrű egymásutánban küldik fellejtéseiket a kereskedelmi kormányhoz a vasúti kocsihány és a MÁV. egyéb forgalmi bajainak orvoslása érdekében. Az O. M. G. E. konkrét esetek alapján kíván meggyőződést szerezni a MÁV. leglényegesebb forgalmi bajairól, hogy annak idején javaslatokat tessen ezen hibák orvoslására. Épp ezért az Egyesület az

üzemi osztály révén a következő kérdéseket intézi a gazdaközönséghez: 1. Milyen nehézségek merültek fel az ősz folyamán a szállításhoz? 2. Milyen károsodásokat szenvedett a gazda a forgalmi bajok folytán és esetleg milyen egyéb károsodásokról van tudomása? 3. Milyen hiányokat tapasztalt pályaudvari berendezések és egyéb forgalmi eszközök (vágányhálózat, közraktár, raktár, tolatás, kirakás stb.) elégtelensége folytán? 4. Milyen adminisztrációs nehézségekről és bajokról (kocsintézés, késedelmes értesítések stb.) van a gazdának tudomása? 5. Milyen intézkedéseket tart elzárásuknak a bajok megszüntetése érdekében, különös tekintettel saját állomására, illetőleg állomásaira. A válaszokat mielőbb be kell küldeni az O. M. G. E. üzemi osztályának (Budapest, IX., Kültelkek-utca 8.) címére.

**A leszámlási díjak felemelése.** Megirtuk, hogy a tőrszén élénk visszatérését szűl az, hogy a Gíró és Pénztár-Egylet ügyvezető igazgatója a leszámláló díjak felemelését tervezi. Ez ügyben ma Prager Gyula, az egylet igazgatója nyilatkozik és pedig a következőképpen:

A Gíró és Pénztár-Egyletnek két külön szerződése van a tőrszén-üzemessel. Az egyik szerződés vonatkozik az értéklétre, a másik az áruüzletre. Az áruüzletre vonatkozó szerződés értelmében a tőrszén-üzemessel bizonyos meghatározott arányban részesedik az áruüzletből befolyó jövedelméből. A szerződésnek ez a pontja már elvileg is helytelen rendelkezés volt, mert míg a világon mindenütt a tőrszén-üzemessel a Gíró-Egylet ellenkezőleg a Gíró-Egylet jövedelméből részesedik a tőrszén. Mi most a tanácshoz beadványt intézünk, amelyben kértük, hogy mondjon le erről a részesedéssel. Addig is pedig, amíg ez a kérvényünk nincs elintézve, kijelentem az áruüzletben több ügynek előtt, hogy én az eddig szokásos pauszálékot nem hajtom folytatni, mert igazságtalannak tartom, hogy tisztán tőlem, egyetlen embertől függjön, hogy kinek legyen a Gíró-Egylettel pauszálás viszonya. A 152 gírótag közül jelenleg csak 23 van pauszálózva. A mi intézményünkben kivételeknek nincs helye. Mindenkinek egyformán joga van az elérhető kedvezményekhez és én azt mondtam, hogyha a tanács lemond a részesedéssel, akkor én hajlandó vagyok mindenkinek a pauszálékot megadni, úgy hogy tulajdonképpen nem felémeléssel, hanem az egy korona esetleges restringálásáról van szó. Egyébként pedig az egész ügy nem tartozik az értéklétre, mert az egész terv csak az áruüzletre vonatkozik."

**A MÁV. elnöki osztályának vezetője.** Marx János, a MÁV. igazgatóságának elnöke, az elnöki osztály vezetésével Luger Kamilló felügyelőt biztalmaz. Luger felügyelő két évtized óta tagja a MÁV. elnöki osztályának, hol széleskörű tudásával, alapos ismeretével az elnökök megbecsülését és szeretetét érdemelte ki. Ludvig Gyula elnöksége idején az elnöki osztály vezetőjének helyettese volt s mint az államvasutak egyik legmegbízhatóbb és legügybuzgóbb felügyelőjét választotta ki Marx János az elnöki osztály vezetőjévé.

**Oroszországi kivételünk fejlesztése.** Oroszország és az amerikai Egyesült-Államok között vámháború van kitörőben. Ha a szakitás a két állam között bekövetkezik és a kivételre dolgozó magyar gyáripár előkészületeit erre a kellő időben megteszi, úgy a kiveteli lehetőségek kétségkívül szaporodni fognak s az orosz piacra nagyobb téri hódíthatunk. A Magyar Gyáripárosok Országos Szövetsége erre az alkalomra értekezletre hívta az oroszországi kivételnél leginkább érdekelt gyárat, hogy az ügyet kemoly megfontolással tárgyalva tegyék, s az esetleg szükségesnek mutatkozó intézkedések dolgában határozzanak. Az értekezlet tegnap folyt le Chorin Ferenc elnöklété mellett s azon bizalmasan megbeszéltek a legsürgősebb tennivalókat, meghallgatták egyes Oroszországban járt gyárosoknak a kivétel nehézségei körül tett tapasztalatait és részletesen megállapították a kivétel fejlesztése érdekében megindítandó akció módozatait.

**Egy olasz bank tökételese.** Rómából táviratkozik: A Società Bancaria Italiana elhatározta, hogy részvénytökéjét 40 millió liráról 50 millióra emeli fel. A kibocsátandó új részvények legnagyobb részét egy francia pénzcsoport fogja átvenni.

**Fizetéképtelenségek.** A bécsi hitelezői védegyület a következő fizetéképtelenségeket jelenti: Kis Bernát cipőkereskedő Budapest, Váci-körút 37.; Szabó Sándor Székelyhid; Klipp Józsefné Seps; Lipkovic Testvérek Pécs; Koch Ferenc Moson; Barics L. és Társa Zágráb; Vukelic Leopold fia Goszpic; Fried Izrael Nagybitse; Naglic Gábor Fiúme; Blum Ármán Nagykároly.

**Darabárak kötelező megjelölése.** Az összes magyar vasutak elrendelték, hogy ez év január 1-től kezdve az összes feladott darabárak a rendeltetési állomás nevével tartósan megjelölendők. Ez a rendelet a kereskedők érdekeit a legnagyobb mértékben sérti, mert nemcsak sok zaklatásra ad okot, hanem bizonyos áruknál az áruk megsértése tehát lényeges anyagi kár nélkül keresztülvihető. Így például hordók, bőrárak stb. értéke lényegesen csökken a felírás folytán. Mindezek arra indították az O. M. K. E.-t, hogy a kereskedelmiügyi minisztertől ennek a rendeletnek visszavonását kérje. Ha pedig a rendelet visszavonása lehetetlen volna, arra kérte az O. M. K. E. a minisztert, rendelje el annak oly módon való módosítását, hogy a rendeltetési állomás egy egyszerű czédula felragasztásával megjelölhető és így a rendelet a kereskedők megkárosítása nélkül keresztülvihető legyen.

**Ötödik telekkönyvi tanfolyam.** A Pénzügyi Ellenőrzési Országos Egyesület, a pénzügyi ellenőrzési tanfolyamok rendezésére, telekkönyvi tanfolyamokat rendez. A tanfolyamok iránt oly nagy az érdeklődés, hogy az egyesülés most már az ötödik tanfolyamot hirdeti. A tanfolyamokon a legelőkelőbb fővárosi pénzügyi ellenőrzési tisztviselői vettek részt. A február 3-án kezdődő új tanfolyamra a nevezett egyesületnél (V. Géza-utca 1.) kell jelentkezni.

**A gazda és eseléd közti szolgáltatási szerződés felbontása.** Fölmerült esetről kifolyólag elvi határozatban mondotta ki a földművelésügyi miniszter, hogy a gazda és eseléd közti szolgáltatási szerződést nem a hatóság bontja föl, hanem a határozatban csak azt állapítja meg, hogy a szolgáltatási szerződésnek valamelyik fél részéről történt felbontása jogos volt-e vagy sem.

# ÉKSZER, EZÜST, ÓRA

Eredeti szabott  
gyári árak

gyári áron beszerezhető, készpénz és angol-rendszerű  
részletfizetésre is.

Eredeti szabott  
gyári árak

## SÁRGA JÁNOS

osász. és kir. udvari szállító, ékszerész és műtővősnél

**BUDAPEST**  
IV. ker., Kigyló-tér 5. szám.



**KOLOZSVÁR**  
Mátyás Király-tér 13. szám.

**Szabad megtekintés vételkényszer nélkül.**

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.



Vidékre készséggel küldök választékokot.

# TŐZSDÉK.

## A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

### Gabonatőzsde.

Budapest, január 13.

A kőszáru piacra ma igen csendes volt a hangulat. Mérsékelt kínálat mellett a malmok nagyon tartózkodók voltak, keveset vásároltak, ezt is igen nélkészen. Mivel másrészt az eladók sem erőltették a dolgot, csak lényegtelen forgalom fejlődött ki, amelynek a folyamán mindössze alig 10,000 q buza kelt el, változatlan tegnapi áron. — A legdrágább eladási ár 12.20 korona volt 83 kilós tiszavidéki buzánál, a legolcsóbb pedig 11.67 és fél korona 76.5 kilós raktárúruért. Egyéb gabonafajták közül a rozs szilárd, a többi változatlan. — Forgalmába került: 1400 q rozs 9.85—9.90 koronás áron és 300 q zab 9.75 koronás áron. A határidőpiacon teljesen változatlan a helyzet. Jóformán csak a napi spekuláció és a kulissz vesz részt az üzletben és így el lehet képzelni, hogy a forgalom igen szűk keretben mozog, mi mellett az árfolyamok pár fillér keretben belül, már napok óta majdnem egyazon a szinten mozognak. — A mai üzlet a hideg időre szilárdan és a tegnapi zárlatnál némileg magasabb jegyzésekkel indult meg. A forgalom folyamán igen csendes volt az irányzat, mi mellett 2—3 fillér keretben belül ingadoztak az árfolyamok. Az áprilisi buza 2 fillérrel a tegnapi zárlat fölül, 11.74 koronán indult, 11.75 és 11.72 között ingadozott és zárlatkor 11.73 koronán maradt. Az októberi buza 10.93 koronás kezdő árfolyama 10.96-ig javult, aztán 10.93-ra gyengült és így is zárult. — A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza és az áprilisi zab 1—1 fillérrel javult, az októberi buza, az áprilisi rozs és a májusi tengeri árfolyama teljesen változatlan maradt.

#### A készáru jegyzése a mai tőzsdén a követ. közö volt:

Buza	Kilós	Ára 100 kg.	Kilós	Ára 100 kg.
<b>Tiszavidéki</b>	75	—	79	23.00—23.65
"	76	—	80	23.45—23.90
"	77	—	81	23.75—24.10
"	78	22.95—23.35	82	23.80—24.20
<b>Fejérmegyei</b>	75	—	79	23.05—23.45
"	76	—	80	23.30—23.65
"	77	—	81	23.50—23.85
"	78	22.80—23.10	82	—
<b>Pestvidéki</b>	75	—	79	23.15—23.55
"	76	—	80	23.35—23.70
"	77	—	81	23.60—23.90
"	78	22.85—23.20	82	—
<b>Bánsági</b>	75	—	79	23.30—23.65
"	76	—	80	23.45—23.80
"	77	—	81	—
"	78	22.95—23.35	82	—
<b>Bácskai</b>	75	—	79	23.30—23.65
"	76	—	80	23.45—23.80
"	77	—	81	—
"	78	22.95—23.35	82	—
<b>Rozs</b>	I. rendű uj	—	—	20.05—20.15
"	középmínőségű uj	—	—	19.80—20.00
<b>Arpa</b>	takarmány I. rendű	—	—	19.00—19.40
"	II.	—	—	18.60—18.90
<b>Zab</b>	I. rendű	—	—	19.50—19.80
"	II.	—	—	19.00—19.30
<b>Tengeri belföldi uj</b>	—	—	—	16.90—17.00

**Kötöttet:**  
 Buza, Tiszavidéki: 1000 q 83 k 24.40 K, 1000 q 81 kg. 24.40 K, 1200 q 81 kg. 24.40 K, 500 q 80 kg. 24.40 K, 500 q 80 kg. 24.10 K, 500 q 80 kg. 24.20 K, 500 q 80 kg. 24.10 K felső, 150 q 79.5 kg. 23.95 K.  
 Fejérmegyei: 1000 q 80 kg. 24.10 K, 200 q 79 kg. 23.80 K.  
 Pestvidéki: 150 q 80 kg. 24.10 K, 500 q 80 kg. 24.10 K, 300 q 80 kg. 24.15 K, 250 q 79 kg. 23.90 K, 150 q 77 kg. 23.75 K.  
 Bánsági: 235 q 78.5 kg. 23.60 K.  
 Bácskai: 360 q 77.5 kg. 23.70 K.  
 Hartai: 200 q 81 kg. 24.15 K.  
 Marosi: 400 q 80 kg. 24.05 K.  
 Rektár: 600 q 78 kg. 23.75 K, 600 q 76.5 kg. 23.35 K.  
 Rozs: 150 q 19.70 K kp. p., 900 q 19.80 K kp. p.  
 Arpa: 300 q 19.75 K kp. p.  
 Zab: 250 q 19.50 K kp. p.

#### A határidőpiacon kötöttet:

**Dél előtt:**  
 Előfordult kötések (100 kg.-kint) 1912-re.  
 Buza 1912 áprilisa 23.43—44—50—44  
 Májusi buza 23.16—24

Buza októberre	21.80—88—84—92—88
Rozs áprilisa	20.46—52—44
Rozs októberre	18.00—12
Zab áprilisa	19.36—46—4
Zab októberre	16.86—96—90
Tengeri 1912 májusra	17.10—08—12
Tengeri júliusra	17.10—08—12

#### 1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza áprilisa	23.46—23.43
Buza májusra	23.18—23.20
Buza októberre	21.86—21.88
Áprilisi rozs	20.46—20.48
Rozs októberre	18.08—18.10
Zab áprilisa	19.40—19.42
Zab októberre	16.90—16.92
Tengeri 1912 májusra	17.08—17.10
Tengeri júliusra	17.10—17.12
Káposztarépeze augusztusra	30.30—30.50

#### Budapesti gabonaforgalom.

1912. január 11-től 1912. január 12-ig.

Érkezett	Biszállított	méter mázsa
Buza	7889	—
Rozs	2321	—
Arpa	166	—
Zab	1110	190
Tengeri	117	—
Liszt	—	9680
Korpa	—	3120

#### Értéktőzsde.

A mai előtőzsdén igen kevés üzlet volt. A francia kabinetválság még nincs elintézve, ezzel szemben a német birodalmi választások eddigi eredményének a rossz hatásától félnek a börzén. A vezetőpiacon bécsi kínálat nyomán az árnívó lemorzsolódott, míg a helyi piacon nagy áringadozás volt. Eleinte a Közúti tetemesen hanyatlott, de utóbb intervenciós vásárlás nyomán behozta árvesztését. Délben Berlinből szilárd jelentés érkezett, de nálunk hétfői realizálás nyomán 1—2 koronával olcsóbbodtak az értékek. A készáru piacon a horvát cukor és a Drasche jelentékenyen emelkedett.

**Az előtőzsdén kötöttet:** Osztrák hitelrészvény 632.25—654, Magyar hitelrészvény 855.50—856.50, Rimamurányi vasmű 695.50—696.50, Magyar leszámítóbanc 578.75, Városi villamosvasút 807—815, Hazai sorsjegy 130.50—130.75, Magyar bank és kereskedelmi részvénytársaság 710.50—711.25, Jelzálogbank 175, Agrár 533.50—535, Hazai bank 318.50—319.75, Kereskedelmi bank 439.5, Magyar takarékp. központ 223—223.50, Salgó 689, Magyar cukor 3080, Horvát cukor 1075, Gummi 598—600, Budapesti villamos 537—542.  
**A déli tőzsdén kötöttet:** Osztrák hitelrészvény 652.75—653.25, Magyar hitelrészvény 855—856.25, Déli vasút 111.25, Osztrák-magyar államvasút 728.25, Rimamurányi vasmű 695—695.25, Magyar leszámítóbanc 580—580.50, Jelzálogbank 495—495.50, Közúti vasút 810.75—813.50, Városi villamosvasút 423.50—323.75, Magyar koronajáradék 90.55, Hazai bank 319.25—320.  
**Az utótőzsdén csak a Közúti részvényben volt kötés** 810.50 koronás árfolyamon.

#### Bécsi gabonatőzsde.

Bécs, január 13. (Saját tudósítónktól.) A mai heti tőzsdén nyugodt volt az irányzat, buza iránt némi érdeklődés mutatkozott, romániai buza márciusi szállításra kötöttet, alsóausztriai néhány fillérrel drágult áruhiány miatt. Rozsban alig mutatkozott kereslet, arpa irányzata csendes, de az árak szilárdak, mert nem volt áru a piacon. Zab irányzata nyugodt, az árfolyamok tartottak, tengeri 5—10 fillérrel drágult.

Jegyzett buza: Tiszavidéki 12.35—12.70, bányai 12.15—12.45, ujmosoni és győri 11.80—12.10, felsőmagyarországi 11.85—12.15, délivasuti 11.80—12.10, alsóausztriai 11.50—11.75.  
 Rozs: Felsőmagyarországi 10.50—10.70, pestmegyei 10.55—10.75, délivasuti 10.40—10.55, különféle magyarországi 10.35—10.55, ausztriai 10.45—10.75.  
 Arpa: Morvaországi 10.75—10.50, felsőmagyarországi 9.50—9.75.  
 Magyar tengeri 9.30—9.60, Cinquantin 10.15—10.15—10.45.  
 Magyar zab: válogatott 10.40—10.55, közepes 10.05—10.20.

Lisztben az újévre várt javulás mindeztideig nem következett be, jól lehet a malmok különösen finomabb minőségűekben, tekintettel a nagy áruhalmozódásra, hajlandók lettek volna árengedményeket tenni. Csupán egészen jelentéktelen üzletkötések történtek, rozslisztben nem volt kielégítő a forgalom és olcsóbb ajánlatok érkeztek a ezikkben. Takarmányruk szilárdan állottak, különösen korpa kelt el állandóan a legmagasabb áron, mivel készletben nagy hiány volt.

#### Bécsi értéktőzsde.

Bécs, január 13. A német választások miatt a spekuláció a mai előtőzsdén tartózkodó volt. Realizációk csupán Alpési bányarészvényekben,

Rimamurányiban és Skodában történtek. Ezek a részvények 12—15 koronával emelkedtek. A déli tőzsdén nem változott a piac helyzete, noha Berlinből kielégítő jegyzésekről érkezett jelentés. A zárlat igen csendes volt.

11 óra 45 perczkor: Osztrák hitelrészvény 653.75, Angol-osztrák-bank 327, Union-bank 630.50, Déli vasút 110.50, 20 frankos 19.14, Osztrák-magyar államvasút 729, 4 százalékos magyar aranyjáradék 110.25, Alpési bányarészvény 885.50, Osztrák koronajáradék 90.95, Magyar koronajáradék 90.45, Márka-bankjegy 17.62. Az irányzat nyugodt.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitelrészvény 653.75, 20 frankos 19.14, Osztrák-magyar államvasút 729, Déli vasút 110.25, Unionbank 629.50, Magyar hitelrészvény 854, Angol-osztrák bank 326.75, Magyar aranyjáradék 110.25, Osztrák koronajáradék 90.95, Magyar koronajáradék 90.45, Márka-bankjegy 17.62. Az irányzat nyugodt.

**Bécs, január 13. (Magyar értékek zárlata), 4 száza léko arany-járadék 110,20 Tiszal és szegedi kölcsön sorsjegy 296.—, Magyar hitelbank részvény 859.50, Magyar leszámítóbanc és váltó részvény —, Rima murányi 695.—, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 90.45, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény 822,—, Magy. nyeresem-kölc. sorsjegy —, Kassa-Oderbergi Vasutársz. —, Magyar jelzálogbank —, Magyar kereskedelmi bank 496.—**

**Bécs, január 13. (Osztrák értékek zárlata), 4.2 százalékos papír-járadék 90.95, 4 százalékos osztrák arany járadék 113.90, 1880-as sorsjegy —, Osztrák hite sorsjegy —, Angol osztrák bankrészvény 826.—, Bécsi Bankverein 545.75 Osztrák-magyar bank 20.08, Déli vasút 100.20, Dunagőzhajózási r-t. 11.22 Dohány részv. 390.50, Cs. k. arany (vert) 11.37, Német bankv. 112.60, Osztr. Lloyd 163.— 4.2 szaz. ezüst jár. 90.95 94.50 Osztr. koronajáradék 90.95, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézeti részvény 639.60, Union-Band 629.40 Osztrák Länderbank 551.25, Osztrák-magyar államvasu 127.80, Eibevölgyi vasut —, Alpési részvény 885.25 20 frankos 19.12, Londoni váltóár 241.15, Lipótkohó 634.— Török sorsjegy 247.50.**

#### Külföldi értéktőzsde.

Berlin, január 13. (Értéktőzsde.) A tőzsde eleinte a magasabb newyorki jegyzésekre a honi és külföldi tőzsdékről érkezett hírekre és a szén-szindikátus és a bányakincstár között létrejött megegyezésről szóló híre szilárd volt, de az árfolyamok javulása szűk határok között mozgott. Nagy figyelemmel viseltettek az angol szénmunkások sztrájkra hajló magatartásáról szóló jelentés iránt, míg a német választások kimenetele nem hatott a tőzsdére. Élénkebb volt az üzlet szénrészvényekben, amelyek lényegesen drágultak. A további folyamatban a gyöngébb irány politikai kombinációkra fokozódott, mert a devizaárfolyamok emelkedése, valamint a Kanada részvények erős esőkendése kapcsolatban a liverpooli exekuciós vásárlásokkal és bányadabb londoni árfolyamspekulációkkal realizációkra indította a spekulánsokat, amiknek következtében az árfolyamok nemcsak az elért nyereséget veszítették el, de különösen bányarészvények és főleg Phoenix-részvények ezen túlmenő veszteségekre is szenvedtek. Csak zárlat felé volt némi javulás észlelhető. A készáru piac ipari értékei csendesek és egyenes irányzatúak voltak. Napi pénz 3—3 és fél százalék, magánkamatláb 3% százalék.

Berlin, január 13. Zárlat. (Saját tudósítónktól) Zárlatkor jegyzettük: 4.2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 97.—, osztrák-hitelrészvény 205.20 Déli vasut 19.20 orosz bankjegyek 216.70, 4 százalékos új orosz kölcsön —, Discontó Commandit 192.30, Dinamitruszt 198.30, Harpeni 202.— Unifkált török járadék 90.25, 4.2 százalékos ezüst jár 91.20, 4 százalékos magyar aranyjáradék —, Magy. koronajáradék 90.30, Osztrák-magyar államvasut —, Bécsi váltóár 84.95, Olasz járadék —, Ait. villamos-sági Edison 196.40, Gelsenkircheni 207.20, Laurakohó 180.—

Frankfurt, január 13. Zárlat. 4.2% papírjáradék —, 4 szaz.-os osztr. ar.jár. 96.75 Magy. ar.jár. 92.40 Osztr. hitelint. részv. 205.50 Osztrák-magyar államvasut 154.— Északnyugati vasut —, Bustleh radi vasut —, Londoni váltóár 204.92, Bécsi Bank verein 135.65 Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 75.10, 4.2 százalékos ezüstjáradék —, Osztrák koronajáradék 91.10, Magyar koronajáradék 10.50 Osztrák-magyar bank 142.75 Déli vasut részvény 191.18 Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 849.16, Párisi váltóár 81.25, Union bankrészv. —

Hamburg, január 13. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüst járadék 93.—, 1880. sorsjegy 180.—, Déli vasut 19.— 4 százalékos aranyjáradék 11.60, Osztrák hitelrészvény 205.25 Osztrák-magyar államvasut —, Olasz járadék 101.25, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 92.20

London, január 13. Angol consol 76.81.

Páris, január 13. (Zárlat.) 3 százalékos francia járadék 94.90, Osztr. aranyjáradék 98.40 Magyar arany járadék 94.18, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évrő 516.15 3% százalékos Olasz járadék 97.95, Déli vasu elsőbbségi kötv. 274.—, 5 százalékos marokkói jár.



# KÜLÖNFÉLÉK.

## A beleg leány.

Beteg vagyok, nagyon beteg,  
Haldoklik a lelkem,  
Azért könyvet ne ejtsetek  
Egyet se felettem;  
Ne fájjon az, hogy itt hagyja  
Lelkemet a világot, —  
Hiszen neki sem siratja  
A hulló virágot.

Ha meghalok, felejtsem el  
Mindenki majd engem,  
Fájó lelkem pihenőt lel  
A temetőkerítésben.  
Hiszen senkinek sem fáj a  
Virág hervadása, —  
Hálálom se legyen más, mint  
Egy virág hullása.

Viharos Vilmos.

(A svájci nők jogai.) A most kezdődő esztendőben új polgári törvénykönyv lépett életbe Svájcban, amelyet a nő és a gyermek törvényének nevezett el a nyilvánosság. Az új törvénykönyv egységesen szabályozza az egész ország polgári törvénykezését, holott eddig mind a huszonegy kantonnak külön polgári törvénykönyve volt. Az új törvény különösen a nőknek biztosított jogok s a nő törvényes állása tekintetében tartalmaz nevezetesen új szabadelvű rendelkezéseket. A nő teljesen önálló személyiségnek ismeri el, megengedi neki, hogy a maga nevében jogérvényes házassági szerződést köthessen és szerzeménye felől szabadon rendelkezzen. A régivel sokkal kedvezőbb feltételek mellett nyújt módot a nőknek apasági kereseti igényeiknek érvényesítésére a házasságon kívül született gyermekről is jobban gondoskodik. A nő a férfinél hasonlóan teljes jogérvényességgel végrendekezhetik, amit eddig nem tehetett. Ennek a törvénynek a megalkotásában, ami a svájci közönműveltség teljes mértékben kiemelkedett, nagy előkészítő munkával vett részt a svájci nőtársadalom is. A nőegyesületek már esztendővel ezelőtt valamennyi tagjuk fölfogása és óhajai felől tájékozódást szereztek s a svájci nőegyesületek szövetsége egy Brüstlein doktor-kisasszony szerzetése

terjedelmes brosrát adott ki, mely a reform alapelveit összefoglalta. A brosréa jogi szempontból s különösen a szociális svájci viszonyokhoz való alkalmazkodás szempontjából olyan kiváló munka volt, hogy a reform e legnagyobb részben ennek a javaslatának épült föl.

(Királyi borkóstoló hivatal.) V. György angol király udvartartásából hiányzik egy férfi, akinek pedig VII. Edvárd király életében fontos hivatala volt: királyi borkóstoló. Edvárd király idejében nem volt egyéb dolga, minthogy a királyi paloták borpinczéibe kerülő borokat megízlelje. Ez a munka azonban korántsem volt könnyű s kellemes, mert voltak napok, amikor a világ minden részéből annyi küldemény érkezett, amennyit a legnagyobb borkereskedő céglegz sem szoktak küldeni. A borkóstolónak azonban nemcsak az volt a kötelessége, hogy a belküldött borokat megízlelje, hanem neki kellett elintézni a megrendeléseket és fizetéseket is. Tájékozódva kellett lennie a világ minden jelentősebb borpinczéjéről s az ott levő borokról. Emellett kétszeresen nehéz szerep az ilyen borkóstoló, mert tulajdonképpen nem is szabad innia. Mert a rendszeres borivó idővel elveszti a finom ízlés képességét a különböző borokkal szemben. Egyébként a királyi udvartartás egyetlen tisztviselője sem volt kitéve anyagi kísértésnek, mint a borkóstoló. Ismételtlen igyekeztek őt megvesztegetni, hogy bizonyos bor, vagy pezsgő fajtát bejuttasson a királyi asztalra. A fizetését a király magánpénztárából kapta. Most V. György király ezt az állást megszüntette.

(A pinczér-majmok.) Hogy a majmoknak nagy intelligenciájuk van és bámulatos ügyességgel rendelkeznek — ez nem új dolog. Arról azonban még sohasem hallottunk, hogy a majmokat éttermi pinczérökül is fel lehet használni. Az első majompinczérre Délafrika nagy városában: Uitenhágában bukkantak. A majom a páviánfajából való. Ügyességével és szolgálatkészségével méltán magára vonhatta a vendégek figyelmét. A páviánt egyelőre csak az italok vitelére használják fel, mert az ételkiszolgálására még nem tartják eléggé begyakorlottnak. Rögön, amint a tálcát — amelyen az italok állnak — megfogja, könnyen, komolyan lép be az étterembe, ahol a vendégek várakoznak. Nem szabad azonban hinnünk, hogy az uitenhági pávián-pinczér teljesen figyelmeztet. Van egy gyengéje: mielőtt a vendégek kiszolgálásához kezd, a tálcát lassan leteszi a földre kikeresi a saját pohárkáját és önt magának egy-két pohárka konyakot, vagy likört. Azután

felveszi a tálcát és tovább végzi munkáját. — A híres angol természetbúvár, Scully közlései szerint is az afrikai páviánok a legintelligensebb majmok. Elmondja, hogy egyszer egy egészen fiatal pávián tévedt be egyik farmba. Elfogták és juhásznak használták fel. A majom pontosan teljesítette kötelességét. Ha a nyáj szétszaladt, azt sajátzeru ugató hanggal terelte össze. A dé afrikai benszülöttek különben azt hiszik, hogy a páviánok beszélni is tudnak, csak hogy olyan lassan, hogy az emberi hallótávolságban artikulált hangokat ki-venni lehetetlen.

(Jeanne d'Arc levele.) Ez a mulatságos historia a franciaországi Compiègne-ben történt. Compiègne-ben állomásozik az egyik francia gyalogezred. Az egyik őrhelyet a katonák Jeanne d'Arcról nevezték el. Rendes szokás pedig az, hogy az őrségen lévő katonának egy katona viszi el a menázsit. Multkoriban aztán az egyik újoncnak kezébe nyomtak egy leveses csajkát, hogy vigye el s Jeanne d'Archoz. Persze ez alatt az előbb említett őrhelyet értették. Az újonc azonban fogta a levest és egyenesen a városház elé ment. Ott áll ugyanis a Jeanne d'Arc szobra. Elment a szobor elé, odaplántálta magát az emlékmű tapaszatára és várt. Rendíthetetlen nyugalommal várt, úgy látszik arra, hogy Jeanne d'Arc leszáll majd a köczlop tetejéről és átveszi majd a levest, amely természetesen időközben teljesen elhűlt. Talán még másnap is ott állt volna, ha az őrség nem reklamálta riadóval az elmaradt levest. Így indultak keresésére és meg is találták az újoncot, amint ott állt a szobor alatt és kezében tartotta a Jeanne d'Arc levest.

(Ezermillió földrengési kár.) Az olasz kormány a napokban tette közzé a rendkívüli kiadásokról szóló hivatalos jelentését és ebből kitűnik, hogy az 1908. évi december 28-iki déliolasországi nagy földrengés által okozott károk fedezésére a kormány az államkincstárból egy milliárd lírát utaványozott ki. Ebből az összegből nyomban a katasztrófa után 200 millió lírát osztottak szét segélypénzekben, rombadölt épületek újjáépítésére 500 millió lírát fordítottak, 300 millió lírát pedig a földrengési utvonásokon okozott kár kijávitására fordítottak.

# A NAGY NAP.

— REGÉNY EGY KÖTETBEN. —  
Irtta: JEAN DE CARRE.

A grófné nem tiltakozott. Ugy látszott, hogy ezek a szomorú emlékek lezárták ajkait, hogy habozik az emlékeket kiegészíteni. . . . Egy pár pillanat múlva azonban visszanyerte bátorságát és folytatta:

— Az érzelmek, melyekkel Fernando barátja iránt viseltetett, kezdetben elcsodálkoztattak. Hogyan volt lehetséges, hogy két olyan különböző gondolkodású és szívű ember, mint ők voltak, bizalmas összeköttetést létesítsenek egymással? Az egyik csupa jószágból, őszinteségből, odaadásból szövetkezett egy kétszínű lélekkel, aki csak bizalmatlanságot gerjesztett bennem. Rídek hangja, sajátos tekintete megijesztettek és még inkább az az igyekezet, melylyel mihelyt megismerkedtem vele, hatalmába akarta keríteni akaratomat. Megkísérlettem, de sikertelenül, elvonni magamat a kötelezettség alól, hogy őt elfogadjam. Megpróbáltam Fernandomat elszakítani tőle. Fernando azonban nem szűnt meg őt védelmezni; siket maradt panaszaimra. Őgi viszonyokra hivatkozott s az egymásnak kölcsönösen tett szívességek hosszú so

szívességek hosszú sorozatára. Meg kellett adnom magamat, tünnöm kellett Murrera Juan jelenlétét, el kellett szenvednem figyelmeskedéseit és előzékenykedéseit még akkor is, amikor tulságba vitte azokat, amikor sőtőnek találtam úgy férjemre, mint magamra nézve.

— Menekülnie kellett volna előle — jegyezte meg a prior.

— Fajdalmom, atyám erősnek találta befolyását Fernandra és mindenüvé követett minket. Mikor az én kedves uramat Párisból Londonba helyezték át Murrera Juan, hogy

ne kelljen tőlünk elválnia, kinevezettette magát az angolországi spanyol követség orvosának.

Mikor az öreg Osorio gróf visszahívta fiát Madridba, hogy neki engedje át az udvarnál viselt tisztjét. Morera helyet eszközölt ki magának a királyi család egészségügyi tanácsában, Madridban, ahol én épp oly elvonultan éltem, mint Párisban és Londonban. Fernando azt kívánta, hogy kivétel tégyek barátja számára és Morera szabadon járhatott hozzám. Ez a szerencsétlen, hisz ön már megértette atyám bünnös szenvedélyre gerjedt irántam és mert kitalálta, hogyha el akar csábítani, azzal csak időt és fáradságot vesztesget, alkalmat keresett, hogy törbe ejthessen.

Florence elhallgatott. Ez az elbeszélés kimerítette erejét de Don Francoisnak egy bátorító és készvetet kifejező mozdulata ismét felélénkítette

— Folytassa, leányom, mondjon el mindent — szölt hozzá a barát

— Az alkalom nemokára érkezett. Az Osorio gróf meghelgedett Kordovában; az a betegség döntötte ágyba, melybe behalt. Fernando távozott mellőlem, hogy hozzá siessen.

Az elutazását követő este Morera Juan meglátogatott. Eleinte csak közömbös dolgokról beszélt s úgy viselkedett, hogy okom se legyen megijedni, vagy megsértődni. Már-már szinte biztonosságban éreztem magamat, amikor hirtelen megváltozott magatartása. Önmagát hozta előtérbe, kesergett a saját sorsa fölött, magányos életén azért, mert meg van fosztva a viszonzott szerelem örömeitől. Váratlan vallomását azzal tétézte be, hogy lábam alá borult és kijelentette, hogy szeret. Engem a saját szerelmem védelmezett. Főálltam helyemről kipirult arccal, nélatlankodó tekintettel. Megvető-csinnel és haragommal akartam sújtani. Nem engedtem rá időt. Egy ugrással talpon termett és felém közeledett; kezével azokat a delejes

áramlatokat sugárzó mozdulatokat tette, amelyeket már azelőtt is láttam tőle, amikor tudományos kísérleteiről beszélt. Parancsoló hangon mondá: „Aludjék, akarom“ . . . Megpróbáltam ellene szegülni, vergődni, kiáltani. De mozdulatai hatalmasabban hatottak reám, mint a saját akaratom. Tagjaim megmerevedtek, fátyol borult a szemeimre és öntudatomat veszítve estem össze.

A könyvek folytogatták Florence hangját.

Francois atya megszánta:

— Ne mondja tovább, leányom — szölt megindultan. — Eleget tudok. Mostanig gyanúsítottam, de gyanuim igaztalanok voltak. Gonosztevőnek volt az áldozata. Szánni kell önt és nem kárhóztatni. Azonban talán mégis kötelessége lett volna Don Fernandot figyelmeztetni s követelnie kellett volna tőle, hogy üzze el a gyalázatost.

— Ezt a kötelességet teljesíteni akartam, atyám — válaszolta a grófné. — Képtelen voltam. Mialatt aludtam, Morera Juan amint azt ébredekemkor tett fenyegetéseimmel dacolva czinikuson megvallotta, hogy megbénította akaratomat. Megtiltotta, hogy elmondjam férjemnek a köztünk történeteket és azt a tilalmat sohasem tudtam áthágni. Huszszor is mindent meg akartam vallani Fernandonak, de egy rejtélyes erő mindig ajkamra fagyasztotta a vallomást. Morera Juan megbabonázott.

— De hát maga az ördög ez az ember!! — kiáltott fel Don Francois

— Magam is ezt gondoltam akkor és meg mertem neki mondani. Azzal kezdte, hogy a szemembe nevetett, aztán azt felelte, hogy csak szerény tanítványa a mesternek: Saint Germainnek, Mezmernak, Cagliostro-nak, akik megnyitották azt az utat, amelyen ő halad. Buzgó búvárja a titkos tudományoknak, amelyek előbb-utóbb feltárják az emberek előtt az élet és a halál rejtelmait.

— Ne káromoljon, Donna Florence.

[Folyt köv.]

# SZINNHÁZAK.

Vasárnap, 1912. január 14-én.

## NEMZETI SZINHAZ.

**A kaméliás hölgy**  
Díjáték öt felvonásban. Írta: Dumas Sándor. Fordította: Szemeré Attila.

**Kezdeté 1/3 órákor.**  
Este rendezés helyárral.

## A velencei kalmár.

Vígjáték öt felvonásban. Írta: Shakespeare Ford. Rádó Antal.

**Kezdeté 1/3 órákor.**  
Este rendezés helyárral.

## URÁNIA SZINHAZ.

**A táncz.**  
Kezdeté 1/4 órákor.

**Téli verőfény.**  
Kezdeté 1/3 órákor.

A nem. vallás és közokt. miniszter elismerő leiratával kitüntetve.  
**Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső FOGORVOSI INTÉZETE**  
áthelyözve: Károly-körut 10. sz. alá.  
Fájós fogak gyógygyógyítása. Szápadlászéküli műfogak, aranyhidak koronák. Tartós fogtömések. Jól használható fogszorok elkészítése és behelyezése. Foghuzások (altatásban is). Jótállás mellett mérsékelt szabott áron. Vidékiek felnap alatt megkapják műfogalkat.

## STEINHARDT MULATO

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

**A GORDIUSI CSOMÓ**  
PAPA ÉS TÁRSAI.  
Buzapatok írták: Glinger és Taussig. Ford. és át. STEINHARDT  
10 órákor! 10 órákor!  
STEINHARDT új kuplékkal.

Vasár- és ünnepnapokon délután mérsékelt helyáru előadás. Kezdeté fél 4 órákor. — Előadás a remek téli díszben. Sárközi Pista zenekara, cabaret és tánc. Belépő-díj nélkül. — Jegyek: d. e. 10-12-ig ésd. u. 3-6-ig a mulatóban és egész nap a Hirsch-féle nagy tözsdében és a Hungária fürdő pénztáránál kaphatók

**BERLIN**  
NAGYSZÁLLODA ÉS PENSIÓ  
Andrássy-ut, Váci-körut és a M. kir. operaházzal szemben. Telefon 137-99.  
Budapest, Révai-u. 10. szám.  
140 modern berendezésű szoba. — Lift, gőzfűtés. Szobák már K 2.40-től kezdve kaphatók. — Hónapszáura nagy ármérséklet.  
Si parla italiano. Govvri se brvatski.

## ROYAL-ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRUT 31  
110-22 : TELEFON : 110-22

Január 15-én, hétfőn este 8 órákor  
nagy diszelőadás a  
**F. T. C.**  
diadalmas külföldi utjára hazatért bajnokcsapata tiszteletére.  
Jegyek elővételi díj nélkül már most válthatók a Royal Orfeum jegypénztáránál.

## Mery Béla

hangversenyirodája, József-tér 11.

Hétfőn, január 15-én — Royalterem —

# GMEINER

MYSZ LULA cs. k. Kamaraénekesnő egyetlen dalestéje.

Jegyek: 10, 8, 6, 4, 2 kor. kizárólag MERY BÉLANAL József-tér 11. szám.

Pénteken január 19-én — Royalterem —

# Springer

Gizella zongoraestéje.

Jegyek 10, 6, 4, 2 koronáért kizárólag Mery Bélánál József-tér 11 szám.

Pénteken, Január 26-án — Royalterem

# CULP

Julia egyetlen dalestéje.

Jegyek: 12, 10, 8, 6, 4, 3 kor. kizárólag Mery Bélánál József-tér 11.

Vasárnap, január hó 28 án, — Royal-terem.

# HEGEDŰS

Ferenc hegedűművész 2-ik és utolsó hangversenye  
Jegyek: 10, 6, 4 és 2 koronáért kizárólag MERY BÉLANAL, József-tér 11. szám.

Hétfőn, jan. 29. és február 5-én — Royal-terem.

# GUILBERT

2 Chanson estéje  
Jegyek: 15, 10, 8, 6, 4 és 3 koronáért kizárólag MERY BÉLANAL, József-tér 11. szám.

Csütörtökön, február 8-án — Royalterem — Parisi

# CAPET

Vonósnégyes kamaraestéje (berlet 4 sz.)

Gabriel Faure zeneszerző közreműködésével.  
Jegyek 10-6-4-2 Kr. kizárólag Mery Bélánál József-tér 11.

**PETROLNERUDA**  
A LEGJOBB HAJÁPOLÓZER  
Veruda Tőzsdor  
CS. KIR. UDV. SZÁLLÁS  
BUDAPEST, NY. KÖZUT, LAJOS U. 7.

## Fővárosi Orfeum

Vl. Págymező-utca 12. WALDRHANN IMRE, igazgató

# Ma két nagy előadás.

Kezdetük fél 4 és 3 órákor.

Déltűn mérsékelt helyáruk.

Mindkét előadás: a főattrakciók.

Jegyelővétel 10-1 és 3-6 óráig a nappali pénztáránál.

## HAGGENMACHER SZT. GELLÉRT-SÖR

csapolása:  
Egyed György I. Krisztina-ter, Zöldfa-vend-rlő.  
Markovics Domonkos I. Dó-rentel-ter 5.  
Kubancsek V. II. budai Vigadó.  
Borovszky L. II. Fő-ut ss.  
Szűcs Jenő III. Zsigmond-utca, (Lukács-fürdő mellett.)  
Hlarky Sándor III. Fő-ter 2.  
Götler L. IV. Veres Pálné-utca 11.  
Raposka István (Nemesák M.-né) IV. Egyet-ut-ter.  
Bertha Gyula V. Lipót-körut 21.  
Schück M. V. Lipót-körut 15.  
Wagner V. VI. Andrássy-ut 44.  
Bottinger J. VI. Teréz-körut 17.  
Waltz György Kéménysapó-vendéglő, VI. Aréna-ut 106.  
Sipos Bónó VI. Király-utca 100.  
Özv. Jan in Edenő VI., Király- és Valeró-u. sarok.  
Schneider L. VII., Király-utca 7.  
Szőles J. VII., Pamjanich-utca 23.  
Kuntzman Janos VII. Thokoly-ut és Aréna-ut sarkán.  
Vaschotta György VIII. József-körut 46.  
Schmidheffer Vilmos VIII. József-utca 46.  
Wehrmann Béla VIII. Baross-utca 7.  
Vezér Peter VIII. Népszínház-u.  
Bernhardt Maria IX., Ferenc-körut 18.



## Tokaji bortermelők Társ. R.-T. Tokaj.

Elnök: Herczeg Windischgraetz Lajos.

Minden asztal vagy háztartás hiányos Magyarország kincse, a feisleges tokaji bor nélkül!  
Legbecselesebb és legalkalmasabb  
**!alkalmi ajándék!**

Társaságunk által forgalomba hozott borok kiválósság és eredetiségben felülmulhatatlanok.  
5 klgmos bérmentes postakosár  
2 palack 0.5 literes 1904. évi zamatos szamorodni és 2 . 0.5 . 1906. . két putlonos asszu és 1 . 0.5 . 1904. . három putlonos asszu együttesen korona 17.20.

3 palack 0.7 literes 1901. évi szagos kiváló szamorodni korona 7.40

Központi iroda:  
Budapest, V., Teréz-körut 25. sz.

## Városmajor szanatórium és vizgyógyintézet

Budapest, Városmajor-utca 74. szám.  
Telefon 88-89.

A Kis-Szabhegy lenkás hegyoldalán, ósergi arnyas park közepén, remek kilátással a budai hegyekre. Orvosi levegő. Budapest legcsendesebb területe. Hármincz, kényelemmel berendezett szoba, konyha és társalgó-helyiségek, előkelő és meleg családi otthon. Nagy vizgyógyintézet. A vizgyógykezelés összes eljárásával. Szénasavas, sós, mör, fonyó, villamos és fényfürdők. A szanatóriumban rendelkezik: emésztőszervek betegségei, anyagcsere-bántalmak, azokorbetegség, máj, epeköbajok, vesebajok, neurasthenia, keringéscsökkentés, allergia, szívnyíló- és hízalókorak esztére. — Igazgató főorvos: csornyalávi dr. Közműze Béla. — Felvételi a szanatóriumban egész nap. 100

# SZINNHÁZAK.

Vasárnap, 1912. január 14-én.

## NEOPERA

Délután mérsékelt helyárak.

### Rigoletto.

Opera 3 felvonásban. 4 képben. Irtá: Francesco Maria Piave. Zenejét szerelte: Giuseppe Verdi. A zenekart vezényli: Reiner Frigyes karmester.

#### Személyek:

Mantua hercege	Kertész
Rigoletto	Kerner A.
Glidi, leánya	Szepesi
Monterone gróf	Rona
Ceprano gróf	Revész
Ceprano grófnő	Legard A.
Martino	Mátrai
Borsa	Szekely
Sparafucio	Körösi
Maddalena, a huga	Hikisch K.
Giovanna	Gleviczky I.
Ajtoniák	Lorand
Apród	Landner A.

Kezdeté 3 órakor.

Este rendez helyárakkal.

### Quo Vadis?

Opera 6 képben. Siensiewicz regénye után írta: Henri Cain. Fordította: Mérei Adolf, Zenejét szerelte: Jean Nouriss. I. kép: Eutíko megcsókolja Petronius szobrát. II. kép: Roma ég. III. kép: Quo Vadis? IV. kép: A keresztény vértanúk. V. kép: Nero csirkusza. VI. kép: Az utolsó róza.

#### Személyek:

Nero császár	Várnai
Poppaea	Hikisch K.
Petronius	Németh
Eutíka	Petronius
Iras	rabnői
Vincius	Legard A.
Lygia	Szántó
Khilon	Gervai E.
Lúth	Pajor
Tigellinus	Landner A.
Vitellius	Hajos
Nerva	Vajda
Vitellius	kezesei
Páter apostol	Lorand
Myriam	Bihar
Nazarus, a fia	Berezvicsy
Ijü keresztény	Legard A.
Demas	Szekely E.
Agazstán	Körösi
Sporas, kormármos	Vajda
Péteri, felesége	Mátrai
Centurio	Szekely A.
Keresztény anyja	Fehér
Kis fia	Kalocsayné
Mátróz	Huszthy L.
Ursus	Szár
Graton	Grall
	Ódry

Kezdeté 1/8 órakor.

## VIGSZINHÁZ

Délután mérsékelt helyárak.

### Nincs tovább.

Színmű 3 felvonásban. Irtá: Földes Imre.

#### Személyek:

Alice	Fenyvesi
Alice apja	Szeromy
dr. Csoróy Gábor	Hogedüs
Berger	Tanay
Szűcs Döme	Vendrey
Szekely	Tapolczay
dr. Flóger tanár	Tihanyi
Kövér	Ferencozy
Bubik mérnök	ifj. Ditrói
Nasclitz	Sarkadi
Csecey báró	Stolla
Schwartz	Körmeny
Játékírógyűlés	Baksa
Dr. Moretey ügyvéd	Fenyvesi

Kezdeté 3 órakor.

Este rendez helyárakkal.

### Csitri.

Vígjáték 3 felvonásban. Irták: Pierre Veber és de Gorane Henri. Fordította: Heitai Jenő.

#### Személyek:

Dalannoy Maurice	Hogedüs
Vernaud	Ditrói
Alice	Tanay
Simoneau	Szeromy
Serrin Pierre	Körmendi
Pitábanos	Vendrey
Colette	Varsányi
Aglae	Haraszthy
Valter Nancy	Mészáros
Suberville k. a.	Kommissy

Kezdeté 1/8 órakor.

## OMNIA

A főváros legnagyobb és legdiszibb mozgóképprojektorja. Bejárati: József-körút 31. sz. Telefon 129-46

### Szenzációs ujdonság

**KINEMA-SKETCH** személyes játék mozgóképekkel kombinálva, az

### „OMNIA“

színpadán előadja:

### NICK WINTER

a világhírű párisi detektív-művész és társulata

### Werb bankár szökése

című 3 felvonásos vígjátékban. Számozott helyek! Jegyek előre válthatók az „Omnia“ pénztáránál d. e. 10-12. Eladások 4-6 óráig, 6-8 óráig, 8-10 óráig és 10-12 óráig tartanak. A jegyek csakis azon előadásra érvényesek, amelyre váltatták!

## A világhírű „THE ROYAL“

Gramofonokat minden recességés vagy utózáj nélkül megvásárolhatók tisztán hangul, szigorúan az eredeti, nagyban gyárti árákban és minden árfelemelés nélkül havi 6-10 kor. részletfizetésre szállítjuk a vidékre is. Piacold.



Grammofonok 20 kor.-tól feljebb.

### Láng Jakab és Fia

grammofon-nagykereskedők, Budapest, József-körút 41.

Fióküzletek VIII. Baross-tér 4. Buda, II., Margit-körút 6. sz. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

## 25 koronáért

készülnek saját műhelyekben mérték után remek szabásban, faom kivitelben divatos férföltönyök vagy felöltők finom bőve-tekéből. Lichtman Sandor férfitáborosmester, Budapest Rottenbiller-utca 4/A. sz. Vidékre postát minták bérmentve, helyben szabászatot kívánatra házhoz küldöm. 28592

## Szingazdag természeti leírások!

### Makay Béla

## Hegyen-Völgyön

Természeti és vadászképek

Szerző ezen újabb könyve mellett sorakozik az előbbiekhez. Irtat, költői lendület van minden leírásában, rejtőző szeretet a szabadság: a természet iránt.

Ára 6 korona.

Kapható:

LAMPÉL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fia) r.-t.-nál Budapest, Andrássy-út 21 és minden könyvkereskedésben.

## Butorhitei

legújabb rendszer szerint. Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy mindenféle butorokat készpénzárak mellett, meghatározott időre, részletre eladhatunk, m. n. hogy a kellemetlen bankeljárásokat mellőzhetjük és csupán 5 százalékos kamatot a mindig esőknél összeggel után számítunk fel. Butorváltások a leg egyszerűbbtől a legdiszibb kivitelű jótállás mellett. Bővebbet Lissz István IV., Kristóftér 8., I. em. Butorraktár.

## Weinberger és Fodor

az összes sportozzikkék áruháza.



## Téli sportozzikkékben, sportöltözékekben

speciálalisták

IV., Haris-bazár 4.

Telefon: 113-59.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.



Fedák-Sári.  
Petras-Sári.  
Varsányi-Irén.  
Gombaszögi-Frida.  
G. Kertész-Ella.  
Márkus-Emilia.  
Mészáros-Giza.  
Czeizl-Ilona.  
Elragadó társaság.  
nyilatkozatok a.

# KERPEL

pipere-cikkekről.

Kerpel-kézfinomító. . . . 90 f.  
Kerpel-arczfinomító. 2K. 50 f.  
Kerpel. " " Pouders. 2K. — f.  
Kerpel-szappan 3db. 1K. 30 f.  
V. Lipót-körút. 28.

## ROYAL-ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31  
110-22 : TELEFON : 110-22

Ma vasárnap, január 14-én két előadás: Délután 3 1/2 órakor mérsékelt helyáru nagy családi előadás a teljes műsorral. Este 8 órakor a

### a januári parádés műsor.

Moriss Cronin Comp. Hoiden's Marionettes

The Empire Comedy 4 a legmulatságosabb angol vokalisták. Rafatisz utólréhetetlen akrobatta kutyái.

Christie Duo Freser F. és Les Décharneux

K. Solti Hermin új Weiner kuplékkal.

Rodrigo, bohózat. Virágh Jenő mint tripoliszi haditudósító. A ferencvárosi anyagi, Heitai Jenő, Molnár Ferenc és Szirmai Albert operettje.

Mac's 8 Merry Marvels a kedvelt angol táncszóport és a többi januári attrakció.

A tálkörtben Royal-Cabaret. Belépődíj 1 óráig 1 korona, 1 óra után nincs belépődíj. Kuko Vince és zenekara hajnalig muzsikál. 6 új szenzációs ének- és táncatrakciók. Minden este 8 órakor, vasár- és ünneppal délután 3 1/2 órakor mérsékelt helyáru nagy családi előadás a teljes műsorral.

## LEGOLCSÓBB készpénzárak!



## ZONGORÁK

planinók, használtak is, legelőnyösebben vásárolhatók

### FARKASHÁZI és BIRÓ

zongoratermelben

Budapest, V., Váci-körút 12

Hangelás, javítás, becsordás, bérlet. Kényelmes részletfizetés.

Telefon 185-48



# SZÉN, KOKSZ nagyban és kicsinyben

SALAMON JAKAB és T<sup>a</sup> cégénél Budapest,

V., Erzsébet-tér 5. szám.

TELEFONSZÁMOK: 13-99, 73-97, 73-95, 73-99

TELEFONSZÁMOK: 73-96, 73-97, 73-98, 73-99

# SZINHÁZAK.

Vasárnap, 1912. január 14-én.

## MAGYAR SZINHÁZ.

### Az apja fia.

Családi komédia 3 felvonásban. Írta: Dr. Hevesi Sándor

**Személyek:**  
 Jarda Gábor Balla  
 Jarda Kálmán Sebestyén  
 Sári R. Gombaszögi  
 Harmathy Giza T. Halmy M.  
 Gábor Veronai  
 Dénes Feri Papp  
 Müller Ernő Csizsár  
 Arkosy Fülöp Z. Molnár  
 Helén Báthory G.  
 Weisz Manó Huszár  
 Lóri T. Forrai R.  
 Taszáló, Rész Albert Pécses A.  
 Vinczér Pető

Kezdet 3 órakor.

Este rendez helyszínnal.

### A varsányi csata.

Komédia 4 felvonásban. Írta: Farkas Pál.

**Személyek:**  
 Bőrő Szomolnokyi Szirmai  
 Csáky Kertész  
 Jenő Jakabffy  
 Edith Gombaszögi  
 Jolán Tóth Irma  
 Brandeis Kapitány Törzs  
 Beneval, I. hadn. Petheő  
 Halász Antal Vándor  
 Zádor Herbert Sebestyén  
 Fuzme Lajos Fago  
 Fürmester Köröndy

Kezdet 1/2 8 órakor.

### APOLLO-PROJEKTOR

Végszínház-utca 1-2. Telefon 68-39.

A legújabb technikai események  
 Műsorokból 12 szám. Vastábori  
 műsorok (természetrajzi felvétel)  
 Éjszakai (amerikai humorizok).  
 A tejszínház (mezsgázásági  
 felvétel). Az arcképek (dráma).  
 Lenke bevont (komédia).  
 Jajlalkúdelem a leopárdok  
 dikkal (szeszálós dráma).  
 Legközelebbi műsorváltozás  
 hétfőn, t. hó 15-én.  
 Minden pénteken délután fél  
 négy órakor nagy gyurmekelő-  
 adás. Gál Moxes meséi.  
 Az első előadás hétköznapokon  
 11 u. 5 órakor, vasár- és  
 ünnepnapokon 4 órakor kezdődik.

## TROCADERO

VII. KIRÁLY-UTCZA 77. Telefon 15-70

### NEMZETKÖZI KABARET.

Dolesch és Zilbaner Hock Rudolf

Mlle Della Rosa avec son Bariton Marcello

Vivie des Varennes Erna Larsen Gerda Arnhoff

VIGÓ GÉZA Eine Nächtliche Bondoirscoene

Ezenkívül még 12 új szám fellépte, 12-13-ig 10 táncszínház

színház bemutatt. — 1-3-ig ker. gyurmekelő. Hegedűs

Gyula cigányzenekarnak kísérete mellett. Jegyár: előre

1000, 2000 és 3000. Kezdet 11 órakor.

**PALACE ÉTTEREM = KÁVÉHÁZ**  
 GAFE RESTAURANT, Rákóczi-ut 43.

Estéknél tolnai Korodi Gyula muzsikál.	Palace soupe személyenként 3 korona.
--	--

**Abbázia Szálloda**  
 Budapest, Dohány-utca 62.

(Erzsébet körút mellett) teljesen újonnan berendezve, gőz-  
fürdő, villanyvilágítás, hidegmeleg víz.  
Szobaárak már 3 koronáért. Figyelmes előzékeny kiszolgálás.

**FRANZENSBAD**  
 legelső lápfürdő a világon,  
 kitűnő sziv-gyógyfürdő  
**FERENCZ-FORRÁS**  
 orvosilag ajánlva sápkór, vértelenség, hysteria, migrén, neu-  
 rastenia, tisztulási zavarkor, megdőség, görvéllykor ellen.  
**TERMÉSZETES FRANZENSBADI FORRÁS SÓ**  
 könnyen oldó, savkötő, nyugtató, nagyobb  
 adagokban teljesen fájdalommentesen használható.  
 Kapható gyógyszerárakban, drogeriákban, ásványvízkereskedésekben  
 Vezérképviselőség: 11810/II.  
 Alte k. k. Feidapotheke Wien, I. Bez., Stephansplatz 8.

**PYRAM**  
 CIPÓKRÉM A LEGJOBB.  
 GYÁRTJA:  
**BENES TESTVÉREK GYŐR**

A Dreher Antal szerződési r.-t. ezennel a nagy-  
 érdemű közönség tudomására hozza, hogy január hó  
 14-től kezdve a

**DREHER-féle**  
**Szt.-János-sör**

ing a készlet tart, a következő vendéglőkben lesz  
 mindenkor frissen csapolva:

Ajtattér Nándor, VII. ker., Óvoda-utca 49.	Metzger János, VII. Dob- utca 112.
Bánovszky Sándor, I. Budá- töki-ut 14.	Mos György, VI. Hajós- utca 51.
Bagyik Vince, II. Iskola- utca 44.	Németh Lajos, VII. István- utca 49.
Bauer Ferenc, VII. Nefe- lejt-utca 18.	Neveklia Róbert, VI. Pod- manóky-utca 31.
Borger Pál, VII. Király-u. 11.	Rechtorsz Samu, VI. Sziv- utca 29.
Bernhardt Ferenc, VIII. Rákóczi- ut 55.	Roth Bernát, VIII. Telek- vár-ut 6.
Blaszovász Antal, VIII. Köz- temető-ut 7.	Schumitzky Venczel, VII. Töbök-ut 6.
Bokros Károly, VI. Andrássy- ut 28.	Semsel József, IV. Són. s. Steinbock Károly, VI. Bajza- utca 48.
Braun József, Népepera ven- dégloje, VIII. Tisza Kalmán- ter 1.	Steiner Miksa, VIII. Tisza Kalmán-ter 18.
Chludák József, V. Váci-ut 28. sz.	Strasser József, VII. ker., Töbök-ut 4.
Dékány Sándor, VII. Weste- lény-utca 60.	Szányi Mihály, VII. Hernád- utca 27.
Doletor János, VIII. Rákóczi- ut 51.	Talaber Ferenc, I. Fehér- vár-ut 27.
Drosgyák Izidor, VII. Do- hány-utca 81.	Valentin Antalé, I. Dobren- tér-ut 11. (Küldesfürdő).
Forster Konrád, söröző „A het vendégház” VII. Erzsébet- körút 24., Royal Orfeummal szemben.	Vas és Fém munkások Szö- vetkezete, VII. Ballint-u. 4.
Gregorits Ferenc, VII. ker., Hermán-ut 27.	Verbooszi Lajos, IV. Város- ház-utca 8.
Hambalek József, VIII. Ko- soru-utca 24.	Weisz Antal, VI. Király- utca 49.
Heuschmidt Tamás, VIII., Doboz-utca 62.	Wrabetz Gusztáv, Exelsior- szálló, VII. Rákóczi-ut 72.
Kilian Sándor, VII. István- ut 12.	Winkler Antal, X. Delej- utca 27.
May Ede, VIII. Mátyás-ter 8.	Závodszky János, X. Sza- ny-utca 16.

**Deli Café Restaurant Corsó**

**Quartett zene.**  
 Színház után  
 friss vacsora  
 4 korona Souper

Polgári  
 árak!

Separék kisebb és nagyobb  
 háli helyiségek, házonkívüli  
 megrendeléseket, úgy mint  
 eddig, a legpontosabban esz-  
 köztöttek.

Deli

**Benes Károlyné**  
 VI. ker., Teréz-körút 26. sz.  
 alatt levei elsoráng angol és  
 francia női divattármóvel kap-  
 csolatban csejöléses esz-  
 köztöttek.

szabász- és  
 varródatanítézetében

a beiratások a XII.ik tantó-  
 lyamra megkezdődtek és na-  
 pozita d. e. 10-12 ig. d. u.  
 2 órától 6-ig eszközölhető.

**FOLIES CAPRICE**  
 Téli helyiségei Révay-utca 18. szám.  
 Igazgató: Keleti Henrik. Főrendező: Rott Sándor.  
 Telefon: 14-22. Előadás kezdete 1/2 9 órakor.

Ma „HOFJAGD”  
 Bohóság 1 felvonásban. Írta: SATYR.

Továbbá **R. Türk Berta**  
 új szóló műsorával és  
**„A Regulátor.”**

Jegyek elővételben kaphatók: Folies Caprice Révay-utca 18.  
 d. e. 9-11-ig és d. u. 3-6-ig. Hirsch nagytársada Andrássy-  
 ut 19. és Sopronyi nagytársadában Rákóczi-ut 1. 12 óra után  
 az 1-2 emeleti „Casino de Parisban” teljesen új műsor a  
 világ legelső tánc-attrakcióinak felleptével.

**Képeket és kereteket**  
 mint eszményi szép  
**alkalmi ajándékot**

ajánl

**Sinayberger Béla** műkereskedő és  
 fényképész  
 Király-utca 51. (a Teréz-templommal szemben.)  
 Mindennemű stilszerű keretezések, vala-  
 mint művészi fényképek.

**MINDENKI**  
 aki iródkában, hivatalokban, üzletekben a gyárakban a tisztá-  
 ságot, kényelmet és esztétikusit szem előtt tartja

**AZ „A. B. C.”-NÉL**  
 hygien. tisztított kölesöntőrukközönek, portöröknök, padlá-  
 sruknak bevezetését nagyon olcsó kölcsondij mellett hárs-  
 hoz szállítva és hetenként pontosan cserélve, olvellen meg-  
**KEZDI.**  
 „A. B. C.” Egyesült Fehérnemű Kölcsonzó Vállalat.  
 Eötvös-utca 30. szám, Telefon 46-86.  
 Külön osztály vendéglők részére.

**Közvetlen keleti behozatal.**  
 Valódi **Perzsa és Smyrna szőnyegek**  
 nagy választékban kaphatók, budapesti la-  
 kóknak árfel-  
 emelés nélkül részletfizetésre is.  
**SZŐNYEG-UDVAR** BUDAPEST, KIRÁLY-U. 32.  
 (az udvarban.)

A magy. kir. Opera művészei,  
 A magy. kir. Zene-Akademia  
 A Nemzeti Zenede, az ország leg-  
 előkelőbb zene-iskolák tanárai  
 szívesen elismerik, hogy hegedűt

**Reményi Mihály**  
 olyan készit, mely bármely régi 1000 le-  
 rintes hegedűvel a versenyt sikeresen kiállja  
**Reményi hangfokozó gerendája**  
 által bármely rossz hangú hegedű sokkal jobb,  
 erősebb és nemesebb hangot kap. Rikardó ke-  
 zesség minden egyes hangszernél. Árjegyzéket  
 kérjen Reményi műhegedű-készítési  
 osztályától  
**Budapest, Király-u. 58.**  
 A világ legjobb quintisztia hurjai csak Reményinél.

Finom ural fehérneműek  
 legmodernebb kivitelben

**SÓS BERNÁT**  
 uridivat özégnél  
 VI., Budapest, Andrássy-ut 50. sz.

**Hirdetések** felvételnek e lap  
 kiadóhivatalában.

**Steiner József és Fia**  
BUDAPEST.

Gyár, főüzlet és iroda: IX. Vámház-körút 9. szám. Telefon 65-32.

Fiókhelyek: VI. Király-utca 70 (telefon 15-03). IV. Kecskeméti-utca 4 és Régi posta-utca 13. II. ker., Fehérvári-ut 11-13. IX., Lónyay-utca 41. szám.

Gőzzel berendezett finom sütőde, cukrászda és piskótagyár. Alapították 1872. évben. Naponta friss sütemény. — Különlegességek készítenek.

**DARANYI LEGUJABB MODELLO Számoló**  
ÉS LATHATO IRASU

**Összeadó gépei**

nem szorulnak reklámra.

**DARANYI MIKSA**  
Első Magyar Számoló- és Összeadó Gép Kereskedelmi Vállalat, a Szállítmányozási és Iparbank részvénytársaság áruszállító helyén.  
Telefon 139-54. Budapest, VI., Váci-körút 37.

**Gazdasszonyok és gazdák**

ha sok tojást akarnak hozassanak.

**Vajda-féle tojóport.**  
Biztos és eredményes hatás. Doboz 1 K. Uradalmak részére 1 kg. 10 K franco szállítással. — Szétküldi:

**Főhercegi udvari gyógyszer-tár**  
Aicsut.

**Korányi Márton**  
horodozható accumulator-gyártó, javító és töltő műhely  
Budapest, IV., Fereczik-utca 3. sz.



Horodozható accumulatorok, villamos gyűjtőtelepek, kézi lámpák, bányalámpák, tölthető lámpák, kocsilámpák, seb-lámpák és autómobil batteriak. — Accumulator gyártó javító és töltőállomás. — Szab. elektromos vezérlések. — Lámpák és elektrotechnikai cikkek gyári raktára. — Villany szerelés. — Václvi Korányi-féle szíjvarró sodrony egyedársítása.

Telefon 86-33. Telefon 86-33.

**KÖHÖGÉS**

rakodtság és hurut ellen nincs jobb a **RÉTHY-féle pomegran-cukorpráknál!**

Vásárlásoknál azonban vigyázzunk és határozottan **RÉTHY-félet** kérjünk, mivel sok hasonlatlan utánczata van.

Az eredetinek minden egyes darabján rajta van a **RÉTHY** név.

**1 doboz ára 60 fillér. Mindenütt kapható.**

**Meghívó.**

**A Csabrendeki Takarékpénztár r.-l.**

1912. február hó 2-ik napján délelőtt 10 órakor hivatalos helyiségében tartja **XXXIX. évi rendes közgyűlését** melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívotnak.

E gyűlés tárgyai lesznek:

1. A jegyzőkönyv hitelesítésére 2 részvényes megválasztása.
2. Az igazgatóság jelentése a lefolyt 1911. üzletévről.
3. A felügyelő-bizottság jelentése.
4. Az 1911. évi zárszámadások előterjesztése és a mérleg megállapítása.
5. A tiszta nyereségnyelv hovatfordítása iránti határozathozatal.
6. A felmentvény megadása.
7. Az igazgatóság megválasztása.
8. Netáni indítványok.

Csabrendek, 1912. január 12-ik napján.  
Barcza László s. k. Lőb Ignácz s. k. elnök. titkár.

**MÉRLEG:**

Tartozik Vagyon: Pénztárszámla K 17036 91. Váltószámla K 90010 93. Jelzálogszámla K 28518 619. Postatakarékpénztár K 6008 85. Intézeti házak K 39407 26. Még fizetendő bér K 450. Berendezés-számla K 2442 88. Értékpapír-számla K 18436 30. Folyó számlák K 9692 39. Forgalmi számla K 483 27. Összesen K 129864 98.

Követel. Teher: Részvénytörke K 120.000. Tartaléktörke K 111 000. Veszteségi tartalék K 16.000. Erőkezeskenési alap K 2000. Nyugdíjalap K 2811. Barcza Sándor-alap K 20 600. Barcza László Alap K 2000. Betétek K 717306 23. Fel nem vett osztalék K 312. Letét-számla K 280 67. Visszeszámitott váltók K 263129 16. Nyereségnyelv K 20089 88. Összesen K 1298654 88.

Barcza László s. k. elnök, dr. Tarányi Ferenc s. k. al-elnök, Lőb Ignácz s. k. könyvelő, Rabinek S. s. k. pénztáros.

Jelen mérleg-számlát felhívásig ellenőrizni és helyesnek találni. A felügyelő-bizottság: Dr. Winkler Sándor s. k., Tabi József s. k., dr. Lengyel Armin s. k., Weisz Sámuel s. k., Schreimer Dénes s. k.

**Császárfürdő BUDAPESTEN.** Nyári és téli gyógyhely, a magyar irgalma real tul jdon. Elsőrangú kénes hévízű gyógyfürdő; modern berendezésű gyógyfürdő, kényelmes iszap-, mo ozuce- és kádifürdő, melyek kiváló gyógyhatással használnak az összes reumatikus és ideggyógyulásoknál. Uszókák, bőlég-szénásványos és villamosvizifürők. Ivo- és beleleg-töbi kura. Prospektust ingyen és bémmentve küld az igazgatóság.

**EREDETI BENZ**



Elismert legjobb gyártmány álló- és fekvőrendszerű benzinlokomobilos cséplőkészletek teljes jótállás mellett szállítja a

**BENZ**

MAGYAR AUTOMOBIL ÉS MOTOR-GYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Központi iroda és gyártelep: BUDAPEST, VII. KER., ILKA-UTCA 31. SZÁM.

Telefon: 168-79. és 81-41.

Érjegyek ingyen és bémmentve kedvező feltételekkel Szakszerű kiállítás! Képviselet és ügyintézés felvételnek!

**Takarékos, tiszta, kényelmes fűtés érhető el az**

**EFCO**

porosz köszentéglával!

Próbadarabok ingyen iradánkban  
Pesten . . . . . 100 drb 4.10 kor.  
Budán . . . . . 100 drb 4.20 kor.  
100 darabonként házhoz szállítja!

**PONGRÁCZ ÉS PONGRÁCZ**

Budapest, VII., Erzsébet-körút 50.  
Telefonszám: 177-41. és 158-03.

**A legtekéletesebb Dieselmotorokat**  
készíti a monarchia legnagyobb és legrégebb Dieselmotor gyára

**Fegyver és Gépgyár Részvénytársaság**  
**Budapest.**

**Heti műsor:**

Január hó	Nemzeti Színház	Magy. Kir. Operaház	Várszínház	Néopera	Vigszínház	Magyar Színház	Király Színház	Fővárosi Városligeti Színház	Orania	Hangversenyek
15 Hétfo	Az aranyember	Aida	Babjáték	A kornevillai harangok	Csitrí	A kis kávéház	Leányvásár	Gróf Schlésinger	Az orosz-japán háború	Greiner Lulu Royal-terem
16 Kedd	Nem lehessen tudni	Paolo és Francesco	—	Qdo Vadis?	Papa	A varsányi csata	Leányvásár	Gróf Schlésinger	A diadalmas Amerika	Prodan Vlad. Royal-terem
17 Szerda	Peleskei notarius	—	—	Mignon	Csitrí	A kis kávéház	Leányvásár	Gróf Schlésinger	A diadalmas Amerika	—
18 Csütörtök	Nem lehessen tudni	Lakmé	Sötétség	A kornevillai harangok	Csitrí	A varsányi csata	Leányvásár	Gróf Schlésinger	A diadalmas Amerika	—
19 Péntek	Judith	Tosca	—	Furulyás János	Nincs tovább	A kis kávéház	Leányvásár	Gróf Schlésinger	A diadalmas Amerika	Springer G. Royal-terem
20 Szombat	Judith	Paras töcsölut Bajzók.	—	Furulyás János	Csitrí	A varsányi csata	Leányvásár	Gróf Schlésinger	—	—
21 Vasárnap	Désulán Este: arjorie némike Judith	Paolo és Francesco	—	A kornevillai harangok	Samurán	Sárga Híalom	A kis gróf	Sárga csikó	—	—

E hirdetés... minden szó egyszeri beiktatása... 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés... minden szó egyszeri beiktatása... 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrényeket... Budapesti Pénzszekrénygyár... Szechenyi-utca 7. Gyár IX., Rákosszentimre 4. szám. Telefon 116-40. 11261

Sok száz vagyonszerző... Budapesti Pénzszekrénygyár... Szechenyi-utca 7. Gyár IX., Rákosszentimre 4. szám. Telefon 116-40. 11261

Házasságközvetítés... Budapesti Házasságközvetítő Irodájához... Budapest, Rákosszentimre 86. (Díszkötet, lépcsőházi bejárat).

Akar Ön szellemes lenni? Akarja, hogy kellemes társalgónak tartssák? Akar szívesen beszélni a társaságban? Akarja, hogy a társaságban tekintélyes juttatást kapjon? Akarja, hogy a társaságban tekintélyes juttatást kapjon? Akarja, hogy a társaságban tekintélyes juttatást kapjon?

Gyorsírás és gyorsgépírás. A Gyorsírás és gyorsgépírás Társaság... Budapest, VII., István-utca 11. II/1. Telefon 156-80.

Műkedvelők... Budapesti Műkedvelők Társasága... Budapest, VII., István-utca 11. II/1. Telefon 156-80.

Sonka-pác... Budapesti Konzervgyár... Barta József Felka.

Juniperus... Budapesti Konzervgyár... Barta József Felka.

Veres afonya... Budapesti Konzervgyár... Barta József Felka.

Zálogcédukat... Budapesti Zálogcédukat Társaság... Budapest, Rákosszentimre 86.

Ajtók, Ab'akok... Budapesti Ajtók és Ab'akok Társaság... Budapest, Rákosszentimre 86.

Soványság... Budapesti Soványság Társaság... Budapest, Rákosszentimre 86.

Parlamentari... Budapesti Parlamentari Társaság... Budapest, Rákosszentimre 86.

30 koronáért... Budapesti 30 Koronáért Társaság... Budapest, Rákosszentimre 86.

Pénz... Budapesti Pénz Társaság... Budapest, Rákosszentimre 86.

Pályázatok... Budapesti Pályázatok Társaság... Budapest, Rákosszentimre 86.

Hungária... Budapesti Hungária Társaság... Budapest, Rákosszentimre 86.

Deményi és Társa... Budapesti Deményi és Társa Társaság... Budapest, Rákosszentimre 86.

Nemi bajoknál... Budapesti Nemi Bajoknál Társaság... Budapest, Rákosszentimre 86.

BUTOR... Budapesti BUTOR Társaság... Budapest, Rákosszentimre 86.

Pénzelöléggel... Budapesti Pénzelöléggel Társaság... Budapest, Rákosszentimre 86.

Zálogcédukat... Budapesti Zálogcédukat Társaság... Budapest, Rákosszentimre 86.

Üresedésben... Budapesti Üresedésben Társaság... Budapest, Rákosszentimre 86.

Technikum... Budapesti Technikum Társaság... Budapest, Rákosszentimre 86.

Titkos betegségek... Budapesti Titkos Betegségek Társaság... Budapest, Rákosszentimre 86.

Dr. Garai... Budapesti Dr. Garai Társaság... Budapest, Rákosszentimre 86.

Mérlegképes... Budapesti Mérlegképes Társaság... Budapest, Rákosszentimre 86.

Singer varrógépek... Budapesti Singer Varrógépek Társaság... Budapest, Rákosszentimre 86.

Haban József... Budapesti Haban József Társaság... Budapest, Rákosszentimre 86.

Bérczi-Vitrage... Budapesti Bérczi-Vitrage Társaság... Budapest, Rákosszentimre 86.

MAKAY BÉLA... Budapesti Makay Béla Társaság... Budapest, Rákosszentimre 86.

LAMPÉL R... Budapesti Lampél R Társaság... Budapest, Rákosszentimre 86.

Készpénzért... Budapesti Készpénzért Társaság... Budapest, Rákosszentimre 86.

Tisztviselő otthon... Budapesti Tisztviselő Otthon Társaság... Budapest, Rákosszentimre 86.

Lefkovichs... Budapesti Lefkovichs Társaság... Budapest, Rákosszentimre 86.

Elsőrendű Singer... Budapesti Elsőrendű Singer Társaság... Budapest, Rákosszentimre 86.

Soha nem létezett... Budapesti Soha Nem Létezett Társaság... Budapest, Rákosszentimre 86.

Magyar harzi kanári... Budapesti Magyar Harzi Kanári Társaság... Budapest, Rákosszentimre 86.

Készpénzért... Budapesti Készpénzért Társaság... Budapest, Rákosszentimre 86.

# KÖZIGAZGATÁS

## A jegyzői kongresszus

Budapest, január 13.

E helyütt megírtuk ma egy heti számunkban, hogy a jegyzői kongresszus eszméje nem új dolog, mert a jegyzői karnak egy igen tekintélyes része már több évvel ezelőtt azon az állásponton volt, hogy a jegyzői mizériákon csak egy nagyszabású kongresszus segíthet, amelyen megjelennek a kamarák azon tagjai, akiknek teste ezer sebből vérzik s akiknek lelkét a fájdalom éles törei hasogatják, csak egy kongresszus, amelyen a jegyzői kar tagjai ösztön és leplezetlenül tárják fel bajaik összeségét, egy kongresszus, amelyen a jegyzők igazi érzelmei jutnak kifejezésre, egy kongresszus, amely vagy a jegyzők hivatalos világának megnyitkozása lesz, egy kongresszus, amely a kör egyetemé nevében felállítja a kör összes követeléseit, az illetékes ténvezőktől még a kongresszus folyamán nyilatkozatot provokál terveiket illetőleg, küldetéséről azonnal beszámol a kongresszusnak s ez azután elhatározza a jegyzői kar jövődó magatartását.

A kongresszus hívei azzal érveltek, hogy a képviselői alapon összeülő országos gyűlés nem hű kifejezője a testület törekvéseinek és e törekvéseket nem kellő erővel, de annál mérsékeltbátorsággal képviseli; további érvek az volt, hogy a kongresszuson történő megnyilvánítása a kör erejének biztosítja a törekvések sikerét.

Mi soha sem voltunk a kongresszus megtartásának elvi ellenségei, annál kevésbé nem, mert tapasztaltuk — hiszen e tapasztalatunknak számos alkalommal nyíltan és férfiasan kifejezést is adtunk — hogy a jegyzők országos egyesületének elnöksége nem védelmezi a jegyzői kar nagy érdekeit, nem kíván küzdeni ez érdekek kielégítéséért s mégis a kongresszus megfartása mellett eddig azért nem lépünk akcióba, mert erre az impulzust magától az elnökségtől vártuk.

Vártuk, hogy érezni fogja ő is a kör elégtelenségét, látni fogja annak elszomorító anyagát és erkölcsi helyzetét, tudatára fog ébredni annak, hogy a körrel szemben kötelességei is vannak s a jegyzői kör testületé tömörülésének nem az volt a célja, hogy őket a szűréség homályából kiemelje, be fogja látni, hogy ők nem célok, csak eszközök a kör kezében, amely eszközök annak boldogulásán hivatottak munkálkodni, vártuk, hogy annyiszor hirdett programunkért komoly harcra fognak kezdeni és éppen ezért mi nem tettünk kezdeményező lépéseket a kongresszus összehívása és megtartása érdekében, nem tettünk akkor sem, amidőn erre a jegyzők köréből egyenesen felhívtunk.

Most azonban, amidőn szomorúan kell konstatálnunk, hogy az országos jegyzői egyesület elnöksége hivatásának vagy nem akar, vagy nem tud megfelelni, amidőn látjuk, hogy az elnökség nemtörődömségének, helytelen taktikájának áldozatul esnek a jegyzői érdekek, amidőn az érdekeket — mint azt ma egy hete kifejtettük — újabb veszedelmek fenyegetik, nem maradhatunk továbbra is passzivitásban, nem lehetünk mi is tétlen szemlélői a jegyzői érdekek végső pusztulásának, hanem fel kell emelniünk szavunkat, kötelességünk ez és figyelmeztetnünk kell a jegyzői kart, hogy vegye önkézebe saját sorsa intézését, üljön össze kongresszusa: e kongresszuson pedig nyilvánuljon meg a kör igazi hangulata, öntse ki minden keserűségét, mutassa meg sebeit ország-világnak, de erejét is, hogy míg egyfelől dokumentálja kívánságai jogoságát, addig másfelől arról is tegyen tanubizonyítást, hogy képes lesz eltiporni minden akadályt, amely törekvéseinek érvényesülése elől torlódik.

Természetes dolog, hogy a jegyzői kar erejének, kitűzött céljai felé való öntudatos törekvéseinek, e célokban való egységességének fokmérője a kongresszus népessége.

Részt kell azon venni a községi közigazgatás összes szellemi munkásának, hogy számbeli súlyuk is imponáljon.

Részt kell azon venniök mindazoknak, akik keresztül szenvedték a jegyzői kar sármal kálváriájának stációit.

Részt kell azon venniök mindazoknak, akik a községi közigazgatás robotoló napszármcsainak, járomba hajtott rabszolgáinak türelhetetlen helyzetét javítani, tevékenységük mérvéhez és fontosságához méltóvá akarják tenni.

Ezen a kongresszuson meg kell nyílnia a lelkek csatornáinak, amelyeknek zárószelvépét az országos egyesület elnöksége eddig mestersegesen leszorította, hogy zilipjeiken egyszerre ontsák ki az évtizedes keserűségeket.

Ezen a kongresszuson fel kell szakadni a lelkekből az elfojtott sóhajoknak, hogy orkánként tomoiba, mint földrendítő égi vész megreszkettesse a hatalmat hirtoklók hermetice elzárt ajtaját.

Ezen a kongresszuson ki kell törnie az évokek át eltemetett fájdalomnak, a szenvedett megbántásoknak, az eltört méltánytalanságoknak — le kell rántani a leplet a jegyzők és községi közigazgatás összes munkásai helyzetéről, hogy a maga meztelenségében állván a közvélemény előtt; ez előtt tegyen eleven tanúságot a mai állapotok tarthatatlanságáról.

Ennek a kongresszusnak követelnie kell a mai helyzet azonnali javítását megfelelő törvényhozási intézkedésekkel, ennek a kongresszusnak garanciákat kell kapnia arra, hogy az oly régóta hangoztatott és úgy látszik csillapító szerül alkalmazott közigazgatási reform valóban be is következik.

A jegyzői karnak, amidőn minden tisztviselő küzd, harcol, oka van a küzdelemre, a harcra, mert helyzete valamennyi tisztviselő között a legrosszabb, joga van kívánságai kielégítését kérni, mert a tisztviselői osztály egyike sincs úgy munkával megterhelve, egyike sem őrzi a végvárakon oly fontos és nehéz pozíciót, mint éppen a jegyzői kar.

Valahára fel kell derülnie az égboltnak, mely most fekete szemekkel, sugártalan éjszakkával néz le e karra, valahára melegt és fényt kell ontania, amelynél felenged a keserűség és amely elűzi a lelkeken rágódó fájdalmak sötét hullóit.

Meg kell szűnnie az igazságtalanságok vége nem látható sorozatának, be kell következnie annyi gyásznapi után az ünnepnek is.

Kell, hogy a jegyzői kar elfoglalja a közéletben, a társadalomban azt a helyet, amely tanultságánál, feladatkörével, erre való rátermettségénél, kötelességérzeténél, hazafiságánál fogva megilleti.

El kell mulniök azoknak az időknek, amidőn a jegyzők játékszerek voltak megyei kiskirályok, mondva csinált hatalmasságok könnyelmű kezében.

Ha a jövőt, amelynek képe átragyog a feketé gomolygó felhőkön, az országos jegyzői egyesület elnöksége nem akarja előkészíteni, maguknak a kar tagjainak kell kezükbe venni az előkészítés munkáját.

Most már, amidőn az idő megtanított bennünket arra, hogy az országos jegyzői egyesület elnökségétől várni semmit nem lehet, mert önimádásában önezzéllá tette magát és azt hiszi, hogy a jegyzői kar csak azért van, azért tömörült, hogy annak gyásza az ő ragyogásukat emelje, nem lehet más a jelszó: „Véletel, ha akarjátok, ellenetek és nélkületek, ha kell!”

Igen, ellenük is, ha kell, mert elvégre is a jegyzői kar, a községi közigazgatás munkásai nem szenvedhetnek keserű mártíromságot azért, hogy néhánv „vezéralak” a hatalom melengető fényében sütkérezzék.

A jegyzői karnak olyan vezérekre van szüksége, akik nem nyomorúságban árán ocoztkodnak, akik nem maguk pozícióját erősítik, teszik kellenessé a jegyzői kar szive vérén, hanem akik magában a nyomorúságban, a szenvedésekben osztályos testvérek, s akik a kar érdekeiért harcolni akarnak és e harcban győznek vagy az eszmével együtt buknak.

Mi ismerjük a jegyzői kar széttagoltságát, tudjuk, hogy egymással való érintkezésük geográfiai távolságok miatt nehéz, éppen ezért

magunk akarunk közöttük közvetítőül szolgálui

Abhoz a táborhoz fordulunk a jegyzői karnak, amely mi mellettünk mindenkor kitartott, amely komolyan törekszik a jegyzők és a községi közigazgatás más pozícióját betöltő szellemi munkásainak összes érdekei kielégítésére: hívják össze a jegyzők, a községi segédjegyzők és alkalmazottak országos kongresszusát.

Mi minden ezirányu megbeszélésnek, akcióznak lapunkban tenet nyitunk, közvetítjük a kívánságokat, igyekszünk a felmerülő terveket összeegyeztetni, a netalán mutatkozó ellentéteket kiegyenlíteni és mindenkinek, akinek mondanivalója van és szólni akar, — terveit megértése, pertraktálása után egy harmónikus programot megállapítani, amely programmu híven képviseli az összesség minden jogos kívánságát.

Az országos jegyzői egyesület elnöksége tétlen kezekkel ül ki nem érdemelt babéraján, a karnak kötelessége, hogy sorsa felett ur legyen és elhatározza, hogy jobbe a béke így, minden kilátás nélkül arra, hogy a jegyzői kar helyzete megjavuljon vagy inkább választják a téspedés helyett a harcot, amelynek végén feljük mosolyog a győzelem fénylő arcu istenasszonya!

Felkérjük lapunk olvasóit, sziveskedjenek egy levelezőlapon nálunk bejelenteni:

Kívánja-e a jegyzők, segédjegyzők, községi alkalmazottak országos kongresszusának összehívását.

Sziveskedjék ismerős és baráti kartársai-val saját levelezőlapját aláírtni.

Sziveskedjék észrevételeit velünk közölni — a jegyzői kar segítségével — és mi bizonyára oly akciónak leszünk vezetői, amely akcióba a kar minden jogos kívánságának teljesedésével végződik.

Mi hiszünk a jegyzői kar igazságában és bizunk az igazságnak mindenek felett való erejében.

## Községi közigazgatás.

**Szocialista városatyák Kaposváron.** Tegnap volt Kaposvárrott a városatyá választás. Huszonnyolcez képviselőtestületi helyet töltöttek be s a választások eredményeként négy szocialista is bejutott a képviselőtestületbe. A szocialisták 10 jelöltet állítottak, de csak négyet sikerült megválasztani. Van ezenkívül tízenöt függetlenségi és kilencez munkapárti városatya az uionnan választottak közt. Valamennyi jelölt közül a legtöbb szavazatot a kaposvári szocialdemokrata párt tükára kapott. Érdekes, hogy Kaposvár modern gondolkozásu, új polgármestere, Kovács-Sebestyén Gyula, a választás előtt annak az óhajtságnak adott kifejezést, hogy szivesen látna néhány szocialistát a képviselőtestületben.

**Halottak, kivándorlottak az urnánál.** Nyiregyházáról botrányos városi választások híret jelentik. Nyiregyháza városának két részre osztik a lakossága. Egyik rész a városi elem, mely többékevésbé a progresszív gondolkodást képviseli, másik rész a város határában elterjedő óriási méretű tanyáknak gazdag, tót származásu, ugynevezett tírják lakossága, mely valósággal lelkesedik mindenért, ami megakasztja a város fejlődését. December 14-én a városi képviselői tagokat választott és jellemző a tanyaiakra, hogy milyen jelszavakkal korteskedtek. Ha ők bejönnek a képviselőtestületbe, — ezt hangoztatták — akkor nem lesz utazaközvezés, vagy más afféle bolondság. Mindaz azonban elenyésző ama törvénybeütköző terrorfogásokhoz képest, amelyekkel a maguk jelöltjeit behozták és melyek dr. Erdős Bertalan ügyvédnek és Fraenkel József képviselői tagnak Mikecz Dezsőhöz, Szabolcs vármegye alispánjához intézett felebbezése nyomán kerültek nyilvánosságra s a melyek szerint a választáson a hetedik kerületbeli, ugynevezett királytelki szőlőbeli lakosok közül 11 olyan választó helyett adtak le szavazatokat, akik a rendőrfőkapitányi hivatal által kiadott bizonyítvány szerint évek óta Amerikában vannak eszükbén sincs hazajönni. Egy választó októberben a lábát törte és december 24-ig a nyiregyházi kórházban feküdt, tehát nem sühaita le december 14-én a szavazatát és a szavazata mégis bekerült az urnába. Menyhart Sámuel nevű ember önként jelentkezett, mert megtudta, hogy ő szavazott, holott ő nem szavazott, amint nem szavazott Illó András sem, mert a választás napján vidéken volt ártózkodásban. Egy Baltecski Mihály

nevi ember 1909. óta halott és mégis leszavazott. A választásnál Balla Jenő városi tanácsnok, az illető kerület választásának vezetője és dr. Erdős Bertalan bizalmi ember hiába kért azonossági tanúkat és csak ezek híján történhetett meg, hogy az egyik tanyai ember már kétszer szavazott és mikor harmadszor akart szavazni, ez feltűnt, le akarták tartóztatni, de elszökött. A felebbezők csatolják a bizonyítékokat és kéri a pótválasztás elrendelését.

**Az amerikai pénzek.** A pécsi postaigazgatóság azokat a leveleket, melyeket hiányos címzés folytán a hivatalok kézbesíteni nem tudnak, a pécsi bejelentő-hivatalnak küldi meg, a címzett pontos lakásának megállapítása végett. Az utóbbi időben feltűnt a postán, hogy az Amerikából érkezett ilyen helytelen címzésű levelek, majd minden esetben felbontva és észrevehetően leragasztva kerülnek vissza. Bizalmasan jelentették ezt a bejelentő-hivatal vezető rendőrfogalmazójának és így aztán ügyelni kezdtek, mitörténi a bejelentőben az amerikai levelekkel. Megállapították, hogy a levelez V. Gyula, hivatalban alkalmazott irnok kezén mennek át, aki a helyi pénzintézeteknél, amerikai pénzt váltott be. Így tehát nyilvánvalóan látszik, hogy azokat a leveleket, amikben pénzt sejtett, felbontotta és azután leragasztva küldte vissza a postához. A polgármester V. Gyula ellen elrendelte a fegyelmi vizsgálatot és ennek tartására állásától felfüggesztette. A felfüggesztést ma a város közigazgatási bizottsága is helybenhagyta. Ki tudja mióta jöttek hiába a finom dollárokkal bélelt levelek a messi robotelő kíváncsiorléktől a mezei városba?

**Megüresedett községi jegyzői állások.** Hadod, segédj. á. 1000 K fiz., 200 K lapp., 1912. január 18-ig. Főszolgab. Szilágyosch.

Zsinna, segédj. á. 1000 K fiz., 1912. jan. 20-ig. Főszolgab. Szerdahely

Szilgótárján, jegyzői á. 2000 fiz., 600 K lapp. jan. 16-ig. Főszolgab. Salgótarján.

Konyár, jegyzői á. 1200 K fiz., 21 és fél kat. hold szántó és 9 hold legelő illetőség haszna, szabad lakás, konyhakert. Jan. 15-ig. Főszolgab. Derecske.

Torontáltorda, ellenőr irnoki á. febr. 1-ig 1080 K fiz. Főszolgab. Törökbecse.

Aranysgerend, segédj. á. 1000 K fiz. 1912. febr. 5-ig. Főszolgab. Felvincz.

Szántóháza, segédj. á. 1000 K fiz. jan. 20. á. e. 12-ig. Főszolgab. Déra.

Nagynérsény, irnok végrehajtó á. 800 K fiz. és mellékjöv. Szerb nyda. szükséges. Község előljáróság. Nagynérsény.

**Megüresedett községi orvosi állások.** Nyirtass Körösv. á. 1600 K fiz., 500 K uti át., 400 K lapp. 1912. jan. 16-ig. Főszolgab. Kiszvárd.

Csorvás, közs. állatorvosi á. jan. 15-ig. 800 K fiz. gyógyítási és vágatási szemleddiak. Főszolgab. Orosháza.

Iharosbény, körállatorvosi á., 1000 K fiz. gyógyítási és szemleddiak jan. 20-ig. Főszolgab. Osurgó.

### A rovatvezető üzenetei

**Kérdés:** Joghallgató egy éves önkéntesi szolgálati idejét töltheti-e vasuti és távirati ezrednél?

**Válasz:** Igen, a joghallgató kérheti, hogy egy évi szolgálati kötelezettségének vasuti és távirati ezredben tessen eleget. Mert a V. t. u. 68. szakasza értelmében az egy éves önkéntes-jelöltet a csapatotest, amelynek szolgálni akar, szabadon választják. A hivatkozott szakasz 2. pontja kimondja, hogy a hadmérnöki csapatokba, utász, továbbá a vasuti és távirati ezredbe csak azok a jelöltek vehetők fel egy évi önkéntesül, akik valamely belföldi műszaki felső iskolának rendszeres hallgatói, vagy akik valamely nyilvános vagy nyilvánossági joggal felruházott belföldi főiskolának vagy főgimnáziumnak elvégzését értségi bizonyítvánnyal igazolják. Minthogy pedig a joghallgatónak főgimnáziumi értségi bizonyítvánnyal bírnia kell, nyilvánvaló, hogy szolgálati kötelezettségének vasuti és távirati ezredben is eleget tehet. Azok a jelöltek nem szolgálhatják le egy évüket a jelzett ezrednél, akik tudományos képzettségüket nem reál vagy gimnáziumi értségi bizonyítvánnyal igazolják, hanem más, egy évi önkéntességre jogosító iskolát (gazdasági, kereskedelmi, tanítóképző stb.) végeztek vagy a V. t. u. 65. szakasza szerint képzettségüket felvételi vizsga útján igazolták.

**Kérdés:** A helybeli rk. felekezeti iskola egy újabb tantermet igényel és egy tanítói állás is volna szervezendő. Az iskolaszék azon az állásponton van, hogy a felekezeti iskolának fenntartója a polgári község és ő csak elhatározza a tanterem felépítését, a tanítói állás szervezését, a község pedig köteles gondoskodni az építési költségekről és a tanító évi fizetéséről, jogos-e ezen álláspont?

**Válasz:** Nem jogos, mert a polgári községek terhére sem létező felekezeti iskolák nem fejlesztethetők, sem új felekezeti iskolák nem létesíthetők. A községi iskola fenntartói minőségében csak az anyagi kötelezettséggel tartozik a felekezeti iskola irányában, amely kötelezettség a canonica visitatio alapján terheli, vagy amelynek teljesítését ennek létrejötte után önként határozatilag magára vállalta.

**Kérdés:** A községi számadások és költségvetések felterjesztése körüli eljárást egy belügyminiszteri rendelet szabályozza, kérem ennek évét és számát tudatni.

**Válasz:** A kérdéses belügyminiszteri rendelet 74.784—1905. szám alatt adatott ki.

**Kérdés:** Valamely közalkalmazott (községi tisztviselő) ellen kihágási eljárás során az általa elkövetett kihágás miatt marasztaló ítélet hozott, azt állítják többben, hogy az illető a kihágásért még külön is, fegyelmi úton felelősségre vonható, megállhat-e ez a vélemény?

**Válasz:** Igen, mert azon körülmény, hogy köztisztviselő valamely kihágásért büntetve lesz, nem zárja ki azt, hogy ellene a fegyelmi eljárás is folytatásra ne tétessék, annál is inkább, mert hiszen vannak olyan kihágások, amelyeket maga az 1886. XXII. t. cz. 90. paragrafus kifejezetten fegyelmi vétségül állapít meg.

**Kérdés:** A segédjegyző-választás érvényességéhez kell-e általános szavazattöbbség?

**Válasz:** A segédjegyző-választáshoz a viszonylagos szavazattöbbség is elegendő, mert a törvény kis- és nagyközségekben csak a jegyző, orvos és bíró választásánál kívánja meg az általános szavazattöbbséget, mindegyik az a rendelkezés nem terjed ki a segédjegyzőre.

**Kérdés:** Felvehető-e a vadászterület bérbeadásánál az árverési feltételekbe azon kikötmény, hogy idegen községteliek csak az esetben árverezhetnek, ha egyébként az előjáróság által ismeretnek.

**Válasz:** Községi vadászterület bérbeadásánál az árverési feltételekbe olyan kikötések, melyek az árverés utáni versenyt korlátozzák, illetőleg egyes jelentkezőket az árverésben való részvételből kizárnak, fel nem vehetők.

**Kérdés:** Egy leány négy év óta ágyassági viszonyban él azzal, a kihez annak idején eseléd minőségben állott be. Most a leány ott akarja hagyni a férfit és követeli tőle négy évi bérét. A férfi azt állítja, hogy ő nem tartozik, mert neki a leány nem eselédje, hanem szeretője volt, akivel közös háztartásban élt. Van-e a leánynak jogcíme ahhoz, hogy négy évi szolgálatának bérét követelje?

**Válasz:** Az a körülmény egymagában, hogy a gazda és eselédje között ágyassági viszony keletkezett, a gazdai és eselédi minőséget még nem szünteti, s nem fosztja meg a eselédet arról, hogy szolgálati szerződésen alapuló igényeit érvényesíthesse.

**Kérdés:** Olvastam valahol, hogy felsőbb hatósági intézkedés rendelkezik arról, hogy valamely a jelöltésben való mellőzést a főszolgabíró felettes hatósága előtt indokolni tartozik. Kérem, ha lehet, a rendelkezés számát velem közölni.

**Válasz:** A m. kir. közigazgatási bíróság 398—1902. számú határozatában azon elvet állította fel, hogy habár a kijelölés jogát gyakoroló a kijelölésre vonatkozó határozatát nem köteles ugyan indokolni, de midőn a választási eljárás ezen a kijelöléssel állítólag okozott sérelem miatt panaszzoltatik, a panasz elbírálására hivatott bíróság előtt kifejtendő az az indokok, melyek miatt a jelentkező kijelölve nem lett.

**Kérdés:** Az 1894. évi XII. t. cz. 101. paragrafus értelmében a mezőőrök a mezőrendőri kihágásokból bejövő büntetés pénzek bizonyos hányadában részesítettek — tudom, hogy a rendelkezés időközben meg lett változtatva, kérem tudatni a megváltoztatást kimondó törvényes rendelkezést.

**Válasz:** Az 1894. évi XII. t. cz. 101. paragrafusának azon rendelkezése, mely szerint a mezőrendőri kihágásokból bejövő büntetés pénzek bizonyos hányada a mezőőrök szerződményében számukra biztosítható volt, az 1901. évi XX. t. cz. 23. paragrafusával hatályon kívül helyeztetett.

**Kérdés:** Szegényjogon kérhető-e díjtalanul kivételes nőülési engedélyhez szükséges orvosi bizonyítvány?

**Válasz:** A m. kir. belügyminiszter 122.097—1905 évi határozata szerint a kérdéses bizonyítványok kiállítása hivatali álláshoz kötött jog lévén, beigazolt vagyontalanság esetén e bizonyítványok díjazás nélkül állítandók ki.

## IRODALOM.

\* **Semper idem.** Nemes, előkelő, a köznapi írások felett messze kimagasló könyv hagyta el minap a sajtót, Gonda József, *Semper idem* cz. munkája. Nagy figyelemmel kell olvasni ezt a könyvet, melyet egy mély gondolkodású, biztos szemű és határozott akaratu ember írt. Jobban nem is írt, hanem átírt. Nagyrészt aktuális események kapcsán íródott elmefuttatások — mondhatnók riportok —, novellaszerű elmélkedések, fotográfiai a körülöttünk zugó életnek, foglalnak helyet a vaskos könyvben, oly előkelő hangon tartva, oly nagy tudással, biztos pszichológiai önélméllel, szines stílussal és a lelkesedés, a meggyőződésből fakadó harcoss vágyakozások palinájával bevonva, az egész mai magyar társadalom vajdudó és kinkeserves nyomorúságán átállva, mint egyetlen egy író könyvében sem, ugy a régiek, mind az újak közül ignotusnak a könyvhöz írott pompás előszavából vett következő sorok jellemzik legjobban dr. Gonda Józsefet, a vidékre szakadt és kulturát hirdető, kulturát teremtő lelkes harcos: „Minden értéknel, amit Gonda József valaha az irodalomban jelentet, nagyobb érték ő maga, mint jelenség. A magyar ember, aki az ő magyarságát nem elzárkóztatja, hanem feltárazásban látja. A magyar ember, aki azért mert magyar s mert szereli a fajtáját s a parasztlját, még nem itéli kötelezőségének, hogy a maga intellektuális és kulturális m. volta érvel csökkensse le parasztlját. A magyar ember, aki nem arra büszke, hogy ő valamit meg nem ért, hanem arra, hogy amit más ember tud, azt ő is tudja, ahová a világ más fajtái eljutnak, ott az ő fajtájának is megvan a maga helye. A magyar ember egyszóval, kitartja jussát mindenhez a világon...” Kévs könyv jelent még meg, mely oly mély és átfogó itélőképességgel, igaz magyarsággal és az őszinte átérzés hangján mondotta el volna azokat a problémákat, — társadalmiakat, pszichológiaiakat, művésziakat — melyek az ébredő Magyarországot égetik. Gonda József szép és nagy munkát végzett. Könyvét — melyhez Teván Andor izléses czimlapot rajzolt — igaz jóindu attal ajánlhatjuk mindenkinek. (94.)

\* **Alba Nevis új könyve.** Ama kitünő poétán, akir az „Egyetértés” közönsége *Alba Nevis* néven ismer tisztelet és szeretet, még mindig a fejlődés, az emelkedés, a megújulás korát éli. Ennek legközelebb új tanujelét fogja adni: *Alba Nevis* ugyanis egészen új irodalmi csapásra tér át s nagy tehetségét teljesen új oldalról fogja csillogtatni. Ez a könyv méltán ígérkezik a könyvtársak nagy és érdekes eseményének. Kiállítás is méltó lesz a tartalmához. *Alba Nevis* könyve nem nagy példányszámban fog megjelenni, ezért hát ajánlatos, hogy a népszerű költőnő hívei siessenek az előjegyzéssel. A kötet ára 4 korona. Az előzetési pénz a költőnő lakására (Budapest, Erzsébet-körút 22 I. em. 10) küldendő.

\* **Új Idők.** Változatos és gazdag tartalommal jelent meg a magyar családok kedvelt hetilapja, az Új Idők. A lap élén Hercegg Ferencz ragyogó szépségekben gazdag új regényének, az „Álomország”-nak folytatását találjuk. Novellát Kanizsai Ferencz írt „Flóra völgyénekei” czimén. A cikkek közül kiemeljük Kozmutza Kornélné szines leírását az Adria smaragdjáról, továbbá a főváros első népszállójáról írott magvas ismertetést, Szivay Gyula verse mellett Farkas Pál új vigjátékának. „A varsányi csatá”-nak egyik ötletes felvonását is közli a lap. Az illusztrációk között ott találjuk a Bathányi-gyűjteményben elhamvadt Van-Dyk kép reprodukcióját és Van-Dyk egyéb magyarországi képeinek fényképét, egész képsorozatot az új népszállóról. Mühlbeck Károly ötletes fejlezzett színházi képeket stb. Az Új Idők előzetési díja negyedévre 5 korona. Kiadóhivatal Budapest, VI. Andrássy-ut 10.

\* **A „Vasárnapi Ujság”** január 14-iki száma nagy tömeget közli az érdekes és szép képeknek a budapesti népszállóról, Új-Guineából egy magyar utazó felvételei nyomán, a budapesti gróf Bathányi-palota múkincseiről, a Nyitrai felfedezett nagybecsű rézlapba metszett Madonna-képről, a poliklinikai revueról, a téli tátrai sportokról, a Béga szabályozásáról, stb. Ehhez a változatos kép-anyaghoz járulnak a szépirodalmi olvasmányok: Szemere György regénye, Zsoldos László elbeszélése, Lovászy Károly verse, egy régi angol nyelvű magyarországi utelírás ismertetése Könyves Tóth Kálmántól, Alexander Bernát színházi cikke stb. Egyéb közlemények: Bogdánffy Ödön cikke a Béga szabályozásáról, Farkas Zoltán és dr. Sidó Zoltán cikkei s a rendes heti rovatok. Irodalom és művészet, sakkjáték stb. — A „Vasárnapi Ujság” előzetési ára negyedévre 6 korona, a „Világkronika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.)

„Jó étványa lesz  
Ha DIANA-SÓT veszi.”

# JOGÉLET

## A színházi jegyre nyomtatott kikötés ervénye.

Budapest, január 13.

A színházi jegy egyrészt bizonyossága annak, hogy az illető színházban a jegyen feltüntetett helynek árát megfizették és ilyen értelemben ez a jegy bizonyító okirat; de másrészt ez a jegy önmagában véve annak igazolására szolgál, hogy a jegy felmutatója jogosítva van követelni az azon feltüntetett napon az ott irt helynek használatát, tehát a színházi jegy egyszersmind előmutatóra szolgáló igazoló papír, majdnem azt monthatnók: értékpapír.

Már most a színházi jegyek ebből a kétfős minőségéből kell megoldani azt a kérdést, vajjon olyan kikötések, amelyek a színlapon nem foglaltatnak s így közelebbről és előzetesen fel nem ismerhetők, kötelezik-e a jegy megvásárlóját, ha e feltételek magán a jegyen foglaltatnak.

Igy pl. a színházi jegyen (az első vagy a hátulso oldalon) az is feltüntethető, hogy a kihirdetett darabváltozás esetében a jegy árát csak előadás kezdete előtt bizonyos időn belül lehet visszakövetelni, hogy a szerepváltozás nem tekinthető darabváltozásnak; sőt láttunk színházi jegyeket, amelyek az is állott: a jegy vásárlója a jegy elfogadásával minden kikötéseket magára nézve érvényeseknek elismeri.

Vajjon mindez kötelezi-e a jegy vásárlóját? A feleletet az alábbiakban iparkodunk megadni.

A színház és a jegyet vevő között nem közönséges adásvevés jön létre, mert a vevő pénzeért a színház nem árul ad, hanem arra kötelezi magát, hogy a színházi jegy birtokosa az illető színdarabot a meghatározott napon és helyen végignézheti. A színház csak erre van kötelezve, a jegy birtokosa csak erre van jogosítva. Amikor a színházlátogató a jegyet megveszi, nem gondol darab- és szerepváltozásra; de mindenesetre azért veszi meg a jegyet, mert a hirdetett darabot akarja megnézni s pedig rendszerint azokkal a szereplőkkel, akik a színlapon ilyenekül ki vannak írva. Emellegova, ha kifejezetten nem is teszi a szerződés alkatelemévé s nem is mondja azt a jegy vételénél, hogy ezt a darabot ezekkel a közreműködőkkel akarom megnézni, mégis kétségtelen, hogy azért vette a jegyet, mert azt a darabot azokkal a szereplőkkel kívánta látni. Már most, ha a színház becsületesen és őszintén megmondja: adjuk ezt a darabot, ezekkel a személyekkel, de csak úgy, ha lehet, ha nem lehet, más darabot adunk, vagy más személyekkel ugyanazon darabot, de a jegy árát semmi körülmények közt nem, vagy csak bizonyos esetekben adjuk vissza, akkor természetes a jegy vásárlója is meggondolhatja, akar-e ily körülmények közt színházi jegyet venni vagy sem. Mivel azonban ilyen személyes alkudozások mellett aligha sok jegyet tudna eladni valamely forgalmas napon a színház, azért tehát érdekei védelmére a jegyre nyomtatja a feltételeit.

S itt van a döntő körülmény! Ha a jegyen feltűnő módon, már tudniillik olyképp, hogy rendes gondosság mellett és a jegy vásárlására a helyzet körülményei szerint kiszabott idő alatt az ember figyelmét el nem kerülheti, van a feltétel rávezetve a jegyre, akkor az a vevőt kötelezi, mert hisz módja van a jegy tartalmáról meggyőződni. Ha azonban, mint néhány bécsi színház teszi, a jegy első oldala a helyet, az időt és az árát tartalmazza s a jegy hátulso oldalán 10-15 sor petit nyomtatásból álló feltétel van rávezetve, ez bizony a jegy vevőjét, aki jóhiszeműen megtekintette az első oldalt, nem kötelezi.

A kölcsönös bizalom, amely alapja a forgalmi élet biztosságának, kell, hogy fenfoghjon mindegyik fél részéről. A kölcsönös bizalom ellenére tett eljárás jogokat nem eredményezhet.

roghjon mindegyik fél részéről. A kölcsönös bizalom ellenére tett eljárás jogokat nem eredményezhet.

## A vörös kereszt-jelvény és jellege használatának korlátozása.

Budapest, január 13.

A fehér meztben álló vörös kereszt, avagy ez a jellege: „vörös kereszt“ vagy „Genfi kereszt“ igen sok iparterméken van alkalmazva, mint megkülönböztető gyári vagy kereskedelmi jegy; de azonkívül legkivált gyógyszerárak és drogueriak, de néha más oly vállalatok is használják címül vagy jelzésül a vörös keresztet, amelyek egészségügyi cikkeket állítanak elő vagy árusítanak.

A fehér alapon álló vörös kereszt a hadra kelt seregek sebesültjeinek és betejeinek ápolására szolgáló egészségügyi csapatok jelképe és megkülönböztető jelvénye, amely jelkép azonkívül szerepel a lobogókon, a karszalagokon, valamint minden olyan tárgyon, amely az illetékes katonai hatóság engedélyével az egészségügyi csapatok felszereléséhez tartozik.

Ez a fehér alapon álló vörös kereszt, mint ilyen jelkép, akként keletkezett, hogy az u. n. genfi egyezményt elfogadott hatalmasságok, tiszteletből Svájc iránt, a svájci szövetségi színek felelésével ezt a jelvényt fogadták el a most ismertetett célra. A Svájc iránt való tisztelet pedig abban találja magyarázatát, hogy 1864-ben Dumont és Moynier svájci állampolgárok kezdeményezésére hivta össze a svájci kormány a hatalmakat, hogy egyezményt létesítsenek a hadrakelt seregek sebesült és beteg katonáinak ápolása és oly egyesületek alapítása végett, amelyek a háboruban megsebesült vagy megbetegedett katonák részére önkéntes ápolókat szolgáltathatnak.

Az 1864-ben kötött genfi egyezmény többszöri kiegészítés után végre 1906-ban az előzőleg lefolyt háborúk tapasztalatainak értékesítésével módosított és az új genfi egyezmény az 1911. évi XX. t. cikkben törvényeink közé be is czikkelyeztetett.

Ez az új genfi egyezmény meg akarja szüntetni azt az eddigi s bizonyos mértékben valóban visszás állapotot, hogy a vörös kereszt a magánvállalkozás megkülönböztető kereskedelmi vagy gyári jelvénye is lehessen s ez az oka hogy ezt a cikkünket megirtuk, mert az új genfi egyezmények ez az intézkedése kevésbé ismeretes lehet az érdekeltek körében, ahol pedig fontos érdek lehet az, hogy a változott viszonyoknak megfelelő berendezkedésre kellőképpen előkészülhessenek.

Az 1911. évi XX. t. cikkbe czikkelyezett genfi egyezménynek 27. cikke ugyanis arra kötelezi az azt aláírt kormányokat, többi közt a magyar kormányt is, hogy az egyezmény hatályba léptétől számított öt év alatt oly törvényes intézkedéseket létesítsen, amelyek megakadályozzák hogy a vörös kereszt vagy genfi kereszt jelképet vagy elnevezést különösen kereskedelmi czélból gyári és kereskedelmi jegyeken magánosok vagy cly más társulatok használhassák, amelyeknek az egyezmény értelmében erre joguk nincsen.

Mindazok tehát, akik a vörös kereszt jelképét vagy jelgét (elnevezést) manapság áruikon, üzleteikön megkülönböztető jelül használják, már most készülhetnek arra, hogy a beczikkelyezéstől számított öt év alatt ennek a jelképnek vagy elnevezésnek további használatától el fognak tiltatni.

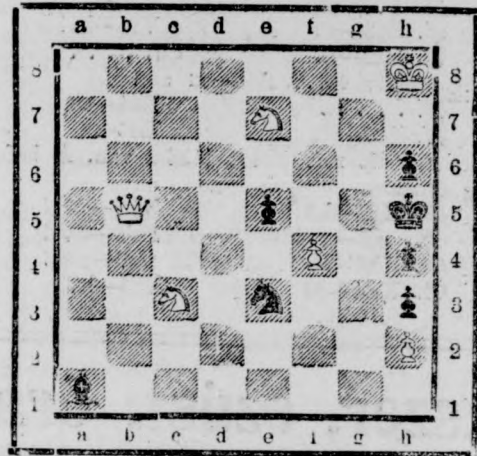
Házassági perben nincs perujtás, ezt az elvi kijelentést ismételve tette meg a kir. Curia. Ugyanis táteles törvény megengedi, hogy polgári perekben hozott jegerős ítélet a jegerőre emelkedéstől számított 10 év alatt új bizonyíték alapján perujtással megtámadható és esetleg hatálytalannítható; viszont azonban nincs törvényünk, mely manapság a házassági polgári perben a perujtást tiltaná. Ha a bírói gyakorlat a perujtást megengedné, akkor az érvényesen felbontott házasság

ujra visszaállítása végett perujtással lehetne élni s oly esetben, amikor a felek vagy azok egyike már új házasságot kötött, a legczifrább jogi viszonylatokat lehetne előidézni. Erre való tekintettel legfelső bíróságunk a jegerősen befejezett házassági perekben nem engedi meg a perujtást.

## SAKK.

### 139. számú feladvány.

Maximov N., Pétervár.



Matt a második lépésre.

### 441. számú játszma.

Játszották a karlebadí nemzetközi mestereken szeptember 12.

Vezéresel.

Világos:	Burn A.	Sötét:	Schlechter.
1.	d2-d4		d7-d5
2.	c2-c4		e7-e6
3.	Hb1-c3		c7-c5
4.	e2-e3		Hg8-f6
5.	Hg1-f3		a7-a6
6.	Hb8-c6		a vezéresel normális állására vezet; a tett lépést Schlechter előszeretettel alkalmazza.

6. Ff1-d3 Hb8-c6  
Sötét folytathatná 6... d5xc2 s utána b7-b5  
6... b7-b5-el.

7.	0-0	Ff8-d6
8.	b2-b3	0-0
9.	Fc1-b2	c5xd4
10.	e3xd4	d5xc4

Világos most izolált gyalogot kapott a közepén.

11.	Fd3x	b7-b5
12.	Fc4-d3	Hc6-b4
13.	Fd3-b1	Fc8-b7
14.	a2-a3	.....

Csak tempóvesztés, mert a huszár ugyanis d5-re törekszik. Jobb 14. Rf1-e1.

14.	.....	Hb4-d5
15.	Hc3-e4	Hd5-f4
16.	Fb1-e1	Ba8-c8
17.	g2-g3	Hf6xc4
18.	Fb1xc4	Fb7xc4
19.	Be1xc4	.....

Többszörös cserékkel a helyzet kissé megtisztult s már közeledik a végjáték.

19.	.....	Hf4-d5
20.	Vd1-d3	Vd5-c7
21.	b3-b4	Be8-c6
22.	Hf3-c5	.....

Helyesebb volna a huszár d2 és b3-on keresztül c5-re játszani.

Most sötétnek huszárja marad futárral szembe, ami némi előny.

23.	d4xc5	.....
23.	.....	Bf8-c8
24.	Fb2-d4	Be6-c4
25.	Be4-e1	.....

Világos megszabadul az izolált gyalogtól, azonban mégis több kilátást nyújtott volna a hátsóval való ütés.

25.	.....	Be1xe1
26.	Ba1xc1	Be8-c4
27.	Fd4-b2	.....

A hátsó útjait valamivel jobb lett volna.

27.	.....	Ve7-c7
28.	Be1-e2	Vc7-c6
29.	Vd3-d2	h7-h6
30.	Vd2-d3	Vc6-c8
31.	Re2-d2	Vc8-c7
32.	Kc1-g2	a6-a5
33.	b4xa5	Vc7xa5

34. Fb2-d4 Va5-a8!  
Sötét a végjátékban igen ügyesen manőverez.  
35. f2-f3 Va8-a4  
36. Fd4-b2 h6-h5  
37. Bd2-f2 g7-g6  
38. Vd3-d2 .....  
Az ellenséges vezért nem volna szabad kár-  
engedni.  
38. .... Va4-b3  
39. Kg2-h3 Be4-c8  
40. Kh3-h4 Kg8-g7  
41. Kb4-h3 Be8-c4  
42. Fb2-c1 Vb3-b1  
43. Fe1-b2 h5-h4!  
44. Kh3-g2 Vb1-f5  
45. Bf2-e2 Vf8-b1!  
46. Be2-f2 .....  
Fenyegtetett 46... Be4-c2 stb.  
46. .... Be4-c8  
47. Fb2-d4 Be8-c1  
Sötétnek itt már nyert játéka van. A befeje-  
zés elég érdekes.  
48. Kg2-h3 Vb1-f5+!  
49. g3-g4 Hd5-f4+!  
50. Kh3xh4 g6-g5+!  
51. Kh4-g3 Vf8-h7  
feladja.

Gyapja nagyon finom, zsirizadása dus és könnyen folyós, teste vékonyesontu, s könnyű, nyaka hosszú, melle lapos. Gyapjusúlya 0.7-1.2 kg, az anyajuh test-  
súlya 25-30 kg. — 2. A Negretti-juh (azelőtt Infan-  
tado), osztrák tenyésztés. Gyapja kevésbé finom; zsir-  
izadása bőséges, de nehezen olvadó; feje rövid, szé-  
les; nyaka rövid, teste erőteljesebb; nyak- és hátbőre  
sokszorosan ráncos; feje és lábai jól benőttek; a kos-  
szarva erős; az anyák gyapjusúlya 1-2.5 kg, test-  
súlyuk 30-40 kg. — 3. A fészűjuh két alfajban isme-  
retes: a) a francia v. Rambouillet-juh, melynek gyapja  
még kevésbé finom, de meglehetősen (6 centiméternyi)  
hosszu. Testnagysága tekintélyes; feje és lába szintén  
jól benőttek. Az anyajuhok gyapjusúlya 2 kg-nál több,  
testsúlyuk 40-56 kg. A Rambouilleteknél ráncos  
bőrű (merinos plüssös) és sima bőrtűket (merinos  
non plüssös) különböztetnek meg, aszerint, hogy a te-  
nyésztésnél inkább a gyapju mennyiségére, vagy a hus-  
és zsir bőségére tekintenek. Kiseb jelentőségű fran-  
czia faj a Manchamp-juh selyemfenyű, 10 cm. hosszú  
gyapjával. Ez a szarvatlan, hizlalásra alkalmas juh faj  
gyapjával. Ez a Manchamp-juh származik, melyben egy  
anya selymes, hosszú gyapjas barányt ellet, melyet  
azután tenyésztésül használtak föl. b) A német (meck-  
lenburgi boldeburgi) fészűmerino, melynek szintén  
hosszu gyapja van, mely a francia merinótól származik.

*Bármegyei olvasónk.* Szivesen ismertetjük meg  
néhány jó ételreceptet. Ezek: *Nyúlcsatele.* A nyúl  
hátából szép szeleteket kell vágni, finomra megpékálni  
és lábasba tenni apró hagymával, néhány gombával, 2  
szarvasgombával és egy kanálnyi vagdalt zöld petre-  
zelyemmel. Alája teszünk 10 deka vaját és 8 deka  
koczkára vágott friss szalonát és betakarva puhára  
pároljuk. Mikor megpuhult, a lehoz kis huslevest és  
fél citrom levét adva felforraltjuk és a szeletekre tölt-  
jük. — *Szarvasborsó.* A szarvas husárgól a bört  
és az inalat kiszéve, finomra vágjuk vagy őröljük.  
Egy kiló vagdalékhoz 25 deka vagdalt szalonát, 25  
deka finomra vágott vesezirt, egy darab vaját, 3 egész  
tojást, 8 evőkanálnyi reszelt zsemlet, melyet tejföllel  
elkevertünk, kis bört, söt és borsot adunk. E tömeget  
marhabélbe töltve, kolbászokat alakítunk belőle, nagyon  
pirosra sütjük és barna vajjal leöntve tálaljuk. —  
*Leveshús hagymaőrléssel.* Barna rántást készítünk  
és egy maréknyi vagdalt hagymát megpirítunk, aztán  
egy pohárnyi vörösborral és huslevessel fölszartva,  
felforraltjuk. Majd a puhára főtt levestől fölszeletelve,  
belerakjuk és forrón betálaljuk. — *Mogyorópuding.*  
15 deka leforrázott mogyoróról lehuzzuk a héját és  
apróra vágjuk. 25 deka cukrot 3 tojás sárgájával és  
két tojás fehérjét csokoládéval háromnegyed óráig  
keverünk. Akkor beleadjuk a mogyorót, 3 evőkanál  
lisztet és 6 tojás kemény habját, vajjal kikent for-  
mába töltjük és egy óráig gőzben kifőzzük. — *Borju-  
májástétel.* Fél kiló borjumáját tisztára mosva,  
megtisztítva apróra vágjuk, egy vörös hagymával, zöld  
petrezelyemmel és kis citromhéjjal, aztán 17 deka  
habosra kevert vaját, 7-8 tojás-sárgáját egyenként  
hozzá keverve, sóval, borsal, 2 áztatott zsemleléllel  
összekeverjük. Utójárja jön bele a tojások kemény  
habja, aztán kikent és liszttel meghintett formában  
háromnegyed óráig sütjük. Hidegen is jó. — *Kirán-  
tott mandulás kolbászok.* 125 gr. hámozott és törött  
mandulát, 2 vízben áztatott és kinyomott zsemlebet,  
2 kanálnyi porozukrot és 3 egész tojást jól összekeve-  
rünk. Aztán apró kolbászokat formálunk, kis morzsá-  
lisztbe és habart tojásban megforgatjuk és forró zsír-  
ból kirántva, borsóval illik hozzá. — *Hollandi ce-  
resznye-felfújt.* Másfél liter fekete cseresznyének vagy  
sötét megnek (lehet befőtt cseresznye vagy meggy  
is) magját kiszedjük, fél palack borsal, 25 deka cuk-  
kossal, kis fehéljal és citromhéjjal lassan megpárol-  
juk és tálra felhalmozva, cukorban és vajban ropo-  
gásra pirított zsemleszeletekkel körítjük. Három-négy  
tojás fehérjének kemény habját vaníliás cukorral  
megduroztva rákenünk és a sültben negyed óráig  
szárítjuk, a zsemleszeleteket néha a cseresznyelével  
megleolva.

# Idegének Utmutatója.

**Bankok és takarékpénztárak.**  
Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület. Buda-  
pesten Alapítotott 1840-ben. Befizetett rész-  
vénytőke 20.000.000 K. Tartalékalap 59.229.862  
K 89 fillér. Könyvecskére és folyószámlára el-  
helyezett betétek álladéka 1910. december hó  
31-én 369.403.873 K 18 fillér. Forgóomban  
levő saját kibocsátványok 533.571.450 K. A ta-  
karékpénztár 4 százalékos és 4 1/2 százalékos  
zálogleveleket, valamint 4 százalékos és 4 1/2 szá-  
zalékos községi kötvényeket bocsát ki. Ezen  
címletek teljesen adómentesek, minden tehu-  
nyban kauzióképesek és községek, testületek,  
alapítványok és nyilvános felügyelet alatt álló  
intézetek pénzeinek elhelyezésére, valamint hit-  
bizományi és letéti pénzek gyűmölcsöző elhe-  
lyezésére alkalmasnak nyilvánítottak. Mind a  
záloglevelek, mind a községi kötvények alkai-  
masnak nyilvánítottak továbbá katonai házas-  
sági óvadékok czéljaira s a záloglevelek ezen-  
felül árvapénzek elhelyezésére is. A takarékpénztár  
ezenkívül 1906-ban 30.000.000 K ösz-  
szegű, egyenként 100 K névértékű nyeremény-  
kötvényt bocsátott ki.

**Budapesti Bank Részvénytársaság, VI. Teréz-körút**  
22 szám. Alapítke 10 millió korona. Fiókok:  
V. Zoltán-utca 16. sz. Elfogad betéteket folyó-  
számlára és takarékkönyvecskére. Előleglet ad  
értékpapirokra. Külföldi pénzek vételét és el-  
adása. Tőzsdai megbízások. Safe deposit a Zoltán-  
utcai fiókban.

**Első Magyar Iparbank váltóüzlete, Budapest, V. József-tér 1. szám.** Értékpapírok, sorsjegyek,  
ércpénzek vételét és eladása a hivatalos napi  
árfolyamon. **Tőzsdai megbízásoknak** egy az  
érték. mint a gabonátörszén a **legelőnyösebb**  
**feltételek** mellett eszközlése. **Szelvények és ki-**  
**sorsolt értékek** díjmentes beváltása **Ölcso mag-**  
**yas előlegek** értékpapirokra és sorsjegyekre.  
**Sorsjegyek részletfizetésre. Igérvények** minden  
huzásra **Osztálysorsjegyek** eredeti árákon **Sor-**  
**szásai ellenőrzés** költségmentesen. **Katonai há-**  
**zassági óvadékok** ügyében minden utbaigazítás  
és eljárás ingyenes.

**Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbank, V. Do-**  
**rotyka-utca 6. Fiókintézetek:** Budapest, IV.,  
Museum-körút 1., V., Nádor-utca 25., V., Lipót-  
körút 32., VII., Erzsébet-körút 41., VI., Andrásy-  
ut 30. Vidéki fiókok: Fiume, Kolozsvár, Kassa,  
Pezsöny. Kőzraktárak: Budapest és Barcon.  
Alapítke 40.000.000 korona.

**A Wiener Bank-Verein magyarországi fióktelepe**  
Budapest, V., Nádor-utca 4. (saját házában).  
**Belvárosi osztály:** IV., Koronaherczeg-utca 10.  
**Terézvárosi osztály:** VI., Deák Ferenc-tér 6.  
**Központ:** Wien, I., Herrngasse 8. Teljesen be-  
fizetett részvénytőke 130 millió korona. Tartalé-  
kok 40 millió korona. A Wiener Bank-Verein  
magyarországi fióktelepe a folyó banküzlet összes  
ágaival foglalkozik.

**Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogköl-**  
**cson Részvénytársaság.** Befizetett részvénytőke:  
20 millió korona. Központ és Magy. kir. szab.  
osztályosorsjáték fővezető helye: VI. kerület,  
Andrássy ut 5. Kézi zálogüzletek: IV., Károly-  
körút 18.; IV., Ferenciek-tere 4., Irányi utca  
sarkán, V., Lipót-körút 27., VII., Király-utca  
57., VII., Rottenbiller-utca 1., VIII., József-  
körút 2., VIII., Ulloi-ut 6. sz.

**„Hermes” magyar általános váltóüzlet r.t. IV.,**  
Koronaherczeg-utca 5. sz. Fiókok: V., Doroty-  
ka-utca 8., V., Nádor-utca 25. Bécsi fiók: Wien,  
I., Stock am Eisenplatz No. 3. Alapítke 5 millió  
korona. Értékpapírok és sorsjegyek vételét és el-  
adása Betétek takarékkönyvecskére és folyó-  
számlára. Utalványok és hitellevelek az összes  
száczokra. Osztályosorsjáték. Safe deposits.

**Budapesti Kereskedelmi Részvénytársaság, VIII.**  
ker., Rákóczi-ut 9. sz. „Palace pezsgógyár” el-  
nevezés alatt Budafokon modern berendezésű  
pezsgógyár van, ahol francia mintá szerinti első-  
rangú magyar pezsgőt gyárt. E mellett borkeres-  
kedelemmel, főleg fajborokat palackozokban,  
likőr, rum, cognac és gyümölcs-pálinka gvar-  
sával foglalkozik. Tokaji borokban Tokaj-hegylá-  
ján külön pinczék vannak és a legmegbízhatóbb  
szamorodni és asszu borokat árusítja. Imporál  
kínai és japán teákat, amelyeket Nippon-tea el-  
nevezés alatt hoz forgalomba. A részvénytársaság  
pénzüzeteket lebonyolít és takarékbetétet  
elfogad. Telefon: 141-88.

**Szállítmányozási és Iparbank r.t. VI., Váczt-**  
körút 87. Alapítke 400.000 K. Telefon: 21-22.

## Ékszer, ezüst, óra,

Iparművészetek kiállításán, egyházi művek gyártásán beszerelhető  
Ékszerész és műtővös **Sárga János** cs. és kir. udv. szállítónál  
Budapest, IV., Király-tér 3., Kolozsvár, Mátyás király-tér 13

**Dívatos óra-karpercc:**  
14 kar. finom arany K 110.-  
14 kar. borszáljal K 88.-  
Ezüst, borszáljal K 18.-  
Acél, K 14.-

Eredeti szabott gyári árak. Szabad megtekintés, vételkötényezéssel. Képes ajánlásokkal.  
és bérmentve. — Vidékre választékot készséggel küldök.



## Szerkesztői üzenetek.

Magánlevelek írására nem vállalkozunk.  
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Mama. Bálzóleány mamájának sok a gondja; helyesen tetszett megjegyezni. Szinte a felsőhájtását is meghallottuk. De — engedje, hogy ezt az észleletet se hallgassuk el — azt is kiértékeljük leveleiből, hogy nagyra tartja leányának, kitűnő táncosnőnek, a család büszkeségének a mamája. Feljöttek falusi kúriájukból, hogy a farsang előkelő mulatságaiban részt vegyenek. Már voltak is egy igen fényes bában és már a „sonper” előtt hagytták el a termet. Miért? Mert a kisasszony a megyei átalok ünnepeit királynője itt — rettenetes szót! — petrezelymet árult! Még a négyesekre sem akadt táncosa és egy a boszton, mint a csárdás alatt se mozdult a mamája oldala mellől. Szegényke majdnem sirt szegényében. Szerencsére alig volt ismerős, aki előtt pironkodna kellett volna. És itt elérkezettünk a baj kuforrásához: Hogyan lehetett — boosdnat, hogy a szemrehányásra vetemedünk! — Budapestestn bába menni, esélkül hogy jó előre, kellő számú táncosgárdáról nem gondoskodtunk? Hogyan történjen ez? Ennek sokféle módja van: Bizonyosan van a családjuknak a fővárosban telelő, vagy állandóan itt tartózkodó ismerőse a bírői karban, a képviselőházban, a társadalom egyéb előkelőségei között? Látogassanak el azokhoz, akikről tudják, hogy szintén van felnőtt leány a háznál vagy akikről föltehető, hogy nagy összeköttetések vannak. Ujítsák föl a megszakadt ismeretséget, közeledjenek az elhanyagolt rokonokhoz és teremtsenek magunknak egy olyan kiirtalembereket be-  
guntattatni. Ha a fővárosi szállásuk engeli, tarstának jönrökat; ha ehhez nincs helyük adjanak valamely elsőrendű hotel külön termében vacsorát, melyre néhány leányismerősről kívül minél több fiatallembert hívjanak meg; minden összejövetelkor beszéljék meg a legközelebbi találkozás helyét s idejét (Gerbeaud, a városligeti tő jegén, képkiallitás, korzó stb.) s meg-  
látja, hogy csak az első táncost nehez elcsipni a többi  
egy jön, mint a lavina. Persze, áldozatok nélkül ez se megy: ki kell nyitni a pénztárcát és le kell mondani az otthon kényelméről... de hát mit nem áldoz a jó  
szama, az ő szép leánya kedvéért!

K. Ferenc. Kérdésére a következőket mondhat-  
juk: A merinojuhok finom, rövid, erősen göndör gyap-  
juk által tűnnek ki. E fajok prototipusa a nemes spa-  
nyol merino, mely közepnagyságu, fémzi állat. A kos-  
nyal fejhez simuló spirálisan csavarodott nagy szarva  
van; az anyáknak van is, niacos is szarvuk. A név a  
merino mayor és merino menor hivatalnoki címből  
ered. A középkorban e hivatalnokok rendelkeztek Spa-  
nyolországban a finomgyapjas vándorjuhoknak (trans-  
humantes) kőszandó legelőikkel. A merinókat 1723-ban  
Svédországba honosították meg. Szászországban  
1765-ben, hazánkba 1769-ben, Ausztriába 1775-ben,  
Franciaországba 1776-ban jöttek az első juhok. Az így  
kivitt juhokat vagy tisztán, vagy honi fajokkal ke-  
resztve tenyésztették tovább. Így keletkeztek azután  
azok a különböző merino-fajok, melyek iránt én ér-  
deklődök. A gyapju jellege szerint különböztetik meg  
a három fő merinófajt. Ezek: 1. Az electoral-juh (az-  
előtt esorial-juh), a szász tenyésztés vívmánya,

**VIZÁLLÁS.**  
jan. 13. jan. 12. jan. 13. jan. 12.

Ország	Szélárnyék	méter	Ország	Szélárnyék	méter
inn	Schärding	0 91 1 18	fiava	M.-Sziget	0 26 0 12
Uuna	Passau	2 95 2 19		Tekelháza	0 36 0 —
	Linz	0 34 0 74		V-Namény	1 26 1 04
	Bécs	0 85 0 82		Tokaj	0 03 0 60
	Pozsony	1 09 2 21		Tisz-fürdő	0 12 0 10
	Komárom	3 07 2 29		Szolnok	1 30 1 39
	Budapest	2 31 2 50		Csongrád	0 33 1 55
	Paks	1 47 1 84		Szeged	0 96 0 62
	Mohács	2 20 2 34		T-Becse	0 24 0 04
	Gombos	2 79 2 20		Titel	1 54 1 78
	Ejnyekek	1 89 2 01	Undova	Góor	1 12 1 08
	Pancsova	0 — 2 —	Tapoly	Bártfa	0 08 0 08
	Orsova	1 88 2 40	Bodrog	Ladmcsoa	0 34 0 22
Merve	Morvafala	2 05 1 60	Sajo	Zsolca	1 30 1 59
Váú	Zsolna	0 28 0 18	Hernád	H.-Némoti	0 13 0 23
	Trencsén	0 40 0 38	Bereetty	Margita	0 24 0 14
	Szered	0 28 0 74	B-Ujfalv		0 30 0 34
Rába	Szt.-Gottbár	0 20 0 30	Kőrös	Csccsa	0 45 0 32
	Sárvár	0 18 0 09		N-Várad	0 15 0 14
	Győr	2 36 2 40		Balmnye	0 40 0 40
Orava	Várad	1 22 1 20		Tonke	1 20 0 10
	Záklány	3 79 0 86		Guraboncs	0 64 0 —
	Bács	0 17 0 22		Borosjenő	0 30 0 10
	Eszék	0 71 0 70		Békés	2 50 1 32
	M.-Szerdah	0 86 0 84		Gyoma	3 08 1 91
Száva	Zágráb	0 — 0 —	Sárocs	Gy.-Fehérvár	0 40 0 22
	Szilsek	0 84 0 75		Branyicska	0 70 0 64
	Mitrovicza	0 78 0 18		Arad	0 70 1 —
Szamos	Deés	0 23 0 19		Makó	0 38 0 02
	Szatmár	0 78 0 72	Temes	Lugos	0 98 0 98
	Kraszna N. Majtény	0 86 0 40		K.-Kostály	0 30 0 10
	Latorca-Munkács	0 12 0 12	Sogo	Eiszető	1 34 0 31
	Laborcz Homonna	0 09 5 03		Temesvá	0 10 0 89
Ueg	Perccsony	0 — 0 —		Bocconcs	0 45 0 54

**„EGYETÉRTÉS”**  
politikai napil p.  
Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

**Belvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság, IV.,** Kegyő-tér 1. Alapítke 16.000.000 korona. Tartalékalap 4.000.000 korona. Elfogad betéteket takarékpénztári könyveskékre, pénztári jegyre és cheque-számlára. Leszámitol váltókat. Jelzálogkölcsonöket nyújt földirtokokra. Eléget ad értékpapirokra s azok vételét és eladását lelkiismeretesen és logmeltányosabb feltételek mellett eszközli. Tökebefektetésül ajánlja 4% és 4 1/2%-os adómentes zálogleveleit.

**Budapesti Kölcsonös Segélyző Egylet m. sz. V.,** Arany János-utca 18. Takarékbetéteket gyümölcsösztetését elvállalja heti befizetések mellett. Kölcsonöket folyósít olcsó kamat és előnyös visszafizetési módokat mellett.

**Budapesti Iparbank részv. társ. IV.,** Eskü-tér 8. Telefon: 25-65. Kölcsonöket folyósít váltóra vagy kötelezvényre; leszámitol folyószámlaköveteléseket s elvállal minden, a banküzletbe vágó megbízást előnyös feltételek mellett.

**Budapest III. ker. takarékpénztár, III.** Lajos-utca 183. Telefon: 41-82. Alapítke 1 millió korona. Alapítattott 1872.

**Magyar Fakereskedők Hitelintézete r. t. V.,** Széchenyi-utca 1. Alapítke 3.000.000 korona. Alapítási és részesedési: Egyesült Fatermelők r. t., Kisjenői Fatermelő r. t., Központi Faértékesítő r. t., Magyar Fakereskedelmi r. t. Elvállal minden, a fatermelés és fakereskedelem ágai tartozó pénzügyi műveletet, felbecsítést, erdőértékelést, vételt és eladást előnyös feltételek mellett. kérne. Felvilágosítás Budapest, IV., Kossuth La-

**Hazai Bank Részvénytársaság, V.,** Dorottya-utca 3 Alapítke: 32.000.000 korona, tartalékalap 9.500.000 korona. Nádor-utcai fiók: V. Nádor-utca 18., Oktogon-téri fiók: VI., Andrássy-ut 48., Rákóczi-uti fiók: VII., Rákóczi-ut 6,

**Budapest-Terézvárosi Takarékpénztár r. t. VI.,** Andrássy-ut 47. sz. Alapítke: 1.200.000 korona. Elfogad betéteket betétkönyvekre, pénztárjegyekre, valamint cheque- és folyószámlára. Leszámitol váltókat a legelőnyösebb feltételekkel bank-uton és hitelegyletben; előleg az értékpapirokra; elfogad megbízásokat értékpapírok bizományyszerű vételére és eladására.

**Országos Magyar Vasutas Takarékpénztár r. t. V.,** Váci-körút 22. Saját ház. Alapítke hárommillió korona, tartaléktöke 200.000 korona. Fiókintézetek: Arad, Miskolcz, Nagyvárad. Foglalkozik mindennemű, a bankszakmába vágó ügyletekkel, finanszírozza a vasutas fogyasztási szövetkezeteket, lebonyolít mindenféle vasutas pénzügyi tranzakciók.

**Általános bank részv. társaság, VII.,** Erzsébet-kör-ut 39 Alapítke 3 millió korona.

**Az Algemeene Bank voor Zaleijk Onderpand** németalföldi (hágai) pénzintézet kölcsonöket folyósít haszonélvezetekre, életjáradékokra, kötött tulajdonra stb., anélkül, hogy váltófedezetet kérne. Felvilágosítás Budapest, IV., Kossuth Jós-u. 4 az Általános Óvadékbank helyiségében.

**Országos Iparbank Részvénytársaság, Budapest,** V., Ferenc József-tér 6. szám. (Gresham-palota.) A Zivnostenská banka, Prága adatai: Részvénytöke 60 millió, tartalékok 16 millió. Telefonszám: 131-65, 131-66. Sürgönycím: „Industriale.” Elfogad takarékbetéteket 4 1/2% netto kamatozás mellett. Betéteket folyószámlára meggyezés alapján külsős tétel mellett. A bankszakma összes ágaiat foglalkozik Értékpapírok vételre és eladása Értékpapírok megőrzése és kezelése. Eléget értékpapirokra. Külföldi váltók és pénznernek vétele és eladása. Hitellevelek kibocsátása. A budapesti és külföldi tőzsdéken megbízások külsős eszköz-lése. Váltók, utalványok stb behajtása Folyó számlaforgalom Váltók leszámitolása. Váltóüzlet: V., Ferenc József-tér 6. (Gresham-palota.)

**Gaedicke bankház részv. társ.** A magy. lír szabadalmazott osztályorszájak főeljárásitja. Játéktérvek ingyen és bérmentve.

**Magyar Kereskedelmi Hitelbank Részvénytársaság, Budapest, V., Erzsébet-tér 12.** Alapítke 8.000.000 korona. Elfogad betéteket takarékpénztári könyveskékre, folyó- (cheque) számlára és pénztárjegyekre. Leszámitol váltókat, utalványokat, kötelezvényeket és nyílt számlákban alapuló könnlevőségeket. Eléget számlák alapuló könnlevőségeket. Eléget nyújt értékpapirokra és az azok vétele és eladására vonatkozó megbízásokat lelkiismeretesen és legelőnyösebben te teszi. Külföldi pénznek vételre és eladására Vállal szeszlöhitel-biztosítékot a kincstárral szemben és letesz minden-nemű óvadékok. Elfogad letéteket megőrzés végett. (Safe deposit.) Kiállít hitelleveleket.

**Budapesti Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság, IV.,** Koronaherczeg-utca 3. szám. Alapítke 2.000.000 korona. Elfogad takarékbetéteket 4 1/2% mellett Kölcsonöket folyósít 10-30 évi törlesztésre minden előleges költség nélkül. Elvállal tisztviselő-házak építését és telepek létesítését lakbérletkötés mellett.

**Budapest-Erzsébetvárosi Takarékpénztár r. t. VII.,** Károly-körút 13. Befizetett alapítke 5.000.000 korona. Elfogad betéteket takarékbünyvekre és folyószámlában. Tőzsdeti megpízásokot teljesít, értékpapírokat, csekkeket, külföldi pénznerket vesz és elad.

**Biztosítás.**

**Assicurazioni Generali (Triestzi általános biztosító társaság) Alakult 1831 ben.** Részvénytöke és tartalékalap 336.829.741 korona 68 fillér. Az eddig teljesített kárfizetések összege: 1.018.074.811 korona 43 fillér, az érvényben levő életbiztosítások összege: 1.106.056.556 korona 66 fillér. Budapest, Dorottya-utca 10., az intézet saját házában. Élet biztosítás minden módotzat szerint, valamint finellátsi és leánykihazasítási biztosítások. — Tűz-, szállitmány-, betöréses lopás elleni és üvegbiztosítások. — Jégbiztosítás a Magyar lég- és viszontbiztosító részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytöke és tartalékalap 7.000.000 korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti baleset-biztosítások díjvisszatérítéssel is) az Első o ált. baleset ellen biztosító társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.)

**Magyar Élet- és Járadék biztosító Intézet m. sz. VI.,** Teréz-körút 52. Az életbiztosítás összes nemét multivalja jutányos díjak és előnyös feltételek mellett; továbbá a nyugdíjbiztosítás különböző nemét magánhivatalnokok részére, kihazasítási biztosítást leányok részére.

**Első Leánykihazasítási Egylet m. sz. Gyermekek és életbiztosító intézet. Budapest, VI., Teréz körút 40-42.** Alapítattott: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermekek és mindennemű életbiztosításokra, havi fizetések mellett is. — Tartalékok: 10.000.000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg hétmillió korona. Biztosítási állomány 46.000.000 korona.

**„Duna” Biztosító Társaság, VI.,** Andrássy-ut 80. Alapítke: 2 millió korona.

**„Friedrich Wilhelm” porosz élet- és kezességi biztosító r. t. Berlinben.** Magyarországi igazgatóság: Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 17. Alapítattott 1868-ban. Telefon: 69-75. Eddig biztosítva: 1500 millió korona.

**Ipari vállalatok.**

**Pizsurnyi L. utoda Janisch János és fia, Budapest, VII.,** Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalata. Épületlédagos műhely és borgany disztimények gyára. Légszusz és vízvezeték. Központi ütések, szellőztető készülékek, szivattyubereendezés, árnyékszékék, vízellék, mindennemű gőz-magán- és nyilvános fürdő, hidegvízgyógyintézetek, melegvízkészítő-bereendezések, fűtő-tűzhely összekötéssel, gépek, világítási, fűtési és műszaki eszközök. Saját légszusz-készülék minden házban. Telefon 20-83.

**Gyortálpáló ipar r. t. V.,** Andrássy-ut 4. Elvállal mindennemű cipőjavítást gyorsan és olcsón. Váltói angol cipő jutányos áron. Telefon: 28-33

**Hungária műtrágya, kénsv és vegyi ipar r. t. 7.,** Fördő-utca 8 sz. Alapítke 4.000.000 korona. Gyárak: Zsolna és Budapest. Telefon: 39-57.

**Continental Iersosható gallér- és kézelőgyár r. t.** Budapest, VII., Telep-utca 43. sz. Telefonszám: 115-92

**Hazai Likör-, Rum- és Szeszárnyár Részvénytársaság, Budapest, VI.,** Forgách-utca 9/b. Gőzüzemű likörgyár. Nagyrányu pálinkafőzdekek. Szesz-szabadraktár. Szesz-denaturálótelep.

**Szabadalmazott Osztrák Magyar Államvasút Társaság magyar bányái, butái és uradalmainak igazgatósága, Budapest, IV.,** Egyetem-utca 1 szám Vas- és acélművek: Resiczan és Aninán Hidépítő- és gépgyárak: Resiczan. Gazdasági gépgyár: Román-Bogsánon. Petroleumfinomító ma mok czementgyár, erdészet és gazdaság Oraviczán. Megrendelések a budapesti igazgató-színhoz IV., Egyetem-utca 1. szám alá intézendők.

**Ujlak Tegla és Mészegató r. t. V.,** Akadémia-utca 9 Alapítke: 6 millió korona. Mészegató Buda Ujlak Tegla és cserepgyárak Obuda, Peter-hegyi dülő, Békásmegyér, Habarcsgyár; Budapest, V., Vízafogó 1455.

**Amerikai Czipó Részvénytársaság — American Shoe Company Ltd.** Budapest, Dorottya-utca 6. és Erzsébet-körút 42.

**Unió gőzmosógári részv. társ. Budapest, VII.,** Telep-utca 43. sz. Telefonszám: 115-92 és 80-88.

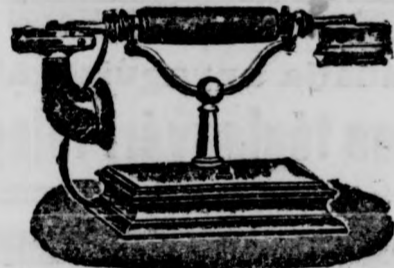
**Urikány-Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya Részvénytársaság, Budapest, V.,** Nádor-utca 19. sz. Telefon: 38-38. Sürgönycím: Urikány Budapest. Bányák: Lupény (Hunyadmegye). Termel: Darabos szenet, kockaszenet szobor, gőzcséplő-gép és gőzeke-fűtésre, diószent, aknaszenet, pormentes aknaszenet kazánfűtési célokra, aprószentet körkemence fűtésre, kovácszenet kovácsolási célokra. Lupényi kőszénművelés gyárt: Darabos pirszentet kohászati célokra, kocka pirszentet, dió pirszentet szobafűtési cement- és czukorgyártási célokra, kátrányt, kénsvavas ammoniumot magas hatásfoku műtrágyát. **Vezérbizományos: Magyar Általános Hitelbank, Budapest, VI.,** Nádor-utca 12. sz.

**Északmagyarországi Egyesített Kőszénbánya és Iparvállalat Részvénytársulat, V.,** Arany János-utca 29. sz. Alapítke 4 millió korona. Ajánlja szobafűtésre az országzerte kedvelt csibaji darabos szenet, gazdáknak és iparosoknak pedig a csibaji aknaszenet, valamint a kitűnő nagy-aljai tömör- és gyárszenet.

**Magyar Aszfalt Részvénytársaság, V.,** Nádor-utca 4 sz. Gyártelepek: Budapest (VIII., Jrczy-ut 34.), Arad Mezőtelegd, Felső-Derna, Cataros, Versecz. Alapítke 5 millió K. Alapítattott 1875.

**Beocsini Czementgyári Unio r. t. V.,** Alkotmány-utca 10. sz. Alapítke 7.800.000 korona. Czementgyár: Beocsin; malomkögyár: Ujvidék; kőszénbánya: Ujbánya.

**Magyar Magántelefon Részvény-Társaság**



Halló!

Halló!

Még nem jutott eszébe, hogy sok pénz takaríthatna meg, ha házitelefoniainkat bevezetné? Ha meggondolja, hogy Önnek és alkalmaszottaiban mennyi idővesztése, hiábavaló ide-oda járkálása van, be fogja látni, hogy mindentől csak szabadalmazott házitelefoniaink bevezetése által kímélheti meg magát Levélbeli vagy telefon felszólításra (szám 10-49 azonnal elküldjük megbizottunkat, ki díjtalanul fog Önnek szabadalmazott házitelefoniainkról költségtérítéssel szólítani Budapest, VI., Balmazújvárosy-utca 27

**Kereskedelmi vállalatok.**

**Aufrecht és Goldschmid utoda Elek és Társa r. t.** IV., Károly-körút 10. Egyetemes áruháza Elárusít könyveket, képeket, fényképező cszkkeket, fegyvereket, mindenféle háztartási és fényüzési czikkkeket előnyös részletfizetésre.

**Idegenforgalmi és utazási vállalat r. t. IV.,** Viadórtér 1. sz. Fiókok: Brassó, Fiume, Kolozsvár, Nagyvárad, Nagyszeben, Temesvár, Zágáb. Alapítke 800.000 korona.

**Budapesti Központi Tejcarnok-Szövetkezet VII.,** Rottenbil-er-utca 31. Üzletész-töke 265.600 K. (457 drb. 800 K-ás üzletész). Telefon: 58-56.

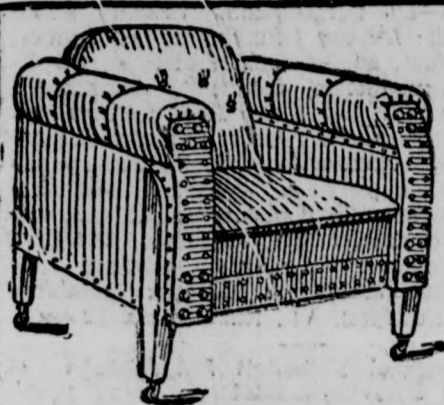
**A Smith Premier látható írasu írógép az egyedüli,** azonnal és állandóan látható írással és teljes billentyűzettel „Grand Prix” Páris 1900. és Brüsszel 1910. Árjegyzék és természetbeni bemutatás költségmentesen és minden vételkötelezettség nélkül Budapest, VI., Deák Ferenc-tér 6. (Anker-palota) Telefon 80-60.



**Általános Berendezési Részvénytársaság, Billiárd,** fabutor és hűtökészülékek gyára, **Budapest, VII.,** Gizella-ut 26. Telefon: 65-75 Sürgönycím: Berendezők Budapest. Levélbeli vagy szóbeli megkoresésre költségtérítéssel, rajzokkal és tervekkel készségesen díjtalanul szolgálunk.

**Budapesti Közüti Vaspálya-társaság, V.,** Lipót-körút 22 sz. Alapítattott 1895 Alapítke 40.477.800 korona. Telefon: 24-52 85-92, 78-98, 19-90, 22-85, 47-56, 8-78, 84-51, 20-99.

**Jeizálogkölcönökre, konvertálásokra,**  
 első és második helyü kölcönökre a becsérték 90 %-a erejéig, továbbá adás-vétel közvetítésére ajánlom alulírott céget  
**STRAUSZ ADOLF**  
 törv. bejegyz. ingatlan-törv. és jeizálogkölcön-közvetítő  
 Budapest, VII., Aréna-ut 17. sz.  
 Kiváló tisztelettel



## Bőrbutoripar!

Kendi Antal,  
 Bpest, IV., Semmelweis-u. 7.

Bőrbutorszaküzlet, mely minőség, formai kivitel és árak tekintetében különös elonyt nyújt. Angol bőrbutorok, ebédő székek, foteuilok, férőszobák és irodahelyiségek butorzása!  
 Bőrbutor bevásárlása bizalmi dolog!

## HIRSCH és FRANK

Budapest-salgótarjáni gépgyár és vasöntő részv.-társulat.  
 Budapest VI., Aréna-ut 130. sz.



Külön osztály:  
 téglagyári gépek.  
 Gyárt:  
 Falitégla és cserépsajtókai, téglagyártó- és agyag megmunkáló-gépeket, legújabb és lezjobban bevált szerkezetekben.

Elvállalja anyagvizsgálatok kivitelét és teljes téglagyári telepek létesítését.

Tervek és költségvetések díjtalanul. **ELSŐRANGU REFERENCIÁK.**

## Szenzációs találmány.

Szabadalmazva:  
 3956. sz. &



Törv. védve.  
 41. sz. &

## ANTICOL.

Páratlan hatású szer a lovak kólíka betegségének megszüntetésére. Ezen Anticol szerrel az 1. sz. huszárezrednél két éven folytatott kísérletek teljesen beigazolták, hogy ennél jobb szer nem létezik a kólíka gyors és biztos megszüntetésére, mert minden esetben már egy adag után is a baj teljesen megszűnt.  
 Egy doboz (mely 2 Anticol adagot tartalmaz) ára 4 korona; négy adag 8 korona, hat adag 12 korona.

Megrendelhető a feltalálónál:  
**„ANTICOL“-laboratórium**  
 Mayer Ignác kir. főállatorvosnál Brassó.

Kaiseri. und Königl. Husaren-Regiment Kaiser Nr. 1. **Ellenmervény.**  
 Alulírott, a Mayer Ignác kerületi m. kir. állami állatorvos ur által lovak kólíka megbetegedése ellen feltalált és összedolított gyógyszerét úgy a saját, mint az ezred lovainál meglepő győgyeredménnyel használtam, ugyan azért azt gyors és biztos hatásánál, valamint alakjánál és könnyen kezelhetőségénél fogva mindenkinek melegen ajánlom.  
 Brassó, 1896. április hó 21-én.  
 (P. B.) **Littke, Oberst a. k.**

— Mit tartasz a kezében?  
 — Egy takaros könyvet. Van vagy **ötszáz oldal.**  
 — Jó súlyos, úgy-e?  
 — Dehogy! Pehelykönnyű! Kötése remek; papirja, nyomása elsőrendű.  
 — Hihetetlen! Miféle csuda ez?  
 — Az **Athenaeum Könyvtár** egy kötete.  
 — És mi az ára?  
 — **Egy kor. kilencven fillér.** Megkaphatod minden könyvárusnál!  
 — No, ilyet veszek én is!

# PÉNZKÖLCSÖN

sorsjegyekre, értékpapírokra és vidéki tak. pénzl. részv.

Erzsébet sorsjegyre	10.-	K. Osztrák v. r. sorsjegyre	50 K
Jószágy	13.-	Osztrák v. r.	55
Bazilik	28.-	H. szal	110
Magyar v. r.	33.-	Köny. példalag	145

A kölcsön apró részletekben törleszthető. — Ha sorsjegyet bárhol zálogban van, vagy a kölcsön beutalás ellenében a kölcsönt a fenti sorsjegyre fölcseréljük. — Részletfizetésre vásárolt, de még ki nem fizetett sorsjegyeket kiváltunk és rájuk rönti kölcsönt adjuk. — A sorsjegyzárakat a zároszájegyre rászerezhetjük. — Olcsó kamat és azonnali elintézés.

**BEIFFELD BÉNYÉZ** Budapest, Károly-körút 1. Alapítatott 1874.

## Eckardt Vilmos és Holop Ernő

Részvénytársaság  
Budapest, V. ker., Dorottya-utca 6. sz.

Tervezünk és vállalunk 1870 óta  
téglaépítményeket, cseréptéglagyárakat, chamoite-gyárakat, mészégetőket, márvány-  
műveket, tüzelőberendezéseket, gyárkéményeket, kazánfalazásokat.

Több mint 5000 építkezés.

## Héveny vagy idült bujakór - bántalmak

az y görvolykor, borbajok, rheuma, (izzag, fekélyek stb) s  
romlott vértől származó egyéb bajoknál, mint miri yda-  
nat, reumatizmus a száj, gége, gyövedésel, d ga-  
tata, onos esis, tohetetlenség és mindenféle szerzett v. gy-  
örököt bujakór bántalmak esetében, a legmegerősebb és  
minden bujakór-kezeléssel dicőző bot-gésztől biztos és gyö-  
kös gyógyulást nyújtunk.

## Dr. Oliver vértisztító piskótái

melyek a francia kormány és a párisi orvosi akadémia  
által engedélyezve és a párisi kórházakban egyedül  
vannak engedélyezve  
ezen kellemes gyógyszer, melyet 60 év óta a legkiválóbb orv-  
osok használnak, mint egyetlen és legjobb vértisztító szer és  
má számos kitüntetés-szerű részesült.  
Ara egy kis doboznak 25 darab tartalommal 6.50 kor., egy  
nagy doboznak 52 darab tartalommal 11.- kor. Minis és pro-  
sp. litas rendelkezésre áll.  
Raktár: Török József gyógyszer-tára Budapest, Király-  
utca 12. és Andrássy-ut 22. szám

Ezen speciális a legjobban ajánlható szer'elett  
gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház  
hugy. szervi és bujakór- osztályon való munk. dőse  
alatt sz. mos éven át sze zelt.

## DR. FABINYI

speczialista nemi bajokban  
emeritált kórházi orvos  
gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendszer  
foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű

## nemi betegség

(hugycsőfolyást, sebeket, syphilist és önfertő-  
zéstől támadt idegbajokat.)  
Meglepi az eredmény férfiul gyen-  
geségnél (impotentia) még öregebb  
egyéneknél is.

világos siker felvétel a honorárium utólag is fizethető.  
Levelekre általában válsz. Kiváratra gyógyszeres.  
Rendelés délelőtt 9-3 ig, és este 5-7-ig.

Budapesten, Rákóczi-ut 8/A. szám.  
(A Párisi és Pannonia szállóival szemben.)  
Lépcsőházi bejárat. Külön városokak.

## Gummi-óvszerek

legfinomabb francia  
gyártmány 12 db. 6.- kor.  
1.50, 2.40, 4.- és 5.- korona.

## NEVERRIP eredeti gyártm., 12 db 6.- K STERYL legfinomabb Paara gummi-hólyag 6 darab 3.50 korona, 12 darab 6.50 korona.

minden eddigi gyártmányt felülmul, kizárólag cégemmel kapható.  
CAPOTTES rövid, eredeti amerikai, 12 darab  
3.- koronától 5.- koronáig  
HALHÓLYAG valódi francia, „Duchamps” gyártm.  
12 darab 4, 5, 6, 8 és 10 korona  
Mintagyűjtemény 12 db. legfinomabb 4 korona  
romanczozott vagy üvegben teljesen  
felszerelve, 2.50, 3, 5, 6, 8 koronáig.  
Suspensor (haretartó) drbja - 50, 1.-, 1.20, 1.50, 3.- K-ig  
Has- és Sérvkötők a Gummiharisnyák  
legnagyobb választékban, merték után is kószíthatnak.  
„GLORIA-ÖV” (havibaj ellen) 6 darab betéttel  
darabja 5 koronától 6.50 kor.-ig

## Neumayer Lipót

Kétszer, gummiárak és betédpótlási cikkek raktára  
V., Budapest, Váci-körút 2. szám.

## LINOLEUM üzleteim:

VI. Váci-körút 1. (ÁRKADIA). VII. Rákóczi-ut 8. szám.  
Árjegyzék kivanatra ingyen és bérmentve koldók



## Eredeti angyalvédjegyű Grammofonok és eredeti Grammofonlemezek

óriási választékban,  
Közpénzfizetés ellenében gyári áron és  
mintegy 15% árfélemléssel

csekély havi részletfizetésre.  
Legújabb kimerítő grammofon- és lemez-  
jegyzék kivanatra ingyen és bérmentve.

**Elek és Társa r-t.**  
Budapest, IV., Károly-körút 10.

## Butor EHRENTREU és FUCHS

Képes árjegyzék ingyen Telefon 88-09



## Hirdetmény.

A Jászkerületi Népbank és Takarékpénztár

## évi rendes közgyűlése

folyó 1912. vi február 2 án délelőtti 9 órakor fog Jász-  
berény en. az iateze ta' esterem-ben megtartaini, melyre  
a t. részvényes urak meghívotnak.

### A tanácskozás tárgyai:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése, az 1911. évi zármérleg előterjesztése, nyelremény felosztása és a fölmentvény megadása feletti határozathozatal.
2. Alapszabályok módosítása.
3. Vezérigazgató véglegesítése.
4. A felügyelő-bizottság összetésének megállapítása.
5. Hat igazgatósági tag választása.
6. A közgyűlést 8 nappal megelőzőleg beadott netaláni indítványok tárgyalása.

Az évi jelentés és mérleg a közgyűlést megelőzőleg 8 nap alatt az intézet helyiségében a részvényesek által megtekinthető.

Ezen közgyűlésen részt venni kívánó részvényesek az alapszabályok 49. §-a értelmében felhívotnak, hogy az 1911. év vezéig saját neveikre irt részvényeket szelvényeivel együtt a közgyűlést megelőzőleg legalább is 1 nappal déli 12 óráig az intézetnél térítvény ellenében letenni sziveskedjenek.  
Jászberény, 1912 január 5.

Az igazgatóság.

## Illusztrált korrjaz a párisi kommunáról!

RÁKOSI VIKTOR  
A PÁRISI  
GYUJTOGATÓK

(A kommun története)  
Regényes korrjaz

Ára füzve 6 korona,  
vászonkötésben 8 korona.

Kapható  
LAMPÉL R. könyvkereskedése  
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál  
Budapest, Andrássy-út 21 és  
minden könyvkereskedésben

MAGYARHON ELSŐ, LEGMAGYOBBS ÉS LEGJOBB NERVEVŰ ORAÜZLET.

Alapítatott 1847.

**Brausweller János**  
Szegeden. Ca és kir. kizárólagosan  
stat. chronometer és múórák, főtálálója  
a remontoir ingoráraknak  
stb. stb.

**ÓRAK, EKSZEREK 10-évi jótállással  
RÉSZLETFIZETÉSRE**

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontossággal és gyorsan.

## HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!



## JEGYGYŰRŰK, NÁSZAJÁNDÉK- TÁRGYAK A LEGEÖNYÖSEBBEN

## POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERESZ-és MŰÖK IS  
üzletében szerezhetők be.  
BUDAPEST, Erzsébet körút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDITOK.  
ÁRJEGYZÉK 2000 RÁZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

**GUMMI-HALHÓLYAG ÓVSZER** Valódi angol és francia külön egességek.

**NAKIRA** törv. védett, valódi indiai parazummi férfikülönlegeség tucatszál 12. — koroná. 3 tucatzál 20% engedmény.

**IRRIGATOR 3 K és feljebb.** Képes árjegyzéket rendkívül érdekes tartalommal kbl. 1000 ábrával ingyen bérmentve és diszkrétan küldünk.

**UTERUS-SPRAI** feltétlen megbízható női fecskendő különlegeség 14 kor.

**PESSAR-OGL.** orvosilag rendelve 3, 5, 6, 8, 11 kor. darabja. — 3 d rab. nál 20% engedmény.

**BIDET 10, 16, 20, 24 Kor.**

**MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR** VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben.

Pontos címre és a vörös keresztre ügyeljünk.

**MAGYAR-HORVÁT TENGERI GŐZHAJÓZÁSI R.-T., FIUME.**

**Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.** A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

**Fiume-Dalmácia:** naponta hajóindulás, ezek közül hetenként négy gyorsjárat Fiuméből, Zara, Spalato, Curzola, Gravosa (Ragusa) Castelnuovo és Cattaróba. Az utazás tartama Gravosáig csak 20 óra, Cattaróig csak 24 óra.

**Fiume-Venezia:** hetenként 3-6 gyorshajó-összeköttetés.

**Fiume-Ancona:** hetenként 2-3 gyorshajó-összeköttetés.

**Fiume-Ravenna:** hetenként egy járat oda és vissza.

Ezen gőzösök közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyiszintén Veneziában és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Firenze, Milano felé, stb. stb.

A gőzhajók modern kényelemmel hálófülkékkel, külön étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak felszerelve.

Bővebb felvilágosítást nyújt a Központi Menetjegytroda, Budapest (V., Vigadó-tér 1.) és annak összes magyarországi fiókirodái.

Védjegy: „Horgony“.

**A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller**

egy régióknak bizonyult háziszert, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvénynél, ..... oszznál és meghűléseknél. ....

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K2.— és újszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. D. Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

**Bank és Pénzváltó r. t.**

Budapest, V. ker., Tükör-utca 3. szám.

**Lakásberendezési vállalata**

V., Nádor-utca 4. sz. (Mérleg-u. sarok.)

**Állandó butorkiállítás.**

Kaphatók szebbnél-szebb kivitelben teljes lakberendezések, butorok, keleti szőnyegek, festmények. Francia és bronz-dísz tárgyak, csillarak k. yelm. s. fizetési feltételek mellett

**Óriási választék! Mérsékelt árak!**

Leiklismeretes kiszolgálás!

**Hazai Likőr-, Rum- és Szeszgyár R.-T.**

Budapest, VI., Forgách-u. 9/b

Gőzüzemű likörgyártás. \* Magyaránnyu gyümölcspálinkafőzdek. \* Szesz-szabadraktár. \* Szeszdenaturáló-telep. \* Különlegesség gyanánt ajánljuk garantált valódi

**boróka pálinkánkat.**

Likörgyárunk különlegessége:

**Millenium keserű**

u páratlan hatásu gyomorlikör. u

**Legelőcsőbb és legjobb hatásu hashajtószert.**

**NEUSTEIN FÜLÖP**

CUKROZOTT HASHAJTÓ LABDACSAI

(NEUSTEIN-téle ERZSÉBET-labdacsok.)

E pillulák hasonló készítményeknél minden tekintetben többre becsülendők; mertek minden ártalmas anyagotól, az utcai szertek bajánál legjobb eredménnyel használhatván, gyöngéden hashajtók, tisztítók; egy gyógyszer sem jobb s. mellette oly ártalmatlan, mint a pillulák a

**székszorulás**

legjobb betegségek forrása ellen. Cukrozott külsejük miatt még gyermekek is szívesen veszik. Egy 15 pillulát tartalmazó doboz 30 fillér, egy tekercs, mely 8 dobozt, tehát 120 pillulát tartalmaz, csak 2 kor., 2 kor. 45 fill. előleges beküldése mellett egy tekercs bérmentve küldetik.

**OVÁS!** Utazásoktól különösen óvakodjunk. Kérjünk határozottan Neustein Fülöp hashajtó-labdacsot. Valódi csak, ha minden doboz törvényileg bejegyzett védjeggyel piros-fekete nyomtatásban „Szent-Lipót“ és „Neustein Fülöp gyógyszerész“ aláírással van ellátva. A kereskedelmi törvény-szerűleg védett csomagjaink aláírásunkkal vannak ellátva.

**NEUSTEIN FÜLÖP „Szent Lipót“**-hoz címzett gyógyszerertára, Bécs, I. Plankeg. 6. Kapható: Budapestben, Török J. gyógyszerertára, Király-utca 12. és Andrássy-ut. 3. sz.

**LEGALKALMASABB AJÁNDÉK!**

megulabb divatu amerikai estély czipőink. Legizlésesebb kivitelű és elsőrendű minőségű

**férfi-, női és gyermekczipőink**

Igen tartós sport- és vadász-czipőink. Kérjük kirakatainkat megtekintenii!

**AMERICAN SHOE COMPANY LTD.**

Budapest V., Dorottya-utca 6., VII., Erzsébet-körut 42.

Kérje képes árjegyzékünket.

Kérje képes árjegyzékünket.

